

SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (drugi senat)
z dne 8. julija 2004*

V združenih zadevah T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00,

JFE Engineering Corp., prej **NKK Corp.**, s sedežem v Tokiu (Japonska), ki sta jo sprva zastopala **M. Smith** in **C. Maguire**, solicitors, nato **A. Vandencastele** in **V. Dehin**, avocats, ter **A.-L. Marmagioli**, solicitor, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka v zadevi T-67/00,

Nippon Steel Corp., s sedežem v Tokiu, ki jo zastopata **J.-F. Bellis** in **K. Van Hove**, avocats, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka v zadevi T-68/00,

JFE Steel Corp., prej **Kawasaki Steel Corp.**, s sedežem v Tokiu, ki jo zastopa **A. Vandecasteele**, avocat, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka v zadevi T-71/00,

* Jezik postopka: angleščina.

Sumitomo Metal Industries Ltd, s sedežem v Tokiu, ki jo zastopajo C. Vajda, QC, G. Sproul in F. Weitzman, solicitors, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožeča stranka v zadevi T-78/00,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopajo M. Erhart in A. Whelan, zastopnika, skupaj z N. Khanom, barrister, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

tožena stranka,

ob intervenciji

Nadzornega organa EFTE, ki ga zastopata D. Sif Tynes in P. Bjørgan, zastopnika,

intervenient v zadevah T-68/00, T-71/00 in T-78/00,

zaradi razglasitve ničnosti Odločbe Komisije 2003/382/ES z dne 8. decembra 1999 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES (zadeva IV/E-1/35.860-B – Brezšivne jeklene cevi) (UL 2003, L 140, str. 1) ali, podredno, predloga za zmanjšanje glob, ki so bile naložene tožečim strankam,

SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (drugi senat),

v sestavi N. J. Forwood, predsednik, J. Pirrung in A. W. H. Meij, sodnika,
sodni tajnik: J. Plingers, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 19., 20. in 21. marca 2003

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje in postopek

- 1 Ta zadeva se nanaša na Odločbo Komisije 2003/382/ES z dne 8. decembra 1999 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES (zadeva IV/E-1/35.860-B – Brezšivne jeklene cevi) (UL 2003, L 140, str. 1, v nadaljevanju: izpodbijana odločba).
- 2 Komisija je izpodbijano odločbo naslovila na osem podjetij proizvajalcev brezšivnih cevi iz ogljikovega jekla (v nadaljevanju: družbe naslovnice izpodbijane odločbe). Med temi podjetji so štiri evropske družbe (v nadaljevanju: evropske proizvajalke ali

proizvajalke iz Skupnosti): Mannesmannröhren-Werke AG (v nadaljevanju: Mannesmann), Vallourec SA, Corus UK Ltd (prej British Steel plc, nato British Steel Ltd, v nadaljevanju: Corus) in Dalmine SpA. Preostale štiri naslovnice izpodbijane odločbe so japonske družbe (v nadaljevanju: japonske proizvajalke ali japonske tožeče stranke): NKK Corp., Nippon Steel Corp. (v nadaljevanju: Nippon), Kawasaki Steel Corp. in Sumitomo Metal Industries Ltd (v nadaljevanju: Sumitomo).

A – Upravni postopek

- 3 Nadzorni organ Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTE) je z odločbo z dne 17. novembra 1994 na podlagi člena 8(3) Protokola 23 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ki je bil potrjen s Sklepom Sveta in Komisije 94/1/ESPJ, ES z dne 13. decembra 1993 o sklenitvi Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru med Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na eni strani in Republiko Avstrijo, Republiko Finsko, Republiko Islandijo, Kneževino Lihtenštajn, Kraljevino Norveško, Kraljevino Švedsko in Švicarsko konfederacijo na drugi strani (UL 1994, L 1, str. 1, v nadaljevanju: Sporazum EGP), dovolil svoji članici, zadolženi za zadeve konkurence, da od Komisije zahteva, naj na ozemlju Skupnosti izvede preiskavo o morebitnem obstoju protikonkurenčnih ravnanj pri brezšivnih ceveh iz ogljikovega jekla, ki jih norveška naftna industrija uporablja za vrtanje in transport.
- 4 Z neobjavljeno odločbo z dne 25. novembra 1994 (zadeva IV/35.304, v nadaljevanju: odločba z dne 25. novembra 1994), ki je na strani 3 upravnega spisa Komisije in je bila sprejeta na dvojni pravni podlagi člena 14(3) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81] in [82] Pogodbe (UL 1962, 13, str. 204) in odločbe Nadzornega organa EFTE z dne 17. novembra 1994, se je Komisija odločila, da opravi preiskavo. Ta preiskava bi se morala nanašati na ravnanja, ki so navedena v odločbi Nadzornega organa EFTE z dne 17. novembra 1994, ker bi ta lahko pomenila ne le kršitev člena 53 Sporazuma EGP

(v nadaljevanju: člen 53 EGP), ampak tudi člena 81 ES. Komisija je odločbo z dne 25. novembra 1994 poslala osmim družbam, med njimi družbam Mannesmann, Corus, Vallourec in Sumitomo Deutschland GmbH, ki je družba skupine Sumitomo. Uslužbenci Komisije in predstavniki organov, zadolženih za konkurenco v zadevnih državah članicah, so 1. in 2. decembra 1994 na podlagi te odločbe pri teh podjetjih začeli preiskave.

- 5 S sklepom z dne 6. decembra 1995 je Nadzorni organ EFTE ugotovil, da je bila trgovina med državami članicami Skupnosti v zadevi, ki jo je obravnaval, znatno prizadeta, za zadevo na podlagi člena 56(1)(c) Sporazuma EGP pristojna Komisija. Nadzorni organ EFTE je torej odločil, da v skladu s členom 10(3) Protokola 23 Sporazuma EGP ta spis preda Komisiji. Od tega dne je Komisija zadevi določila novo številko (IV/E-1/35.860).
- 6 Med septembrom 1996 in decembrom 1997 je Komisija pri družbah Vallourec, Dalmine in Mannesmann opravila dodatne preiskave na podlagi člena 14(2) Uredbe št. 17. Predvsem je 17. septembra 1996 opravila preiskavo pri družbi Vallourec in ob tej priložnosti je predsednik družbe Vallourec Oil & Gas g. Verluca podal izjavo, ki je v spisu Komisije na strani 6356 (v nadaljevanju: izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996), na katero se opira Komisija v izpodbijani odločbi. Nato je Komisija na podlagi člena 11 Uredbe št. 17 vsem družbam naslovnica izpodbijane odločbe in nekaterim drugim družbam poslala zahteve za informacije.
- 7 Ker so družba Dalmine, argentinski družbi Siderca SAIC (v nadaljevanju: Siderca) in Techint Group zavrnilo predložitev nekaterih zahtevanih informacij, je Komisija v skladu s členom 11(5) Uredbe št. 17 nanje naslovila odločbo z dne 6. oktobra 1997 (K(1997) 3036, IV/35.860, jeklene cevi, neobjavljena). Družbi Siderca in Dalmine sta zoper to odločbo pred Sodiščem prve stopnje vložili ničnostno tožbo. Ničnostna

tožba, ki jo je vložila družba Dalmine, je bila s sklepom Sodišča prve stopnje z dne 24. junija 1998 v zadevi Dalmine proti Komisiji (T-596/97, Recueil, str. II-2383) razglašena za očitno nedopustno, ničnostna tožba družbe Siderca pa je bila zaradi umika tožbe izbrisana s sklepom Sodišča prve stopnje z dne 7. junija 1998 v zadevi Siderca proti Komisiji (T-8/98, neobjavljena v Recueil).

- 8 Tudi družba Mannesmann je zavrnila posredovanje določenih informacij, ki jih je zahtevala Komisija. Čeprav je v zvezi s tem Komisija na podlagi člena 11(5) Uredbe št. 17 izdala odločbo z dne 15. maja 1998 (K(1998) 1204, IV/35.860, jeklene cevi, neobjavljena), je družba Mannesmann vztrajala pri zavrnitvi. Tudi družba Mannesmann je zoper to odločbo vložila tožbo na Sodišču prve stopnje. S sodbo z dne 20. februarja 2001 v zadevi Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji (T-112/98, Recueil, str. II-729) je Sodišče prve stopnje obravnavano odločbo delno razglasilo za nično, v preostalem delu pa je tožbo zavrnilo.
- 9 Januarja 1999 je Komisija izdala dve obvestili o ugotovitvah o možnih kršitvah, eno se je nanašalo na šivne in drugo na brezšivne cevi iz ogljikovega jekla. S tem je zadevo razdelila na dva dela, na zadevo IV/E-1/35.860-A, ki se nanaša na šivne cevi iz ogljikovega jekla, in na zadevo IV/E-1/35.860-B, ki se nanaša na brezšivne cevi iz ogljikovega jekla.
- 10 V zadevi, ki se nanaša na brezšivne cevi iz ogljikovega jekla, je Komisija obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah (v nadaljevanju: OUK) poslala osmim družbam naslovnica izpodbijane odločbe in družbi Siderca ter mehiški družbi Tubos de Acero de México SA. Te družbe so imele dostop do spisnega gradiva, ki ga je v tej zadevi Komisija zbrala med 11. februarjem in 20. aprilom 1999. Poleg tega je Komisija z dopisi z dne 11. maja 1999 poslala kopije odločb iz novembra 1994 o preiskavah podjetjem, na katera odločbe niso bile naslovljene in ki z njimi zato niso bila seznanjena.

- 11 Potem ko so podale pisna stališča, je Komisija opravila zaslišanje naslovnih dveh obvestil o ugotovitvah o možnih kršitvah, in sicer 9. junija 1999 v zadevi v zvezi s šivnimi cevmi iz ogljikovega jekla in 10. junija 1999 v zadevi v zvezi s brezšivnimi cevmi iz ogljikovega jekla. Julija 1999 je Komisija obvestila naslovnice obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah v zadevi IV/E-1/35.860-A, ki se nanaša na šivne cevi iz ogljikovega jekla, da je sklenila zadevo, ki se nanaša na te proizvode. Zadevo IV/E-1/35.860-B pa je nadaljevala.
- 12 V teh okoliščinah je Komisija 8. decembra 1999 sprejela izpodbijano odločbo.

B – Obravnavani proizvodi

- 13 V zadevi IV/E-1/35.860-B obravnavani proizvodi so brezšivne cevi iz ogljikovega jekla, ki jih uporabljata naftna in plinska industrija ter med katerimi sta dve veliki skupini proizvodov.
- 14 V prvo skupino sodijo cevi za sondiranje, ki se običajno imenujejo „Oil Country Tubular Goods“ ali „OCTG“. Te cevi se lahko prodajajo brez navojev („gladke cevi“) ali z navoji. Vrezovanje navojev je postopek, ki omogoča spojitev cevi OCTG. Lahko se izvaja po standardih, ki jih je izdal American Petroleum Institute (API) (cevi z navoji, ki so izdelane po tej metodi, so v nadaljevanju: cevi OCTG standard) ali po posebnih, običajno patentiranih tehnikah. Pri drugi metodi gre za navoje ali v tem primeru za „joints“ „prve kakovosti“ ali „premium“ (cevi z navoji, ki so izdelani po tej metodi, so v nadaljevanju: cevi OCTG premium).

- 15 V drugo skupino sodijo brezšivne cevi iz ogljikovega jekla za transport nafte in plina („line pipe“), med katerimi se razlikujejo cevi, ki so izdelane po standardiziranih merilih, in cevi, ki so izdelane po meri za izvedbo posebnih projektov (v nadaljevanju: transportne cevi „projekt“).

C – Kršitve, ki jih je Komisija ugotovila v izpodbijani odločbi

- 16 V izpodbijani odločbi je Komisija najprej navedla, da je osem družb naslovnic izpodbijane odločbe sklenilo sporazum, katerega cilj je bil med drugim vzajemno spoštovanje njihovih domačih trgov (uvodne izjave od 62 do 67 izpodbijane odločbe). V skladu s sporazumom je bilo vsaki družbi prepovedano prodajati cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“ na domačem trgu katere od drugih udeleženk sporazuma. Sporazum naj bi bil sklenjen na sestankih med proizvajalkami iz Skupnosti in japonskimi proizvajalkami, ki so bili znani pod imenom „Evropsko-japonski klub“. Načelo spoštovanja domačih trgov je bilo opisano z izrazom „Temeljna pravila“ („Fundamentals“). Podredno je Komisija poudarila, da so Temeljna pravila dejansko spoštovale in da je imel sporazum zato protikonkurenčne učinke na skupnem trgu (uvodna izjava 68 izpodbijane odločbe).
- 17 Komisija je menila, da za ta sporazum velja prepoved iz člena 81(1) ES (uvodna izjava 109 izpodbijane odločbe). Zato je Komisija v členu 1 izpodbijane odločbe ugotovila obstoj kršitve te določbe in osmim družbam naslovnicam odločbe naložila globe.
- 18 V zvezi s trajanjem kršitve je Komisija ugotovila, da je, čeprav se je Evropsko-japonski klub sestajal od leta 1977 (uvodna izjava 55 izpodbijane odločbe), kot začetek kršitve pri določanju zneska glob treba upoštevati leto 1990, ker sta med

letoma 1977 in 1990 Evropska skupnost in Japonska sklenili sporazume o prostovoljnem omejevanju izvozov (v nadaljevanju: sporazumi o prostovoljnem omejevanju) (uvodna izjava 108 izpodbijane odločbe). Po mnenju Komisije je kršitev prenehala v letu 1995 (uvodni izjavi 96 in 97 izpodbijane odločbe).

- 19 Za določitev zneska glob, ki so bile naložene osmim družbam naslovnica izpodbijane odločbe, je Komisija kršitev opredelila kot zelo resno, ker je bil namen obravnavanega sporazuma spoštovanje domačih trgov in je s tem prizadel pravilno delovanje notranjega trga (uvodni izjavi 161 in 162 izpodbijane odločbe). Po drugi strani pa je poudarila, da je prodaja brezšivnih cevi iz ogljikovega jekla družb naslovnica odločbe v štirih obravnavanih državah članicah znašala samo približno 73 milijonov evrov letno. Zato je Komisija na podlagi teže kršitve določila znesek globe na 10 milijonov evrov za vsako od osmih družb naslovnica izpodbijane odločbe. Ker so vse družbe velike, je Komisija menila, da ni treba določiti različnih zneskov glob (uvodne izjave 162, 163 in 165 izpodbijane odločbe).
- 20 Ker je Komisija menila, da je bila kršitev srednjetrajna, je pri določitvi osnovnega zneska globe, naložene vsaki zadevni družbi, za vsako leto sodelovanja pri kršitvi za 10 % povečala znesek globe, določen glede na težo kršitve (uvodna izjava 166 izpodbijane odločbe). Vendar je Komisija ob upoštevanju dolgotrajnega kriznega položaja v sektorju jeklenih cevi in dejstva, da se je položaj v tem sektorju po letu 1991 poslabšal, na podlagi olajševalnih okoliščin navedene osnovne zneske zmanjšala za 10 % (uvodni izjavi 168 in 169 izpodbijane odločbe). Končno je Komisija znesek globe, ki jo je naložila družbi Vallourec, zmanjšala za 40 %, znesek globe, ki jo je naložila družbi Dalmine, pa za 20 % na podlagi oddelka D(2) Obvestila Komisije 96/C 207/04 o nenalaganju glob ali zmanjševanju glob v primerih kartelov (UL 1996, C 207, str. 4, v nadaljevanju: obvestilo o ugodni obravnavi), da bi upoštevala dejstvo, da sta ti družbi med upravnim postopkom sodelovali s Komisijo (uvodne izjave od 170 do 173 izpodbijane odločbe).

- 21 Znesek globe, naložene vsaki zadevni družbi, ki je rezultat v zgornjih dveh točkah opisanega izračuna, je naveden v členu 4 izpodbijane odločbe (glej točko 33 spodaj).
- 22 Dalje je Komisija v členu 2 izpodbijane odločbe navedla, da pogodbe, ki so bile med proizvajalkami iz Skupnosti sklenjene v zvezi s prodajo gladkih cevi na britanskem trgu, pomenijo kršitveno ravnanje (uvodna izjava 116 izpodbijane odločbe). Vendar ni naložila dodatne globe za to kršitev, ker navedene pogodbe navsezadnje pomenijo le sredstvo za izvedbo načela spoštovanja domačih trgov, o katerem so se dogovorili v okviru Evropsko-japonskega kluba (uvodna izjava 164 izpodbijane odločbe).

D – Pomembna dejstva, ki jih je Komisija ugotovila v izpodbijani odločbi

- 23 Evropsko-japonski klub se je sestajal od leta 1977 približno dvakrat na leto vse do leta 1994 (uvodna izjava 60 izpodbijane odločbe). Komisija je zlasti poudarila, da so bili glede na izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ti sestanki 14. aprila 1992 v Firencah, 23. oktobra 1992 v Tokiu, 19. maja 1993 v Parizu, 5. novembra 1993 v Tokiu in 16. marca 1994 v Cannesu. Poleg tega je Komisija navedla, da je v zabeležki družbe Vallourec z naslovom „Nekaj informacij ob sestanku Evropsko-japonskega kluba“ z dne 4. novembra 1991, ki je na strani 4350 spisa Komisije (v nadaljevanju: zabeležka Nekaj informacij) in v zabeležki z dne 24. 7. 1990, ki je na strani 15586 spisa, z naslovom „Sestanek z dne 24. 7. 90 z British Steel“ (v nadaljevanju: zabeležka Sestanek z dne 24. 7. 90), zapisano, da je imel Evropsko-japonski klub sestanke tudi v letih 1989 in 1991.
- 24 Sporazum, ki je bil dogovorjen v Evropsko-japonskem klubu, je temeljil na treh sklopih, od katerih so prvi sklop Temeljna pravila o spoštovanju domačih trgov

(omenjena v točki 16 zgoraj), kar pomeni kršitev iz člena 1 izpodbijane odločbe, drugi sklop so določitev cen za razpisne postopke in najnižje cene za „posebne trge“ („special markets“), tretji sklop pa je razdelitev preostalih svetovnih trgov, brez Kanade in Združenih držav Amerike, po delitvenih ključih („sharing keys“) (uvodna izjava 61 izpodbijane odločbe). Komisija svoj sklep o obstoju Temeljnih pravil utemeljuje z vrsto listinskih indicev, ki so naštetih v uvodnih izjavah od 62 do 67 izpodbijane odločbe, in s preglednico iz uvodne izjave 68 te odločbe. Iz te preglednice naj bi izhajalo, da so bili deleži domačih proizvajalk pri dobavi cevi OCTG in transportnih cevi, ki so jo opravile naslovnice izpodbijane odločbe na japonskem in domačem trgu vsake izmed štirih proizvajalk iz Skupnosti, zelo visoki. Komisija iz navedenega sklepa, da so udeleženke sporazuma na splošno zares spoštovale domače trge. Glede drugih dveh sklopov obravnavanega sporazuma Komisija opisuje dokazne elemente v uvodnih izjavah od 70 do 77 izpodbijane odločbe.

25 Ko je družba Corus leta 1990 nameravala ustaviti proizvodnjo gladkih cevi, naj bi se proizvajalke spraševale o nadaljnjem obstoju načela spoštovanja domačih trgov v okviru zgoraj opisanih Temeljnih pravil glede trga Združenega kraljestva. V teh okoliščinah naj bi družbi Vallourec in Corus predlagali „Nadgrajena temeljna pravila“ („fundamentals improved“), ki naj bi kljub umiku družbe Corus ohranila omejitve dostopa japonskih proizvajalk na britanski trg. Julija 1990, ob podaljšanju licenčne pogodbe za tehniko vrezovanja navojev VAM, naj bi se družbi Vallourec in Corus dogovorili, da bodo dobavo gladkih cevi za družbo Corus opravljale družbe Vallourec, Mannesmann in Dalmine (uvodna izjava 78 izpodbijane odločbe).

26 Aprila 1991 je družba Corus zaprla svojo tovarno v Clydesdal (Združeno kraljestvo), ki je zagotavljala približno 90 % njene proizvodnje gladkih cevi. Družba Corus je tedaj z družbami Vallourec (24. julija 1991), Dalmine (4. decembra 1991) in Mannesmann (9. avgusta 1993) sklenila pogodbe o dobavi gladkih cevi z začetnim obdobjem petih let in z možnostjo tihega podaljšanja, če se pogodba ne odpove dvanajst mesecev pred potekom (v nadaljevanju: pogodbe o dobavi). Te tri pogodbe,

ki so v spisu Komisije na straneh 12867, 12910 in 12948, podeljujejo vsakemu od teh podjetij dobavno kvoto v višini 40 %, 30 % oziroma 30 % potreb družbe Corus (uvodne izjave od 79 do 82 izpodbijane odločbe), kar pa ne velja za cevi z majhnim premerom.

- 27 Leta 1993 naj bi zaradi treh dejavnikov ponovno preučili načela delovanja Evropsko-japonskega kluba. Prvi dejavnik naj bi bil prestrukturiranje evropske jeklarske industrije. Družba Corus je namreč nameravala v Združenem kraljestvu zapreti preostalo proizvodnjo brezšivnih cevi z navoji. V Belgiji je bila družba New Tubemeuse (v nadaljevanju: NTM), katere dejavnost je bila prvenstveno usmerjena v izvoz na Srednji in Daljni vzhod, likvidirana 31. decembra 1993. Drugič, dostop proizvajalk iz Latinske Amerike na trg Skupnosti naj bi ponovno ogrozil razdelitev trga, ki je bila dogovorjena v okviru Evropsko-japonskega kluba. Tretji in zadnji dejavnik, delež šivnih cevi na svetovnem trgu cevi, ki so namenjene za pridobivanje in izkoriščanje nafte in plina, naj bi se močno povečal, čeprav so med regijami ostale velike razlike (uvodni izjavi 83 in 84 izpodbijane odločbe).
- 28 V teh okoliščinah so se člani Evropsko-japonskega kluba 5. novembra 1993 sestali v Tokiu, da s proizvajalkami iz Latinske Amerike dosežejo nov sporazum o razdelitvi trgov. Vsebina sporazuma, sprejetega ob tej priložnosti, naj bi bila razvidna iz dokumenta, ki ga je informator, ki ni bil udeleženec tega postopka, 12. novembra 1997 predložil Komisiji, in je na strani 7320 spisa Komisije ter med drugim vsebuje „delitveni ključ“ („sharing key“) (v nadaljevanju: dokument Delitveni ključ). Po besedah informatorja naj bi mu zadevni dokument izročil trgovinski zastopnik ene od udeleženk navedenega sestanka. V zvezi s posledicami prestrukturiranja evropske industrije naj bi zaprtje družbe NTM omogočilo proizvajalkam iz Skupnosti, da obdržijo koncesije japonskih in latinskoameriških proizvajalk, ki so imele od umika družbe NTM iz izvoznih trgov največjo korist (uvodne izjave od 85 do 89 izpodbijane odločbe).

- 29 Družba Corus se je dokončno odločila zapreti preostalo proizvodnjo brezšivnih cevi. Družba Vallourec je 22. februarja 1994 prevzela nadzor nad obrati za vrezovanje navojev in proizvodnjo cevi družbe Corus in zato ustanovila družbo Tubular Industries Scotland Ltd (v nadaljevanju: TISL). Družba TISL je 31. marca 1994 prevzela pogodbe o dobavi gladkih cevi, ki jih je družba Corus sklenila z družbama Dalmine in Mannesmann. 24. aprila 1997 je tako sklenjena pogodba z družbo Mannesmann še vedno veljala. Družba Dalmine je 30. marca 1999 razdrila pogodbo o dobavi z družbo TISL (uvodne izjave od 90 do 92 izpodbijane odločbe).
- 30 Komisija je menila, da so si proizvajalke iz Skupnosti s temi pogodbami razdelile kvote za dobavo gladkih cevi na britanskem trgu, ki je za cevi OCTG več kot polovica porabe Skupnosti. Tako je sklenila, da je šlo za omejevalni sporazum, ki ga prepoveduje člen 81(1) ES (glej točko 22 zgoraj).

E – Izrek izpodbijane odločbe

- 31 V členu 1(1) izpodbijane odločbe je navedeno, da je osem družb naslovnice izpodbijane odločbe „[...] kršilo določbe člena 81(1) Pogodbe ES s tem, da so sodelovale [...] pri sporazumu, ki je med drugim določal spoštovanje njihovega posameznega domačega trga cevi OCTG [...] standard in brezšivnih [transportnih cevi „projekt“]“.
- 32 V členu 1(2) izpodbijane odločbe je navedeno, da je pri družbah Mannesmann, Vallourec, Dalmine, Sumitomo, Nippon, Kawasaki Steel Corp. in NKK Corp. kršitev trajala od leta 1990 do leta 1995. Za družbo Corus pa je navedeno, da je kršitev trajala od leta 1990 do februarja 1994.

33 Preostali upoštevni členi izreka izpodbijane odločbe določajo:

„Člen 2

1. Družbe [Mannesmann], Vallourec [...], [Corus] in Dalmine [...] so kršile določbe člena 81(1) Pogodbe ES s tem, da so v okviru kršitve iz člena 1 sklepale pogodbe, ki so povzročile razdelitev dobav gladkih cevi OCTG družbi [Corus] (Vallourec [...]) od leta 1994).

2. Kršitev družbe [Corus] je trajala od 24. julija 1991 do februarja 1994. Kršitev družbe Vallourec [...] je trajala od 24. julija 1991 do 30. marca 1999. Kršitev družbe Dalmine [...] je trajala od 4. decembra 1991 do 30. marca 1999. Kršitev družbe [Mannesmann] je trajala od 9. avgusta 1993 do 24. aprila 1997.

[...]

Člen 4

Zaradi kršitve, navedene v členu 1, so bile družbam, ki so naštete v tem členu, naložene naslednje globe:

1. [Mannesmann]

13.500.000 evrov

2. Vallourec [...]	8.100.000 evrov
3. [Corus]	12.600.000 evrov
4. Dalmine [...]	10.800.000 evrov
5. Sumitomo [...]	13.500.000 evrov
6. Nippon [...]	13.500.000 evrov
7. Kawasaki Steel Corp. [...]	13.500.000 evrov
8. NKK Corp. [...]	13.500.000 evrov

[...]“

F – Postopek pred Sodiščem prve stopnje

³⁴ Družbe Mannesmann, Corus, Dalmine, NKK Corp., Nippon, Kawasaki in Sumitomo so s sedmimi vlogami, ki so jih vložile v tajništvu Sodišča prve stopnje med 28. februarjem in 3. aprilom 2000, vložile tožbo zoper izpodbijano odločbo.

³⁵ S tremi sklepi z dne 23. aprila 2002 je bila Nadzornemu organu EFTE, v skladu s členom 116(6) Poslovnika Sodišča prve stopnje, dovoljena intervencija v podporo predlogom Komisije v zadevah T-68/00, T-71/00 in T-78/00.

- 36 S sklepom z dne 18. junija 2002 je bilo po opredelitvi strank odločeno, da se v skladu s členom 50 Poslovnika za namene ustnega postopka združi sedem zadev in zaradi izdaje skupne odločbe tudi štiri zadeve, v katerih so tožeče stranke japonske družbe (T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00). Po tej združitvi so lahko v tajništvu Sodišča prve stopnje vse tožeče stranke v sedmih zadevah pregledale vse spise v zvezi s tem postopkom. Sprejeti so bili tudi ukrepi procesnega vodstva.
- 37 Po poročilu sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje (drugi senat) odločilo, da začne ustni postopek. Stranke, skupaj z Nadzornim organom EFTE kot intervenientom v zadevah T-68/00, T-71/00 in T-78/00, so podale ustne navedbe in odgovorile na vprašanja, ki jih je zastavilo Sodišče prve stopnje na obravnavi 19., 20. in 21. marca 2003.

Predlogi strank

- 38 V zadevi T-67/00 družba NKK Corp. predlaga Sodišču prve stopnje, naj:

- izpodbijano odločbo v delu, v katerem jo zadeva, razglasi za nično;

- razveljavi globo, ki ji je naložena;

- podredno, če bi izpodbijana odločba v celoti ali deloma ostala v veljavi, zmanjša njeno globo;

- Komisiji naloži plačilo svojih stroškov, priglašениh v tem postopku;

- sprejme kakršenkoli drug ukrep, ki bi se izkazal za potrebnega, da se sodba Sodišča prve stopnje izvrši.

39 V zadevi T-68/00 družba Nippon predlaga Sodišču prve stopnje, naj:

- izpodbijano odločbo v delu, v katerem jo zadeva, razglasi za nično;

- razveljavi ali vsaj zmanjša njeno globo;

- Komisiji naloži plačilo stroškov.

40 V zadevi T-71/00 družba Kawasaki Steel Corp. predlaga Sodišču prve stopnje, naj:

- izpodbijano odločbo razglasi za nično;

- podredno, zmanjša njeno globo;

— Komisiji naloži plačilo izdatkov in stroškov postopka.

41 V zadevi T-78/00 družba Sumitomo predlaga Sodišču prve stopnje, naj:

— člene od 1 do 5 izpodbijane odločbe v delu, v katerem jo zadevajo, razglasi za nične;

— podredno, člen 4 izpodbijane odločbe v delu, v katerem ji nalaga globo 13,5 milijona evrov, razglasi za ničnega in določi znatno nižjo globo;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

42 V vseh štirih zadevah Komisija predlaga Sodišču prve stopnje, naj:

— tožbo zavrne;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Vpliv koncentracije med družbama Kawasaki Steel Corp. in NKK Corp.

- 43 Z ločenima dopisoma z dne 9. maja 2003 sta družbi NKK Corp. in Kawasaki Steel Corp. Sodišče prve stopnje obvestili, da sta v okviru koncentracije dveh skupin, ki jim pripadata, spremenili ime in se sedaj imenujeta JFE Steel Corp. V zvezi z dokumenti, ki so bili kot dokaz te spremembe imena priloženi k njunima dopisoma, je sodno tajništvo Sodišča prve stopnje od obeh tožečih strank in od Komisije zahtevalo, naj pojasnijo položaj, ki je nastal z navedeno koncentracijo. Obe tožeči stranki sta odgovore poslali v dopisih z dne 11. septembra 2003, Komisija pa v dopisu z dne 22. septembra 2003.
- 44 Iz dokumentov in odgovorov izhaja, da je družba Kawasaki Steel Corp. spremenila ime in postala družba JFE Steel Corp. Po drugi strani je treba ugotoviti, da je družba NKK Corp. spremenila ime in postala družba JFE Engineering Corp. Vendarle sta obe tožeči stranki v svojih dopisih z dne 11. septembra 2003 potrdili, da so se pravice in obveznosti jeklarskega podjetja NKK Corp. prenesle na JFE Steel Corp.
- 45 Najprej je treba poudariti, da lahko sodišča Skupnosti upoštevajo akt o spremembi imena stranke postopka.
- 46 Poleg tega sodna praksa priznava, da ničnostno tožbo, ki jo je vložil naslovnik akta, lahko nadaljuje njegov univerzalni pravni naslednik, zlasti v primeru smrti fizične osebe ali prenehanja obstoja pravne osebe, medtem ko vse njegove pravice in obveznosti pridobi novi naslovnik (v tem smislu glej sodbi Sodišča z dne 20. oktobra 1983 v zadevi Gutmann proti Komisiji, 92/82, Recueil, str. 3127, točka 2, in z dne 23. aprila 1986 v zadevi Les Verts proti Parlamentu, 294/83, Recueil, str. 1339, točke od 13 do 18). Ugotoviti je treba, da v takem primeru univerzalni pravni naslednik,

kot naslovnik izpodbijanega pravnega akta, obvezno vstopi v pravni položaj svojega predhodnika.

- 47 Po drugi strani sodišče Skupnosti niti v okviru ničnostne tožbe na podlagi člena 230 ES niti pri izvrševanju svoje neomejene pristojnosti na podlagi člena 229 ES ne more spremeniti odločbe institucije Skupnosti glede sankcije, tako da bi naslovnika odločbe zamenjalo z drugo fizično ali pravno osebo, kadar naslovnik še obstaja. Za to je *a priori* pristojna le institucija, ki je sprejela zadevno odločbo. Ko pristojna institucija enkrat sprejme odločbo in, posledično, določi identiteto osebe, na katero jo mora nasloviti, Sodišče prve stopnje te osebe ne more zamenjati z drugo osebo.
- 48 Dalje je treba upoštevati, da tožbe, ki jo vloži oseba kot naslovnik akta za uveljavljanje svojih pravic v okviru predloga za razglasitev ničnosti v skladu s členom 230 ES in/ali predloga za spremembo v skladu s členom 229 ES, ni mogoče prenesti na tretjo osebo, ki ni naslovnik pravnega akta. Če bi se tak prenos dejansko dopustil, bi obstajala neskladnost med stanjem, v katerem je bila tožba vložena, in stanjem, v katerem bi se lahko nadaljevala. Poleg tega bi tak prenos povzročil neskladnost med identiteto naslovnika akta in identiteto osebe, ki nastopa pred Sodiščem.
- 49 V zvezi s tem je treba poudariti, da je treba odločbo, kot je izpodbijana odločba, čeprav je bila sestavljena in objavljena v obliki ene same odločbe, presojati kot vrsto posameznih odločb, s katerimi je glede vsake družbe naslovnice ugotovljena kršitev ali kršitve, za katere je odgovorna, in se ji, glede na okoliščine primera, naloži globa. To pravilo izhaja iz razlage sodbe Sodišča prve stopnje z dne 10. julija 1997 v zadevi AssiDomän Kraft Products in drugi proti Komisiji (T-227/95, Recueil, str. II-1185, točka 56) in sodbe Sodišča, sprejete v pritožbenem postopku, z dne 14. septembra 1999 v zadevi Komisija proti AssiDomän Kraft Products in drugim (C-310/97 P, Recueil, str. I-5363, točka 49). Tako je v tem primeru družba NKK Corp. ostala edina

naslovnica odločbe, na katero je bila naslovljena, medtem ko je družba Kawasaki Steel Corp. naslovnica pravno ločene odločbe, vsebovane v istem aktu.

- 50 Nazadnje je res, da lahko oseba, ki je prevzela odgovornost za vodenje podjetja, v upravnem postopku pred Komisijo z ustrezno izjavo prevzame odgovornost za dejstva, ki se očitajo resnično odgovorni osebi, tudi če bi za kršitev morala načeloma odgovarjati fizična ali pravna oseba, ki je zadevno podjetje vodila v času storitve kršitve (v tem smislu glej, čeprav je zoper njo vložena pritožba, sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. decembra 2001 v zadevi Krupp Thyssen Stainless in Acciai speciali Terni proti Komisiji, T-45/98 in T-47/98, Recueil, str. II-3757, točki 57 in 62). Vendar iz preudarkov, povzetih v zgoraj navedenih točkah od 46 do 49, izhaja, da taka izjava ne more spremeniti identitete naslovnika odločbe Komisije, ko je ta že sprejeta, niti identitete tožeče stranke v ničnostni tožbi zoper tako odločbo, ko je tožba že vložena.
- 51 V teh okoliščinah je treba vzeti na znanje tako spremembo imena družbe Kawasaki Steel Corp. v JFE Steel Corp. kot tudi dejstvo, da se družba NKK Corp. sedaj imenuje JFE Engineering Corp. Vendarle družbe JFE Engineering Corp. ni treba zamenjati z JFE Steel Corp. v zadevi T-67/00, ne glede na to, kako sporazum o združitvi, ki sta ga sklenili ti družbi, učinkuje v japonskem pravnem redu. Zato družba JFE Steel Corp. (v nadaljevanju: JFE-Kawasaki) ostaja tožeča stranka v zadevi T-71/00 in družba JFE Engineering Corp. (v nadaljevanju: JFE-NKK) ostaja tožeča stranka v zadevi T-67/00.

Pravno stanje

A – Predlogi za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, zlasti člena 1

- 52 Japonske tožeče stranke uveljavljajo trinajst ločenih tožbenih razlogov za razglasitev ničnosti, nekateri od njih so skupni vsem ali večini med njimi.

1. *Prvi tožbeni razlog: Komisija naj ne bi pravno zadostno dokazala obstoja kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe*

53 Ta tožbeni razlog uveljavljajo štiri japonske tožeče stranke.

a) Trditve strank

54 Japonske tožeče stranke so uvodoma izrazile stališča o izvedbi dokaza kršitve člena 81(1) ES. Vsebinsko se tožbeni razlog deli na tri dele.

55 Prvič japonske tožeče stranke trdijo, da dejstvo, da ni japonskih uvozov na „zemeljske“ evropske trge (v nadaljevanju: kopenski trgi), lahko pojasnijo objektivne poslovne okoliščine in da obstoj zatrjevanega sporazuma ni v skladu z njihovimi obsežnimi dobavami zadevnih proizvodov na trg območja epikontinentalnega pasu Severnega morja, ki ga izkorišča Združeno kraljestvo (v nadaljevanju: eksteritorialni trg Združenega kraljestva ali britanski eksteritorialni trg), tako da kršitev, očitana japonskim tožečim strankam, v nobenem primeru ni mogla imeti protikonkurenčnih učinkov. Drugič, dokazi, ki jih je zbrala Komisija, naj ne bi izkazovali niti obstoja zatrjevanega sporazuma, niti, če bi ta obstajal, sodelovanja katere izmed japonskih tožečih strank pri njem. Tretjič, analiza Komisije glede ciljev pogodb o dobavi gladkih cevi, ki so jih sklenile evropske proizvajalke in ki pomenijo kršitev, sankcionirano v členu 2 izpodbijane odločbe, naj bi bila nedosledna. Ta analiza naj bi potrjevala tudi neutemeljenost teze Komisije glede sodelovanja japonskih tožečih strank pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 izpodbijane odločbe.

Uvodne ugotovitve

- 56 Družbi Sumitomo in JFE-NKK navajata, prvič, da je dokazno breme vseh znakov kršitve na strani Komisije (sklepni predlogi generalnega pravobranilca G. Slynna k sodbi Sodišča z dne 7. junija 1983 v zadevi *Musique diffusion française* in drugi proti Komisiji, od 100/80 do 103/80, Recueil, str. 1825, 1914; sodbi Sodišča z dne 17. decembra 1998 v zadevi *Baustahlgewebe* proti Komisiji, C-185/95 P, Recueil, str. I-8417, točka 58, in z dne 8. julija 1999 v zadevi *Komisija proti Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Recueil, str. I-4125, točka 86). Obstoj dvoma naj bi bil v korist podjetjem, ki so obtožena sodelovanja pri kršitvi (sodbi Sodišča z dne 16. decembra 1975 v zadevi *Suiker Unie* in drugi proti Komisiji, od 40/73 do 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 in 114/73, Recueil, str. 1663, točke 203, 304, 359 in 363, in z dne 14. februarja 1978 v zadevi *United Brands* proti Komisiji, 27/76, Recueil, str. 207, točka 265; sklepni predlogi sodnika B. Vestendorfa, v funkciji generalnega pravobranilca, k sodbi Sodišča prve stopnje z dne 24. oktobra 1991 v zadevi *Rhône-Poulenc* proti Komisiji, T-1/89, Recueil, str. II-867, II-869, II-954). Posledično bi morala Komisija dokazati, da so okoliščine, ki jih navaja, onkraj razumnega dvoma (sklepni predlogi generalnega pravobranilca M. Darmona k sodbi Sodišča z dne 31. marca 1993 v zadevi *Ahlström Osakeyhtiö* in drugi proti Komisiji, imenovana *Pâte de bois II*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 in od C-125/85 do C-129/85, Recueil, str. I-1307, I-1445, točka 195). Nasprotno naj bi za razglasitev ničnosti odločbe zadoščalo, da tožeča stranka dokaže, da glede utemeljenosti odločbe o ugotovitvi kršitve obstaja negotovost (sklepni predlogi generalnega pravobranilca G. Slynna k zgoraj navedeni sodbi *Musique diffusion française* in drugi proti Komisiji, str. 1931).
- 57 Drugič, Komisija bi morala po mnenju japonskih tožečih strank, da bi dokazala obstoj kršitve, predložiti natančne in skladne dokaze v utemeljitev trdnega prepričanja, da je bila kršitev storjena (sodba Sodišča z dne 28. marca 1984 v zadevi *CRAM* in *Rheinzink* proti Komisiji, 29/83 in 30/83, Recueil, str. 1679, točka 20, in sodba *Pâte de bois II*, točka 56 zgoraj, točka 127; sodbi Sodišča prve stopnje z dne 10. marca 1992 v zadevi *SIV* in drugi proti Komisiji, T-68/89, T-77/89 in T-78/89, Recueil, str. II-1403, zlasti točke od 193 do 195, od 198 do 202, od 205 do 210, od 220 do 232, od 249 do 250 in od 322 do 328, in z dne 6. julija 2000 v zadevi *Volkswagen* proti Komisiji, T-62/98, Recueil, str. II-2707, točki 43 in 72). Ti dokazi bi morali omogočati zlasti ugotovitev, da zatrjevane kršitve znatno omejujejo konkurenco v smislu člena 81(1) ES. Ta zahteva ne bi bila izpolnjena, še posebej,

kadar bi bilo mogoče podati verjetno razlago, ki bi izključila kršitev pravil Skupnosti o konkurenci (zgoraj navedena sodba CRAM in Rheinzink proti Komisiji, točka 16 in naslednje; sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. januarja 1999 v zadevi Riviera Auto Service in drugi proti Komisiji, T-185/96, T-189/96 in T-190/96, Recueil, str. II-93, točka 47, in zgoraj navedena sodba Volkswagen proti Komisiji).

- 58 Poleg tega bi morali predloženi dokazi izpolnjevati omenjeni merili natančnosti in skladnosti glede vsakega znaka ugotovljene kršitve, zlasti identiteto strank in njihovo sodelovanje pri kršitvi (sodbi Pâte de bois II, točka 56 zgoraj, točka 69, in Komisija proti Anic Partecipazioni, točka 56 zgoraj, točka 87; sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Buchmann proti Komisiji, T-295/94, Recueil, str. II-813, točka 121), zadevne proizvode ali storitve (sodbi Suiker Unie in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točke od 301 do 304, in SIV in drugi proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točke od 175 do 194 in 324), omejitve, o katerih so se stranke dogovorile (sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Enso-Gutzeit proti Komisiji, T-337/94, Recueil, str. II-1571, točke od 102 do 150), in trajanje kršitve (sodba Sodišča prve stopnje z dne 7. julija 1994 v zadevi Dunlop Slazenger proti Komisiji, T-43/92, Recueil, str. II-441, točka 79, in sodba Volkswagen proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točka 188). Natančneje, glede trajanja kršitve bi bilo treba predložiti bodisi neposredne dokaze bodisi dokaze, ki so časovno blizu, to je hkratne dokaze.
- 59 Družba JFE-NKK zlasti zatrjuje, da se mora Komisija v skladu s sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Enso Española proti Komisiji (T-348/94, Recueil, str. II-1875, točke od 160 do 171) opreti na konkretne dokaze in ne na preproste trditve glede vsebine in predmeta sestankov, na katerih naj bi sodelovale udeleženke zatrjevanega sporazuma.
- 60 Komisija najprej meni, da okoliščina, da japonske tožeče stranke navajajo trditve tako, da postavljajo dejstva, ki jih je ugotovila Komisija, v drugačno luč, tožečim strankam ne dopušča, da bi dosegle razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. Trditev, ki jo je v zvezi s tem navedla družba JFE-NKK, ki temelji zlasti na sodbah CRAM in Rheinzink proti Komisiji, točka 57 zgoraj, in Pâte de bois II, točka 56

zgoraj (točki 126 in 127), bi lahko veljala le, kadar bi odločba Komisije temeljila zgolj na domnevi, da ugotovljenih dejstev ni mogoče pojasniti drugače kot z usklajenim ravnanjem podjetij. Vendar v tem primeru ni bilo tako.

- 61 Komisija poudarja, da trditev, da mora dokazati obstoj kršitve, ki jo zatrjuje brez kakršnegakoli razumnega dvoma, ni utemeljena. Zlasti bi bilo treba opozoriti, da Sodišče v sodbi *Pâte de bois II*, točka 56 zgoraj, ni sprejelo razlage, ki jo je glede pojma zadostno natančnih in skladnih dokazov predlagal generalni pravobranilec M. Darmon v sklepnih predlogih, točka 56 zgoraj. Podobno naj bi Sodišče prve stopnje v sodbi z dne 20. aprila 1999 v zadevi *Limburgse Vinyl Maatschaap* in drugi proti Komisiji, imenovana *PVC II* (od T-305/94 do T-307/94, od T-313/94 do T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 in T-335/94, Recueil, str. II-931), dalo prednost splošni presoji, ali so dokazi v obravnavani zadevi zadoščali za ugotovitev obstoja zadevne kršitve. Za ugotovitev obstoja kršitve, še zlasti v zvezi s trajanjem kršitve, naj se ne bi zahtevali natančnost in skladnost dokazov, ampak naj bi bili ti namenjeni zgolj opredelitvi obsega, v katerem mora znesek globe ustrezati temu trajanju. V vsakem primeru naj bi bil v tem primeru točen datum začetka kršitve neupošteven, ker je bila storjena pred letom 1990, zato je Komisija za določitev zneska globe upoštevala kršitev le od tega datuma.

Prvi del tožbenega razloga: domnevna neskladnost med obstojem zatrjevanega sporazuma in obstoječim stanjem na britanskem eksteritorialnem trgu in drugih evropskih trgih

- 62 Japonske tožeče stranke v bistvu trdijo, da obstoj trgovinskih ovir zagotavlja verodostojno alternativno razlago neobstoja japonskih prodaj na evropskih trgih v zvezi s proizvodi, navedenimi v členu 1 izpodbijane odločbe. Ker pa sklepanje Komisije temelji na predpostavki, da tega neobstoja ni mogoče razložiti drugače kot

z dogovorom med udeleženkami inkriminiranega sporazuma, bi bilo treba člen 1 izpodbijane odločbe v skladu s pristopom iz sodb CRAM in Rheinink proti Komisiji, točka 57 zgoraj (točka 16), Pâte de bois II, točka 56 zgoraj (točki 126 in 127), ter PVC II, točka 61 zgoraj (točka 725), razglasiti za ničnega.

- 63 Po mnenju tožečih strank obstaja bistveno nasprotje med trditvijo, da so bile japonske proizvajalke udeleženke sporazuma, s katerim so se zavezale, da se bodo odpovedale dobavljanju na evropske trge, in njihovim dejanskim ravnanjem na teh trgih. V nasprotju s trditvijo Komisije naj bi presoja trgovinskih tokov med Japonsko in Evropo pokazala, da so se japonske proizvajalke močno borile s konkurenco evropskih proizvajalcev na eksteritorialnih trgih, zlasti v Združenem kraljestvu in na Norveškem, ki so zaradi objektivnih poslovnih razlogov skupaj tvorili edini pomembni trg za japonske proizvajalke. Poleg tega naj bi povpraševanje na britanskem eksteritorialnem trgu obstajalo predvsem za cevi OCTG premium in ne za cevi OCTG standard, navedene v izpodbijani odločbi. Komisija naj bi kršila vsaj pooblastilo za odločanje po prostem preudarku in napačno presodila dejstva s tem, ko je v členu 1 izpodbijane odločbe ugotovila obstoj kršitve tako na eksteritorialnih kot na kopenskih evropskih trgih.
- 64 V zvezi s tem se družba Nippon sprašuje, ali je verjetno, da so japonske proizvajalke pristopile k sporazumu z evropskimi proizvajalkami, ki jim je prepovedoval prodajo proizvodov na evropskih trgih, glede na okoliščine, opisane v predhodni točki. Družbi JFE-Kawasaki in Sumitomo poudarjata, da na podlagi preglednice iz uvodne izjave 68 izpodbijane odločbe tržni delež vsakega domačega proizvajalca cevi OCTG in transportnih cevi na njihovem domačem trgu v nobenem primeru ni bil 100-odstoten. Zlasti na trgu Združenega kraljestva so se uvozi teh proizvodov gibali med 16 % in 22 %. Na utemeljitev Komisije, da se ta okoliščina lahko razloži s posebnim statusom trga Združenega kraljestva, ki naj bi na podlagi Temeljnih pravil veljal za delno zaščitenega (ki uživa omejeno varstvo), družba JFE-NKK odgovarja, da je bil francoski trg, ki ni imel takega statusa, manj učinkovito zaščiten v letu 1991 in enako v letu 1994, kot izhaja iz omenjene preglednice. Japonske proizvajalke na

nekaterih evropskih trgih v določenih letih obdobja kršitve, ki jo je ugotovila Komisija, sploh niso prodajale proizvodov, navedenih v izpodbijani odločbi, zato družba JFE-NKK meni, da se ta okoliščina lahko pojasni zlasti z nihanji prodaje teh proizvodov, saj je njihova potrošnja zelo odvisna od dejavnosti v sektorjih nafte in plina.

65 Družba Sumitomo izrecno priznava, da so trditve, ki jih navaja v zvezi z učinki zadevnega sporazuma, upoštevne v okviru obravnavanega tožbenega razloga le, če Sodišče prve stopnje meni, da Komisija na podlagi listinskih dokazov, na katere se sklicuje v izpodbijani odločbi, ni pravno zadostno dokazala obstoja kršitve. Glede tega poudarja, da se je Komisija prvenstveno oprla na namen sporazuma in le podredno na njegove učinke.

66 V zvezi s trditvijo Komisije, ki temelji na točki 1088 sodbe Sodišča prve stopnje z dne 15. marca 2000 v zadevi Cimenteries CBR in drugi proti Komisiji, imenovana Cement (T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 in T-104/95, Recueil, str. II-491), da je kršitev še posebej resna, če je sestavljena iz sporazuma o izključitvi konkurence na trgu, na katerem je ta že zelo šibka, družba JFE-Kawasaki navaja, da se okoliščine tega primera močno razlikujejo od dejanskega stanja v tej sodbi. V obravnavani zadevi naj bi znotraj Evrope zaradi obstoja štirih velikih proizvajalk iz Skupnosti obstajala močna konkurenca, vsaj na strukturni ravni, kar pomeni, da je bila morebitna japonska konkurenca zanemarljiva. V zadevi, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Cement, naj bi obstajala vrsta geografsko zaprtih monopolov.

67 Družba JFE-Kawasaki navaja, da se Temeljna pravila, v skladu z uvodnimi izjavami od 61 do 77 same izpodbijane odločbe, niso nanašala na eksteritorialni trg Združenega kraljestva ali na druge eksteritorialne trge Skupnosti. Iz uvodne izjave 62 izpodbijane odločbe naj bi izhajalo zlasti, da so Temeljna pravila urejala položaj na domačih trgih, medtem ko je eksteritorialni trg Združenega kraljestva užival

poseben položaj, t. i. „delne zaščite“ ali „omejene zaščite“. Trditev iz uvodne izjave 102 izpodbijane odločbe, da so se udeleženske sporazuma morale odpovedati dobavi zadevnih cevi na domače trge, naj bi bila neskladna z mešanim statusom, ki ga eksteritorialnemu trgu Združenega kraljestva pripisuje uvodna izjava 62.

68 Za dobave brezšivnih cevi iz ogljikovega jekla iz Japonske na eksteritorialni trg Združenega kraljestva naj bi bila značilna trajanje in pomen. V zvezi s tem se družba Nippon opira zlasti na preglednico iz uvodne izjave 68 izpodbijane odločbe, iz katere naj bi izhajalo, da so japonske tožeče stranke prodale velike količine brezšivnih jeklenih cevi na trg Združenega kraljestva. Okoliščina, da se te številke nanašajo na vse jeklene cevi in ne zgolj na tiste, ki jih zadeva izpodbijana odločba, naj ne bi vplivalo na njihovo upoštevnost in naj bi bila posledica dejstva, da so ti proizvajalci v epikontinentalni pas Združenega kraljestva dobavljali več vrst cevi, in sicer cevi OCTG standard, transportne cevi in cevi OCTG premium. Družba Nippon se sklicuje tudi na velikost izvoza, ki so ga ugotovili japonski carinski organi za leta od 1988 do 1996, in na statistike združenja japonskih izvoznikov jekla za leta od 1977 do 1987, ki potrjujejo obstoj take konkurence. Družba Sumitomo prav tako meni, da so bile njene prodaje cevi na trgih Evropske skupnosti, zlasti na trg epikontinentalnega pasu Združenega kraljestva, znatne in navaja dokaze v podporo tej trditvi. Zlasti ugovarja uporabi številke 230.000 ton, ki jo je navedla Komisija, za povprečne letne prodaje transportnih cevi članic Evropsko-japonskega kluba na zadevne trge Skupnosti. Prodaje, ki jih ustvarijo vse članice tega kluba, naj bi znašale 71.000 ton transportnih cevi letno. Družba JFE-NKK glede svoje prodaje napotuje na izčrpane številke, ki jih je posredovala Komisiji v odgovor na njeno zahtevo za informacije o le-teh in iz katerih izhaja, da med domnevnim obdobjem kršitve ni nikoli prenehala prodajati svojih cevi na evropskih trgih. Družba JFE-Kawasaki navaja, da je kljub temu da so njene prodaje na vseh evropskih trgih ostale minimalne, v to vložila znatne napore, zlasti na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva.

69 Poleg tega naj bi obstoj hude konkurence s strani japonskih proizvajalk, zlasti na trgu Združenega kraljestva, izrecno dokazovali listinski dokazi, ki jih je Komisija zbrala med preiskavo pri evropskih proizvajalkah. Zlasti dokument na strani 4902 spisa Komisije, z naslovom „Delovni dokument za predsednike“ („Paper for Presidents“), se sklicuje na „trenutno agresijo [Japoncev] na [cevi] OCTG“ in pet zabelezk družbe Vallourec – in sicer z dne 23. marca 1990, ki je na strani 15622 navedenega spisa, z naslovom „Razmišljanja o podalšanju pogodbe VAM“ (v nadaljevanju: zabeležka Razmišljanja o pogodbi VAM), z dne 2. maja 1990, ki je na strani 15610 spisa, z naslovom „Strateška razmišljanja glede razmerij VLR“ (v nadaljevanju: zabeležka Strateška razmišljanja), z dne 1. junija 1990, ki je na strani 15591 spisa, z naslovom „Podalšanje pogodbe VAM z BSC“, zabeležka Sestanek z dne 24. 7. 90 in nazadnje zabeležka brez datuma, ki je na strani 15596 spisa, z naslovom „Razgovor z BSC“ – naj bi potrjevali, da naj bi družba Vallourec prodaje japonskih proizvajalcev na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva štela za izredno zaskrbljujoče. Prav tako je iz telefaksa družbe Mannesmann z dne 16. avgusta 1993, ki je na strani 2493 spisa Komisije, razvidno, da družba Mannesmann zaradi japonske cenovne konkurence ni imela interesa sodelovati pri določenih razpisnih postopkih.

70 Poleg tega naj bi, prvič, iz dopisa z dne 6. junija 1994, ki je na strani 5243 spisa Komisije, ki ga je povezovalni odbor industrije jeklenih cevi Evropske skupnosti poslal Komisiji (v nadaljevanju: dopis povezovalnega odbora z dne 6. junija 1994), in drugič, iz zapisnika navedenega sestanka povezovalnega odbora z dne 24. avgusta 1994, ki je na strani 5103 spisa Komisije, izhajalo, da so evropske proizvajalke štele japonska podjetja za agresivne konkurente in da je bil obseg njihovih prodaj grožnja njihovem položaju na eksteritorialnih trgih držav članic Skupnosti. Zapisnik sestanka povezovalnega odbora z dne 24. avgusta 1994 naj bi dokazoval tudi, da so se tržni deleži japonskih proizvajalk povišali na 25 % na eksteritorialnih trgih Skupnosti in Ferskih otokih za proizvode OCTG iz vseh vrst jekla, in na 34 % na eksteritorialnih trgih Skupnosti in Norveške za proizvode OCTG iz ogljikovega jekla. Družba Sumitomo se v podporo svoji trditvi glede obsega japonskih uvozov sklicuje tudi na telefaks Evropskega združenja za jeklene cevi (prej povezovalni odbor industrije jeklenih cevi Evropske skupnosti) z dne 5. oktobra 1994, ki je na strani 4723, in na osnutek dopisa, brez datuma, naslovljenega na g. Largea, uslužbenca Komisije, ki je na strani 4725 spisa Komisije. Podobno naj bi izjave evropskih proizvajalk – zlasti odgovori družbe Dalmine z dne 29. maja 1997 na

vprašanja, ki jih je zastavila Komisija na podlagi člena 11 Uredbe št. 17, ki so na strani 15162 spisa Komisije (v nadaljevanju: odgovori družbe Dalmine z dne 29. maja 1997) in odgovori družbe Corus z dne 13. avgusta 1997, ki je na strani 11916 spisa (v nadaljevanju: odgovori družbe Corus) – potrdile to tezo. Odgovori družbe Corus naj bi zlasti izpričevali dejstvo, da so se japonske proizvajalke zanimale za eksteritorialni trg Združenega kraljestva. Družba Nippon poudarja, da naj bi na podlagi „g) japonske listine“ („g) Japanese“ document), ki je na strani 4909 spisa Komisije, ki ga je sestavilo eno izmed evropskih podjetij, „zlasti družba Nippon Steel [...] [postajala] vse agresivnejša v epikontinentalnem pasu Združenega kraljestva“.

71 Po mnenju japonskih proizvajalk je bilo dejstvo, da so na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva prodale znatne količine jeklenih cevi, zlasti cevi OCTG premium in transportnih cevi „projekt“, pri čemer niso prodale znatnih količin teh proizvodov na kopenskih trgih držav članic Skupnosti, povsem logično in skladno z neobstojem zatrjevanega sporazuma, kar je v nasprotju z mnenjem Komisije. Zlasti naj bi bili ti proizvodi, kadar so določeni za eksteritorialno uporabo, visokokakovostni in zelo dragi. Poleg tega bi bilo tujim proizvajalcem na splošno lažje konkurirati z lokalnimi proizvajalci glede diferenciranih proizvodov, kot so cevi OCTG premium, kot pa glede standardnih proizvodov, kot so cevi OCTG standard z navoji.

72 Poleg tega naj bi bil epikontinentalni pas Severnega morja, zlasti eksteritorialni trg Združenega kraljestva, največji del evropskega trga za jeklene cevi, kot dokazuje „g) japonska listina“. Iz tega naj bi izhajalo, da naj bi bili kopenski trgi Skupnosti za te proizvode sorazmerno omejeni. Zato naj ne bi bili zelo donosni. Poleg tega naj bi se konkurenčne razmere na britanskem eksteritorialnem trgu precej razlikovale od tistih na kopenskih trgih Skupnosti. Japonske prodaje na teh trgih naj bi prizadel skupni učinek številnih trgovinskih ovir, večina katerih ni obstajala na britanskem eksteritorialnem trgu. Komisija naj tega ne bi upoštevala in v izpodbijani odločbi ni razlikovala med eksteritorialnimi in kopenskimi trgi. Družba Nippon zatrjuje, da so bili kopenski trgi zaradi teh ovir, vsaj če so se obravnavale kot celota, za japonske

proizvajalke praktično zaprti. To dejstvo naj bi, po mnenju družbe Sumitomo, glede cevi OCTG standard potrdil dopis družbe, ki nabavlja tovrstne proizvode, v katerem je navedeno, da so ji japonske proizvajalke te proizvode ponudile v prodajo, vendar je bila predlagana cena nekonkurenčna in dobavni roki daljši od rokov evropskih proizvajalk. Po mnenju družbe Sumitomo naj bi se omemba japonskih dobaviteljev na internetni strani te družbe, na katero se sklicuje Komisija, nanašala na cevi OCTG premium in ne na cevi OCTG standard.

73 Kar zadeva ovire za uvoze japonskih cevi v Evropsko skupnost, japonske tožeče stranke menijo, prvič, da tradicionalna trgovinska politika Skupnosti, ki naj bi ščitila evropske trge s sredstvi, kot so zlasti sporazumi o prostovoljnem omejevanju, sklenjeni med Komisijo in japonsko vlado, pomeni tako oviro. Temeljni cilj te politike naj bi bil dejansko ohranitev obstoječih trgovinskih tokov. V tem primeru japonske tožeče stranke trdijo, da niso izvažale brezšivnih cevi na kopenske trge Skupnosti v času, ko so veljali sporazumi o prostovoljnem omejevanju, oziroma so jih izvažale v zelo majhnih količinah, in da jih je posledično ta politika odvrnila od izvažanja svojih proizvodov na te trge.

74 Prvi sporazum o prostovoljnem omejevanju, ki zadeva jeklene cevi, naj bi bil dejansko sprejet marca 1978. Zadnji sporazum, ki je podaljšal obveznosti prostovoljnega omejevanja, sprejet decembra 1989, naj bi veljal do konca leta 1990. Sama Komisija naj bi v uvodni izjavi 134 izpodbijane odločbe potrdila, da so ti sporazumi japonske proizvajalke odvrnili od izvažanja jeklenih cevi v Evropo pred letom 1990. Zaradi tega je bila tudi izključena možnost, da bi med japonskimi tožečimi strankami prišlo do zadostnega soglasja volj, v smislu sodbe Sodišča prve stopnje z dne 11. marca 1999 v zadevi Thyssen Stahl proti Komisiji (T-141/94, Recueil, str. II-347, točka 262), in sodbe Cement, stran 66 zgoraj (točka 917), v času, ko so veljali sporazumi o prostovoljnem omejevanju. Družba JFE-NKK dodaja, da je sama Komisija spodbudila japonske proizvajalke, da so sprejele trgovinsko politiko,

ki jim jo sedaj očita, kljub temu da ni dokazala, kdaj so sporazumi o prostovoljnem omejevanju prenehali veljati. Poleg tega se japonske tožeče stranke sklicujejo na podaljšanje sporazumov o prostovoljnem omejevanju, da bi tako utemeljile svoje predloge za zmanjšanje glob (glej točko 136 in naslednje ter od 511 do 513 spodaj).

- 75 Drugič, visoke uvozne carine, naložene v skladu s skupno carinsko tarifo, naj bi japonske proizvajalke jeklenih cevi odvrnile od izvažanja brezšivnih cevi iz ogljikovega jekla na kopenske trge Skupnosti. Carine na uvoze brezšivnih jeklenih cevi na kopenske trge Skupnosti naj ne bi bile nižje od 9 % med letoma 1977 in 1994. Na podlagi trditve Komisije iz uvodne izjave 138 izpodbijane odločbe, da je upoštevala ta dejavnik, po mnenju Komisije ni mogoče sklepati, zakaj ta okoliščina ni mogla škodeti kot ovira japonskim prodajam. V zvezi s tem družba Sumitomo meni, da so bile proizvajalke iz Latinske Amerike v okviru splošnega sistema preferencialov zavezane nižjim carinam. Poleg tega naj bi v času kršitve, ki jo je ugotovila Komisija, več sporazumov o prosti trgovini, sklenjenih med državami osrednje in vzhodne Evrope, ukinilo carine, ki so bile naložene na jeklene proizvode iz teh držav. Iz tega naj bi izhajalo, da so bili uvozi iz vseh teh tretjih držav privilegirani glede na japonske uvoze.
- 76 Tretjič, stroški prevoza in – ker gre za cevi, ki so namenjene kopenski uporabi – tudi stroški natovarjanja in raztovarjanja v ciljnemu pristanišču Skupnosti ter dostava po morju ali kopnem do kraja namena, naj bi v primerjavi z evropskimi proizvajalkami še poslabšali neugodni konkurenčni položaj japonskih proizvajalk jeklenih cevi, zlasti na kopenskih trgih Skupnosti. Prav tako naj bi bile količine cevi, ki so se naračale na kopenskih evropskih trgih, zanemarljive in zato stroški prevoza na dobavljeno tono toliko večji. Poleg tega naj bi bili stroški prevoza kot odstotek obračunane cene še posebej visoki za standardne proizvode OCTG, navedene v izpodbijani odločbi, zaradi njihove sorazmerno nizke vrednosti. Japonske proizvajalke v zvezi s tem navajajo različne številke, ki naj bi bile določene po dejanskih cenah, pridobljenih za dobavo brezšivnih jeklenih cevi v Evropo. Izjave Komisije, da bi bilo natovarjanja mogoče združiti, da bi zmanjšali stroške prevoza, naj ne bi

nasprotovale tej tezi, ker bi bilo treba priznati, da bi bila raven stroškov kljub tej možnosti še naprej odvrtačilna. Velikost stroškov prevoza za japonske proizvajalke naj bi potrdil tudi dopis povezovalnega odbora z dne 6. junija 1994, in to kljub dejstvu, da je bil namen tega dokumenta vzbuditi pozornost Komisije glede pomena grožnje, ki so jo pomenili japonski uvozi cevi. Posredno naj bi to dejstvo potrjevala tudi praksa odločanja Komisije, zlasti z Odločbo 93/247/EGS z dne 12. novembra 1992 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva IV/M.222 – Mannesmann proti Hoesch) (UL 1993, L 114, str. 34, uvodna izjava 102). Prav tako naj bi iz odločbe Komisije z dne 26. februarja 1998 o razglasitvi združljivosti koncentracije s skupnim trgom (zadeva IV/M.1014 – British Steel proti Europipe) (UL C 181, str. 3) izhajalo, da razdalja pomeni veliko neugodnost za proizvajalce, ki niso iz Skupnosti, kar zadeva prodaje majhnih količin slabo specificiranih proizvodov.

77 Na tem mestu družba JFE-Kawasaki dodaja, da so bile japonske proizvajalke, ne le v primerjavi z evropskimi proizvajalkami, ampak tudi z drugimi proizvajalkami iz tretjih držav, v slabšem položaju. Stroški odpreme iz Japonske v Italijo ali Združeno kraljestvo naj bi bili na primer od 40 % do 50 % višji od stroškov odpreme iz Argentine. Glede trditve Komisije, da iz priloge 5 k izpodbijani odločbi izhaja, da je bil italijanski trg zaščiten pred japonskim uvozom, ne pa pred uvozom iz drugih tretjih držav, družba Sumitomo poudarja, da se ta priloga nanaša na vse cevi OCTG in transportne cevi, tako da ni upoštevna za presojo posebnega primera proizvodov iz člena 1 izpodbijane odločbe.

78 Družbi JFE-Kawasaki in JFE-NKK zavračata presojo Komisije iz uvodne izjave 137 odločbe, da so bile z vidika ponudbe vse prodaje po ceni, višji od variabilnega stroška, upravičene, ker so na trgu jeklenih cevi obstajale strukturne presežne zmogljivosti in ker jima take prodaje tako omogočajo pokritje fiksnih stroškov. Prvič naj bi bili stroški prevoza za jeklene cevi glede na druge jeklene proizvode visoki zlasti zaradi njihove prostornine. Drugič, Komisija naj pri presoji ne bi upoštevala

dejstva, da je proizvodna zmogljivost jekla japonskih proizvajalk omejena in da imajo zaradi tega interes za povečanje dobičkov, tako da prodajo čim več jeklenih proizvodov, pri katerih lahko dosežejo najvišjo stopnjo dobička. Na podlagi dejstva, da bi bilo variabilne stroške mogoče pokriti s prodajami določenega proizvoda, torej ni mogoče sklepati, da je v trgovinskem interesu japonskih proizvajalk, da te prodaje izvedejo.

79 Glede presoje Komisije, da so pri jeklenih proizvodih proizvodne zmogljivosti tako specifične in da jih zato ni mogoče usmeriti na proizvode z najvišjo stopnjo dobička, družba Kawasaki odgovarja, da je prva stopnja procesa proizvodnje skupna vsem jeklenim proizvodom. Vendar so na tej stopnji njene proizvodne zmogljivosti omejene. Družba Sumitomo dalje navaja, da je presežna zmogljivost proizvodnje v isti meri vplivala na evropske in na japonske proizvajalke. Posledično je bila ta okoliščina enaka za obe strani in neugodni položaj, ki izhaja iz drugih navedenih dejavnikov, bi še naprej obstajal, tudi ob predpostavki, da so imele japonske proizvajalke interes prodajati po cenah, ki so nekoliko nižje od njihovih variabilnih stroškov.

80 Četrtrič, japonske proizvajalke naj bi bile v primerjavi s svojimi evropskimi konkurentkami, kar zadeva dobavne roke, v neugodnem položaju. Dejansko je za odpremo jeklenih cevi iz Japonske v Evropo potrebnih od štiri do šest mesecev. Čeprav Komisija v uvodni izjavi 137 izpodbijane odločbe poudarja, da zadevna podjetja menijo, da dobavni roki niso ovira za japonske uvoze cevi OCTG premium, ki se pri določenih projektih uporabljajo zlasti v epikontinentalnem pasu Združenega kraljestva, naj ta ugotovitev ne bi veljala za cevi OCTG standard. Za uporabnika cevi OCTG premium bi bilo dejansko drago spremeniti navoj premium, ko se je enkrat odločil za ene ali druge navoje te vrste, ki so jih predlagali različni proizvajalci, tako da bi bil vpliv dobavnih rokov na tem trgu manjši. Po drugi strani naj bi možnost, da bi se cevi na trgu cevi OCTG standard dobavljale v krajšem roku,

pomenila znatno prednost. Transportne cevi „projekt“, ki zahtevajo posebno obdelavo, zavezujejo dobavitelja, da deluje v zelo kratkih rokih, tako da naj bi imeli dobavni roki pri njih še večji pomen. Nazadnje, proizvodi OCTG in transportne cevi „projekt“ so se prodajali neposredno uporabnikom, zato se tej oviri ne bi bilo mogoče izogniti s posrednimi prodajami prek trgovca na debelo.

- 81 Petič, na domačem trgu vsake izmed štirih držav članic Skupnosti, na katerem so bile mogoče največje kopenske prodaje – in sicer Nemčija, Francija, Italija in Združeno kraljestvo – naj bi prevladoval domači proizvajalec. Ta položaj naj ne bi bil nujno posledica sporazuma o razdelitvi trgov, ker so določeni objektivni dejavniki, zlasti gospodarski, dajali prednost domačim proizvajalcem. Položaj teh domačih proizvajalcev naj bi podkrepila zlasti nabavna politika njihovih glavnih kupcev na tem trgu, in sicer domačih podjetij za transport in distribucijo plina, ki so bila pogosto javna podjetja. Komisija naj bi v Odločbi 93/247 priznala obstoj takega položaja.
- 82 Družba Corus (prej British Steel) naj bi imela na primer v zadevnem obdobju posebne odnose z družbama British Gas in BP (prej British Petroleum), kar naj bi bilo glede slednje razvidno iz dokumenta z naslovom „Zapisnik sestanka o tehničnih povezavah družbe BP engineering/British Steel“ („Minutes of technical liaison meeting by BP engineering/British Steel“), ki je na strani 681 spisa Komisije. Poleg tega naj bi izjave uslužbencev družbe Dalmine, ki so na strani 8220 c 4 spisa Komisije (v nadaljevanju: izjave uslužbencev družbe Dalmine), potrdile, da je družba Dalmine uslužbencem družbe Agip, ki je bilo najpomembnejše italijansko naftno in plinsko podjetje, ponujala podkupnine, da bi zagotovila, da se naročila brezšivnih jeklenih cevi tega podjetja ne bi dodelila drugim proizvajalcem, in da je podjetje Agip na splošno želelo dajati prednost italijanskim proizvajalcem. Enako naj bi dokument z naslovom „Sestanek z družbo Distrigaz“, ki je na strani 2298 spisa Komisije, potrdil, da družba Distrigaz ni želela oddati naročila dobaviteljem, ki niso iz Skupnosti. Direktiva Sveta 90/531/EGS z dne 17. septembra 1990 o postopkih za oddajo javnih naročil naročnikov v vodnem, energetskeem, transportnem in telekomunikacijskem sektorju (UL L 297, str. 1) naj bi v enajsti in dvanajsti uvodni izjavi na splošno potrdila, da so bila javna naročila v sektorjih črpanja, transporta in distribucije plina in nafte zaključena pred začetkom njene veljave. Poleg tega naj člen

29, ki ureja prihodnji položaj proizvajalcev iz tretjih držav, tem – v nasprotju s tem, kar naj bi določala izpodbijana odločba – ne bi zagotavljal enakega dostopa do evropskih javnih naročil. Po mnenju družbe JFE-NKK japonske proizvajalke niso polno izkoristile pravila, določena z Direktivo 90/531, ker se sporazum glede javnih naročil (priloga k Sklepu Sveta 80/271/EGS z dne 10. decembra 1979 o sklenitvi mednarodnih sporazumov, ki so posledica trgovinskih pogajanj med letoma 1973 in 1979, UL 1980, L 71, str. 1) ne uporablja v sektorjih črpanja ali transporta nafte in/ali plina.

83 Šestič, evropska podjetja naj bi pri Komisiji vložila protidampinške pritožbe z namenom, da iz trgov Skupnosti izključijo proizvajalce zunaj Skupnosti. Tako naj bi bilo od leta 1977 do leta 1998 sproženih sedem postopkov proti proizvajalcem zunaj Skupnosti brezšivnih jeklenih cevi, od katerih naj bi se le eden končal, ne da bi se odredila obveznost ali naložila carina. Če se noben od zadevnih protidampinških postopkov ne bi nanašal na uvoze iz Japonske, to ne bi bilo nič nenavadnega za eksteritorialni trg Združenega kraljestva, ker so epikontinentalni pasovi držav članic ležali zunaj geografskega področja uporabe protidampinške ureditve Skupnosti, ki je veljala v času nastanka dejanskega stanja. Po drugi strani bi imela možnost začeti tak postopek za kopenske trge, v nasprotju z mnenjem Komisije v uvodni izjavi 137 izpodbijane odločbe, močan odvračilni učinek na japonske izvoze. Dejansko naj bi sam začetek protidampinškega postopka zaradi preiskovalnih ukrepov, ki bi jih sprejela Komisija, pomenil znatno breme za japonske proizvajalke. Utemeljenost te trditve naj bi potrjevalo dejstvo, ki izhaja iz Delovnega dokumenta za predsednike, da so evropska podjetja nameravala japonskim podjetjem groziti z vložitvijo protidampinških pritožb. Evropske proizvajalke naj bi izvajale pritisk tudi na Komisijo, da bi razširila carinsko območje Skupnosti na eksteritorialne trge držav članic, kar dokazuje zlasti dopis povezovalnega odbora z dne 6. junija 1994.

- 84 Sedmič, stroški v povezavi s stalnim usklajevanjem z različnimi nacionalnimi standardi držav članic Skupnosti in s pogoji za izdajo dovoljenj, ki se močno razlikujejo, naj bi pomenili drugo pomembno trgovinsko oviro. Pravzaprav naj bi bil standard „API“ le temeljni standard in bi bilo zaradi tega treba upoštevati tudi nacionalne standarde, celo dodatne standarde, ki jih nalagajo nekateri posamezni kupci. V Nemčiji naj bi bil, na primer, po mnenju družbe Nippon, potreben certifikat, ki zagotavlja kakovost tako tehnike proizvodnje kot tudi nadzora proizvodov in usposobljenosti uslužbencev. Postopek izdaje teh certifikatov naj bi predvideval predložitev obsežnih dokumentov v nemščini in plačilo pristojbine, vsaki dve leti ali vsake tri, ki lahko znaša do 45.000 nemških mark. V Odločbi 93/247 naj bi Komisija priznala, da naj bi obstoj takih nacionalnih standardov pomenil znatno oviro pri trgovanju z jeklenimi cevmi v Skupnosti. Ta ugotovitev naj bi še posebej veljala za uvoze iz Japonske. Te objektivne presoje iz Odločbe 93/247 v tem primeru ni mogoče zavriniti iz razloga, na katerega se sklicuje Komisija, da naj v trenutku, ko je sprejela to odločbo, ne bi vedela za obstoj kršitve. V zvezi s posameznimi zahtevami nekaterih naftnih družb družba JFE-Kawasaki trdi, da francoska družba Total in italijanska družba Agip zahtevata „off-line“ inšpekcijo vseh jeklenih cevi, ki se jima dobavijo. Spoštovanje te obveznosti inšpekcije bi povzročilo stroške, višje od 100 ameriških dolarjev za tisoč ton.
- 85 Osmič, družbe JFE-NKK, Nippon in JFE-Kawasaki v replikah navajajo, da je družba Corus imela korist od politike vlade Združenega kraljestva, ki je spodbujala prodaje britanskih dobaviteljev v epikontinentalni pas te države. Britanska vlada naj bi to politiko izvajala z ustanovitvijo Urada za dobavljanje na eksteritorialni trg (Offshore Supplies Office, v nadaljevanju: OSO). Z izvajanjem pritiska na gospodarske subjekte, ki delujejo v epikontinentalnem pasu Združenega kraljestva, naj bi OSO uspel povečati tržne deleže britanskih dobaviteljev s 25 % na 30 % v letu 1972 (glede na poročilo, ki ga je leta 1997 objavilo britansko ministrstvo za trgovino in industrijo pod imenom DTI in se nahaja v prilogi 4 k repliki v zadevi T-67/00, v nadaljevanju: poročilo DTI), na 75 % v letu 1984 in na 87 % v letu 1987 (glede na *Bilten Evropskih skupnosti – Dodatek št. 6/1988, točka 115*). V teh okoliščinah bi bilo za družbo Corus brez pomena, da sklene sporazuma z japonskimi proizvajalkami, ki bi ji zagotovil ustrezno zaščito na eksteritorialnih trgih, saj je zaradi intervencij OSO že bila močno zaščiten. Tako naj bi se sam koncept Temeljnih pravil, še zlasti Nadgrajenih temeljnih pravil, nanašal na privilegirani položaj družbe Corus na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva, ki je posledica te nacionalne politike

preferencialov, katere ugodnosti so uživale tudi druge evropske proizvajalke, ker so družbi Corus po zaprtju njene tovarne v Clydesdalu dobavljale gladke cevi. V vsakem primeru naj bi izpodbijana odločba v tem delu vsebovala očitno napako, ker naj Komisija ne bi upoštevala vloge, ki jo je imel OSO na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva. Ta britanski sistem preferencialov naj bi se uporabljal do julija 1993, ko naj bi ga nadomestil sistem preferenciala Skupnosti, ki ga določa Direktiva 90/531. Družba JFE-NKK trdi, da s temi okoliščinami ni bila seznanjena in da je dokumente, priložene k njeni repliki, ki potrjujejo te okoliščine, prejela šele po vložitvi tožbe v zadevi T-67/00.

- 86 Te tri tožeče stranke prav tako menijo, da določeni dokazi, na katere se sklicuje Komisija, omenjajo politiko, ki jo je izvajal OSO, in tako potrjujejo njihove navedbe glede tega vprašanja. Na eni strani pojasnjujejo, da zabeležka Podaljšanje pogodbe VAM z BSC vsebuje trditev, da „Britanci [Japoncem] ne smejo odpreti vrat na britanski trg“, in da avtor zabeležke Sestanek z dne 24. 7. 90 navaja naslednje: „Ni mogoče izključiti, da bo leta [19]93 OSO evropskim proizvajalkam dodelil 3-odstotne preferenciale, ki jih trenutno priznava britanskim proizvajalkam“. Navedbe iz zabeležke Sestanek z dne 24. 7. 90 o okrepitvi Evropske skupnosti in o morebitni razširitvi 3-odstotnih preferencialov na evropske proizvajalke naj bi se nanašale na začetek veljavnosti Direktive 90/531, ki predvideva preferencial Skupnosti pod pogojem, da cene proizvajalcev Skupnosti ne presegajo cen proizvajalcev tretjih držav za več kot 3 %.

- 87 Okoliščino, da praktično nobena evropska proizvajalka na Japonsko ni dobavljala brezšivnih jeklenih cevi, kar dokazuje preglednica iz uvodne izjave 68 izpodbijane odločbe, bi lahko pojasnili tudi razlogi poslovne politike. Iz tega bi sledilo, da vsak sporazum o razdelitvi, ki se je nanašal na ta trg, ne bi bil poslovno upravičen.

- 88 Na drugi strani naj bi zlasti iz dopisa povezovalnega odbora z dne 6. junija 1994 izhajalo, da so japonska javna naročila v sektorju jeklenih cevi ostala popolnoma zaprta za evropske proizvajalke, da so na japonskem trgu cevi prevladovali veliki konzorciji, ki so bili tesno povezani s proizvajalci cevi, da so bili stroški transporta in prodaje na Japonsko za evropske proizvajalke zelo visoki ter da so bile dejavnosti izkoriščanja in proizvodnje nafte in plina, ter posledično tudi sektor cevi OCTG, v vsakem primeru zelo omejeni. Poleg tega iz telefaksa Evropskega združenja za jeklene cevi z dne 16. novembra 1994 Komisiji izhaja, da so morale tuje proizvajalke jeklenih cevi, ki so želele svoje proizvode prodajati na Japonskem, izpolniti zelo podroben obrazec, da bi se uskladile z japonskimi standardi.
- 89 Komisija navaja, prvič, da izpodbijana odločba prvenstveno temelji na namenu sporazuma, ki je omejevanje konkurence. Zaradi tega ji v dokaz obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, ne bi bilo treba dokazati tudi obstoja dejanskih vplivov na trge Skupnosti. Tudi če bi trgovinske ovire, ki so jih zatrjevale japonske tožeče stranke, lahko pojasnile, zakaj te na teh trgih Skupnosti niso prodajale proizvodov, navedenih v izpodbijani odločbi, naj bi Komisija sicer predložila dokaz o obstoju sporazuma, katerega namen je bil omejiti konkurenco. V vsakem primeru bi okoliščine, na katere se sklicujejo tožeče stranke, če bi bile upoštevne, povečale težo sporazuma, ne pa jo zmanjševale, kot naj bi namigovala tožeče stranke. Komisija se v tej zvezi sklicuje na sodbo Cement, točka 66 zgoraj, v kateri naj bi bilo odločeno, da gospodarska analiza, katere namen je dokazati obstoj objektivnih trgovinskih ovir, ne more prevladati nad nedvomno resničnostjo listinskih dokazov. Sodišče prve stopnje naj bi med drugim pojasnilo, da bi, če se gospodarska analiza, ki so jo predlagale tožeče stranke, izkaže za pravilno, to dejansko povečalo težo storjene kršitve, ker naj bi podjetja s sklenitvijo zadevnega sporazuma poskusila izključiti še tisto resnično konkurenco, ki je ostala na zadevnem trgu (točki 1087 in 1088 sodbe).

- 90 V zvezi s trditvijo družbe JFE-Kawasaki, da je besedilo izpodbijane odločbe iz sporazuma o razdelitvi trgov izvzelo eksteritorialni trg Združenega kraljestva, Komisija odvrta, da uvodna izjava 62 izpodbijane odločbe zelo jasno navaja, da je sporazum zadeval ta trg v smislu, da je bil „delno zaščiten“.
- 91 Drugič, Komisija meni, da je v vsakem primeru pravno zadostno dokazala, da je sporazum, opisan v členu 1 izpodbijane odločbe, dejansko vplival na trge Skupnosti. Še zlasti naj bi preglednica iz uvodne izjave 68 te odločbe potrjevala, da se je sporazum obširno dejansko uporabljal na evropskih trgih. Dejstvo, da so japonske proizvajalke v določeni meri konkurirale na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva, ne more zanikati kršitve, ugotovljene v izpodbijani odločbi, ker je bil ta trg le delno zaščiten.
- 92 Glede trditve, da iz nekaterih dokumentov, ki jih je uporabila Komisija, zlasti iz Delovnega dokumenta za predsednike in zabeležke Razgovor z BSC, izhaja, da so se evropske proizvajalke bale japonske konkurence na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva, Komisija meni, da je bila ta bojazen posledica dejstva, da je bil delno zaščiteni položaj tega trga vir posebne napetosti v okviru sporazuma. Posledično naj ta trditev ne bi vzbujala dvoma o obstoju sporazuma.
- 93 Komisija prav tako meni, da trditev glede obstoja britanskega sistema preferencialov za proizvode, ki se uporabljajo v naftni industriji na trgih epikontinentalnega pasu Združenega kraljestva, ki so jo v replikah prvič navedle družbe JFE-NKK, Nippon in JFE-Kawasaki, pomeni nov tožbeni razlog. Ta naj bi bil, v skladu s členom 48(2) Poslovnika, nedopusten. Podredno naj bi se ta trditev opirala na dokaze, priložene k repliki, ki naj bi bili v skladu s členom 48(1) Poslovnika nedopustni, ker družbi Nippon in JFE-Kawasaki nista poskušali opravičiti dejstva, da sta te dokaze predložili

tako pozno. Komisija poudarja, da je navedba družbe JFE-NKK, ki se omejuje na to, da s temi dokazi ob vložitvi tožbe ni bila seznanjena, težko verjetna.

- 94 Kar zadeva družbo JFE-NKK, Komisija prav tako meni, da je ta novi tožbeni razlog na podlagi člena 44(1)(c) Poslovnika nedopusten.
- 95 V vsakem primeru pa naj zgoraj navedena nova trditev ne bi bila utemeljena.
- 96 Poleg tega Komisija meni, da trgovinske ovire, na katere se sklicujejo japonske tožeče stranke, nikoli niso bile absolutna ovira za uvoze japonskih cevi v Skupnost. V zvezi s tem Komisija opozarja, da nobena od domnevnih trgovinskih ovir, na katere se sklicujejo japonske tožeče stranke, drugim proizvajalcem iz tretjih držav, zlasti tistim iz Latinske Amerike, ni preprečevala izvoza proizvodov, navedenih v izpodbijani odločbi, na kopenske trge Skupnosti.
- 97 Nazadnje naj zatrjevane nedobave brezšivnih jeklenih cevi proizvajalk Skupnosti na Japonsko ne bi bile bistven element izpodbijane odločbe, ker se ta neposredno ne nanaša na omejitve pri trgovanju z Japonsko. Komisija pojasnjuje, da se dopis povezovalnega odbora z dne 6. junija 1994 in telefaks Evropskega združenja za jeklene cevi z dne 16. novembra 1994, na katerega se sklicujejo japonske tožeče stranke v podporo dokazu o zaprtosti japonskega trga, nanaša na obdobje, ko naj ne bi bila seznanjena z nedopustnim sporazumom. Komisija na podlagi tega sklepa, da so bila pojasnila, ki so jih v teh dokumentih navedle evropske proizvajalke, namenjena prvenstveno prikritju obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe. V vsakem primeru naj bi bili razlogi, zaradi katerih so stranke sklenile sporazum, neupoštevni za dokazovanje njegovega obstoja.

Drugi del prvega tožbenega razloga: dokazi naj ne bi imeli dokazne vrednosti

- 98 Po mnenju japonskih tožečih strank naj dokumenti, na katere se sklicuje Komisija, ne bi dokazovali obstoja soglasja volj, na podlagi katerega bi lahko prišlo do nedopustnega sporazuma, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe, in v nobenem primeru ne dokazujejo sodelovanja japonskih proizvajalk pri tej kršitvi. V zvezi s tem japonske tožeče stranke navajajo, da jih dejansko noben izmed navedenih dokumentov ne omenja na način, da bi se lahko Komisija v njihovo škodo sklicevala nanje. Člen 1 izpodbijane odločbe bi moral biti torej razglašen za ničnega, ker temelji na analizi, ki ni pravno zadostno izkazana, in zaradi tega krši člen 81(1) ES. Družbi JFE-NKK in Nippon v zvezi s tem zatrjujeta kršitev pooblastila za odločanje po prostem preudarku.
- 99 Po mnenju japonskih tožečih strank se njihove evropske konkurentke v dokumentih, ki jih je uporabila Komisija, sklicujejo zgolj na stanje, ki je izhajalo iz dejstva, da so trgovinske ovire japonskim proizvajalkam preprečevale izvoz njihovih proizvodov na evropski trg. Poleg tega japonske tožeče stranke menijo, da so dokazi, ki se nanašajo na transportne cevi „projekt“, še posebej šibki in da bi bilo treba izpodbijano odločbo razglasiti za nično vsaj v delu, ki se nanaša na te proizvode. Družba JFE-NKK poleg tega meni, da reorganizacija domnevnega Evropsko-japonskega kluba, ki naj bi po sestanku v Tokiu 5. novembra 1993 privedla do Nadgrajenih temeljnih pravil (uvodne izjave od 83 do 94 izpodbijane odločbe), ni bila omenjena v nobenem dokumentu Komisije. Sklicuje se zlasti na Delovni dokument za predsednike, na „g) japonsko listino“ in na dokument Delitveni ključ.
- 100 Družba JFE-NKK navaja, da je Komisija v vsakem primeru napačno analizirala dokumente, ki napotujejo na Temeljna pravila in na Nadgrajena temeljna pravila, zlasti dokumente družbe Dalmine. Dokazi iz spisa Komisije bi namreč lahko nakazovali, da so ta pravila povezana s potrebno racionalizacijo industrije Skupnosti in ne s kakršnikoli nedopustnim sporazumom. V zvezi s tem družba JFE-NKK navaja zlasti dokument družbe Dalmine za obdobje od maja do avgusta 1993, z

naslovom „Sistem jeklenih brezšivnih cevi v Evropi in razvoj trga“ („Seamless Steel tube System in Europe and Market Evolution“), ki je na strani 2051 spisa Komisije (v nadaljevanju: dokument Sistem za jeklene cevi), ki določa: „Rešitev problema [družbe Corus], ki bi vsem ustrezala, se lahko najde samo v okviru Evrope, kar vključuje prevzeme in zapiranje tovarn, v skladu z načrtom racionalizacije. Vidimo, kako se ta proces odvija po osnovnih korakih [...]“. V nasprotju s trditvijo Komisije naj se sestanek z dne 6. oktobra 1992, kot potrjuje njegov zapisnik, ki je na strani 15178 spisa Komisije, ne bi nanašal le na trge osrednje in vzhodne Evrope, ampak deloma tudi na racionalizacijo industrije Skupnosti. Poleg tega naj bi to politiko racionalizacije podpirala tudi Komisija. Družba JFE-NKK zato trdi, da ni razumno, da Komisija podjetjem sedaj očita ravnanje, čeprav so zgolj sledili njenim nasvetom. Poleg tega družba JFE-NKK meni, da noben od dokumentov, na katere se sklicuje Komisija, ne dokazuje kakršnekoli povezave med zaprtjem belgijske družbe NTM, kar je omenjeno zlasti v uvodnih izjavah 88 in 89 izpodbijane odločbe, in položajem japonskih proizvajalk.

101 Poleg tega družba JFE-NKK trdi, da dokazi Komisije ne potrjujejo opredelitve trga, ki jo je uporabila za ugotovitev kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe. Ustrezna opredelitev zadevnega trga je pomemben pogoj za vsako presojo protikonkurenčnih učinkov obravnavanega sporazuma (glej zlasti sodbo SIV in drugi proti Komisiji, točka 57 zgoraj), zato naj bi pomanjkanje dokazov zadoščalo za utemeljitev razglasitve ničnosti izpodbijane odločbe.

102 Po mnenju japonskih tožečih strank je izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 zelo nejasna in ne dokazuje obstoja sporazuma, ki ga je ugotovila Komisija. Ta izjava, ki je izredno kratka, naj bi v bistvu potrjevala, da so bili domači trgi zaščiteni, ne da bi pojasnila vrsto in natančen obseg zaščite. V nasprotju z navedbo Komisije v izpodbijani odločbi, naj izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ne bi potrdila, da se je izraz „Temeljna pravila“ nanašal na spoštovanje domačih trgov tako, da bi se

vsaki proizvajalki prepovedalo prodajati jeklene cevi na domačih trgih njenih konkurentk, ki so bile udeleženke sporazuma. Družba JFE-Kawasaki v zvezi s tem meni, da je g. Verluca v tej izjavi komentiral le en dokument, in sicer zabeležko Nekaj informacij, ki pa ne pojasnjuje delovanja sporazuma.

- ¹⁰³ Poleg tega naj izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ne bi potrdila, da je bilo Združeno kraljestvo eden izmed domačih trgov, na katerih je bila ponudba zaradi opustitve dobav cevi drugih proizvajalk, udeleženk sporazuma, omejena na te trge. Ta izjava naj bi trg Združenega kraljestva namreč označevala kot delno zaščitenege v smislu, da bi moral biti konkurent pred oddajo ponudbe v stiku z lokalnim proizvajalcem cevi in bi moral navesti, da se je pravilo bolj ali manj spoštovalo. Družba Nippon izrecno zanika, da bi bila pred oddajo ponudbe na zadevnem trgu v stiku z družbo Corus, in navaja, da Komisija ni navedla dokazov, ki bi dokazali nasprotno. V vsakem primeru japonske tožeče stranke menijo, da trditev Komisije, da je status delne zaščite britanskega eksteritorialnega trga združljiv z obstojem japonskih prodaj na tem trgu, ne pojasnjuje zadostno, kakšne zaveze so po njenem mnenju v zvezi s tem trgov morale sprejeti japonske proizvajalke.

- ¹⁰⁴ Glede presoje Komisije, da naj bi bila izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 še posebej prepričljiv dokaz in bi v skrajnem primeru lahko sama po sebi izkazala obstoj kršitve, družbi Sumitomo in JFE-NKK poudarjata, da se točka 1838 sodbe Cement, točka 66 zgoraj, na katero se sklicuje Komisija, navezuje le na sočasne dokaze. Še več, iz sodbe Enso-Gutzeit proti Komisiji, točka 58 zgoraj, naj bi izhajalo, prvič, da priznanje podjetja ne more biti dokaz, ki bi ga bilo mogoče uporabiti proti drugemu podjetju, razen če bi ga podpirali drugi dokazi (točka 91) in, drugič, da je v okoliščinah, v katerih tako priznanje temelji na prepričanju tistega, ki je podal izjavo, nujno, da ta oseba utemelji to prepričanje, ker sicer Komisija izjave ne bo smela uporabiti proti tretji osebi (točka 131). Nazadnje naj trditev Komisije, da ne sme

preučevati vsakega dokaza ločeno, ne bi bila združljiva s pristopom, ki ga je sprejelo Sodišče prve stopnje v sodbi Enso-Gutzeit proti Komisiji, točka 58 zgoraj, zlasti v točkah 102 in od 151 do 153.

- 105 Poleg tega naj izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ne bi potrjevali drugi dokazi, navedeni v izpodbijani odločbi, zlasti kar zadeva vrsto proizvodov, navedenih v njenem členu 1, pomen in obseg Temeljnih pravil ter trajanje kršitve.
- 106 Proizvodi, navedeni v izpodbijani odločbi, in izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996, in sicer izključno cevi OCTG standardne in transportne cevi „projekt“, naj se ne bi ujemale s tistimi, ki so navedeni v drugih dokumentih, na katere se sklicuje Komisija v podporo tej izjavi, zlasti v dokumentih družbe Vallourec, v kateri je bil v času nastanka dejanskega stanja zaposlen g. Verluca. V teh okoliščinah naj ti drugi dokumenti ne bi imeli dokazne vrednosti v zvezi s kršitvijo, ugotovljeno v členu 1 izpodbijane odločbe.
- 107 Še posebej naj bi se zabeležke Razmišljanja o pogodbi VAM, Strateška razmišljanja, Podaljšanje pogodbe VAM z BSC, Sestanek z dne 24. 7. 90 in Razgovor z BSC nanašale na cevi premium z navoji VAM in ne na cevi OCTG standard.
- 108 Poleg tega naj bi tako dejstvo, da se zabeležka Strateška razmišljanja nanaša na „Trg P“, in sicer trg cevi OCTG premium, kot tudi dejstvo, da g. Verluca izrecno navaja, da se njegova analiza ne nanaša na standardne navoje, označene kot Buttress (stran 15619 spisa Komisije), potrjevali tezo japonskih tožečih strank. Podobno naj bi se sklicevanje na družbo Hunting in druge navoje v zabeležki Razgovor z BSC navezovalo na cevi OCTG premium, in ne na cevi OCTG standard, kot zatrjuje Komisija. Avtor te zabeležke naj bi dejansko izpostavil potrebo po „nevtralizaciji

Foxa“, ki je navoj premium, ki ga je patentirala družba JFE-Kawasaki. Zabeležka Razmišljanja o pogodbi VAM naj bi se nanašala na gladke cevi in cevi OCTG premium z navoji, zlasti cevi z navoji Fox. Zabeležka Sestanek z dne 24. 7. 90 naj bi se prav tako nanašala na proizvode iz nerjavnega jekla, ki naj bi bili izrecno izključeni s področja izpodbijane odločbe z uvodno izjavo 28, ne glede na način vrezovanja njihovih navojev.

- 109 Končno naj se nobena od teh zabeležk ne bi nanašala na transportne cevi. V vsakem primeru naj bi te zabeležke vsebovale zgolj razmišljanja in osebna razglabljanja zaposlenih v družbi Vallourec in naj bi se sklicevale na Temeljna pravila, ne da bi jih natančneje pojasnile. Zato naj nikakor ne bi dokazovale obstoja soglasja volj med naslovnici izpodbijane odločbe in naj prav tako ne bi potrjevale izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996.
- 110 Komisija se prav tako sklicuje na interno zabeležko družbe Vallourec z dne 27. januarja 1994, ki je na strani 4822 spisa Komisije, z naslovom „Zapisnik razgovora z JF v Bruslju 25/1“ (v nadaljevanju: Zapisnik razgovora z JF). Ta dokument naj ne bi bil pomemben, ker določa le „trapezoidne navoje in cevi VLR + navoj NTM“, in ne proizvodov, ki jih navaja izpodbijana odločba.
- 111 Poleg tega naj bi Komisija uporabila Delovni dokument za predsednike in „g) japonsko listino“, čeprav ni mogoče natančno opredeliti vrste proizvodov, na katere se nanašata. Ta dokaza naj bi vsebovala sklicevanja na proizvode, ki jih izpodbijana odločba in izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ne navajata, in sicer nerjavne cevi OCTG in šivne cevi, kot tudi sklicevanja, ki nakazujejo na vrsto proizvodov, od katerih so nekateri zajeti v izpodbijani odločbi. Iz teh dokumentov naj bi jasno izhajalo, da se je analiza, ki jo vsebujejo ti dokumenti, v resnici nanašala na trg cevi OCTG premium in ne na trg proizvodov, obravnavanih v tem primeru. Trditev Komisije iz točke 10 odgovora na tožbo v zadevi T-68/00, da Delovni

dokument za predsednike temelji na predpostavki, da so bile zgolj cevi OCTG standard in ne cevi OCTG premium predmet sporazumov, ki so veljali v času, ko je bil sestavljen ta dokument, naj bi potrjevala, da se je japonska agresija, na katero se je skliceval ta dokument, nujno nanašala na cevi OCTG standard.

- 112 Dokument Delitveni ključ naj bi se nanašal na znatno bolj omejen obseg proizvodov od tistega, ki ga je g. Verluca omenil v izjavi z dne 17. septembra 1996. Ta dokument naj bi namreč vseboval zlasti navedbo „splošni javni razpis za brezšivne cevi API“ („SMLS API OPEN TENDER“). V tem dokumentu naj bi šlo torej le za vprašanje trga cevi OCTG standard, ki so bile predmet splošnega javnega razpisa. Japonske tožeče stranke v zvezi s tem poudarjajo, da v Evropi, v skladu z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996, ni bilo pomembnejših javnih razpisov („pas de gros Tenders“) za proizvode, na katere se nanaša izjava. Trg, ki ga ureja dokument Delitveni ključ, naj torej ne bi obstajal. Japonske tožeče stranke potrjujejo, da ta trditev ustreza razmeram na evropskem trgu v zadevnem obdobju, in sklepajo, da predlagani delitveni ključ za Evropo ni imel nobenega pomena, ker se je nanašal na neobstoječ trg. Družba Sumitomo je mnenja, da je avtor dokumenta Delitveni ključ verjetno storil napako, ker tega dokumenta ni mogoče jasno in razumno razložiti. Poleg tega naj na Japonskem v času kršitve, ugotovljene v izpodbijani odločbi, nikoli ne bi bilo splošnega javnega razpisa za zbiranje ponudb glede cevi OCTG.
- 113 V nasprotju s trditvijo Komisije naj bi bilo jasno, da se dokument Delitveni ključ v nobenem primeru ne nanaša na transportne cevi. Komisija naj bi v uvodni izjavi 27 izpodbijane odločbe namreč navedla, da se je kratica „API“ navezovala na cevi OCTG standard in da med predhodnim postopkom ni mogla spremeniti svoje razlage glede te navedbe. Poleg tega naj bi sama akronima C/S in T/B, ki se nahajata v dokumentu Delitveni ključ, potrjevala to tezo. Nazadnje naj bi resnično obstajali standardi API za vse cevi OCTG in transportne cevi, tako da bi morali na podlagi trditve Komisije sklepati, da ta dokument zadeva tudi proizvode, ki jih izpodbijana odločba ne zajema.

- 114 V zvezi z dokazno vrednostjo listinskih dokazov glede obstoja kršitve japonske tožeče stranke najprej poudarjajo, da je g. Verluca v zabeležki Strateška razmišljanja predlagal rešitev, ki daje prednost skupini VAM, v skladu s katero naj bi japonske proizvajalke še naprej svobodno konkurirale s cevmi VAM na trgu Združenega kraljestva. Poleg tega naj bi se ta zabeležka nanašala na obdobje, ko so veljali sporazumi o prostovoljnem omejevanju in v katerem obstoj sistema o razdelitvi trgov ni bil nedopusten. Iz tega naj bi po mnenju družbe Sumitomo sledilo, da če bi Sodišče prve stopnje sprejelo utemeljitev japonskih tožečih strank glede trajanja sporazumov o prostovoljnem omejevanju (glej točko 139 in naslednje spodaj), bi ta okoliščina zmanjšala dokazno vrednost vseh dokumentov iz leta 1990, zlasti različne zabeležke družbe Vallourec. Teh dokumentov dejansko ni več mogoče šteti za zgolj pripravljalne dokumente sporazuma, in ne kot dokaze o sporazumu, ki je obstajal v času njihovega snovanja. Poleg tega sklicevanje na „obstoječi sistem“ v zabeležki Razgovor z BSC, ki naj bi se izrecno nanašala na Daljni vzhod, Južno Ameriko in Srednji vzhod ter, v istem dokumentu, sklicevanje na politiko cen, določeno za „posle, povezane s Severnim morjem“ („aff North Sea“), ki naj bi jo japonske proizvajalke v tistem času sprejele za vsak posamezen primer, naj bi bilo v nasprotju z načelom prepovedi, da japonske proizvajalke prodajajo zadevne proizvode, navedene v izjavi g. Verluce z dne 17. septembra 1996. Družba JFE-NKK v zvezi s tem poudarja, da je g. Verluca avtor zabeležke Razgovor z BSC.
- 115 Poleg tega naj bi zabeležka Razmišljanja o pogodbi VAM navajala možnost, da se prepriča „Japonce, naj ne intervenirajo na trgu ZK, in da se problem uredi med Evropejci“, kar očitno kaže, da naj sporazum glede trga Združenega kraljestva marca 1990 ne bi obstajal. Podobno iz zabeležke Sestanek z dne 24. 7. 90, ki pri sklicevanju na možnost sprejetja Nadgrajenih temeljnih pravil, ki bi „Japoncem prepovedovala vstop v ZK“, uporablja pogojnik, izhaja, da sporazum julija 1990 še ni obstajal.
- 116 Pri „g) japonski listini“ in Delovnem dokumentu za predsednike naj bi šlo izključno za pripravljalne dokumente, ki jih je najverjetneje sestavil uslužbenec družbe Corus za sestanek evropskih proizvajalk, ki naj bi bil pred sestankom Evropsko-japonskega kluba 5. novembra 1993. Tako naj ti dokumenti ne bi imeli nobene dokazne vrednosti glede vedenja japonskih proizvajalk in še manj glede njihovega

domnevnega sodelovanja pri sporazumu, ki ga je ugotovila Komisija v členu 1 izpodbijane odločbe. Povsem nasprotno naj bi iz teh dokumentov izhajalo, da naj bi bile japonske proizvajalke agresivne konkurentke na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva in da so si proizvajalke iz Skupnosti prizadevale kvečjemu doseči sporazum z japonskimi proizvajalkami, katerega vsebina ni jasno opisana. Družba Nippon poudarja, da se „g) japonska listina“ izrecno nanaša na njeno agresijo na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva.

- 117 Poleg tega naj bi bil sistem omejevanja japonskih prodaj, ki naj bi bil predviden v Delovnem dokumentu za predsednike in v „g) japonski listini“, nezdružljiv z razlago Temeljnih pravil, podano v izjavi g. Verluce z dne 17. septembra 1996, v skladu s katero bi morale japonske proizvajalke pred prodajo proizvodov na trg Združenega kraljestva vzpostaviti stik z družbo Corus. Družba JFE-NKK meni, da opis Temeljnih pravil v izpodbijani odločbi ni v skladu niti z dokazi, ki jih je navedla Komisija, niti z njeno razlago le-teh, predstavljeno v odgovoru na tožbo v zadevi T-67/00. Taka neskladnost bi morala v skladu s sodno prakso nujno privedi do razglasitve ničnosti izpodbijane odločbe (glej zlasti sodbo SIV in drugi proti Komisiji, točka 57 zgoraj).
- 118 Poleg tega naj bi Delovni dokument za predsednike japonske proizvajalke zavezoval, da omejijo „nekatero svoje dobave“ („some of their deliveries“) v epikontinentalnem pasu Združenega kraljestva, medtem ko uvodni izjavi 101 in 102 izpodbijane odločbe omenjata razdelitev trga brez razlikovanja. Tudi v tem primeru ta neskladnost po mnenju družbe JFE-NKK sama po sebi zadošča, da se izpodbijana odločba razglasi za nično. Iz „g) japonske listine“ naj bi izhajalo, da so japonske proizvajalke v vsakem primeru menile, da so bile prodaje, ki temeljijo na pogodbah, izključene iz kakršnegakoli sporazuma, kar naj bi zmanjšalo tudi dokazno vrednost dokumenta Delitveni ključ, ki se navezuje zgolj na pogodbeni sektor evropskih trgov. Poleg tega naj trditev Komisije, da ti dokumenti temeljijo na predpostavki, da je že obstajal sporazum, ki je japonske proizvajalke zavezoval, da ne prodajajo proizvodov, navedenih v izpodbijani odločbi, na teritorialnih trgih Skupnosti, ne more dokazati obstoja takega sporazuma, vsaj ne s stopnjo natančnosti in gotovosti, ki jo zahteva sodna praksa.

- 119 Zabeležka z naslovom „Licenca VAM za družbo Siderca“ z dne 20. junija 1994, ki je na strani 15809 spisa Komisije, iz katere naj bi izhajalo zlasti, da je morala družba Mannesmann v celoti spoštovati trg Združenega kraljestva, po mnenju japonskih tožečih strank nikakor ne potrjuje, da so se strinjale, da cevi ne bodo prodajale na evropskih trgih.
- 120 Družba JFE-Kawasaki navaja, da je dokument Delitveni ključ kot dokaz nedopusten, ker je brez datuma in ker Komisija ni razkrila niti identitete njegovega avtorja niti identiteto osebe, ki ji ga je posredovala, iz česar sledi, da tožeče stranke ne morejo ugotoviti okoliščin, v katerih je bil sestavljen, in razlogov, zaradi katerih je bil posredovan Komisiji. Prvič naj bi bilo, da je Komisija obstoj kršitve proti podjetjem ugotovila na podlagi neidentificiranega dokumenta. Trditev, ki jo je navedla Komisija v uvodnih izjavah 121 in 122 izpodbijane odločbe, da je dokument Delitveni ključ dopusten in verodostojen, ker ga podpirajo drugi dokazi, naj bi bila neutemeljena, ker temu dokumentu dejansko nasprotujejo drugi dokazi iz spisa, zlasti, kot navaja sama Komisija v uvodni izjavi 86 izpodbijane odločbe, glede bistvenih dejanskih vprašanj v zvezi z vlogo proizvajalk iz Latinske Amerike. Družba JFE-Kawasaki se v zvezi s tem sklicuje na sodbo Volkswagen proti Komisiji, točka 57 zgoraj (točka 72), v skladu s katero mora Komisija dovolj natančno in dosledno ugotoviti obstoj sporazuma ali usklajenega ravnanja.
- 121 V vsakem primeru se družba JFE-Kawasaki strinja z drugimi japonskimi tožečimi strankami glede trditve, da četudi bi bil dokument Delitveni ključ dopusten, ni zanesljiv dokaz proti njej, ker ni bil ustrezno identificiran. Dejstvo, da ta dokument ni edini dokaz, na katerega se opira Komisija pri sklepanju o obstoju kršitve, ne pomeni, da bi smela opustiti ugotavljanje verodostojnosti tega dokaza. Poleg tega dokument Delitveni ključ nasprotuje trditvi g. Verluce, vsebovani v dokumentu z naslovom „Preiskava pri družbi Vallourec“ (z dne 18. decembra 1997, ki je na strani 7317 spisa Komisije, v točki 1.3) glede vprašanja, ali so se proizvajalke iz Latinske Amerike pozitivno odzvale na pristope evropskih proizvajalk konec leta 1993, kar naj bi omajalo zanesljivost teh dveh dokazov. Poleg tega v skladu z odgovorom

direktorja družbe Mannesmann, g. Becherja, z dne 22. aprila 1997, ki je na strani 10989A spisa Komisije, na vprašanje v zvezi z naravo Temeljnih pravil, zastavljeno med preiskavo v njenih prostorih 21. aprila 1997 (v nadaljevanju: odgovor g. Becherja), naj bi se izraz delitveni ključ nanašal le na trge tretjih držav. To zadnjo okoliščino naj bi izpodbijana odločba potrdila v uvodnih izjavah 101 in 103.

- 122 Poleg tega naj dokument Delitveni ključ ne bi odseval dokončnega sporazuma, ker naj bi družba Vallourec v dokumentu Preiskava pri družbi Vallourec zapisala, da je šlo zgolj za poskus spreminjanja delitvenih ključev in da je sam dokument predvidel ponovni sestanek evropskih proizvajalk z namenom preučitve načinov uporabe delitvenega ključa, ki je bil predlagan v njem.
- 123 Poleg tega naj bi iz dokumenta Delitveni ključ izhajalo, da so japonske proizvajalke izrazile pridržek glede tega predloga, ker so bile mnjenja, da bi morale področje uporabe ključa zajemati cevi ERW OCTG, ki naj bi bile brezšivne jeklene cevi. V luči dokumenta Delitveni ključ bi Komisija morala japonske proizvajalke obravnavati na enak način kot proizvajalke iz Latinske Amerike, proti katerim je umaknila očitke, ker so te prav tako izrazile pridržek glede predlaganega ključa v delu, v katerem se nanaša na evropski trg, in so prodajale jeklene cevi v Evropi. Komisija ne more potrditi, da je različno obravnavanje japonskih proizvajalk in proizvajalk iz Latinske Amerike mogoče razložiti z obsegom prodaj, ki so jih zadnjenavedene ustvarile na evropskih trgih, ker v podporo tej trditvi ni priskrbel nobenega številčnega podatka, ki bi omogočal ustrezno primerjavo med zadevnimi prodajami. Šlo naj bi torej za neupravičeno neenako obravnavanje, in dejstvo, da je Komisija umaknila očitke proti proizvajalkam Latinske Amerike, vzbuja dvom o njeni trditvi o obstoju kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe v delu, v katerem se nanaša na japonske tožeče stranke.
- 124 Dejstvo, da so japonske proizvajalke prodajale cevi na določenih evropskih trgih, bi moralo še toliko bolj zadoščati za dokaz, da dokument Delitveni ključ ne izkazuje

obstoja sporazuma, ki so ga podpisale. Na podlagi tega dokumenta te dejansko niso smele prodajati cevi na evropskem trgu, pri čemer glede obsega te prepovedi ni veljal noben pridržek. Poleg tega naj bi pridržek proizvajalk iz Latinske Amerike predlaganemu ključu odvzel vsako gospodarsko vrednost z vidika evropskih proizvajalk in bi bilo torej njegovo poznejše sprejetje v teh okoliščinah nerazumno in tako malo verjetno.

¹²⁵ Izjava g. Verluce z dne 14. oktobra 1996, ki je na strani 6354 spisa Komisije (v nadaljevanju: izjava g. Verluce z dne 14. oktobra 1996), po mnenju japonskih tožečih strank ni dokaz o njihovem sodelovanju pri sporazumu, ki ga zatrjuje Komisija. Upoštevni del te izjave naj bi namreč potrjeval le, da so japonske tožeče stranke redno sodelovale na sestankih, pripravljenih v okviru Evropsko-japonskega kluba, ki so se v skladu z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 nanašali na druge trge in ne na domače trge evropskih in japonskih proizvajalk. Japonske tožeče stranke opozarjajo, da naj bi se po njihovem mnenju sestanki Evropsko-japonskega kluba nanašali le na prodaje na trgih tretjih držav, kot sta Kitajska in Rusija. Prav tako naj ne bi obstajal noben dokaz, da naj bi ti sestanki privedli do nezakonitega sporazuma, ki ga zatrjuje Komisija. Družba Sumitomo v repliki navaja, da dokument Preiskava pri družbi Vallourec, ki vsebuje izjavo g. Verluce z dne 18. decembra 1997, in izjavo g. Jachie, uslužbenca družbe Dalmine, podano 5. junija 1995 pred državnim tožilcem v Bergamu, ki je na strani 8220 c 6 spisa Komisije (v nadaljevanju: izjava g. Jachie), iz sporazuma izključuje transportne cevi „projekt“, ker gre za standardne proizvode. Med izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 in njegovimi trditvami iz dokumenta Preiskava pri družbi Vallourec glede proizvodov, za katere veljajo temeljna pravila, naj bi torej obstajala neskladnost.

¹²⁶ Poleg tega družba JFE-Kawasaki poudarja, da je v dokumentu Pregled pri družbi Vallourec g. Verluca izjavil, da „[n]a splošno drugi eksteritorialni trgi, razen eksteritorialni trg Združenega kraljestva, niso bili obravnavani kot domači trgi“. Tako naj obstoj kršitve v zvezi s temi eksteritorialnimi trgi ne bi bil dokazan.

127 Izjava g. Biasizza, nekdanjega uslužbenca družbe Dalmine, ki jo je podal državnemu tožilcu v Bergamu 1. junija 1995 in je na strani 8220 c 10 spisa Komisije (v nadaljevanju: izjava g. Biasizza), naj prav tako ne bi izkazovala, da so japonske tožeče stranke sklenile sporazum, ki ga je Komisija ugotovila v členu 1 izpodbijane odločbe. Čeprav je g. Biasizzo v svoji izjavi omenil nezavezujoč sporazum (gentleman's agreement), v skladu s katerim so morale tuje proizvajalke v razpisnih postopkih predlagati za 8 do 10 % višje cene od tistih, ki jih predlaga domači proizvajalec, naj bi v poznejši izjavi z naslovom „Commento alle mie deposizioni“ (v nadaljevanju: dokument Komentarji k mojim pričanjem), ki je na strani 8220 c 14 spisa Komisije, opisal vse objektivne gospodarske prednosti, ki jih je imel lokalni proizvajalec jeklenih cevi na svojem domačem trgu v primerjavi s tujimi proizvajalci, in naj ne bi več omenjal mednarodnega sporazuma (priloga 15 k OUK, str. 8220 c 16). Poleg tega naj bi bilo to sklicevanje na razpisne postopke v nasprotju s trditvijo v izjavi g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da na evropskih trgih ni bilo večjih razpisnih postopkov.

128 Med izjavo g. Biasizza in dokumentom Komentarji k mojim pričanjem naj bi torej obstajalo znatno protislovje. V nobenem primeru naj ta dokumenta ne bi natančneje določila proizvodov, ki jih zadeva sporazum, na katerega se sklicuje, niti njegovega trajanja. Sicer naj bi bilo malo verjetno, da se izjava g. Biasizza in dokument Komentarji k mojim pričanjem nanašata na proizvode, navedene v izpodbijani odločbi, ker je bil italijanski trg jeklenih cevi v času dejanskega stanja prvenstveno usmerjen k drugim proizvodom, in sicer k cevem OCTG premium in običajnim tržnim transportnim cevem. Poleg tega so se stališča g. Biasizza glede spoštovanja preteklih tržnih deležev nanašala na trge tretjih držav, ki niso zajeti v izpodbijani odločbi. V vsakem primeru naj bi bila izjava in komentar g. Biasizza nezanesljiva. Ker naj bi bila namreč podana pod pritiskom v okoliščinah, v katerih je imel njihov avtor interes pojasniti, iz katerih razlogov, razen nepoštenih ravnanj, ki so bila predmet preiskave, uvedene proti družbi Dalmine, naj bi ta dobila vsa javna naročila družbe Agip. V nasprotju s trditvijo Komisije naj bi bil g. Biasizzo od začetka leta 1992 do konca prve polovice leta 1993 odgovoren le za prodajo cevi OCTG in ne za prodajo transportnih cevi.

- 129 Družbi Nippon in JFE-Kawasaki menita, da je opredelitev Temeljnih pravil v izpodbijani odločbi, zlasti v uvodnih izjavah 61 in 101, v skladu s katerima naj bi bilo udeleženkam sporazuma uradno prepovedano prodajati proizvode na trgih njihovih konkurentov, v neskladju z opredelitvijo, ki izhaja iz izjave g. Biasizza, da so udeleženke proizvode lahko ponujale po višjih cenah kot domači proizvajalec.
- 130 V zvezi z odgovorom družbe Dalmine z dne 4. aprila 1997 na vprašanje, ki so ga postavili uslužbenci Komisije med preiskavo v njenih prostorih, ki je na strani 15099 spisa Komisije (v nadaljevanju: odgovor družbe Dalmine z dne 4. aprila 1997), čeprav je družba Dalmine omenila stike, ki jih je vzpostavila z japonsko industrijo, naj bi se ti stiki nanašali na trge zunaj Evropske skupnosti, kot je ruski trg. Ta dokument tudi potrjuje, da pojem Temeljna pravila lahko odseva stanje Skupnostnega sektorja brezšivnih jeklenih cevi od obdobja 1986/1987 in tudi omenja nenadzorovane uvoze cevi iz drugih geografskih območij v tem obdobju. V vsakem primeru naj bi iz tega dokumenta izhajalo, da osebe, ki so vodile družbo Dalmine na dan, ko je bila ta izjava podana, niso vedele za dogodke pred februarjem 1996 in da ta družba v svojih spisih ni imela nobenega dokaza o obstoju sestankov z japonskimi in evropskimi proizvajalkami. Ta dejstva naj bi družba Dalmine potrdila v odgovoru z dne 29. maja 1997 na dopis, ki ga je v skladu s členom 11 Uredbe št. 17 nanjo nasloвила Komisija in se nahaja na strani 15162 spisa Komisije (v nadaljevanju: odgovor družbe Dalmine z dne 29. maja 1997). Sicer naj bi bil odgovor družbe Dalmine z dne 29. maja 1997 v nasprotju z izjavo g. Biasizza in dokumentom Komentarji k mojim pričanjem, ker iz teh izhaja, prvič, da so bili v okviru Evropsko-japonskega kluba obravnavani zgolj Neskupnostni trgi, in drugič, da so bili izvozi cevi v Evropsko skupnost omejeni, vendar ne prepovedani. Družba Sumitomo v zvezi s tem poudarja, da se odgovor družbe Dalmine z dne 29. maja 1997 opira na spominjanja g. R., ki je navedel natančen vir svojih spominjanj, in sicer pogovore, ki jih je imel z g. Biasizzom, ki je bil navzoč na zadevnih sestankih.
- 131 Japonske tožeče stranke navajajo, da so Temeljna pravila, v skladu z dokumentom Sistem za jeklene cevi, ki se nahaja v spisu Komisije, vendar ga izpodbijana odločba

ne omenja, urejala odnose med evropskimi proizvajalkami. V nasprotju s tem, kar trdi Komisija, naj se ta dokument ne bi omejeval le na preučevanje posledic umika družbe Corus s trga brezšivnih cevi.

- 132 V zvezi z odgovorom g. Becherja japonske tožeče stranke poudarjajo, da g. Becher, v skladu z lastno izjavo, ni bil osebno seznanjen z dejstvi, ki jih je pojasnjeval, česar Komisija pomotoma ni omenila pri citiranju izjave v uvodni izjavi 63 izpodbijane odločbe. Njegovo pričanje naj torej ne bi imelo pomembne dokazne vrednosti in naj bi bilo po mnenju družbe JFE-NKK celo nedopustno (sodba Rhône-Poulenc proti Komisiji, točka 56 zgoraj, in sklepni predlogi sodnika B. Vesterdorfa, v funkciji generalnega pravobranilca, k navedeni sodbi, točka 56 zgoraj, str. od 955 do 957). Poleg tega Komisija tega odgovora ne bi mogla šteti za zanesljiv dokaz o obstoju sporazuma med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, medtem ko je hkrati zanikala njegove trditve glede neobstoja sporazuma evropskih proizvajalk o vzajemnem spoštovanju njihovih domačih trgov. Ker odgovor g. Becherja zanika obstoj sporazuma o razdelitvi trgov med evropskimi proizvajalkami, naj bi bil v nasprotju z dokumentom Sistem za jeklene cevi, ki ga je g. Becher označil kot zmotnega. Enako naj bi bil v nasprotju z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 in z odgovorom družbe Dalmine z dne 29. maja 1997.

- 133 V zvezi z odgovorom družbe Corus z dne 31. oktobra 1997 na zahtevo Komisije po informacijah, ki je na strani 11932 spisa Komisije (v nadaljevanju: odgovor družbe Corus), da so bili domači trgi pridržani lokalnim proizvajalkam, japonske tožeče stranke navajajo, da je družba Corus v dopisu z dne 30. marca 1999, naslovljenim na Komisijo (priloga C.5 k tožbi v zadevi T-68/00, v nadaljevanju: dopis z dne 30. marca 1999), jasno navedla, da nobene od teh izjav ni mogoče razlagati tako, kot da napeljuje na obstoj sporazuma med evropskimi in japonskimi proizvajalkami. V odgovor na trditev Komisije, da se vprašanje v dopisu z dne 30. marca 1999 nanaša na postopek v zvezi s šivnimi cevmi, japonske tožeče stranke poudarjajo, da je izjavo, ki je bila pojasnjena v dopisu, sestavila družba Corus v enakem besedilu v okviru postopka v zvezi z brezšivnimi cevmi. V zvezi s trditvijo Komisije, da je položaj

družbe Corus protisloven, družba Nippon nasprotno navaja, da se Komisija poskuša opreti na razlago trditev družbe Corus, ki jih je ta zanikala. Družbi JFE-Kawasaki in Sumitomo opozarjata, da je domnevno priznanje družbe Corus v vsakem primeru nejasno in dvomno. Družba Sumitomo tudi poudarja, da so cevi OCTG edini proizvodi, ki jih omenja odgovor družbe Corus. Tako kot družba JFE-NKK še zatrjuje, da se je ta odgovor nanašal le na trge tretjih držav.

- 134 Po mnenju japonskih tožečih strank so imele evropske proizvajalke očiten interes „omejiti škodo“, med drugim s priznavanjem obstoja sporazuma z japonskimi proizvajalkami, da bi preusmerile pozornost Komisije od resničnega pomena Temeljnih pravil, ki je bil v razdelitvi evropskih trgov med evropskimi proizvajalkami, kar je veliko resnejša kršitev kot je kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane odločbe, in za katero bi se tem evropskim proizvajalkam izrekla precej višja globa. To tezo naj bi potrdilo dejstvo, da je družba Vallourec sprejela strategijo o tem, da Komisijo obvesti o obstoju sporazuma z japonskimi proizvajalkami, kar bi ji omogočilo 40-odstotno zmanjšanje zneska globe, ki bi ji bila naložena, če ne bi sodelovala, in s čimer bi se izognila temu, da ji Komisija naloži dodatno globo za kršitev, ki se nanaša na gladke cevi in je ugotovljena v členu 2 izpodbijane odločbe. Podobno naj bi bilo družbi Dalmine priznано 20-odstotno zmanjšanje globe. Dokaze, ki jih je Komisija navedla v izpodbijani odločbi, zlasti izjave g. Verluce, bi bilo treba presojati v luči teh dejstev. Upoštevati bi bilo treba tudi okoliščino, da družba Vallourec ni vložila tožbe zoper izpodbijano odločbo in da družba Dalmine ni prerekala dejstev, na katerih ta temelji. Družba Sumitomo še izpostavlja, da so bile vse izjave, na katere se opira Komisija, zlasti g. Verluce, g. Becherja in g. Biasizza, dane po nastanku dejstev, in dodaja, da naj bi imeli v primeru neskladja dokazi iz dokumentov, sestavljenih v času kršitve, zlasti v dokumentu Delitveni ključ, prednost pred dokazi iz teh izjav.

- 135 Družba Nippon meni, da je, v nasprotju s tem, kar je navedeno v uvodni izjavi 131 izpodbijane odločbe, tako v pisnem odgovoru na OUK kot na zaslišanju pred Komisijo, izrecno odgovorila na trditev, da dokumenti, navedeni v uvodnih izjavah

od 62 do 67 in 100, razkrivajo obstoj in vsebino sporazuma, ugotovljenega v členu 1 izpodbijane odločbe, in podvomila v dokazno vrednost vsakega izmed teh dokumentov. Poleg tega družba Nippon prereka trditev iz uvodne izjave 131 izpodbijane odločbe, da so japonska podjetja priznala, da niso mogla podati pojasnil glede sestankov Evropsko-japonskega kluba, saj je v odgovoru na vprašanje, zastavljeno na obravnavi, pojasnila, da so obstajali sestanki med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, ampak da je bil njihov namen usklajevanje prodaj na ruskem in kitajskem trgu.

136 Glede trajanja kršitve naj bi bili datumi, navedeni v izjavi g. Verluce z dne 17. septembra 1996, netočni. Komisija naj torej ne bi pravno zadostno dokazala trajanja kršitve.

137 V zvezi z letom 1977, ko naj bi se po mnenju g. Verluce začelo „échanges“, japonske tožeče stranke podajajo dva glavna ugovora.

138 Prvič trdijo, da je francoski izraz „échanges“ zelo nedoločen in da je bil v opombi št. 10 izpodbijane odločbe z izrazom „trade“ preveden v angleščino, kar naj ne bi bilo združljivo s presojo Komisije v uvodni izjavi 108 te odločbe, da naj bi šlo za sestanke med strankami nedopustnega sporazuma.

139 Drugič, japonske tožeče stranke navajajo, da je Komisija v zvezi z obdobjem pred letom 1990 priznala, da so sporazumi o prostovoljnem omejevanju ovirali japonske proizvajalke pri prodaji proizvodov na trgih Evropske skupnosti. Vendar naj iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 nikakor ne bi izhajalo, da je nedopustni sporazum med japonskimi in evropskimi proizvajalkami nadomestil sporazume o prostovoljnem omejevanju, ki so bili sklenjeni na vladni ravni leta 1990 ali 1991. Japonske tožeče stranke iz tega sklepajo, da izjava g. Verluce z dne 17. septembra

1996 ne podpira trditve Komisije glede datuma, ko se je kršitev začela. Tako naj Komisija ne bi izpolnila obveznosti predložitve dovolj natančnih in skladnih dokazov glede trajanja kršitve (sodba CRAM in Rheinzink proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točka 20).

- 140 Le če bi bilo pravno zadostno dokazano, da so „échanges“, ki naj bi pomenili kršitev, potekali od leta 1977, naj bi Komisija pri izračunu trajanja kršitve storila napako, saj so se sporazumi o prostovoljnem omejevanju ES-Japonska iztekli 31. decembra 1990 in ne 31. decembra 1989. To dejstvo naj bi potrdili dokazi, priloženi k tožbam japonskih tožečih strank, zlasti izvleček bele knjige o mednarodni trgovini, ki ga je objavilo japonsko ministrstvo za trgovino in industrijo (v nadaljevanju: MITI) 25. junija 1991, iz katerega po njihovem mnenju izhaja, da so sporazumi o prostovoljnem omejevanju v letu 1990 še veljali. Japonska zakonodaja naj bi MITI podelila pooblastila, ki so mu omogočila, da je japonske proizvajalke jeklenih cevi zavezalo k spoštovanju pogojev sporazumov o prostovoljnem omejevanju. Pri izvrševanju teh pooblastil naj bi MITI povabilo šest japonskih družb, skupaj z japonskimi tožečimi strankami, k sklenitvi sporazumov o prostovoljnem omejevanju izvozov, ki jih je MITI pozneje ratificiralo. Japonske tožeče stranke so v podkrepitev stališča predložile dokumentacijo, izdelano na Japonskem, glede podaljšanja tega sporazuma za leto 1990, in sicer sporazum o podaljšanju, ki ga je MITI odobrilo 28. decembra 1989, in obvestilo MITI, v katerem navaja razloge za nujnost tega podaljšanja. Poleg tega je družba Nippon predložila predlog resolucije, ki ga je izdal njen upravni odbor, in akt, s katerim je odbor odobril podaljšanje sporazuma med japonskimi proizvajalkami do 31. decembra 1990.

- 141 Družbi Nippon in JFE-Kawasaki v replikah izražata začudenje nad tem, da Komisija v odgovoru na tožbo ni natančno navedla datuma, ko so sporazumi o prostovoljnem omejevanju prenehali veljati, medtem ko je bila sama stranka medvladnega sporazuma, ki je bil njihov temelj. V teh okoliščinah naj ne bi bilo verjetno, da Komisija ni vedela za sporazum, sklenjen med japonskimi proizvajalkami. Družba Nippon Sodišču prve stopnje predlaga, naj od Komisije zahteva, naj navede točen datum dokončnega izteka sporazumov o prostovoljnem omejevanju. Poleg tega ti omenjeni tožeči stranki in družba JFE-NKK navajajo, da bi Komisija v XXIV.

splošnem poročilu o dejavnostih Evropskih skupnosti za leto 1990 omenila tako spremembo, kot je iztek sporazumov o prostovoljnem omejevanju z Japonsko, če bi se ta tistega leta dejansko zgodila. V tem poročilu naj bi bilo, nasprotno, zapisano, da je uvozni režim jeklenih proizvodov ostal nespremenjen v primerjavi z letom 1989 (točka 840 poročila).

142 V teh okoliščinah naj bi bilo očitno, da naj Komisija obstoja kršitve za leto 1990 ne bi ugotovila, če ne bi napačno presodila dejanskega stanja, kot to zatrjujejo tožeče stranke.

143 V zvezi z dnem prenehanja kršitve japonske tožeče stranke poudarjajo, da sklicevanje Komisije na leto 1995 temelji izključno na neresnični trditvi iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da „so se sestanki končali pred malo več kot enim letom“. V zvezi s tem naj bi dokument Delitveni ključ določal obdobje, ki naj bi se izteklo marca 1994 in v katerem naj ne bi bilo dokazov glede sestankov Evropsko-japonskega kluba po tem datumu. Šteti bi bilo torej treba, da se je kršitev v vsakem primeru končala v prvi polovici leta 1994. Družbi Sumitomo in Nippon v zvezi s tem trdita, da lahko dokument Delitveni ključ dokaže le kršitev, ki je trajala eno leto, od leta 1993 do marca 1994. Sklicevanje na dejstvo, da je sporazum obstajal pred 1. aprilom 1995, ki ga vsebuje izjava g. Becherja, dokument, na katerega se sklicuje Komisija, da bi dokazala kršitev, v uvodni izjavi 97 izpodbijane odločbe, naj v tem smislu ne bi bilo upoštevno, ker naj bi bil ta datum povsem preprosto datum, ko je avtor te izjave postal generalni direktor družbe Mannesmann. Ugotovitev iz člena 1 izpodbijane odločbe, da je kršitev obstajala tudi med letom 1995, naj ne bi bila v skladu z dokazi, na katere se sklicuje. Torej bi bilo treba izpodbijano odločbo razglasiti za nično vsaj v delu, v katerem ugotavlja obstoj kršitve v obdobjih, glede katerih niso bili predloženi zadostni dokazi.

- 144 Komisija najprej poudarja, da je taktika japonskih tožečih strank, da je treba vsak dokaz iztrgati iz njegovega okvira in ga podvreči kompleksni pravni analizi, neprimerna za preučevanje vseh materialnih dokazov, ki, obravnavani v njihovem dejanskem okviru, dokazujejo obstoj kršitve (glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Sarrió proti Komisiji, T-334/94, Recueil, str. II-1439, točka 103). Komisija opozarja, da je v sodbi Cement, točka 66 zgoraj, Sodišče prve stopnje odločilo, da je treba za presojo dokazne vrednosti dokumenta, prvič, preveriti zanesljivost informacij, ki jih vsebuje, pri čemer je treba upoštevati zlasti izvor dokumenta, okoliščine, v katerih je bil sestavljen, in njegovega naslovnika ter, drugič, preveriti, ali je dokument po vsebini smiseln in zanesljiv (točka 1838 sodbe).
- 145 V obravnavanem primeru naj trditev, da Temeljna pravila, na katera se sklicujejo različni dokazi, opisujejo prej dejansko stanje kot sporazum o razdelitvi trgov, ne bi bila verjetna. Ti dokumenti naj tudi ne bi podpirali trditve, da so Temeljna pravila urejala zgolj odnose med evropskimi proizvajalkami. Komisija poleg tega pojasnjuje, da v izpodbijani odločbi ni spregledala vidika sporazuma znotraj Skupnosti in da opis kršitve v obrazložitvi in členu 1 ne pomeni le, da japonske proizvajalke niso imele pravice prodajati svojih proizvodov v Evropi, temveč tudi, da nobena evropska proizvajalka ni imela pravice prodajati svojih proizvodov na domačih trgih drugih evropskih proizvajalk.
- 146 Komisija zlasti prereka trditev družbe JFE-NKK, da naj bi se izraza Temeljna pravila in Nadgrajena temeljna pravila nanašala na nujnost racionalizacije industrije v Skupnosti in ne na kakršenkoli nedopusten sporazum. Dokument Sistem za jeklene cevi in zlasti sestanek 6. oktobra 1992, ki je omenjen v njem, naj bi se nanašal na postopek racionalizacije, financirane z državnimi pomočmi, ki jih je odobrila Komisija na podlagi člena 87 ES.

- 147 V zvezi z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 Komisija meni, da ji je treba dati poseben pomen, saj je bil njen avtor predsednik družbe Vallourec Oil & Gas in je neposredno vedel za dejavnosti Evropsko-japonskega kluba. Dejansko naj bi sodeloval pri več polletnih sestankih omenjenega kluba, kar omenja v izjavah (glej točko 23 zgoraj). Komisija se glede presoje dokazov, sklicuje na načelo, da je treba izjave, ki so v nasprotju z interesi avtorja izjave šteti za prepričljive. Komisija trdi, da je bila v tej zadevi izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 podana v nasprotju z interesi družbe Vallourec, ki jo je zastopal, zaradi česar je Komisija proti tej družbi uvedla preiskavo.
- 148 V zvezi s trditvijo, da izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ne podpira noben dokaz, kar zadeva vse posebne vidike kršitve, zlasti glede na opredelitev Temeljnih pravil, Komisija v skladu s sodbo Cement, točka 66 zgoraj (točka 1838), poudarja, da nobeno načelo prava Skupnosti Komisiji ne preprečuje, da se opre na en sam dokaz, da ugotovi obstoj kršitve člena 81(1) ES.
- 149 V vsakem primeru naj bi izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 podpirali drugi dokazi, ki se nahajajo v spisu, predvsem dokumenti, navedeni v izpodbijani odločbi (glej točko 161 spodaj in naslednje). Čeprav večina teh listinskih dokazov ne opredeljuje Temeljnih pravil kot takih in ne določa njihovega dometa, naj bi bilo to zaradi tega, ker je bil smisel teh pravil jasno znan tako avtorjem teh dokumentov kot tudi njihovim naslovnicom.
- 150 Komisija še zlasti prereka trditev, da se izraz „échanges“ iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 ne nanaša na sestanke in zatrjuje, da je prevod tega izraza v opombi št. 10 angleške različice izpodbijane odločbe napačen.

- 151 V zvezi z dopustnostjo dokumenta Delitveni ključ kot dokaza Komisija navaja, da se koncept nedopustnosti dokazov, v skladu s sodno prakso, v pravu Skupnosti uporablja v zelo omejenem obsegu. Prevladujoče načelo, kot naj bi sodnik B. Vesterdorf izpostavil v sklepnih predlogih k sodbi Rhône-Poulenc proti Komisiji, točka 56 zgoraj, je načelo o prosti presoji dokazov.
- 152 Glede dometa dokumenta Delitveni ključ naj bi bilo treba zlasti opozoriti, da se lahko pojem „API“ nanaša tudi na cevi OCTG standard in na transportne cevi, ker standardi API obstajajo za obe vrsti proizvodov (glej prilogo k odgovoru na tožbo v zadevi T-78/00). V odgovor na trditev glede dejstva, da v skladu z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 trg iz dokumenta Delitveni ključ ni obstajal, Komisija trdi, da v tem primeru ne bi bilo nobenega razloga za vključitev Evrope v predlagani delitveni ključ, kar pa se je vendarle zgodilo.
- 153 Komisija navaja, da je Delovni dokument za predsednike sestavila družba Corus, vendar bi jo morala družba Mannesmann predstaviti predsednikom jeklarskih podjetij, kot to potrjuje ročni zapis na njegovi prvi strani, na podlagi katerega naj bi bila povzeta v predstavitvi „HN“ (Hans Nolte iz družbe Mannesmann), ter da je družba Vallourec potrdila njegovo vsebino, tako da ta dokument odseva skupni vidik teh treh evropskih proizvajalk.
- 154 V odgovor na trditev, da so bile proizvajalke iz Latinske Amerike ugodneje obravnavane, Komisija navaja, da poleg dokumenta Delitveni ključ obstajajo neposredni dokazi o sodelovanju japonskih proizvajalk pri kršitvi, ki izhajajo zlasti iz izjav g. Verluce z dne 17. septembra 1996 in 14. oktobra 1996, kar ne velja za proizvajalke iz Latinske Amerike.

- 155 V zvezi z izjavo g. Biasizza Komisija prereka navedbo japonskih tožečih strank, da se je ta v dokumentu Komentarji k mojim pričanjem oddalжил od svojih trditev glede obstoja mednarodnega sporazuma o razdelitvi trgov, in navaja zlasti odstavke zadnjeavedenega dokumenta, v katerih se je g. Biasizzo skliceval na potrebo po tesnem sodelovanju z vsemi drugimi proizvajalkami in po sprejetju novih pravil ter novih načinov ravnanja.
- 156 Komisija meni, da odgovor družbe Dalmine z dne 4. aprila 1997 vsebuje določena odkritja glede zadevnega sporazuma, vendar da gre v preostalem delu za poskus omejevanja posledic in da v teh okoliščinah ne more omajati jasnih in izrecnih izjav nekdanjih uslužbencev te družbe. Dejstvo, da se dokument Sistem za jeklene cevi sklicuje le na evropske trge, v nasprotju s preostalimi dokaznimi elementi, zlasti z izjavami g. Verluce in g. Biasizza, naj bi se pojasnilo s tem, da naj bi ta dokument, tako kot določa njegov naslov, opisoval le položaj evropskih proizvajalk.
- 157 Nazadnje, kar zadeva navedbe iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 glede trajanja sporazuma, Komisija navaja, da je natančno trajanje sporazuma upoštevno le, če vpliva na znesek globe. Zato opozarja, da za določitev globe ni upoštevala obdobja od leta 1977 do začetka leta 1990, vendar iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 jasno izhaja, da je sporazum v tem obdobju veljal.
- 158 V zvezi z datumom začetka kršitve, ki je bila ugotovljena v izpodbijani odločbi, Komisija pojasnjuje, da ni priznala, da kršitev med letoma 1977 in 1989 ni bilo zaradi sporazumov o prostovoljnem omejevanju. Navedla naj bi le, da kršitve, ki je bila storjena med letom 1977 in koncem leta 1989, ne bo upoštevala.

- 159 V odgovor na trditev glede dejstva, da je, v skladu s XXIV. splošnim poročilom o dejavnostih Evropskih skupnosti za leto 1990, uvozni režim jeklenih proizvodov v primerjavi z letom 1989 ostal nespremenjen, Komisija zlasti navaja, da čeprav XXV. poročilo za leto 1991 v tem delu vsebuje enako besedilo, tožeče stranke niso trdile, da so sporazumi o prostovoljnem omejevanju ostali v veljavi v letu 1991.
- 160 Poleg tega naj bi tožbe in priložena dokumentacija pokazale le, da so tožeče stranke z japonskimi organi sklenile sporazum o omejevanju svojih izvozov do konca leta 1990. Japonske tožeče stranke naj nikakor ne bi dokazale, da je ta sporazum odseval podaljšanje sporazumov o prostovoljnem omejevanju, ki sta jih na mednarodni ravni sklenili Evropska komisija in japonska vlada. Komisija naj bi iskala v svojih arhivih, vendar naj ne bi našla nobene sledi o zatrjevanem podaljšanju sporazumov o prostovoljnem omejevanju do leta 1990.
- 161 V vsakem primeru naj bi se trditve japonskih tožečih strank v zvezi z datumom začetka kršitve opirale na predpostavko, da so jim sporazumi o prostovoljnem omejevanju prepovedali izvažati cevi v Skupnosti. Komisija prereka utemeljenost te predpostavke, ker je ta sporazum predvideval vrsto kvot v korist japonskih proizvajalk.
- 162 Glede datuma, ko se je kršitev končala, Komisija opozarja, da je sporazum, v skladu z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 prenehal veljati malo več kot pred enim letom. Komisija meni, da je trditev, vsebovana v izjavi g. Becherja, da je sporazum obstajal pred 1. aprilom 1995, v skladu s trditvijo g. Verluce. Del globe, ki ustreza trajanju sporazuma, je bil izračunan na podlagi ugotovitve, da je sporazum veljal od leta 1990 do vključno leta 1994, zato naj bi bila navedba g. Verluce več kot zadostna za ugotovitev trajanja zatrjevane kršitve. Dejstvo, da dokument Delitveni ključ ponuja dokaz o prirejanju sestankov Evropsko-japonskega kluba le do marca 1994, naj nikakor ne bi dokazovalo, da je sporazum dejansko prenehal v tem času.

Tretji del prvega tožbenega razloga: zmotna presoja obsega kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe

163 Po mnenju japonskih tožečih strank je teza Komisije iz uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe, v skladu s katero je bil namen kršitve, ugotovljene v členu 2, z Nadgrajenimi temeljnimi pravili ohraniti zaščiteni status britanskega trga, ki so mu ga podelila Temeljna pravila, dejansko neverjetna. Navajajo, da naj se družba Corus zaradi ustavitve proizvodnje gladkih cevi v Clydesdalu ne bi umaknila z britanskega trga cevi OCTG standard z navoji in transportnih cevi „projekt“. Družba Corus naj bi torej nadaljevala dejavnost na tem trgu, na katerem je še vedno prodajala proizvode, čeprav ni sklenila pogodb o dobavi gladkih cevi z družbami Vallourec, Dalmine in Mannesmann. Japonske tožeče stranke ponavljajo trditve, da zanje navzočnost družbe Corus na britanskem trgu cevi OCTG z navoji in transportnih cevi nikoli ni bila ovira pri izvrševanju močne konkurence na eksteritorialnem delu tega trga. Družba JFE-NKK v zvezi s tem zatrjuje, da bi bilo treba po mnenju Komisije najti britansko proizvajalko, ki bi proizvajala lastne gladke cevi in jim nato sama vrezala navoje, da bi nadomestila družbo Corus na trgu Združenega kraljestva, kar se v tem primeru ni zgodilo. Tako ne bi bilo mogoče, da bi kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane odločbe, obstajala po letu 1990, ker je družba Corus v tem letu ustavila proizvodnjo gladkih cevi.

164 Družba Sumitomo poleg tega navaja, da bi bilo nelegitimno zatrjevati, da je bila druga kršitev, ugotovljena v členu 2 izpodbijane odločbe, zgolj sredstvo za izvršitev kršitve iz njenega člena 1, pri kateri naj bi domnevno sodelovale japonske proizvajalke, razen če je bila storitev te druge kršitve neizogibna in nujna posledica prve. Dokazi, ki jih navaja Komisija, naj ne bi nikakor utemeljili tega sklepa in naj tudi ne bi dokazali, da so japonske proizvajalke vedele za ta avtonomni sporazum. V nasprotju s trditvijo Komisije iz uvodne izjave 94 izpodbijane odločbe naj dokument Delitveni ključ ne bi imel nobene dokazne vrednosti glede prestrukturiranja evropske industrije. Ker naj bi iz zabeležk družbe Vallourec, obravnavanih zgoraj,

zlasti iz njene zabeležke Strateška razmišljanja, izhajalo, da si je družba Vallourec sporazume med evropskimi proizvajalkami glede gladkih cevi zamišljala v okviru svoje tehnologije vrezovanja navojev premium, imenovane VAM, Komisija ne more trditi, da so se ti sporazumi nanašali na cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“.

- 165 Družbe Nippon, JFE-Kawasaki in JFE-NKK v replikah trdijo, da se je sklicevanje na zabeležko Sestanek z dne 24. 7. 90 o „okrepitevi EGS“, ki bi moral voditi do Nadgrajenih temeljnih pravil, nanašalo na začetek veljavnosti Direktive 90/531 v letu 1990. V primeru britanskega trga bi morala ta direktiva nadomestiti nacionalni sistem preferencialov, ki ga je izvajal OSO, s Skupnostnim sistemom preferencialov, ki proizvajalcem iz Skupnosti omogoča pridobivanje naročil pod pogojem, da njihove cene ne presegajo cen proizvajalcev, ki niso iz Skupnosti, za več kot 3 %; na tej podlagi je v zabeležki Sestanek z dne 24. 7. 90 navedena na možnost, da lahko „OSO v letu [19]93 evropskim proizvajalkam odobri 3-odstotni preferencial, ki je [trenutno] dodeljen proizvajalkam ZK“. Po zaprtju tovarne v Clydesdalu se je morala torej družba Corus z gladkimi cevmi oskrbovati pri evropskih proizvajalkah, da bi še naprej koristila preferenciale, ki so sedaj Skupnostni. To dejstvo naj bi pojasnilo, zakaj je izbrala ta vir nabave gladkih cevi. Podobno naj bi imela družba Vallourec, ki naj bi organizirala ta novi sistem dobavljanja družbi Corus, velik interes ohraniti položaj družbe Corus na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva cevi OCTG premium, od katerega bi imela korist, kot lastnica licence za tehnologijo VAM, ki jo uporablja družba Corus.

- 166 V zvezi s tem naj bi iz zabeležke Strateška razmišljanja izhajalo, da naj bi družba Vallourec nameravala groziti družbi Corus z umikom te licence za VAM, da bi ji preprečila kupovanje gladkih cevi od družb Nippon in JFE-Kawasaki. Dvostranske pogodbe o dobavi gladkih cevi, sklenjene med družbo Vallourec in drugimi proizvajalkami gladkih cevi na eni strani ter družbo Corus na drugi strani, naj bi torej izhajale iz poslovnega interesa evropskih proizvajalk po povečanju svojih prodaj gladkih cevi. Po mnenju japonskih tožečih strank naj ne bilo nobenega razloga za domnevo, da bi ta razdelitev trga gladkih cevi med evropskimi proizvajalkami potrebovala podkrepitev s sporazumom z japonskimi proizvajalkami.

- 167 V vsakem primeru bi pogodbe o dobavi gladkih cevi, ki jih je sklenila družba Corus z vsako od treh preostalih evropskih proizvajalk, ki so prenehale veljati med letoma 1997 in 1999, težko šteti za elemente izvajanja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, ker je ta kršitev obstajala najdlje do leta 1995.
- 168 V zvezi s tem naj bi bila prav tako upoštevna trditev japonskih tožečih strank, povzeta zgoraj, da je Komisija nepravilno obravnavala dokumente, ki se sklicujejo na Temeljna pravila in v obravnavanem okviru zlasti na Nadgrajena temeljna pravila.
- 169 Nazadnje naj bi imele japonske tožeče stranke tudi pravni interes za izpodbijanje pristopa, ki ga je Komisija sprejela v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe, ker naj bi na podlagi tega pristopa Komisija naložila enako globo evropskim in japonskim proizvajalkam, kljub temu da so prve sodelovale pri dveh kršitvah, druge pa pri eni sami.
- 170 Po mnenju Komisije iz zabeležke Sestanek z dne 24. 7. 90 jasno izhaja, da so evropske proizvajalke menile, da bi morale sprejeti ukrepe v izogib temu, da zaprtje tovarne družbe Corus v Clydesdalu ne bi povzročilo, da britanski trg ne bi bil več zaščiten domači trg v smislu Temeljnih pravil. Komisija je v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe sklepala, da je bil namen kršitve, ugotovljene v členu 2, zagotoviti, da družba Corus ostane „domača“ proizvajalka v smislu sporazuma, kot je opisano v uvodni izjavi 102 izpodbijane odločbe.
- 171 Komisija meni, da japonske tožeče stranke niso imele nobenega pravnega interesa za izpodbijanje ugotovitev v zvezi s kršitvijo, ki jih člen 2 pripisuje drugim podjetjem. Poleg tega naj ne bi bilo potrebno, da bi bile udeležene pri ugotovljeni kršitvi, da bi to služilo, kot je opisano v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe, podkrepitvi kršitve,

ki jim je očitana v členu 1. Ni torej pomembno, ali bi družba lahko vedela za obstoj sporazumov, navedenih v členu 2 izpodbijane odločbe, kot zatrjuje, in ali je ta kršitev lahko prenehala pozneje kot tista, ki je ugotovljena v členu 1.

- 172 Nazadnje, tudi če bi japonske tožeče stranke lahko upravičeno prerekale trditev Komisije v zvezi s prehodom od Temeljnih pravil k Nadgrajenim temeljnim pravilom, naj to v nobenem primeru ne bi postavilo pod vprašaj glavne ugotovitve Komisije glede obstoja Temeljnih pravil. Trditev, da se sklicevanja na Temeljna pravila nanašajo na začetek veljavnosti Direktive 90/531 naj bi bila v luči vseh listinskih dokazov, ki so navedeni v izpodbijani odločbi, zlasti zabeležki Sestanek z dne 24. 7. 90, zelo malo verjetna.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

Uvodne ugotovitve

- 173 Uvodoma, kar zadeva izvedbo dokazov glede kršitve člena 81(1) ES, je treba opozoriti, da mora Komisije dokazati kršitve, ki jih je ugotovila, in predložiti dokaze, ki lahko pravno zadostno izkažejo obstoj dejstev, ki sestavljajo kršitev (sodbi Baustahlgewebe proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 58, in Komisija proti Anic Partecipazioni, točka 56 zgoraj, točka 86).
- 174 Poleg tega mora sodišče Skupnosti v okviru ničnostne tožbe, vložene na podlagi člena 230 ES, izvesti nadzor nad zakonitostjo izpodbijanega akta.

- 175 Tako je vloga sodišča, ki obravnava ničnostno tožbo, naperjeno zoper odločbo Komisije, ki ugotavlja kršitev konkurenčnih pravil in nalaga globe naslovnikom, v tem, da presodi, ali dokazi in drugi podatki, na katere se sklicuje Komisija v odločbi, zadostujejo za ugotovitev obstoja očitane kršitve (v tem smislu glej sodbo PVC II, točka 61 zgoraj, točka 891).
- 176 Zato Komisija v utemeljitev izpodbijani odločbi ne sme navajati novih obremenilnih dokazov, ki niso navedeni v odločbi. Vendar če tožeče stranke poskušajo na podlagi drugih dokumentov, kot so predloženi Sodišču prve stopnje, dokazati, da teza Komisije temelji na napačnih dejstvih, lahko ta na njihove trditve odgovori tako, da se sklicuje na zadevne dokumente.
- 177 Poleg tega v dvomu velja, da je domneva nedolžnosti na strani podjetja, naslovnika odločbe o ugotovitvi kršitve (v tem smislu glej sodbo United Brands proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 265). Sodišče torej zlasti v okviru tožbe za razglasitev ničnosti odločbe, ki nalaga globo, ne more sklepati, da je Komisija pravno zadostno dokazala obstoj zadevne kršitve, če glede tega vprašanja še vedno obstaja dvom.
- 178 V tem zadnjem primeru je treba dejansko upoštevati načelo domneve nedolžnosti, kot izhaja zlasti iz člena 6(2) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (EKČP), ki je ena izmed temeljnih pravic, ki so zaščitene v pravnem redu Skupnosti v skladu s sodno prakso Sodišča, kar potrjujeta tudi preambula Enotnega evropskega akta in člen 6(2) Pogodbe o Evropski uniji in člen 47 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije, razglašene v Nici 7. decembra 2000 (UL C 364, str. 1). V zvezi z naravo zadevnih kršitev ter naravo in stopnjo strogosti sankcij, ki se zanje odredijo, načelo domneve nedolžnosti velja predvsem v postopkih v zvezi s kršitvami konkurenčnih pravil, ki veljajo za podjetja in lahko privedejo do odmere glob ali periodičnih denarnih kazni (v tem smislu glej zlasti sodbi

Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Öztürk z dne 21. februarja 1984, serija A, št. 73, in v zadevi Lutz z dne 25. avgusta 1987, serija A, št. 123-A; sodbi Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hüls proti Komisiji, C-199/92 P, Recueil, str. I-4287, točki 149 in 150, in v zadevi Montecatini proti Komisiji, C-235/92 P, Recueil, str. I-4539, točki 175 in 176).

179 Kot pravilno opozarjajo japonske tožeče stranke, bi morala Komisija predložiti točne in skladne dokaze, da bi utemeljila trdno prepričanost, da je bila storjena kršitev (v tem smislu glej sodbi CRAM in Rheinzink proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točka 20, in Pâte de bois II, točka 56 zgoraj, točka 127; sodbi v zadevi SIV in drugi proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točke od 193 do 195, od 198 do 202, od 205 do 210, od 220 do 232, od 249 do 250 in od 322 do 328, in Volkswagen proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točki 43 in 72).

180 Vendar je pomembno poudariti, da ni nujno, da vsak dokaz, ki ga predloži Komisija, izpolnjuje ta merila glede vsakega znaka kršitve. Dovolj je, da se vrsta indicev, na katere se sklicuje institucija in gledano na splošno, ujema s to zahtevo (v tem smislu glej sodbo PVC II, točka 61 zgoraj, točke od 768 do 778, zlasti točka 777, v upoštevni točki potrjeno v pritožbenem postopku s sodbo Sodišča z dne 15. oktobra 2002 v zadevi Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, od C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, od C-250/99 P do C-252/99 P in C-254/99 P, Recueil, str. I-8375, točke od 513 do 523).

181 Poleg tega je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso iz samega besedila člena 81(1) ES izhaja, da so sporazumi med podjetji, neodvisno od njihovega učinka, prepovedani, kadar imajo protikonkurenčni namen (glej zlasti sodbo Komisija proti Anic Participazioni, točka 56 zgoraj, točka 123). Vendar se je v tej zadevi Komisija primarno oprla na namen omejevanja konkurence iz sporazuma, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe. Poleg tega se je zlasti v uvodnih izjavah od 62 do 67 le-te sklicevala na številne listinske dokaze, ki po njenem mnenju dokazujejo tako obstoj tega sporazuma kot tudi njegov omejevalni namen.

- 182 Ta okoliščina bi lahko imela pomembne posledice za prvi del obravnavanega tožbenega razloga, ki se v glavnem nanaša na to, da kršitev, sankcionirana v členu 1 izpodbijane odločbe, ni imela protikonkurenčnih učinkov (glej točko 55, prvi stavek, zgoraj).
- 183 Prvič je treba poudariti, da naj trditev japonskih tožečih strank glede neobstoja učinkov zadevnega sporazuma, četudi utemeljena, načeloma sama po sebi ne more privedi do razglasitve ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 11. januarja 1990 v zadevi Sandoz Prodotti Farmaceutici proti Komisiji, C-277/87, Recueil, str. I-45, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. aprila 1995 v zadevi Ferriere Nord proti Komisiji, T-143/89, Recueil, str. II-917, točka 30).
- 184 V zvezi s posebnim primerom sporazumov, ki tako kot sporazumi, ki jih je ugotovila Komisija v tej zadevi, določajo spoštovanje domačih trgov, je Sodišče prve stopnje v sodbi Cement, točka 66 zgoraj (točke od 1085 do 1088), odločilo, da imajo sami po sebi namen omejevati konkurenco in da spadajo v kategorijo sporazumov, ki jih člen 81(1) ES izrecno prepoveduje, ter da tega namena, katerega resničnost je bila v obravnavani zadevi nedvomno dokazana z listinskimi dokazi, ne more upravičiti analiza gospodarskih okoliščin, v katere se umešča zadevno protikonkurenčno ravnanje.
- 185 V zvezi s tem je treba navesti, da v zvezi z obstojem kršitve ni pomembno, ali je bila sklenitev sporazuma, ki je imel po navedbi Komisije v členu 1 izpodbijane odločbe protikonkurenčni namen, v poslovnem interesu japonskih tožečih strank, če je bilo na podlagi dokazov iz spisa Komisije dokazano, da so te dejansko sklenile ta sporazum.

- 186 Drugič je treba ugotoviti, da se v tej zadevi ne upošteva trditev, da naj bi japonske tožeče stranke dokazale obstoj okoliščin, ki dejstva, ki jih je ugotovila Komisija, prikazujejo v drugačni luči in tako dopuščajo, da se razlaga Komisije, ki jo je navedla pri ugotovitvi obstoja kršitve pravil Skupnosti o konkurenci, nadomesti s prepričljivo razlago dejstev (sodbe C RAM in Rhein zinc proti Komisiji, točka 57 zgoraj, točka 16; Pâte de bois II, točka 56 zgoraj, točki 126 in 127, ter PVC II, točka 61 zgoraj, točka 725). Dejansko je treba ugotoviti, da se sodna praksa, na kateri temelji ta trditev, nanaša na stanje, v katerem se Komisija, da bi ugotovila obstoj kršitve, opira le na ravnanje zadevnih podjetij na trgu (v tem smislu glej sodbo PVC II, točka 61 zgoraj, točki 727 in 728).
- 187 Kot je bilo navedeno zgoraj, se je Komisija pri ugotovitvi obstoja protikonkurenčnega sporazuma sklicevala na listinske dokaze. Zato naj bi bila sodna praksa, na katero se sklicujejo japonske tožeče stranke, upoštevna v tej zadevi le v primeru, če Komisija ne bi uspela dokazati obstoja kršitve na podlagi listinskih dokazov, ki jih predlaga. V teh okoliščinah morajo tožeče stranke, ki predlagajo Sodišču prve stopnje, naj člen 1 izpodbijane odločbe razglasi za ničnega, ne le predložiti prepričljivo alternativo tezi Komisije, temveč morajo zatrjevati, da dokazi, navedeni v izpodbijani odločbi za ugotovitev obstoja kršitve, niso zadostni (v tem smislu glej sodbo PVC II, točka 61 zgoraj, točka 728).
- 188 V luči navedenega je treba skupaj presoditi prva dela obravnavanega tožbenega razloga, prvega kot podrednega drugemu v zvezi z dokazno vrednostjo listinskih dokazov. Tretji del tožbenega razloga bo nato obravnavan samostojno.

Drugi del tožbenega razloga: pomanjkanje dokazne vrednosti dokazov in, podredno, prvi del, domnevna neskladnost med obstojem zatrjevanega sporazuma in obstoječim stanjem na eksteritorialnem britanskem trgu in drugih trgih

— Izjave g. Verluce

¹⁸⁹ Najprej je treba ugotoviti, da se Komisija, tako v izpodbijani odločbi (glej zlasti uvodno izjavo 131) kot tudi v svojih vlogah v obravnavanih zadevah, obsežno sklicuje na izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996, kot je bila dopolnjena z izjavo z dne 14. oktobra 1996 in dokumentom z naslovom „Preiskava pri družbi Vallourec“ (v nadaljevanju, skupaj: izjave g. Verluce). Pomen izjav g. Verluce naj bi bil dejansko v tem, da naj bi bile edini dokazi o vseh vidikih kršitve, zlasti o njenem trajanju in o upoštevni proizvodih.

¹⁹⁰ Iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 izhaja, da so bili domači trgi udeležencev sporazuma, označenim z izrazom „Fundamentals“, „zaščiteni“, razen eksteritorialnega trga Združenega kraljestva, ki je bil „delno zaščiten“, ker „je moral konkurent pred predstavitvijo [svoje] ponudbe stopiti v stik z lokalno proizvajalko naftnih cevi, [družbo Corus]“ (glej uvodni izjavi 53 in 62 izpodbijane odločbe). Zadevni proizvodi iz tega sporazuma so bili, na podlagi izjave z dne 17. septembra 1996, „cevi standard z navoji (cevi premium z navoji niso bile vključene) in [transportne cevi ‚projekt‘]“ (glej uvodno izjavo 56 izpodbijane odločbe). Prav tako je v tej izjavi določeno trajanje sporazuma, ker g. Verluca potrjuje, da „so se [t]e izmenjave začele po propadu trga leta 1977“ (uvodna izjava 55 izpodbijane odločbe) in da „so se končale malo več kot pred enim letom“ (uvodna izjava 96 izpodbijane odločbe). Glede praktičnih pravil sporazuma g. Verluca opisuje sistem sestankov, ki so bili načeloma sklicani dvakrat na leto (uvodna izjava 60 izpodbijane odločbe).

- 191 Komisija v uvodni izjavi 57 izpodbijane odločbe opozarja, da je g. Verluca v izjavi z dne 14. oktobra 1996 pojasnil, da so bili „običajni udeleženci“ sestankov „za Evropo: [družba Corus] (do prenehanja dejavnosti OCTG), družba Dalmine, družba Mannesmann in družba Vallourec; za Japonsko: [družba JFE-NKK], [družba JFE]-Kawasaki, [družba Nippon] in [družba Sumitomo]“. Poleg tega, kot navaja Komisija v uvodni izjavi 60 izpodbijane odločbe, je g. Verluca predložil, ne v izjavi z dne 17. septembra 1996, kot trdi Komisija, temveč v prilogi 2 k izjavi z dne 14. oktobra 1996, seznam petih sestankov Evropsko-japonskega kluba z dne 14. aprila 1992 v Firencah, z dne 23. oktobra 1992 v Tokiu, z dne 19. maja 1993 v Parizu, z dne 5. novembra 1993 v Tokiu in z dne 16. marca 1994 v Cannesu.
- 192 V zvezi s tem nobena določba ali splošno načelo prava Skupnosti Komisiji ne prepovedujeta, da bi proti podjetju uporabila izjave drugih inkriminiranih podjetij (sodba PVC II, točka 61 zgoraj, točki 109 in 512). Nasprotno bi bilo dokazno breme Komisije za ravnanja, ki so v nasprotju s členoma 81 ES in 82 ES, nevzdržno in nezdružljivo z nalogo nadzora nad pravilno uporabo teh določb, ki jo Komisiji dodeljuje Pogodba ES (sodba PVC II, točka 61 zgoraj, točka 512).
- 193 V tem primeru je najprej treba pojasniti pomen izraza „échanges“, ki ga je g. Verluce uporabil v izjavi z dne 17. septembra 1996. Kot navaja Komisija je očitno, da je prevod tega izraza v angleško besedo „trade“ v opombi št. 10 angleške različice izpodbijane odločbe napačen in da ta izraz v resnici prikazuje, da so med japonskimi in evropskimi proizvajalkami jeklenih cevi obstajali stiki. Tako je bilo prav, da se je Komisija v okviru svojega opisa sporazuma, ki ga očita japonskim in evropskim proizvajalkam, sklicevala na stavek iz točke 190 zgoraj, kjer je uporabljen ta izraz.
- 194 Dalje je treba ugotoviti, da japonske tožeče stranke ne zanikajo, da so med predstavniki japonskih in evropskih proizvajalk brezšivnih jeklenih cevi potekali sestanki (glej uvodno izjavo 131 izpodbijane odločbe). Poleg tega družbe JFE-NKK,

JFE-Kawasaki in Sumitomo ne zanikajo, da so sodelovale na teh sestankih, ampak trdijo, da edine informacije, ki jih imajo v zvezi z njimi, izvirajo iz spominov njihovih uslužbencev, ki ob upoštevanju časa, ki je pretekel od teh sestankov, niso zelo zanesljivi.

195 Družba Nippon potrjuje, da po njenem vedenju noben od njenih sedanjih uslužbencev na teh sestankih ni sodeloval, vendar pojasnjuje, da ne more izključiti, da so nekateri od njenih nekdanjih uslužbencev na teh sestankih sodelovali. Vendar podrobnost iz odgovora družbe Nippon z dne 4. decembra 1997 na dodatna vprašanja Komisije, in sicer okoliščina, da je bil g. [X], odgovoren za izvoze jeklenih cevi, od 14. do 17. marca 1994 na službeni poti v Cannesu, podpira tezo Komisije glede sodelovanja družbe Nippon na zadevnih sestankih, ker je eden izmed sestankov Evropsko-japonskega kluba, na katere se je skliceval g. Verluca, potekal v Cannesu 16. marca 1994 (uvodna izjava 60 izpodbijane odločbe). V istem odgovoru družba Nippon trdi, da ne more pojasniti namena te službene poti niti drugih službenih poti svojih uslužbencev v Firence, ker v teh dveh mestih ni imela kupcev.

196 V teh okoliščinah je Komisija pravilno ugotovila, da so japonske tožeče stranke, ki jih je v izjavi z dne 14. oktobra 1996 imenoval g. Verluca (glej točko 191 zgoraj), skupaj z družbo Nippon, dejansko sodelovale na sestankih Evropsko-japonskega kluba, ki jih je opisal g. Verluca.

197 Vendar štiri japonske tožeče stranke zanikajo, da je bil sporazum o razdelitvi japonskega in evropskega trga sklenjen na teh sestankih. Zlasti družbe JFE-NKK, JFE-Kawasaki in Sumitomo zatrjujejo, da so se navedeni sestanki v bistvu nanašali na splošna vprašanja ali vprašanja, povezana s trgi tretjih držav, kot sta Rusija in Kitajska.

- 198 Na tej stopnji se razhajanje Komisije in japonskih tožečih strank nanaša na vprašanje, ali so japonske in evropske tožeče stranke nedopustni sporazum o vzajemnem spoštovanju domačih trgov v zvezi z dvema proizvodoma, ki sta navedena v členu 1 izpodbijane odločbe, in sicer cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“, sklenile na teh sestankih.
- 199 V zvezi s tem japonske tožeče stranke navajajo, da so izjave g. Verluce preveč nejasne, da bi lahko bile vsaj šibki dokazi za obstoj sporazuma o razdelitvi trgov, ki ga zatrjuje Komisija. Menijo zlasti, da opis sistema delne zaščite eksteritorialnega trga Združenega kraljestva, ki ga je podal g. Verluca, v skladu s katerim je „[Z]K (off-shore) veljalo za delno zaščitenega, to pomeni, da je moral konkurent pred predstavitvijo svoje ponudbe stopiti v stik z lokalnim proizvajalcem naftnih cevi [in da se je t]o pravilo bolj ali manj upoštevalo“, ni natančen in ne ustreza realnosti, saj ni podprt z nobenim drugim dokumentom, na katerega se sklicuje Komisija. Poleg tega po mnenju japonskih tožečih strank obstaja neskladje med stališčem Komisije v uvodni izjavi 62 izpodbijane odločbe, na podlagi izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da je bil eksteritorialni del Združenega kraljestva zgolj delno zaščiten, in uvodnima izjavama 101 in 102 izpodbijane odločbe, ki odkrito opisujeta sistem razdelitve trgov.
- 200 V zvezi z zadnjim očitkom zadošča ugotovitev, da navedeni uvodni izjavi 101 in 102 opisujeta protikonkurenčni namen Temeljnih pravil na splošno v okviru pravne presoje Komisije o kršitvi, navedeni v členu 1 izpodbijane odločbe, in ju je treba razlagati v luči uvodne izjave 62, ki je v okviru natančnega opisa izvajanja Temeljnih pravil v luči zbranih listinskih dokazov že izpostavila dejstvo, da je imel eksteritorialni trg Združenega kraljestva poseben položaj. Tako je treba trditev japonskih tožečih strank v zvezi s tem zavrniti.

- 201 Glede trditve, da se sestanki Evropsko-japonskega kluba nikoli niso nanašali na trge Skupnosti, je treba navesti, da če so se, kot navaja g. Verluca, na teh sestankih obravnavali „pomembni dogodki, ki so prizadeli trg naftnih proizvodov (ameriški VRA, politični dogodki v ZSSR, razvoj Kitajske ...)“, to ni razlog, da se na njih ne bi ugotovila tudi „uporaba zgoraj navedenih Temeljnih pravil“. Tako iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 izhaja, da je bila uporaba Temeljnih pravil, ki pomeni zlasti, da japonske tožeče stranke spoštujejo štiri domače trge proizvajalk iz Skupnosti, eno izmed vprašanj, ki so se obravnavala na teh sestankih.
- 202 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je naloga Komisije, da sankcionira kršitve člena 81(1) ES, in da so sporazumi, ki „delijo trge in nabavne vire“, po členu 81(1)(c) ES izrecno določeni kot prepovedani. Ta sporazum je torej že kršitev, kadar Komisija ugotovi, da je imel sporazum med podjetji, ki lahko prizadene trgovino med državami članicami, namen ali učinek razdelitve trgov Skupnosti za enega ali več proizvodov med temi podjetji.
- 203 Prav tako je treba navesti, da je Komisija v praksi pogosto zavezana dokazati obstoj kršitve v okoliščinah, ki so za to neugodne, ker je lahko poteklo več let od časa nastanka dejanskega stanja kršitve, in ker več podjetij, ki so bila predmet preiskave, ni dejavno sodelovalo s Komisijo. Čeprav je potrebno, da Komisija ugotovi, ali je bil sklenjen nedopusten sporazum o razdelitvi trgov (glej točki 177 in 178, zgoraj), bi bilo pretirano še zahtevati, naj predloži dokaz o posebnem mehanizmu, s katerim je bil ta cilj dosežen (glej po analogiji sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Gruber + Weber proti Komisiji, T-310/94, Recueil, str. II-1043, točka 214). Dejansko bi se podjetje, ki je odgovorno za kršitev, prelahko izognilo sankciji, če bi se lahko sklicevalo na trditve o netočnosti predloženih informacij glede izvajanja

nedopustnega sporazuma, kadar sta obstoj sporazuma in njegov protikonkurenčni cilj vendarle zadostno dokazana. Podjetja se v takem položaju lahko primerno branijo, če imajo možnost podati pripombe na vse dokaze, ki jih proti njim uveljavlja Komisija.

204 Poleg tega se Komisija sklicuje na sodbo Cement, točka 66 zgoraj (točka 1838), da bi izkazala, da se lahko po potrebi opre na eno samo listino, da bi dokazala obstoj kršitve, če njena dokazna vrednost ne zbuja nobenega dvoma in da z gotovostjo potrjuje obstoj kršitve. Po njenem mnenju bi bilo v okoliščinah tega primera to pravilo mogoče uporabiti za izjave g. Verluce.

205 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da so izjave g. Verluce, v nasprotju s trditvijo japonskih tožečih strank, ne le zanesljive, temveč imajo tudi posebej visoko dokazno vrednost, ker so bile podane v imenu družbe Vallourec. Odgovori, podani v imenu podjetja, so torej verodostojnejši kot odgovori uslužbenca, ne glede na njegove osebne izkušnje ali mnenje (glej, čeprav še v pritožbenem postopku, sodbo Sodišča prve stopnje z dne 20. marca 2002 v zadevi LR AF 1998 proti Komisiji, T-23/99, Recueil, str. II-1705, točka 45).

206 Enako je namernost in resnost izjav g. Verluce potrjuje dejstvo, da je imel kot predsednik družbe Vallourec Oil & Gas poklicno obveznost delovati v interesu te družbe. Tako ni mogel zlahka priznati obstoja kršitve, ne da pri tem ne bi pretehtal posledice tega dejanja, in v spisu ni ničesar, kar bi lahko potrdilo domnevo, da v zvezi s tem ni izpolnil svoje obveznosti.

- 207 V vsakem primeru je bil g. Verluca neposredna priča dogajanja, ki ga je opisal. Komisija je zlasti v točki 28 odgovora na tožbo v zadevi T-67/00, ne da bi ji v tej zvezi kdo ugovarjal, potrdila, da je g. Verluca kot predsednik družbe Vallourec Oil & Gas sam sodeloval na sestankih Evropsko-japonskega kluba.
- 208 Še več, ugotoviti je treba, da je g. Verluca s pisno izjavo odgovoril na ustna vprašanja, ki so jih med preiskavo 17. septembra 1996 zastavili uslužbenci Komisije in od njega zahtevali, naj komentira dokumente, ki jih je večinoma sestavil sam in ki jih je predhodno, med preiskavo 1. in 2. decembra 1994, zasegla Komisija. G. Verluca je dalje potrdil in dopolnil informacije, ki jih je že podal v izjavi z dne 14. oktobra 1996, ter ponovno pisno, med novo preiskavo 18. decembra 1997. Njegova izjava z dne 14. oktobra 1996 je bila podana v odgovor na zahtevo za informacije, ki jo je, kot potrjuje, prejel 30. septembra 1996 in jo poslal Komisiji, skupaj s kopijo odvetniku, g. Wincklerju iz odvetniške pisarne Cleary Gottlieb, Steen & Hamilton.
- 209 Poleg tega je g. Verluca ob preiskavi 17. septembra 1996 že več kot 18 mesecev vedel, da je Komisija imela dokumente, ki jih je sestavil o stikih s konkurenti, zlasti z družbo Corus. G. Verluca je torej imel priložnost, da razmisli o odgovoru, ki bi ga predložil Komisiji, če bi mu ta postavila vprašanja glede teh dokumentov. G. Verluca je imel dva tedna časa za pripravo svoje izjave z dne 14. oktobra 1996.
- 210 Iz vseh teh okoliščin izhaja, da je g. Verluca izjave podal načrtno in po tehtnem premisleku. Poudariti je treba, da so zato še verodostojnejše.

- 211 Poleg tega Komisija pravilno meni, da je treba izjave, ki nasprotujejo interesom avtorja izjave, praviloma šteti za še posebej zanesljive dokaze. Vendar so v tej zadevi izjave g. Verluce jasno v nasprotju z interesi družbe Vallourec, ki jo je predstavljal, saj je Komisija proti njej začela preiskavo.
- 212 Zlasti je treba ugotoviti, da kadar se neko osebo zaprosi za komentar dokumentov, kot so uslužbenci Komisije zaprosili g. Verluco, in ta prizna, da je storila kršitev in tako potrdi obstoj dejstev, ki presegajo tista dejstva, na obstoj katerih se lahko neposredno sklepa iz zadevnih dokumentov, to dejstvo *a priori*, če ni okoliščin, ki bi lahko temu nasprotovale, pomeni, da se je ta oseba odločila govoriti resnico.
- 213 Japonske tožeče stranke prerekajo to logiko in navajajo zlasti, da so imeli v tej zadevi uslužbenci evropskih proizvajalk, ki so podali izjave kot njihovi zastopniki, interes „omejiti škodo“, zlasti s priznanjem obstoja sporazuma z japonskimi proizvajalkami, da bi tako preusmerili pozornost Komisije od resničnega pomena Temeljnih pravil, katerih namen je bil razdelitev evropskih trgov med evropskimi proizvajalkami, torej mnogo resnejša kršitev.
- 214 Vendar dejstvo, da so evropske proizvajalke priznale obstoj sporazuma o razdelitvi trgov z japonskimi proizvajalkami ni bilo nujno namenjeno prikrivanju obstoja sporazuma o razdelitvi evropskih trgov med njimi. Poleg tega ni verjetno, da je družba Vallourec prek g. Verluce priznala obstoj kršitve in hkrati prikrivala obstoj podobne kršitve, ki temelji sicer na nekaterih dejstvih, ki jih je priznala, vendar se v geografskem smislu razlikuje od priznane kršitve. Ugotoviti je namreč treba, da bi se oseba, ki bi ravnala tako, izpostavila velikemu tveganju, če bi Komisija ugotovila resnična dejstva, da je pripomogel k ugotovitvi obstoja kršitve, ki jo je sam storil, ne da bi bil iz naslova sodelovanja deležen znatnega zmanjšanje globe.

- 215 Posledično teza, ki so jo v zvezi s tem navedle japonske tožeče stranke, ni prepričljiva in ne more omajati zanesljivosti izjav g. Verluce. Glede trditve družbe JFE-Kawasaki o tem, da naj bi g. Verluca v izjavi z dne 17. septembra 1996 pojasnil en sam dokument, in sicer zabeležko Nekaj informacij, zadošča ugotovitev, da se ta izjava, ki sicer sploh ne omenja te zabeležke, izrecno sklicuje na obstoj splošnega sporazuma o razdelitvi trgov za dve vrsti posebnih proizvodov. V teh okoliščinah ne moremo biti mnenja, da se je g. Verluca v izjavi omejil na pojasnitev zgolj tega dokumenta in da je tako zmanjšal njegov pomen.
- 216 Družba JFE-Kawasaki navaja, da je g. Verluca v dokumentu Preiskava pri družbi Vallourec potrdil, da drugi eksteritorialni trgi, navedeni v izpodbijani odločbi, in sicer trgi poleg trga Združenega kraljestva, niso šteli za domače trge v smislu Temeljnih pravil. V zvezi s tem zadostuje navedba, da je g. Verluca zadevno trditev podal v odgovor na naslednje vprašanje, ki ga je postavila Komisija: „Kakšen je bil status različnih eksteritorialnih trgov (Nizozemska, Danska, ZK, Norveška, Kitajska) [?]“ V teh okoliščinah je očitno, da ta trditev pomeni zgolj to, da nizozemski, danski, norveški in kitajski trgi niso bili domači trgi in da je popolnoma nepomembna glede statusa nemškega, francoskega in italijanskega eksteritorialnega trga.
- 217 Glede trditve družbe Sumitomo v zvezi z navedbo v dokumentu Preiskava pri družbi Vallourec, da se je delitveni ključ uporabljal „le za standardne proizvode“, tako da na transportne cevi, ki niso standardni proizvodi, ni vplival, je treba navesti, da je g. Verluca pri podajanju te trditve odgovoril posebej na vprašanje, ki se je nanašalo na Zapisnik razgovora z JF. Vendar iz razlage tega zapisnika izhaja, da se nanaša izključno na cevi OCTG in ne na transportne cevi, kar dopušča domnevo, da se pojasnila g. Verluce nanašajo zgolj na cevi OCTG.

- 218 V vsakem primeru, tudi če se ta trditev g. Verluce ne nanaša le na cevi OCTG, za katere je pojasnil že v izjavi z dne 17. septembra 1996, da se kršitev nanaša zgolj na standardne proizvode, ampak tudi na transportne cevi, iz besedila navedene izjave izhaja, da sta bila spoštovanje domačih trgov proizvajalk, ki so članice Evropsko-japonskega kluba, in sistem delitvenega ključa, ki se uporablja za trge tretjih držav, dva različna vidika Temeljnih pravil. Posledično to pojasnilo, ki se izključno nanaša na trge tretjih držav, ne omaja bistvene teze Komisije, da so bile tako cevi OCTG standard kot transportne cevi „projekt“ predmet razdelitve domačih trgov članic Evropsko-japonskega kluba. Poleg tega je treba poudariti, da g. Verluca ni nikoli preklical navedbe, da se je nezakoniti sporazum nanašal na transportne cevi.
- 219 Poleg tega je treba spomniti, da v skladu s sodno prakso Sodišča prve stopnje izjave nekega podjetja, ki je obtoženo sodelovanja pri omejevalnem sporazumu, katere točnost prereka več drugih obtoženih podjetij, ni mogoče šteti za zadosten dokaz obstoja kršitve, ki so jo ta podjetja storila, ne da bi to potrjevali drugi dokazi (v tem smislu glej sodbo Enso-Gutzeit proti Komisiji, točka 58 zgoraj, točka 91). Tako je treba ugotoviti, da morajo izjave g. Verluce, čeprav so zanesljive, potrjevati drugi dokazi, da se ugotovi obstoj kršitve, ki jo sankcionira člen 1 izpodbijane odločbe.
- 220 Vendar je stopnja dokazanosti, ki se zahteva v tej zadevi, manjša, tako v smislu točnosti kot tudi v smislu intenzivnosti, zaradi zanesljivosti izjav g. Verluce, kot bi bila v primeru, če te ne bi bile posebej zanesljive. Tako je treba sklepati, da če bi se štel, da vrsta usklajenih dokazov potrjuje obstoj in določene posebne vidike sporazuma o razdelitvi trgov, na katerega se sklicuje g. Verluca in je naveden v členu 1 izpodbijane odločbe, bi njegove izjave v tem primeru same po sebi zadoščale za dokaz o drugih vidikih izpodbijane odločbe, v skladu s pravilom, ki izhaja iz sodbe Cement, točka 66 zgoraj (točka 1838), in na katero se sklicuje Komisija (glej točko 204 zgoraj). Če dokument ni v očitnem nasprotju z izjavami g. Verluce o obstoju ali

bistveni vsebini sporazuma o razdelitvi trgov, dejstvo, da vsebuje pomembne elemente sporazuma, ki jih je opisal, zadostuje za to, da se mu prizna določena vrednost potrdilnega dokaza v vrsti obremenilnih dokazov (glej točko 180 zgoraj, in navedeno sodno prakso).

- 221 V luči zgoraj navedenega je treba zaporedoma presoditi druge dokaze, na katere se sklicuje Komisija v izpodbijani odločbi, zlasti v uvodnih izjavah od 62 do 67 in 100, ter druge dokumente, ki so v spisu Komisije, če so stranke nanje podale pripombe pred Sodiščem prve stopnje, v okviru stališč glede zanesljivosti dokazov, na katere se izrecno sklicuje izpodbijana odločba.

— Zabeležke družbe Vallourec

- 222 V uvodni izjavi 67 izpodbijane odločbe se Komisija sklicuje na zabeležko Razgovor z BSC, ki nima datuma, ampak naj bi nakazovala na junij 1990, ter na dve drugi zabeležki, in sicer zabeležko Sestanek z dne 24. 7. 90, ki jo je podpisal g. Verluca, in zabeležko z dne 1. junija 1990 z naslovom „Podaljšanje pogodbe VAM z BSC“. Komisija v uvodni izjavi 67 izpodbijane odločbe navaja naslednji odstavek zabeležke Razgovor z BSC:

„Stališče družbe [Vallourec] je, da se Japoncem ne sme odpreti vrat na britanski trg. Temeljna pravila je treba v celoti spoštovati, prvi korak je pismo predsednika kluba Japoncem, da bi usmerili pozornost na nastanitve Japoncev v ZK. Želeli bi si, da bi [družba Corus] lahko organizirala delitveni ključ za Japonsko, medtem ko se SMI že dolge mesece ukvarja s tem vprašanjem.“

- 223 Naslednji odstavek zabeležke Sestanek z dne 24. 7. 90, ki se nahaja v uvodni izjavi 78 izpodbijane odločbe, obravnava kršitev, navedeno v njenem členu 2:

„Družba [Mannesmann] je edina evropska proizvajalka, ki Japoncem vliva strah in lahko tako uveljavlja ‚Nadgrajena temeljna pravila‘. Družba [Mannesmann] naj bi imela interes, da se ‚Temeljna pravila‘ uporabljajo v Združenem kraljestvu, ker naj bi dobavljala del [gladkih cevi] po zaprtju tovarne v Clydesdal.“

- 224 V skladu z drugim odstavkom iste zabeležke, navedene v isti uvodni izjavi:

„Družbi [Corus] in [Vallourec] se strinjata, da je ta okrepitev EGP izvedljiva in mora peljati do ‚Fundamentals improved‘, ki naj bi Japoncem prepovedovala vstop v Združeno kraljestvo, tudi po zaprtju tovarne v Clydesdal. [Philip Varley iz družbe Corus] dodaja, da je bilo popolno spoštovanje ‚Fundamentals‘ v Združenem kraljestvu nemogoče, vendar bo stanje znosno, če izjeme ne bodo presegle 15.000 ton letno. [Družba Corus] se vseeno sklicuje na možnost nakupa [gladkih cevi] pri UTM, SIDERCA in TAMSA [proizvajalkah iz Latinske Amerike], da bi se izognila njihovi močni konkurenci.“

- 225 V obrazložitvi izpodbijane odločbe, ki se nanaša na obstoj kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe (uvodna izjava 80), je Komisija prav tako citirala odstavek iz zabeležke Razmišljanja o pogodbi VAM:

„[...] če [...] lahko Japonce prepričamo, da ne vstopijo na trg ZK, in da se problem reši med Evropejci. V tem primeru naj bi se gladke cevi dejansko razdelile med družbe [Mannesmann], [Vallourec] in Dalmine. Pri drugem scenariju bi bilo verjetno v našem interesu, da se prodaje družbe [Vallourec] vežejo hkrati na ceno in količino VAM, ki ga je prodala družba [Corus].“

226 V isti uvodni izjavi Komisija navaja tudi stavek iz zabeležke Strateška razmišljanja, ki povzema pogoje, predvidene v okviru scenarija, določenega v predhodni navedbi:

„Družbe [Mannesmann]/DALMINE/[Vallourec] so dosegle, da družba [Corus] gladke cevi kupuje prvenstveno od Evropejcev, ki dobavljeno količino delijo po strogih pravilih.“

227 Poleg tega v smislu drugega odstavka zabeležke Strateška razmišljanja, ki ga navaja Komisija v delu izpodbijane odločbe in se nanaša na vidike Temeljnih pravil, ki vplivajo na trge tretjih držav (uvodna izjava 73), „[d]a se zagotovi, da Japonci ne pridejo v ZK, obstaja nevarnost, da bi morali dati Evropejci kaj v zameno (FAR EAST, MIDDLE EAST, revizija svetovnega odstotka ...)“.

228 Ti odstavki zabeležk družbe Vallourec jasno in nedvoumno podpirajo trditev, vsebovano v izjavah g. Verluce glede obstoja Temeljnih pravil („Fundamentals“). Kot navaja Komisija v vlogah, iz teh zabeležk jasno izhaja, da so bila ta pravila dobro določena, da so jih uslužbenci družbe Vallourec, ki so jih sestavili, in naslovnice, brez nadaljnjih podrobnosti, lahko razumeli.

229 Še več, čeprav zabeležke družbe Vallourec izrecno ne opisujejo narave Temeljnih pravil, iz njih jasno izhaja, da so morale japonske proizvajalke „spoštovati“ ta pravila in da je bil „strah“ pred družbo Mannesmann sredstvo, ki bi se lahko uporabilo, da bi se to „spoštovanje“ zagotovilo, zlasti „v ZK“. To ugotovitev potrjuje dejstvo, da je v skladu z zabeležko Sestanek z dne 24. 7. 90 nova različica Temeljnih pravil, ki sta jo predvideli družbi Vallourec in Corus, imenovana „Nadgrajena temeljna pravila“ („Fundamentals improved“), „Japoncem prepovedovala vstop v ZK tudi potem, ko je bila [tovarna družbe Corus] v Clydesdalu zaprta.“

- 230 V teh okoliščinah je treba šteti, da te zabeležke podpirajo opis Temeljnih pravil, vsebovan v izjavah g. Verluce, v skladu s katerim so ta pravila načeloma pomenila zaščito domačih trgov štirih zadevnih evropskih proizvajalk pred japonskimi proizvajalkami. Poleg tega podpirajo izjave g. Verluce glede dejstva, da so se ta zaščitna pravila nanašala na eksteritorialni trg Združenega kraljestva, vendar je imel ta poseben status. Iz teh zabeležk namreč izhaja, da so evropske proizvajalke želele to zaščito eksteritorialnega trga Združenega kraljestva ohraniti s tem, da so jo, kolikor je bilo mogoče, podkrepile, čeprav družba Corus, domača proizvajalka na tem trgu, ni več proizvajala gladkih cevi, saj se je omejila na vrezovanje navojev na ceveh, ki jih je kupila od drugih proizvajalk.
- 231 Japonske tožeče stranke pravilno menijo, da zabeležke družbe Vallourec vsebujejo le notranja razmišljanja te družbe in, nekatere od njih, ugotovitve, ki se nanašajo na razpravljanja med to družbo in družbo Corus. Čeprav ta okoliščina nujno zmanjšuje dokazno vrednost teh zabeležk zoper japonske tožeče stranke, naj to Komisiji ne bi preprečevalo, da se sklicuje nanje kot na obremenilne dokaze v podporo izrecnim izjavam g. Verluce, predvsem v okviru obsežne vrste doslednih dokazov. Dejstvo, da so uslužbenci družbe Vallourec verjeli, da so Temeljna pravila učinkovito sredstvo za zaščito evropskih domačih trgov pred japonskimi proizvajalkami, namreč samo po sebi kaže, da je taka zaščita v resnici obstajala.
- 232 Japonske tožeče stranke navajajo posebno utemeljitev glede zabeležk Strateška razmišljanja in Razmišljanja o pogodbi VAM. Zatrjujejo, da okrepitev sklopa Temeljnih pravil glede spoštovanja evropskih domačih trgov s strani japonskih proizvajalk ni eden izmed treh predvidenih scenarijev, ki jih je g. Verluca, avtor obeh zabeležk, na koncu predlagal.
- 233 Vendar iz besedila teh dveh zabeležk jasno izhaja, da se je njun avtor zavzemal za to rešitev in jo je zavrnil le proti svoji volji, ker ni bila uresničljiva. Zlasti na podlagi

zabeležke Strateška razmišljanja se je „najugodnejša rešitev za družbo [Vallourec]“ opirala na možnost, da „naj bi Evropejci prepričali Japonce, naj spoštujejo ZK glede Buttress in Premium“. G. Verluca zavrača to rešitev v navedeni zabeležki zgolj iz razloga, ker sam „žal ne verjame, da bi bila ta rešitev [...] izvedljiva“. Ker se je izvajala ta rešitev, ki je pomenila ohranitev veljavnosti Temeljnih pravil in njihovo morebitno nadgradnjo, je njena začasna zavrnitev s strani g. Verluce v teh zabeležkah veliko manj pomembna od dejstva, da ji je g. Verluca dajal prednost pred drugimi predvidenimi rešitvami.

- 234 Pravilnost te analize potrjuje tudi dejstvo, da je bila razdelitev dobav gladkih cevi med družbami Vallourec, Mannesmann in Dalmine družbi Corus, ki jo je g. Verluca, v okviru zadevnega scenarija, predvidel v teh dveh zabeležkah (glej točko 226 zgoraj), vsekakor dosežena pozneje, vsaj 9. avgusta 1993, z zaporednimi podpisi treh pogodb o dobavi, omenjenimi v uvodni izjavi 79 izpodbijane odločbe (glej točko 26 zgoraj). Poleg tega predlog g. Verluce (glej točko 225 zgoraj in uvodno izjavo 80 izpodbijane odločbe), ki se nanaša na vezavo prodaj gladkih cevi družbe Vallourec z družbo Corus na ceno in količino cevi OCTG premium z navoji, izdelanimi po metodi VAM, ki jih prodaja družba Corus, dejansko ustreza besedilu pozneje sklenjenih pogodb, ki so bile predložene Sodišču prve stopnje, zlasti v zadevi T-44/00, in glede katerih so japonske tožeče stranke lahko podale stališča na skupni obravnavi (glej tudi uvodne izjave 79, 81 in 111 izpodbijane odločbe).

- 235 Po mnenju japonskih tožečih strank se vsa razmišljanja, vsebovana v zabeležkah družbe Vallourec, ki jih je navedla Komisija, skoraj izključno nanašajo na obstoječi položaj na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva cevi OCTG premium. Vendar se kršitev, navedena v členu 1 izpodbijane odločbe, nanaša na cevi OCTG standard (API) in transportne cevi „projekt“, in ne na cevi OCTG premium. Enako se zabeležka Sestanek z dne 24. 7. 90 nanaša na nerjavne jeklene proizvode.

- 236 Cevi OCTG standard se v jeklarskih in naftnih industrijah včasih imenujejo „Buttress“. Torej je primerno navesti, da se napotilo v zabeležki Strateška razmišljanja o spoštovanju eksteritorialnega trga Združenega kraljestva s strani japonskih proizvajalk v zvezi z „Buttress“ nujno nanaša na te proizvode (glej točko 233 zgoraj). Poleg tega se zabeležka Razmišljanja o pogodbi VAM z BSC sklicuje na dejstvo, da bo „bolje, če bo družba Corus obdržala svoj delež v VAM kot v Buttress“.
- 237 Dejstvo, ki ga navajajo japonske tožeče stranke, da zabeležke družbe Vallourec prav tako vsebujejo številna sklicevanja na cevi OCTG premium, ne izpodbija analize, ki jo je v tej zadevi opravila Komisija glede cevi OCTG standard. Prvič, sklicevanja na cevi OCTG premium nikakor ne omogočajo ugotovitve, da so se stiki med družbama Vallourec in Corus izključno nanašali na cevi OCTG premium. Drugič, dejstva, da je Komisija ugotovila kršitev, ki se nanaša na dva posebna proizvoda, ni mogoče grajati iz razloga, da določeni dokazi, ki jih poseduje, nakazujejo, da se je sankcionirani sporazum nanašal tudi na druge proizvode.
- 238 Tudi če zabeležke družbe Vallourec ne vsebujejo natančne in dosledne opredelitve zadevnih proizvodov, ki so zajeti s Temeljnimi pravili, kar nujno zmanjšuje njihovo dokazno vrednost, ne bi mogli izključiti možnosti, da se je Komisija, če zabeležke potrjujejo določene pomembne trditve g. Verluce, lahko v podporo njegovim izjavam sklicevala na te zabeležke. Okoliščina, da se dokument sklicuje le na nekatera dejstva, navedena v drugih dokazih, dejansko ni dovolj, da bi se od Komisije zahtevalo, naj ta dokument izloči iz vrste obremenilnih dokazov (glej točki 180 in 220 zgoraj).
- 239 Japonske tožeče stranke poleg tega navajajo, da trgi Skupnosti, razen eksteritorialnega trga Združenega kraljestva, v zabeležkah družbe Vallourec niso bili nikoli omenjeni. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da se zadevne zabeležke osredinjajo na

probleme, ki bi se lahko pojavili na britanskem trgu zaradi prenehanja proizvodnje gladkih cevi britanske proizvajalke družbe Corus, kar pojasnjuje neobstoj posebnih sklicevanj na druge trge, ki niso bili neposredno prizadeti s tem predčasnim dogodkom.

240 Dalje, japonske tožeče stranke navajajo, da je bila, v skladu z zabeleškama Razmišljanja o pogodbi VAM in Sestanek z dne 24. 7. 90, izključitev japonskih proizvajalk iz britanskega trga ukrep, predlagan za prihodnost, iz česar naj bi izhajalo, da ob njuni sestavi, torej leta 1990, ni bilo nobenega sporazuma z japonskimi proizvajalkami (glej točko 115 zgoraj). Vendar iz zabelešk družbe Vallourec kot celote, zlasti iz odstavka zabeležke Razgovor z BSC, citiranega v uvodni izjavi 67 izpodbijane odločbe, izhaja, da so uslužbenci družbe Vallourec Temeljna pravila razumeli že leta 1990 in da se je „problem“, ki je sledil prenehanju proizvodnje gladkih cevi družbe Corus, izpostavljen v zabeležki Razmišljanja o pogodbi VAM, ki bi se moral rešiti „med Evropejci“, nanašal na ohranitev statusa domačega trga Združenega kraljestva v okviru Temeljnih pravil (glej točko 283 spodaj). V tem primeru je tako nadgrajena različica Temeljnih pravil „Japoncem prepovedala vstop v ZK“, kot je navedeno v zabeležki Sestanek z dne 24. 7. 90, tako v prihodnosti kot v preteklosti (glej točki 223 in 229 zgoraj).

241 Končno, japonske tožeče stranke glede načina delovanja sistema zaščite eksteritorialnega trga Združenega kraljestva navajajo, da se opis, ki ga je v zvezi s tem podal g. Verluca v izjavi z dne 17. septembra 1996, da bi moral konkurent, preden zadevne proizvode, zajete s Temeljnimi pravili, ponudi na tem trgu, stopiti v stik z družbo Corus, ne ujema niti z dokazi, ki jih je navedla Komisija v izpodbijani odločbi, niti z resničnostjo. Nasprotno Komisija v uvodni izjavi 62 izpodbijane odločbe trdi, da zabeležka Razgovor z BSC potrjuje pravilnost tega opisa.

242 V zvezi s tem je treba navesti, da je v zabeležki Razgovor z BSC uslužbenec družbe Vallourec, najverjetneje g. Verluca, navedel: „Naši prijatelji iz družbe BSC [družbe Corus] [...] se opirajo na razprave v Kyotu in Marbelli in menijo, da čeprav so

[Japonci] danes pripravljeni spoštovati cenovno politiko od primera do primera v zvezi s [posli Severnega morja], se bodo jutri, ko se bo [tovarna] v Clydesdalu zaprla, temu odrekli“. Priznati je treba, da ta navedba ne podpira opisa g. Verluce, ker ne potrjuje obstoja stikov med družbo Corus in drugimi člani Evropsko-japonskega kluba v zvezi s posebnimi dobavami na eksteritorialni trg Združenega kraljestva. Vendar pa ta navedba nedvoumno potrjuje, da so japonske proizvajalke ob sestavi navedene zabeležke leta 1990 že sprejele omejitve konkurence na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva. Poleg tega bi se lahko izraz „od primera do primera“ razlagal v smislu, da je dejansko prišlo do teh stikov v zvezi s posameznimi zadevami, tako da zabeležka Razgovor z BSC zagotovo ni v nasprotju z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996.

- 243 V vsakem primeru je treba spomniti, da za ugotovitev kršitve člena 81(1) ES zadostuje, da Komisija izkaže, da so podjetja sklenila sporazum s protikonkurenčnim ciljem (glej točko 203 zgoraj). Posledično, okoliščina, da so bili v tem primeru dokazi dopolnjeni, da bi se dokazal obstoj dogovorov o omejevanju konkurence s strani japonskih proizvajalk na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva, zadostuje za potrditev teze Komisije glede tega trga, čeprav ti dokumenti ne omogočajo gotovega in natančnega razumevanja načina učinkovanja tega vidika Temeljnih pravil.
- 244 Tako je treba ugotoviti, da zabeležke družbe Vallourec kot celota podpirajo izjave g. Verluce in tako potrjujejo njihovo resničnost.

— Dokumenta v angleščini iz leta 1993

- 245 Komisija se v uvodni izjavi 84 izpodbijane odločbe sklicuje tudi na dva dokumenta iz leta 1993, in sicer na Delovni dokument za predsednike in „g) japonsko listino“ (v

nadaljevanju skupaj: dokumenta v angleščini iz leta 1993). Komisija v tej uvodni izjavi izpodbijane odločbe ne navaja odstavkov teh dokumentov, temveč je njihovo vsebino v zvezi z določenimi dejavniki, ki naj bi ovirali učinkovanje Temeljnih pravil in v zvezi z rešitvami, predlaganimi za njihovo izboljšanje, na kratko povzela v uvodnih izjavah 83 in 84. Komisija se torej v izpodbijani odločbi opira na ta dokumenta, da bi potrdila obstoj in pomen Temeljnih pravil ter zlasti, da bi pojasnila razvoj teh pravil v „Nadgrajena temeljna pravila“ v letu 1993, ko naj bi se družba Corus pripravljala na dokončni umik iz trga cevi OCTG z navoji.

246 Japonske tožeče stranke prerekajo upoštevnost teh dokumentov. Menijo zlasti, da se ta dokumenta nanašata na japonsko agresijo in družba Nippon poudarja, da se na japonsko agresijo nanaša zlasti „g) japonska listina“. Ta agresija in opis sorazmerno omejene obveznosti, da japonske proizvajalke omejijo „določene svoje prodaje“, ki je podan na začetku Delovnega dokumenta za predsednike, naj ne bi bila v skladu s sistemom spoštovanja domačih trgov, opisanem v uvodnih izjavah 101 in 102 izpodbijane odločbe.

247 Najprej je treba iz Delovnega dokumenta za predsednike navesti:

„Sedanji sporazumi glede eksteritorialnih območij ES so nezadostni, ker čeprav so se Japonci strinjali, da bodo nekatere svoje dobave na teh območjih omejili (na ravneh, ki za Evropejce nikoli niso bile zadostne in ki pokrivajo le polovico kupcev), njihova sedanja agresija na cevi OCTG (brezšivne in šivne) in transportne šivne cevi pomeni nižje cene in nižji tržni delež za Evropejce.“ („The current agreements are unsatisfactory for the EC eksteritorialni areas because, although the Japanese have agreed to limit some of their deliveries to these areas (at levels which have never been satisfactory to the Europeans and which only cover half of the customers) their current aggression on OCTG (seamless and welded) and welded linepipe means lower prices and reduced share for the Europeans.“)

248 Dalje, v skladu z istim dokumentom:

„Čeprav so se Japonci strinjali, da v primeru prestrukturiranja evropske industrije brezšivnih cevi ne bodo zahtevali sprememb naših sporazumov, ni zagotovila, da bi to načelo spoštovali tudi v primeru, če bi se družba [Corus] umaknila iz proizvodnje ali končne obdelave cevi v Združenem kraljestvu.“

(„Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit tubemaking or finishing in the UK.“)

249 Poleg tega, v skladu z „g) japonsko listino“, „temeljni položaj v epikontinentalnem pasu Združenega kraljestva ni ‚trden‘“ („the fundamental position on the UKCS is not ‚firm‘“) in njegov avtor, uslužbenec družbe Corus, se sprašuje o najprimernejših taktikah za „napad na Japonce“ („attack the Japanese“), najverjetneje na kitajskem trgu „z glavnim namenom, da se jih prisili zapustiti Evropo“ („with the prime objective of forcing them out of Europe“).

250 Ta dokumenta; zlasti njuni odstavki, navedeni zgoraj; potrjujeta več pomembnih trditev, ki jih je g. Verluca podal v izjavah, in torej načeloma dopuščata ugotovitev, da se je Komisija pravilno sklicevala nanju, da bi potrdila obstoj Temeljnih pravil in Nadgrajenih temeljnih pravil.

251 Iz obeh dokumentov zlasti izhaja, da so sporazumi, označeni z izrazom „fundamental[s]“, sklenjeni med evropskimi japonskimi proizvajalkami, obstajali že leta 1993 in da so bili ti sporazumi za evropske proizvajalke, glede na eksteritorialni

sektor Združenega kraljestva, nezadostni, zlasti ker so omejevali zgolj nekatere japonske prodaje na tem trgu. Poleg tega je iz dokumentov mogoče sklepati, da so sporazumi, na katere se dokumenta nanašata, nastali s Temeljnimi pravili, ki jih je g. Verluca opisal v izjavah, in da so bile evropske proizvajalke z njimi bolj zadovoljne glede kopenskega sektorja kot glede eksteritorialnega sektorja Združenega kraljestva. Tako iz teh dokumentov posredno izhaja, da so morali biti zadevni kopenski sektorji evropskih trgov ustrezno zaščiteni.

252 Poleg tega so ti dokazi, ker se avtor teh dokumentov pritožuje glede obstoja znatnih japonskih prodaj na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva in predlaga rešitve, ki naj bi v prihodnosti te prodaje omejile, skladni s predstavitvijo Temeljnih pravil iz izjav g. Verluce. Dejansko ne potrjujejo le, da je bil cilj Temeljnih pravil razdelitev zadevnih trgov, temveč tudi, da je bil s to razdelitvijo eksteritorialni sektor Združenega kraljestva manj učinkovito zaščiten kot drugi zadevni sektorji.

253 Vendar, ker japonske tožeče stranke navajajo številne očitke, s katerimi vzbujajo dvom o dokazni vrednosti teh dveh dokumentov postavljajo pod vprašaj in iz njih prav tako izpeljujejo razbremenilne dokaze, je treba te očitke preučiti, da bi presodili, ali dejansko zmanjšujejo dokazno vrednost teh dokumentov.

254 V zvezi s tem je treba najprej zavriniti trditve japonskih tožečih strank glede sklicevanj na njihovo „agresijo“ in na omejenost njihovih obveznosti na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva. Te navedbe dejansko spadajo v okvir, v katerem se je avtor obeh dokumentov pritoževal nad japonskimi prodajami, zlasti nad tistimi, izvedenimi na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva, in opisoval nezadostnost omejitev za japonske prodaje na tem trgu. Tako je treba torej šteti, da v splošni sistematiki teh dokumentov sklicevanja na „agresijo“ japonskih proizvajalk v praksi prej pomenijo prekoračitev mej, ki so bile dogovorjene med članicami

Evropsko-japonskega kluba na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva, ki je bil le delno zaščiten, kot pa svobodno in močno konkurenco japonskih proizvajalk na navedenem trgu. Ta sklicevanja torej nikakor ne izpodbijajo teze Komisije glede obstoja sporazuma, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe.

255 Dalje japonske tožeče stranke navajajo, da naj Delovni dokument za predsednike in „g) japonska listina“ ne bi dokazovala obstoja kršitve, ki se nanaša na njih, ker vsebujeta le interna razmišljanja uslužbencev družbe Corus. Vendar je treba poudariti, da ker avtor teh dokumentov, uslužbenec družbe Corus, opisuje stanje na evropskih trgih in njihov morebitni razvoj, ni nobenega razloga za domnevo, da njegova analiza ne odseva resničnosti, ki jo je zaznal v času nastanka dejanskega stanja. Iz podrobnosti in vsebine teh dokumentov izhaja, da je bil njihov avtor nujno vključen v pripravo poslovne strategije za jeklene cevi v družbi Corus.

256 Tako je opis sporazuma, ki je v dokumentih, analiziranih zgoraj, in ki je bil sklenjen med evropskimi in japonskimi proizvajalkami z namenom omejitve prodaj slednjih na evropskih trgih, zanesljiv, ne glede na njuno internost.

257 Poleg tega je treba poudariti, da je Komisija pred Sodiščem prve stopnje navedla, pri čemer ji japonske in evropske tožeče stranke niso nasprotovale, da je Delovni dokument za predsednike sestavila družba Corus, vendar jo je morala predsednikom evropskih proizvajalk predstaviti družba Mannesmann, kot dokazuje pisna navedba na prvi strani, v skladu s katero naj bi bila vključena v predstavitev „HN“ (Hans Nolte iz družbe Mannesmann). Iz te okoliščine izhaja, da dokument vsebuje skupno analizo vsaj dveh evropskih proizvajalk in ne zgolj ene same, kar pomeni, da je še posebej verjeten dokaz.

258 Nazadnje, po mnenju japonskih tožečih strank, ni mogoče natančno razmejiti proizvodov, navedenih v dokumentih v angleščini iz leta 1993.

259 Res je, da odstavki „g) japonske listine“, ki se nanaša na cevi iz „13 % kroma“ in „nerjavne“ („stainless“) cevi, ter odstavki iz zabeležk Razgovor z BSC in Sestanek z dne 24. 7. 90, kjer so uporabljeni ti izrazi, v tem primeru niso pomembni, ker se izpodbijana odločba izključno nanaša na cevi iz ogljikovega jekla (uvodna izjava 28 izpodbijane odločbe). Vendar je treba poudariti, da ti odstavki ne opredeljujejo izključno področja uporabe sporazuma o razdelitvi trgov in tako niso nezdružljivi z obstojem kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe.

260 Poleg tega Delovni dokument za predsednike in „g) japonska listina“ vsebujeta več sklicevanj na cevi OCTG na splošno, zato je logično šteti, da se ta sklicevanja nanašajo tako na cevi OCTG standard, navedene v izpodbijani odločbi, kot tudi na cevi OCTG premium. Delovni dokument za predsednike predlaga omejitve za dobave „brežšivnih in šivnih OCTG in transportnih cevi“ („seamless and welded OCTG and linepipe“) in „g) japonska listina“ se sklicuje na dejstvo, da so se „Japonci pri ceveh OCTG na splošno strinjali z omejitvijo svoje prodaje v [epikontinentalnem pasu Združenega kraljestva] na 15 % nepogodbenih poslov“ („[o]n OCTG in general J's have agreed to limit their sales to the UKCS to 15 % of the non contract business“). Poleg tega se sklicevanje na japonsko agresijo v zvezi z „[brežšivnimi in šivnimi] OCTG in šivnimi transportnimi cevmi“ („OCTG [seamless and welded] and welded linepipe“), (glej točko 247 zgoraj) v Delovnem dokumentu za predsednike, nujno nanaša na cevi OCTG standard in ne na cevi OCTG premium, ker v stavku, ki sledi, avtor obžaluje nenadzor, zlasti nad količinami dobavljenih cevi OCTG premium.

261 Če določeni odstavki teh dokumentov in določene zabeležke družbe Vallourec (glej točko 237 zgoraj in sklicevanje na zabeležko Razgovor z BSC v točki 259 zgoraj) nakazujejo, da je sporazum o razdelitvi trgov, ki je sankcioniran v členu 1 izpodbijane odločbe, vplival ali bi lahko vplival na obsežnejšo vrsto proizvodov,

skupaj s cevmi OCTG premium, ta okoliščina nikakor ne spreminja dejstva, da ti dokumenti potrjujejo obstoj bolj omejene kršitve, ki je bila sankcionirana. Dejstvo, da status cevi OCTG premium v smislu Temeljnih pravil ne izhaja jasno in nedvoumno iz navedenih dokumentov, je neupoštevno, ker jih kršitev, navedena v členu 1 izpodbijane odločbe, ne zadeva.

262 Po drugi strani sta dokumenta v angleščini iz leta 1993 v zvezi z brezšivnimi transportnimi cevmi še dvoumnejša. Prvi odstavek, ki se nanaša na dobave „brezšivnih in šivnih OCTG in transportnih cevi“, določa, da so Temeljna pravila morala pokrivati brezšivne transportne cevi, medtem ko bi se druga navedba iz iste točke, ki se nanaša na „OCTG [brezšivne in šivne] in na šivne transportne cevi“, lahko razlagala v smislu, da so bili ti proizvodi izključeni iz nezakonitih sporazumov. Ugotoviti je treba, da sta ta dokumenta dvoumna in v zvezi z vprašanjem, ali so se Temeljna pravila nanašala na brezšivne transportne cevi „projekt“, nevtralna. Dokumenta v angleščini iz leta 1993 naj torej ne bi podpirala izjav g. Verluce v zvezi s tem posebnim vidikom kršitve, vendar prav tako ne pomenita razbremenilnih dokazov glede teh proizvodov.

263 Tudi če nejasnost zadevnih dokumentov, ki se nanašata na proizvode, ki jih zadeva kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane odločbe, nesporno zmanjšuje njuno dokazno moč, ju zato ni treba v celoti zavrniti. Ponovno je treba opozoriti, kot glede zabelezk družbe Vallourec (glej točko 238 zgoraj), da dejstvo, da se dokument sklicuje le na nekatera dejstva, navedena v drugih dokaznih elementih, ne pomeni, da se Komisija ne sme sklicevati nanje v podporo drugim dokazom.

264 Iz zgoraj navedenega izhaja, da dokumenta v angleščini iz leta 1993 v več pogledih podpirata izjave g. Verluce in pravilno tvorita del vrste doslednih dokazov, na katere se je Komisija oprla v izpodbijani odločbi.

— Dokument Sistem za jeklene cevi

- 265 Na ta dokument se Komisija v izpodbijani odločbi ne sklicuje izrecno, vendar ker se japonske tožeče stranke sklicujejo nanj kot na razbremenilni dokaz, je na njihove trditve treba odgovoriti.
- 266 Najprej je treba poudariti, da ideja, da je bila evropska industrija proizvodnje brezšivnih jeklenih cevi v času dejanskega stanja v postopku prestrukturiranja in da so evropske proizvajalke delovale skupno, da bi nadzirale to prestrukturiranje, nikakor ni nezdržljiva s trditvami Komisije. Iz uvodnih izjav od 87 do 94 izpodbijane odločbe je razvidno, da je Komisija dejansko upoštevala vpliv prestrukturiranja evropske jeklarske industrije.
- 267 Poleg tega iz izpodbijane odločbe in zabeležk družbe Vallourec, obravnavanih zgoraj, izhaja, da so evropske proizvajalke opravile analizo prestrukturiranja evropske industrije v posebnem okviru Temeljnih pravil, zlasti z vidika škodljivih posledic, ki bi ga lahko imelo za njihove odnose z japonskimi proizvajalkami. Evropske proizvajalke so se še zlasti bale, da japonske proizvajalke trga Združenega kraljestva, zlasti njegovega pomembnega eksteritorialnega sektorja, po zaprtju tovarne družbe Corus v Clydesdalu ne bi več spoštovale kot domačega trga (glej točke 170, 223 in 242 zgoraj). Poleg tega je bilo v Delovnem dokumentu za predsednike in „g) japonski listini“ predlagano, naj evropske proizvajalke upoštevacjo možnost zaprtja družbe NTM v okviru pogajanj z japonskimi proizvajalkami.
- 268 V teh okoliščinah dejstvo, da dokument Sistem za jeklene cevi uporablja angleški izraz „fundamentals“ v okviru razprave o racionalizaciji industrije Skupnosti, nikakor ne pomeni, da se je koncept Temeljnih pravil nanašal na ta proces in ne na sporazum o razdelitvi trgov, sankcioniran v členu 1 izpodbijane odločbe. Podobno iz tega

dokumenta – ki navaja, da so odnose med evropskimi proizvajalkami urejala Temeljna pravila, pri čemer japonske proizvajalke niso bile omenjene – izhaja, da so se Temeljna pravila nanašala le na Evropo. Dejstvo, da japonske proizvajalke niso bile omenjene, je mogoče pojasniti s tem, da je imel zadevni dokument kot celota namen preveriti odnose med proizvajalkami iz Skupnosti. Iz tega torej, v nasprotju s trditvijo g. Verluce v izjavi z dne 17. septembra 1996, ki je bila potrjena z drugimi dokazi, ne bi mogli sklepati, da so bila Temeljna pravila predmet razprave le v Evropi.

- 269 V luči zgoraj navedenega dokumenta Sistem za jeklene cevi ni mogoče šteti za razbremenilni dokaz glede kršitve člena 81(1) ES, ki se očita japonskim tožečim strankam.

— Dokument Delitveni ključ („sharing key“)

- 270 Komisija se v uvodnih izjavah 85 in 86 izpodbijane odločbe opira na dokument, ki ji ga je 12. novembra 1997 posredovala tretja oseba v postopku, zlasti v podporo opisu razvoja odnosov v Evropsko-japonskem klubu od konca leta 1993. Vir navedenega dokumenta naj bi bil, po mnenju informatorja, trgovski zastopnik ene izmed članic tega kluba. Po mnenju Komisije ta dokument potrjuje, da so bili stiki s proizvajalkami iz Latinske Amerike delno uspešni, in preglednica v njem kaže na razdelitev navedenih trgov med evropske, japonske in proizvajalke iz Latinske Amerike. Ta dokument zlasti predvideva 100-odstotni tržni delež za evropske proizvajalke v Evropi in 100-odstotni tržni delež za japonske proizvajalke na Japonskem. Glede drugih trgov naj bi evropske proizvajalke imele na Daljnem vzhodu 0-odstotni delež, na Srednjem vzhodu 20-odstotni delež in v Latinski Ameriki 0-odstotni delež.

271 Družba JFE-Kawasaki trdi, da je ta dokument nedopusten dokaz, ker nima datuma in ker Komisija ni razkrila niti identitete njegovega avtorja niti identitete osebe, ki ji ga je posredovala, tako da tožeče stranke ne morejo poznati ozadja, v katerem je bil sestavljen, in razlogov, zaradi katerih je bil posredovan Komisiji. Prvič naj bi bilo, da naj bi Komisija obstoj kršitve proti podjetjem ugotovila na podlagi neidentificiranega dokumenta.

272 To trditev je treba zavrnilo.

273 Prevladujoče načelo v pravu Skupnosti je načelo dokazov in edino upoštevno merilo za presojo predloženih dokazov je njihova verodostojnost (sklepni predlogi sodnika B. Vesterdorfa, v funkciji generalnega pravobranilca, k sodbi Rhône-Poulenc proti Komisiji, točka 56 zgoraj). Poleg tega bi morala Komisija zaščititi anonimnost informatorjev (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 7. novembra 1985 v zadevi Adams proti Komisiji, 145/83, Recueil, str. 3539, točka 34) in to dejstvo ne zadošča, da bi Komisijo zavezali, da umakne dokaz, ki ga ima. Čeprav so trditve družbe JFE-Kawasaki za presojo verodostojnosti dokumenta Delitveni ključ upoštevne, ga ni mogoče šteti za nedopusten dokaz.

274 V zvezi s tem družba JFE-Kawasaki v soglasju z drugimi japonskimi tožečimi strankami navaja, da četudi naj bi bil dokument Delitveni ključ dopusten kot dokaz, ni zanesljiv obremenilen dokaz, ker ni bil ustrezno identificiran. Dejansko je treba ugotoviti, da verodostojnost tega dokumenta nesporno zmanjšuje dejstvo, da je okvir, v katerem je bil sestavljen, v veliki meri neznan in da trditve Komisije glede tega ni mogoče preveriti (glej točko 270 zgoraj).

- 275 Vendar je treba šteti, da se ti dokazi lahko vzajemno potrjujejo, ker dokument Delitveni ključ vsebuje specifične informacije, ki se ujemajo s tistimi iz drugih dokumentov.
- 276 V zvezi s tem je treba poudariti, da se izjava g. Verluce z dne 17. septembra 1996 sklicuje na „prvotni“ delitveni ključ, ki je veljal za „mednarodne razpisne postopke“ in se je nanašal na pogodbe, sklenjene med japonskimi in evropskimi proizvajalkami, tako da je obstoj take razdelitve zadostno dokazan v okviru Evropsko-japonskega kluba. Poleg tega iz Zapisnika razgovora z JF izhaja, da se je morala družba Vallourec, da bi ostala „v okviru sistema, [...] odpovedati Daljnemu vzhodu, Južni Ameriki, in se omejiti na Srednji vzhod, kjer se je 20 % trga delilo na troje“. Na zahtevo Komisije po pojasnilu obeh dokumentov je g. Verluca navedel, da sta se nanašala na poskus spremembe veljavnih delitvenih ključev v letu 1993, s katerimi bi se upoštevale prodaje proizvajalk iz Latinske Amerike in „pridobljeni položaji“ na različnih trgih.
- 277 Japonske tožeče stranke navajajo več dodatnih utemeljitev proti temu, da bi Komisija uporabila dokument Delitveni ključ. Prvič, navezoval naj bi se na vrsto proizvodov, znatno bolj omejeno od tiste, ki jo je v izjavi z dne 17. septembra 1996 navedel g. Verluca. Dokument naj bi se nanašal le na del trga brezšivnih cevi OCTG standard, ki so predmet splošnega razpisnega postopka. Japonske tožeče stranke v zvezi s tem poudarjajo, da obseg delitvenega ključa, navedenega v tem dokumentu, omejuje navedba „splošni razpisni postopki za brezšivne cevi API“ („SMLS API OPEN TENDER“), medtem ko v skladu z izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996 v Evropi za proizvode, ki jih navaja, ni bilo večjih razpisnih postopkov („pas de gros Tenders“). Trg, na katerega se ta delitveni ključ nanaša, naj torej po mnenju g. Verluce ne bi obstajal.
- 278 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da se dokument Delitveni ključ, v nasprotju s trditvijo Komisije, nanaša zgolj na brezšivne cevi OCTG in ne na transportne cevi. Kot so namreč na obravnavi poudarile japonske tožeče stranke, pri čemer jim

Komisija v zvezi s tem ni nasprotovala, se kratici „C/S“ in „T/B“, ki sta v tem dokumentu uporabljeni dvakrat in zadevata cevi, ki se uporabljajo za obloge („casing“), in cevi, ki se uporabljajo za cevovode („tubing“), v skladu z opisom tega proizvoda iz uvodne izjave 29 izpodbijane odločbe nanašata na dva pomembna elementa cevi OCTG, in se torej nujno in izrecno nanašata na ta proizvod.

279 Glede navedbe „splošni razpisni postopki za brezšivne cevi API“ („SMLS API OPEN TENDER“) v dokumentu Delitveni ključ je treba poudariti, da je trditev iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da v Evropi ni bilo večjih razpisnih postopkov, v oddelku „1.4 Drugi trgi“, medtem ko domače trge članic Evropsko-japonskega kluba pokriva oddelek „1.1 ‚Domači‘ trgi“, v katerem je izrecno omenjen „UK (offshore)“. Ta okoliščina *a priori* pomeni, da se izraz „Evropa“ iz navedenega oddelka 1.4 ne nanaša na štiri domače trge, ki jih pokriva kršitev iz člena 1 izpodbijane odločbe, in sicer nemškega, francoskega, italijanskega in britanskega, ampak na druge evropske trge.

280 Vendar je treba priznati, da je to sklicevanje na Evropo nejasno in zato dvoumno ter da bi bilo treba, če naj bi, v nasprotju z razlago iz predhodne točke, pokrivalo te štiri trge, nujno ugotoviti, da dokument Delitveni ključ ne more neposredno podpreti izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 glede stanja na teh štirih trgih. Ugotoviti je treba, da če javni razpisni postopki dejansko niso potekali na teh trgih, se dokument Delitveni ključ ne bi mogel nanašati nanje, ker se nanaša na brezšivne cevi API, ki so predmet takih razpisnih postopkov. Posledično ta dvoumnost, ki je ob upoštevanju spisne dokumentacije in trditev tožečih strank o tem vprašanju ni mogoče odpraviti, zmanjšuje dokazno vrednost dokumenta Delitveni ključ kot podpore izjavi g. Verluce.

281 Poleg tega po mnenju japonskih tožečih strank dokument Delitveni ključ nasprotuje trditvi g. Verluce, povzete v dokumentu Preiskava pri družbi Vallourec (v točki 1.3), glede vprašanja, ali so se proizvajalke iz Latinske Amerike konec leta 1993 pozitivno odzvale na pristope evropskih proizvajalk, kar vzbuja dvom o zanesljivosti teh dveh dokazov. Komisija je v uvodni izjavi 86 izpodbijane odločbe na podlagi dokumenta Delitveni ključ potrdila, da „so bili stiki z Latinoameričani delno uspešni“, in tudi priznala, da je ta trditev v nasprotju s trditvijo g. Verluce, povzeto v dokumentu Preiskava pri družbi Vallourec, v skladu s katero:

„Evropsko-japonski klub ni vključeval proizvajalk iz Južne Amerike [...] z njimi so se konec leta 1993 vzpostavili začetni stiki, da bi se doseglo ravnotežje, ki bi odsevalo pridobljene položaje (približno 20 % na Srednjem vzhodu za Evropejce). Zelo kmalu je postalo očitno, da ti poskusi ne bodo uspešni.“

282 Vendar je treba poudariti, da so na podlagi dokumenta Delitveni ključ proizvajalke iz Latinske Amerike sprejele predlagani delitveni ključ „razen za evropske trge“, na podlagi katerega je bilo treba trge, v duhu sodelovanja, preučevati „od primera do primera“. Komisija je zato v uvodni izjavi 94 izpodbijane odločbe ugotovila, da se proizvajalke iz Latinske Amerike niso strinjale s tem, da bi bil evropski trg pridržan evropskim proizvajalkam.

283 Iz različnih zabeležk družbe Vallourec kot tudi iz Delovnega dokumenta za predsednike in „g) japonske listine“, preučene zgoraj, izhaja, da je bil z vidika evropskih proizvajalk najpomembnejši namen njihovih stikov z japonskimi proizvajalkami zaščita domačih trgov, zlasti ohranitev statusa domačega trga Združenega kraljestva, potem ko je družba Corus zaprla tovarno v Clydesdal. Čeprav neskladnost, navedena v točki 281 zgoraj, nedvomno slabi dokazno vrednost dokumenta Delitveni ključ in delno tudi dokazno vrednost izjav g. Verluce, njen

pomen zmanjšuje okoliščina, navedena na začetku te točke. Tudi če so proizvajalke iz Latinske Amerike delitveni ključ uporabljale, ne le na evropskem, ampak tudi na drugih trgih, je treba ugotoviti, da so pogajanja s temi proizvajalkami z evropskega vidika dejansko propadla, tako da negativna presoja g. Verluce glede njihovega izida na tej pomembni točki dejansko ustreza dokumentu Delitveni ključ.

284 Skleniti je treba, da nasprotje med trditvami g. Verluce v eni izmed teh izjav in dokumentom Delitveni ključ, na katero se sklicuje Komisija v uvodni izjavi 86 izpodbijane odločbe, ne zmanjšuje pomembno verodostojnosti teh dveh dokazov.

285 Nazadnje, japonske proizvajalke navajajo, da so v dokumentu Delitveni ključ izrazile pridržek glede tega predloga, ker so menile, da bi bilo treba področje uporabe ključa razširiti, da bi pokrival cevi „ERW OCTG“, ker gre za šivne jeklene cevi. Komisija bi morala torej japonske proizvajalke obravnavati enako kot proizvajalke iz Latinske Amerike, proti katerim je umaknila očitke zaradi tega, ker so glede predlaganega ključa prav tako izrazile pridržek, v delu, ki se je nanašal na evropski trg, in so v Evropi prodale znatne količine jeklenih cevi. Šlo naj bi torej za neupravičeno neenako obravnavanje in umik očitkov v zvezi s proizvajalkami iz Latinske Amerike naj bi torej omajal tezo Komisije glede obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe v zvezi z japonskimi tožečimi strankami.

286 V zvezi s tem zadošča opozorilo, da je v dokumentu Preiskava pri družbi Vallourec g. Verluca potrdil, da „Evropsko-japonski klub ni vključeval proizvajalk iz Južne Amerike“. Ker se je Komisija v izpodbijani odločbi v glavnem oprla na izjave g. Verluce, da je dokazala udeležbo japonskih proizvajalk pri kršitvi, ni imela druge možnosti, kot da v luči te kategorične trditve proizvajalke iz Latinske Amerike izključi iz področja uporabe člena 1 odločbe. Iz te okoliščine izhaja, da japonske proizvajalke in proizvajalke iz Latinske Amerike glede na obremenilne dokaze zoper njih nikakor niso bile v primerljivem položaju.

287 V vsakem primeru je treba poudariti, da „pridržek“, ki so ga glede na dokument Delitveni ključ podale japonske proizvajalke, ni iste narave kot pridržek, ki so ga podale proizvajalke iz Latinske Amerike. Glede na dokument Delitveni ključ so slednje namreč zavrnile samodejno uporabo delitvenega ključa na evropskem trgu, medtem ko so japonske proizvajalke predlagale, naj se cevi „ERW“, in sicer šivne cevi, vključijo v sprejeti delitveni ključ, da bi se izognili sivemu trgu („to avoid gray area“). Ugotoviti je treba, da medtem ko pridržek proizvajalk iz Latinske Amerike dokumentu Delitveni ključ odvzema velik del dokazne vrednosti v njihovo breme glede obstoja kršitve na trgu Skupnosti, to nikakor ne velja za japonske proizvajalke. Tako se je položaj japonskih proizvajalk objektivno razlikoval od položaja proizvajalk iz Latinske Amerike.

288 V luči navedenega je treba ugotoviti, da dokument Delitveni ključ, v okviru vrste doslednih indecev, ki jih navaja Komisija, ohranja določeno dokazno vrednost za potrditev nekaterih pomembnih trditev iz izjav g. Verluce glede obstoja sporazuma o razdelitvi trgov, ki pokriva brezšivne cevi OCTG. Iz tega dokaza izhaja, da so japonske proizvajalke na eni strani in evropske proizvajalke na drugi strani sprejele načelo, da ne bodo prodajale nekaterih brezšivnih jeklenih cevi na domačem trgu drugih proizvajalk v okviru „odprtih“ razpisnih postopkov. Ta dokument prav tako potrjuje obstoj delitvenega ključa za trge v različnih svetovnih regijah in tako krepi verodostojnost izjav g. Verluce v delu, v katerem se sklicuje tudi na ta koncept.

— Odgovori evropskih proizvajalk

289 Komisija je v izpodbijani odločbi, v uvodnih izjavah 63, 65 in 66, odgovore na njene zahteve za informacije, ki so jih predložile družbe Mannesmann, Dalmine in Corus, uporabila kot obremenilni dokaz.

290 Zlasti na podlagi odgovora g. Becherja z dne 22. aprila 1997, uslužbenca družbe Mannesmann, naj bi se Temeljna pravila nanašala na cevi OCTG in transportne cevi „projekt“ in so pomenila, da naj „japonske proizvajalke v teh sektorjih ne bi vstopile na evropske trge [in europäische Märkte], medtem ko naj evropske proizvajalke svojih proizvodov ne bi smele dobavljati na Japonsko“. Družba Corus je v odgovoru z dne 31. oktobra 1997, ki je na strani 11932 spisa Komisije, glede Evropsko-japonskega kluba navedla, da so bile japonske in evropske proizvajalke brezšivnih cevi OCTG njegove članice in da „[s]o bili v praksi nacionalni trgi prvenstveno pridržani lokalnim proizvajalkam“. V odgovoru z dne 4. aprila 1997 je družba Dalmine priznala, da so stiki med evropskimi in japonskimi proizvajalkami obstajali in zatrdila, da naj bi se „nanašali na izvoze cevi (zlasti tistih, ki se uporabljajo v naftni industriji) na območja zunaj ES (Rusija in Kitajska) in naj bi prav tako po zaprtju tovarne družbe [Corus] omejevali izvoze cevi v ES ter posledično zaščitili industrije Skupnosti brezšivnih cevi“.

291 Poleg tega je treba poudariti, da je tudi odgovor družbe Mannesmann z dne 22. aprila 1997, naveden v uvodni izjavi 74 izpodbijane odločbe, v okviru opisa trgov tretjih držav. Upoštevni odstavek se glasi:

„Za druge trge, ki so bili predmet svetovnih razpisnih postopkov, so bile posamezne dobave Japoncev in Evropejcev določene vnaprej. V tem času je bil ta proces označen z besedami ‚delitveni ključ‘ (sharing key). Očitno je šlo za ohranitev preteklih tržnih deležev različnih proizvajalcev.“

292 Po mnenju japonskih tožečih strank so imele evropske proizvajalke očiten interes „omejiti škodo“ v zvezi preiskavo Komisije, zlasti s priznanjem obstoja sporazuma z japonskimi proizvajalkami, da bi preusmerile pozornost Komisije z dejanskega pomena Temeljnih pravil, ki je predvideval razdelitev evropskih trgov med evropskimi proizvajalkami, kar je veliko resnejša kršitev kot kršitev iz člena 1

izpodbijane odločbe, katere obstoj bi privedel do znatno višjih glob zanje. Tako naj nekateri njihovi odgovori na vprašanja Komisije glede japonskega sodelovanja pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 izpodbijane odločbe, ne bi bili verodostojni.

- 293 V zvezi s tem je treba spomniti, da dejstvo, da so evropske proizvajalke priznale obstoj sporazuma o razdelitvi trgov z japonskimi proizvajalkami, ni bilo nujno namenjeno prikritju obstoja sporazuma o razdelitvi evropskih trgov med njimi (glej točko 214 zgoraj). Malo verjetno je, da bi si evropske proizvajalke zaradi razlogov, navedenih v točki 214 zgoraj, izmislile nezakoniti sporazum z japonskimi proizvajalkami, da bi tako prikrile obstoj omejevalnega sporazuma v Evropi. V vsakem primeru je v zvezi s tem treba poudariti, da se družba Dalmine v odgovoru z dne 29. maja 1997, ki je na strani 15162 spisa Komisije, ki dopolnjuje informacije, posredovane v odgovoru z dne 4. aprila 1997, sklicuje tako na stike z japonskimi proizvajalkami kot tudi na sestanke zgolj med evropskimi proizvajalkami. Družba Corus svoje trditve glede zaščite trgov ni omejila zgolj na odnose med japonskimi in evropskimi proizvajalkami (glej točko 290 zgoraj).
- 294 V zvezi z odgovorom družbe Mannesmann japonske tožeče stranke poudarjajo, da njegov avtor, g. Becher, kot je navedel sam, osebno ni bil seznanjen z okoliščinami, ki jih je pojasnjeval, ker je šele aprila 1995 postal direktor družbe Mannesmann. Njegovo pričanje naj torej ne bi imelo velike dokazne vrednosti in naj bi bilo po mnenju družbe JFE-NKK nedopustno.
- 295 V zvezi s tem je treba z vidika dejstev najprej poudariti, da čeprav je g. Becher šele aprila 1995 postal direktor družbe Mannesmann, je predstavnik te družbe na obravnavi potrdil, da je pred tem datumom g. Becher v navedeni družbi opravljal druge funkcije.

- 296 Dalje je treba opozoriti na sodno prakso, navedeno v točki 205 zgoraj, v skladu s katero so odgovori, podani v imenu družbe, verodostojnejši od odgovorov, ki jih poda uslužbenec, ne glede na njegove osebne izkušnje ali mnenje (sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 205 zgoraj, točka 45). Iz točke 45 zgoraj navedene sodbe LR AF 1998 proti Komisiji izrecno izhaja, da na dokazno vrednost zadevnega odgovora kot obremenilnega dokaza v tej zadevi proti tretji družbi nikakor ni vplivalo dejstvo, da oseba, ki ga je podpisala v imenu zadevne družbe, ni bila navzoča na tem sestanku niti pri tej družbi ni bila zaposlena.
- 297 Kadar oseba, kot v tem primeru glede družbe Mannesmann, ni neposredno seznanjena z upoštevnimi okoliščinami, kot zastopnik družbe poda izjavo, s katero priznava obstoj kršitve, ki jo je storila skupaj z drugimi podjetji, se nujno zanaša na informacije svoje družbe in zlasti njenih uslužbencev, ki so z zadevnimi praksami neposredno seznanjeni. Kot je bilo poudarjeno v točki 211 zgoraj, bi morale izjave, ki nasprotujejo lastnim interesom njenega avtorja, načeloma šteti za prepričljive, zato bi bilo treba izjavi g. Becherja v tem primeru priznati precejšnjo težo.
- 298 Trditev družbe JFE-NKK glede zadeve, v kateri je bila izdana sodba Rhône-Poulenc proti Komisiji in še zlasti glede sklepnih predlogov k tej sodbi sodnika B. B. Vesterdorfa v funkciji generalnega pravobranilca, podani v njej, točka 56 zgoraj, je treba zavrniti. V sklepnih predlogih je sodnik B. Vesterdorf poudaril, da imajo pričanja oseb, ki so seznanjene z dejstvi, praviloma posebej visoko dokazno vrednost (Recueil, str. II-956 in II-957).
- 299 Na podlagi tega ni mogoče sklepati, da ima izjava pooblaščenca, podana v imenu družbe v njeno breme in v breme drugih podjetij, omejeno dokazno vrednost, ker pooblaščenec ni neposredno seznanjen z dejstvi. *A fortiori* ni nobenega razloga, da bi bilo treba tak dokaz zavrniti kot nedopustnega.

- 300 V tej zadevi, kot tudi v zadevi, v kateri je bila izdana sodba LR AF 1998 proti Komisiji, točka 205 zgoraj, zadevna izjava dejansko pomeni priznanje kršitve družbe, ki jo zastopa avtor izjave.
- 301 Poleg tega japonske tožeče stranke trdijo, da Komisija odgovora družbe Mannesmann ne sme šteti za zanesljiv dokaz v delu, v katerem potrjuje obstoj sporazuma med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, medtem ko istega odgovora v delu, v katerem zanika obstoj sporazuma o spoštovanju domačega trga vsake evropske proizvajalke s strani drugih evropskih proizvajalk, ne šteje za takega.
- 302 Res je, da dejstvo, da je g. Becher zanikal obstoj notranje evropske dimenzije Temeljnih pravil v smislu obveznosti vzajemnega spoštovanja domačih trgov med evropskimi proizvajalkami, delno slabi njegovo izjavo kot dokaz, ki potrjuje izjave g. Verluce. Vendar je treba poudariti, da je g. Becher nedvoumno potrdil obstoj sporazuma o razdelitvi trgov med evropskimi in japonskimi proizvajalkami cevi OCTG in transportnih cevi „projekt“ (glej točko 290 zgoraj). Tako njegova izjava podpira izjave g. Verluce glede tega vidika kršitve in s tem glede dejstva, da so bile japonske tožeče stranke udeleženke sporazuma o razdelitvi trgov, v skladu s katerim so se strinjale, da na trgih Skupnosti ne bodo tržile cevi OCTG standard in transportnih cevi „projekt“. Dejstvo, da izjava družbe Mannesmann ne izključuje cevi OCTG premium, ki so opisane v njem, iz sporazuma, ni upoštevno zaradi razlogov, navedenih v točki 261 zgoraj. Nazadnje dokazno vrednost izjave družbe Mannesmann v tem primeru potrjuje tudi dejstvo, da podpira tudi izjave g. Verluce glede obstoja delitvenega ključa, ki se nanaša na mednarodne razpisne postopke na trgih tretjih držav (glej točko 291 zgoraj).
- 303 Tožeče stranke poudarjajo, da je družba Dalmine v odgovorih Komisiji z dne 4. aprila 1997 in z dne 29. maja 1997 poudarila, da so se njene razprave z japonskimi proizvajalkami v glavnem nanašale na trge tretjih držav, kot sta ruski in kitajski trg.

Takoj je treba omeniti, da so se te razprave, v skladu z odstavkom odgovora z dne 4. aprila 1997, navedenega zgoraj, nanašale tudi na zaščito trgov Skupnosti (glej točko 290 zgoraj). V vsakem primeru je treba šteti, da imajo trditve, na katere se v zvezi s tem sklicujejo japonske tožeče stranke, zelo majhno težo, predvsem iz razloga, ki so ga navedle same japonske tožeče stranke (glej točko 292 zgoraj), in sicer, da je družba Dalmine želela „omejiti škodo“. Glede na to, da družba Dalmine ni mogla zanikati dejstva, da je imela stike z japonskimi proizvajalkami in z drugimi evropskimi proizvajalkami, je poskusila te stike predstaviti na način, ki bi izničil ali kar najbolj zmanjšal njihovo nezakonitost z vidika prava Skupnosti.

304 Tako oba odgovora družbe Dalmine, zlasti odstavek odgovora z dne 4. aprila 1997, naveden v uvodni izjavi 65 izpodbijane odločbe (glej točko 290 zgoraj), podpirata izjave g. Verluce glede resničnosti stikov med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, katerih namen je bila medsebojna razdelitev določenih geografskih trgov, zlasti prepoved japonskih prodaj cevi na trgih Skupnosti.

305 Glede na odgovor družbe Corus z dne 31. oktobra 1997 japonske tožeče stranke poudarjajo, da je družba Corus v dopisu z dne 30. marca 1999 jasno navedla, da se ne sme nobena njena izjava razlagati tako, kot da nakazuje obstoj sporazuma med evropskimi in japonskimi proizvajalkami. V odgovor na trditev Komisije, da dopis z dne 30. marca 1999 zadeva postopek v zvezi s šivnimi cevmi, japonske tožeče stranke poudarjajo, da je tako pojasnjeno izjavo sestavila družba Corus v natančno takem besedilu, kot je bila podana v postopku v zvezi z brezšivnimi cevmi.

306 Res je dejstvo, da je v postopku v zvezi z brezšivnimi cevmi (zadeva IV/E-1/35.860-B) manjkal dopis, ki bi bil podoben tistemu, poslanemu v postopku v zvezi s šivnimi cevmi (zadeva IV/E-1/35.860-A), nenavadno, kar bi lahko dalo vtis, da je šlo prej za opustitev kot pa za namerno sprejetje drugačnega stališča v eni zadevi kot v drugi.

- 307 Vendar izjave iz dopisa z dne 30. marca 1999, da se odgovor z dne 31. oktobra 1997 ne navezuje na obstoj sporazuma in ga zato v zvezi s tem ni mogoče razlagati kot priznanje, v nobenem primeru ne zadoščajo za razlago pomena tega odgovora. Ker ni bilo zelo prepričljive razlage pomena, ki ga je treba dati besedilu „domači trgi so bili prvenstveno v praksi pridržani domačemu proizvajalcu“, in ob upoštevanju dejstva, da je to besedilo vključeno v odstavek, ki se nanaša na namen sestankov Evropsko-japonskega kluba, je ta trditev zelo upošteven dokaz.
- 308 Tako dejstvo, ob domnevi, da je res, da je družba Corus v dopisu, ki ga je Komisiji poslala več kot leto pozneje, želela omejiti obseg svoje navedbe glede razdelitve trgov, stežka zmanjšuje njegovo dokazno vrednost. Šteti je torej treba, da odgovor družbe Corus potrjuje tudi izjave g. Verluce glede obstoja sporazuma o razdelitvi trgov cevi OCTG v okviru Evropsko-japonskega kluba.

— Pričanje g. Biasizza

- 309 Komisija se v uvodni izjavi 64 izpodbijane odločbe sklicuje tudi na pričanje z dne 1. junija 1995, ki ga je g. Biasizzo, nekdanji uslužbenec družbe Dalmine, podal pred državnim tožilcem v Bergamu (Italija) v preiskavi v zvezi s podkupovanjem. Iz tega pričanja izhaja, da so obstajali „klubi proizvajalk (karteli)“, ki so se srečevali dvakrat letno: enkrat v Evropi, drugič na Japonskem. Po mnenju g. Biasizza je imela vsaka proizvajalka pravico pridobiti posle na vseh razpisnih postopkih na svojem domačem trgu in dogovorjeno je bilo, da druge proizvajalke vedno predlagajo cene, ki so od 8 do 10 % višje od cen domače proizvajalke; to pravilo se je strogo uporabljalo.

- 310 Po mnenju japonskih tožečih strank to pričanje g. Biasizza ni verodostojno, saj je bilo podano pod prisilo v okviru, v katerem je imel interes, da vprašanje, zakaj je družba Dalmine pridobila vsa javna naročila družbe Agip, pojasni drugače kot s sklicevanjem na nepošteno poslovanje, ki je bilo predmet preiskave, uvedene zoper njega.
- 311 Poudariti je treba, da je g. Biasizzo v pričanju potrdil, da je sam predlagal, naj se praksa glede neupravičenih plačil razširi na uslužbence družbe Agip. Poleg tega naj bi po mnenju g. Biasizza ta plačila olajšala poznejše stopnje izvršitve naročila, potem ko ga je družba Dalmine že pridobila v skladu z nezakonitim sporazumom. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da se vsebina pričevanja g. Biasizza ne ujema z razlago, da je želel prikriti svoje sodelovanje pri nezakonitih ravnanjih s tem, da je moči družbe Dalmine na italijanskem trgu pripisal neobstoječ sporazum. Trditve japonskih tožečih strank v tej zvezi je treba tako zavrnil.
- 312 Poleg tega dejstvo, da je bilo to pričanje podano v sodni preiskavi pred državnim tožilcem v Bergamu, v nasprotju s trditvijo japonskih tožečih strank, ne zmanjšuje, temveč krepi njegovo dokazno vrednost. Čeprav izjava, dana pred državnim tožilcem, sicer nima iste vrednosti kot pričanje pod zaprisego pred sodiščem, je treba šteti, da pomenijo prisila, ki izhaja iz pooblastil državnega tožilca v preiskavi, in škodljive posledice, ki lahko z vidika kazenskega prava nastanejo za osebo, ki bi v preiskavi lagala, okoliščine, ki tako pričanje napravijo za zanesljivejše od preproste izjave.
- 313 Po mnenju japonskih tožečih strank se sklicevanje na razpisne postopke na italijanskem trgu v pričanju g. Biasizza ne ujema z navedbo v izjavi g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da na evropskih trgih ni bilo pomembnejših razpisnih postopkov.

- 314 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je navedba v izjavi g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da v Evropi ni bilo pomembnih razpisnih postopkov, v oddelku 1.4 izjave, z naslovom „Drugi trgi“ („OPEN TENDERS“), in pod omembo „splošni razpisni postopki za brezšivne cevi API“, medtem ko so domači trgi članic Evropsko-japonskega kluba v oddelku 1.1. z naslovom „Domači trgi“, kar *a priori* pomeni, da se izraz „Evropa“, povzet v navedenem oddelku 1.4, nanaša na evropske trge, in ne na štiri domače trge, ki so zajeti v kršitvi iz člena 1 izpodbijane odločbe (glej točki 279 in 280 zgoraj).
- 315 Še več, g. Biasizzo je opisal položaj, ki je obstajal le na italijanskem trgu, in je torej mogoče razlikovati med pomembnimi mednarodnimi razpisnimi postopki („zelo obsežni razpisni postopki“), ki po mnenju g. Verluce niso zadevali evropskih trgov, glede na okoliščine primera pa tudi ne domačih trgov štirih evropskih proizvajalk, in tistimi razpisnimi postopki, ki jih je organizirala družba Agip na italijanskem trgu. Prvi stavek oddelka 1.4 izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996, v skladu s katerim so bile „[v]elike zadeve predmet mednarodnih razpisnih postopkov („OPEN TENDERS“), razdeljene na podlagi delitvenega ključa“, prav tako podpira to tezo, saj v tem oddelku izjave poudarja razsežnost in mednarodnost zadevnih razpisnih postopkov.
- 316 Sklicevanje na razpisne postopke na italijanskem trgu nedvomno delno zmanjšuje dokazno vrednost pričanja g. Biasizza v potrditev izjave g. Verluce. Ugotoviti je treba, da v najboljšem primeru opis g. Biasizza glede načina razdelitve pogodb na italijanskem trgu ni razviden iz navedenih izjav in da jim v najslabšem primeru nasprotuje.
- 317 Vendar je treba ponovno opozoriti, da Komisija ni bila zavezana dokazati, s kakšnim posebnim mehanizmom naj bi bila razdelitev trgov izvedena, če je bil protikonkurenčni namen nezakonitega sporazuma zadostno dokazan (glej točko 203 zgoraj). Tako v tem primeru, ker ni popolne skladnosti med izjavami g. Verluce in pričanjem g. Biasizza glede načina uporabe Temeljnih pravil na domačih trgih članic Evropsko-

japonskega kluba, zgolj omejeno zmanjšuje dokazno vrednost teh dokazov, ker pričanje g. Biasizza potrjuje izjave g. Verluce v zvezi z drugimi pomembnimi vidiki očitanelega sporazuma (glej tudi točko 334 spodaj).

318 Poleg tega japonske tožeče stranke navajajo, da je g. Biasizzo v poznejšem pričanju z naslovom „Komentarji k mojim pričanjem“ naštel vse objektivne gospodarske prednosti, ki jih je imela lokalna proizvajalka jeklenih cevi na domačem trgu v primerjavi s tujo proizvajalko, in se ni več skliceval na mednarodni sporazum.

319 V zvezi s tem je treba poudariti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso že iz samega besedila člena 81(1) ES izhaja, da so sporazumi med podjetji prepovedani, neodvisno od njihovega učinka, kadar imajo protikonkurenčni namen (glej točko 181 zgoraj, in navedeno sodno prakso). Zato dejstvo, da je g. Biasizzo naštel objektivne gospodarske ugodnosti, ki jih je imela lokalna proizvajalka jeklenih cevi na svojem domačem trgu, v okoliščinah obravnavanega primera ne pomeni razbremenilnega dokaza in torej ne zmanjšuje dokazne vrednosti njegovega prvotnega pričanja.

320 V zvezi z domnevnim neobstojem ponovne izrecne navedbe obstoja mednarodnega sporazuma v dokumentu Komentarji k mojim pričanjem je treba poudariti, da je tudi to dejstvo neupoštevno, ker g. Biasizzo ni nikoli preklical tistega, kar je o tem vprašanju navedel v prvotnem pričanju. Nasprotno, g. Biasizzo se v dokumentu Komentarji k mojim pričanjem ponovno sklicuje na obstoj takega sporazuma, saj je potrdil, da je močni položaj družbe Dalmine na italijanskem trgu med drugim izhajal iz „vpliva, ki ga je vsaka proizvajalka na svojih trgih izvajala na druge proizvajalke“ („l’influenza che ogni produttore ha, per le sue aree di mercato, nei confronti degli altri produttori“). G. Biasizzo je v zvezi s tem napotil tudi na opis iz svojega

prvotnega pričanja, v katerem je poudaril, da „[je] sistem kot celota temelji[1] na spoštovanju ravnovesja na podlagi preteklih tržnih deležev [...], kot je že večkrat navedel v [izjavi]“ („Tutto il sistema è basato sul rispetto di equilibri consolidati da quote storiche [...] come già ho detto più volte nel corso del mio memoriale“).

- 321 Ker so japonske tožeče stranke podvomile o zanesljivosti pričanja g. Biasizza, je treba poudariti, da to potrjujejo druga pričanja njegovih kolegov, ki so v spisu Komisije in na katera se Komisija sklicuje pred Sodiščem prve stopnje, vendar v izpodbijani odločbi niso citirana. Zlasti iz pričanja g. Jachie z dne 5. junija 1995, ki je na strani 8220 c 6 spisa Komisije izhaja, da je obstajal sporazum „o spoštovanju področij, ki pripadajo različnim gospodarskim subjektom“, in iz izjave g. Cioce z dne 8. junija 1995, ki je na strani 8220 c 3 spisa Komisije izhaja, da se „omejevalni sporazum proizvajalk cevi izvaja na svetovni ravni“. Poleg tega iz odgovora družbe Dalmine z dne 29. maja 1997 izhaja, da je g. Biasizzo vsaj enkrat sodeloval na sestanku z japonskimi proizvajalkami na Japonskem, tako da je bil neposredno seznanjen z obstojem in pogoji sporazuma, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe.
- 322 Nazadnje, po mnenju japonskih tožečih strank izjavi g. Biasizza ne pojasnjujeta, kateri so bili proizvodi, ki jih je zadeval sporazum, na katerega se sklicuje g. Biasizzo.
- 323 V zvezi s tem je treba ponovno opozoriti, da ni potrebno, da vsak dokaz, ki ga je predložila Komisija, natančno in dosledno odseva izjave g. Verluce glede vsakega elementa kršitve (glej točko 180 zgoraj). Dejansko zadošča, da listina dokazuje pomembne elemente sporazuma, ki ga opisuje g. Verluca, da bi imela v okviru vrste obremenilnih dokazov določeno pritrnilno vrednost (glej točko 220 zgoraj). Ne da bi bilo treba rešiti spor med strankami v zvezi z natančnim obdobjem, ko je bil g. Biasizzo odgovoren za prodajo dveh vrst proizvodov, ki jih zadeva izpodbijana

odločba, pa v obravnavanem primeru ni sporno, da je bil v pretežnem delu obdobja ugotovljene kršitve odgovoren za prodajo cevi OCTG družbe Dalmine in vsaj nekaj mesecev v tem obdobju za prodajo transportnih cevi, tako da je bil neposredno seznanjen z dejstvi, ki jih je opisal.

324 V zvezi s tem je treba je ugotoviti, da pričanje g. Biasizza potrjuje izjave g. Verluce glede obstoja sporazuma o razdelitvi domačih trgov, ki ga je slednji opisal. Ta dokazni element še zlasti potrjuje, da so morali drugi člani kluba spoštovati domači trgi vsake proizvajalke in da je bilo to načelo določeno na sestankih, ki so potekali dvakrat letno, enkrat v Evropi, drugič na Japonskem, na katere so japonske tožeče stranke poslale predstavnike (glej točke od 192 do 196 zgoraj).

325 Poleg tega je treba poudariti, da družba JFE-NKK v odgovoru z dne 7. novembra 1997 na zahtevo za informacije, ki je na strani 14451 spisa Komisije in je omenjen v opombi št. 41 izpodbijane odločbe, priznava, da so evropske proizvajalke na sestankih Evropsko-japonskega kluba od nje zahtevale, naj spoštuje njihove domače trge („We recall that other (European) mills requested that JFE respect their home markets“). Vendar družba JFE-NKK zanika, da bi tej zahtevi ugodila („However we were neither bound by nor did we respect such requests“).

326 Najproje je treba ugotoviti, da ta odgovor družbe JFE-NKK potrjuje, da se razprave na sestankih Evropsko-japonskega kluba niso nanašale le na trge tretjih držav, ampak v skladu z njihovim opisom v izjavah g. Verluce tudi na trge Skupnosti.

- 327 Poleg tega je treba poudariti, da kadar podjetje sodeluje na sestankih med podjetji (čeprav njegovo sodelovanje ni dejavno), ki imajo protikonkurenčni namen, in kadar se javno ne oddalji od njihove vsebine ter zato vzbuja pri drugih udeležencih vtis, da sodeluje pri omejevalnih sporazumih, ki so posledica teh sestankov, in da se jih bo držalo, se lahko v skladu z ustaljeno sodno prakso šteje, da sodeluje pri zadevnem omejevalnem sporazumu (glej sodbe Sodišča prve stopnje z dne 17. decembra 1991 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, T-7/89, Recueil, str. II-1711, točka 232; z dne 10. marca 1992, v zadevi Solvay proti Komisiji, T-12/89, Recueil, str. II-907, točka 98; z dne 6. aprila 1995 v zadevi Tréfileurope proti Komisiji, T-141/89, Recueil, str. II-791, točki 85 in 86, in Cement, točka 66 zgoraj, točka 1353).
- 328 Sodna praksa, omenjena v točki 327 zgoraj, ne velja neposredno za položaj družbe JFE-NKK, ker je bila v zadevah, v katerih so bile izdane navedene sodbe, kršitev drugih podjetij dokazana in edino preostalo vprašanje se je nanašalo na pasivnost udeležbe podjetja pri tej kršitvi.
- 329 Vendar se v tem primeru lahko uporabi načelo, v skladu s katerim podjetje, ki sodeluje na sestankih, ki imajo protikonkurenčni namen, in kadar se javno ne oddalji od njihove vsebine ter zato vzbuja pri drugih udeležencih vtis, da sodeluje pri omejevalnih sporazumih, ki so posledica teh sestankov, in da se jih bo držalo, tako sodeluje pri kršitvi. Sodelovanje družbe JFE-NKK na omenjenih sestankih je v tem primeru še toliko očitnejše, saj priznava, da je bila posebna zahteva za spoštovanje trgov Skupnosti nanjo naslovljena na teh sestankih. Tako je odgovor družbe JFE-NKK še posebej prepričljiv dokaz, ki omogoča potrditev izjav g. Verluce glede dejstva, da je ta družba z drugimi štirimi evropskimi proizvajalkami sodelovala pri omejevalnem sporazumu.
- 330 Poleg tega je treba poudariti, da so poleg družbe JFE-NKK na istih sestankih Evropsko-japonskega kluba sodelovale tri druge japonske proizvajalke. Vendar kot dokazujejo zgoraj obravnavani dokumenti, z vidika delovanja in ciljev Evropsko-japonskega kluba ni verjetno, da bi evropske proizvajalke zahtevale, naj le družba

JFE-NKK in ne tudi druge japonske proizvajalke, ki so bile članice kluba, spoštujejo njihove domače trge. V teh okoliščinah je treba šteti, da odgovor družbe JFE-NKK potrjuje sodelovanje tudi treh drugih japonskih proizvajalk pri kršitvi, ugotovljeni v členu 1 izpodbijane odločbe.

331 Iz vsega navedenega sledi, da vrsta indicev, na katere se sklicuje Komisija, popolnoma podpira izjave g. Verluce glede dejstva, da so japonske in evropske proizvajalke dejansko v okviru Evropsko-japonskega kluba, ki ga opisuje g. Verluca, sklenile sporazum o razdelitvi trgov v zvezi z nekaterimi jeklenimi brezšivnimi cevmi, v skladu s katerim se je morala vsaka proizvajalka odpovedati zlasti prodaji zadevnih proizvodov na domačem trgu vsake druge članice kluba.

332 Iz večine podatkov, ki sestavljajo omenjeno vrsto indicev, ni jasno razvidno, na katere jeklene brezšivne cevi se je ta razdelitev nanašala, vendar ni dvoma, da so bile med njimi cevi OCTG standard. Posebna sklicevanja na te proizvode v zabeležkah Strateška razmišljanja in Razmišljanja o pogodbi VAM v dokumentu Delitveni ključ in v odgovoru družbe Mannesmann, kot tudi sklicevanja na cevi OCTG na splošno, brez drugih podrobnosti, v preostalih dokumentih, na katere se sklicuje Komisija, zadostno in jasno podpirajo izjave g. Verluce glede tega, da so se Temeljna pravila nanašala na te proizvode.

333 Kar zadeva transportne cevi „projekt“, edini dokazni element, odgovor družbe Mannesmann, ki ga je podal g. Becher, nedvomno potrjuje navedbo g. Verluce, da se je nezakoniti sporazum nanašal tudi na transportne cevi „projekt“. Vendar je treba zaradi posebne dokazne moči tega odgovora, kot izhaja iz točk od 294 do 302 zgoraj, šteti, da zadostuje za potrditev izjav g. Verluce, ki so bile glede teh proizvodov že same po sebi zelo zanesljive (glej točke od 205 do 207 zgoraj).

- 334 Kot je že bilo ugotovljeno, bi v primeru, če bi vrsta doslednih indicev, na katere se sklicuje Komisija, omogočala dokaz obstoja nekaterih posebnih vidikov sporazuma o razdelitvi trgov, ki ga omenja g. Verluca in je ugotovljen v členu 1 izpodbijane odločbe, njegove izjave v skladu s pravilom iz sodbe Cement, točka 66 zgoraj (točka 1838), na katero se sklicuje Komisija (glej točki 204 in 220 zgoraj), same po sebi zadostovale za dokaz drugih vidikov izpodbijane odločbe. Vendar je bilo že v točkah 330 in 332 zgoraj ugotovljeno, da vrsta indicev, na katere se sklicuje Komisija, v več pogledih zadostuje za potrditev izjav g. Verluce, zlasti glede cevi OCTG standard.
- 335 V teh okoliščinah je treba šteti, da je g. Verluca v izjavah jasno izrazil resnico in zato te izjave kot dokaz zadostujejo za ugotovitev, da se sporazum o razdelitvi domačih trgov članic Evropsko-japonskega kluba ni nanašal le na cevi OCTG standard, kot dokazuje več drugih dokaznih elementov, ampak tudi na transportne cevi „projekt“. Dejansko ni nobenega razloga za domnevo, da bi g. Verluca, ki je bil z dejstvi neposredno seznanjen, podal netočne navedbe glede transportnih cevi, medtem ko drugi dokazi potrjujejo njegove navedbe glede obstoja sporazuma in njegove veljavnosti za cevi OCTG standard.
- 336 Nazadnje, tudi če bi japonske tožeče stranke podvomile glede posebnih proizvodov, ki so zajeti v sporazumu, sankcioniranem v členu 1 izpodbijane odločbe, kar ni bilo dokazano, je treba poudariti, da če bi bilo iz izpodbijane odločbe kot celote razvidno, da se je ugotovljena kršitev nanašala na posebno vrsto proizvodov, in bi bili predloženi dokazi v tem smislu, dejstvo, da v tej odločbi ni natančnega in izčrpnega seznama vseh vrst proizvodov, ki jih pokriva kršitev, samo po sebi ne bi zadostovalo za utemeljitev razglasitve njene ničnosti (glej po analogiji v okviru tožbenega razloga neobrazložitve, sodbo v zadevi Gruber + Weber proti Komisiji, točka 203 zgoraj, točka 214). Če ne bi bilo tako, bi se lahko podjetje izognilo kazni kljub dejstvu, da je Komisija z gotovostjo dokazala, da je storilo kršitev v okoliščinah, v katerih istovetnost posameznih proizvodov, ki spadajo v vrsto podobnih proizvodov, ki jih trži zadevno podjetje, ne bi bila ugotovljena.

337 V zvezi s tem je sodna praksa, ki se nanaša na ustrezno opredelitev trga, na katero se sklicuje družba JFE-NKK (glej točko 101 zgoraj in sodbo STV in drugi proti Komisiji, točka 57 zgoraj), neupoštevna, ker se nanaša na položaj, v katerem je Komisija ugotovila kršitev na podlagi protikonkurenčnih učinkov ravnanja zadevnih podjetij, medtem ko je bil v tem primeru protikonkurenčni namen nezakonitega sporazuma ugotovljen na podlagi listinskih dokazov.

— Trajanje kršitve

338 V zvezi s trajanjem kršitve je treba najprej poudariti, da je Komisija v uvodni izjavi 108 izpodbijane odločbe ugotovila, da bi lahko štela obstoj kršitve od leta 1977, vendar se je odločila, da zaradi obstoja sporazumov o prostovoljnem omejevanju tega ne bo storila. Tako je v členu 1 izpodbijane odločbe obstoj kršitve štela le od leta 1990.

339 Torej se japonske tožeče stranke motijo, ko trdijo, da je Komisija obstoj kršitve v izpodbijani odločbi štela zgolj od leta 1990, ker je menila, da je obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju japonskim tožečim strankam preprečil izvoz jeklenih cevi v Skupnost. Vendar stališče Komisije v obravnavani zadevi, da je obstoj kršitve štela od leta 1977, a ga je za določitev zneska globe upoštevala šele od leta 1990, prav tako ne ustreza besedilu navedene odločbe, zlasti njenemu členu 1.

340 V zvezi s tem je treba poudariti, da Komisija v teh zadevah Sodišču prve stopnje ni predlagala, naj ugotovi obstoj kršitve pred letom 1990. Še več, čeprav Komisija v svojih vlogah navaja, da dejstvo, da ni štela kršitve v obdobju, ko so veljali sporazumi o prostovoljnem omejevanju, pomeni popuščanje do naslovnice izpodbijane odločbe, česar ni bila dolžna storiti, pa pred Sodiščem prve stopnje ne trdi, da bi bilo treba to popuščanje postaviti pod vprašaj v okviru obravnavanega postopka.

- 341 Torej se preizkus Sodišča prve stopnje ne sme nanašati na zakonitost oziroma smotrnost tega popuščanja, ampak samo na to, ali ga je Komisija, glede na to, da ga je izrecno navedla v obrazložitvi izpodbijane odločbe, v obravnavanem primeru pravilno uporabila. V zvezi s tem je treba opozoriti, da mora Komisija predložiti natančne in skladne dokaze za trdno prepričanje, da je bila kršitev storjena, kajti dokazno breme glede obstoja kršitve, in tudi glede njenega trajanja, je na njeni strani (glej točke od 177 do 179 zgoraj, in navedeno sodno prakso).
- 342 Tako je treba, ker gre za sporazume, sklenjene na mednarodni ravni, med japonsko vlado, ki jo je zastopalo ministrstvo za industrijo in mednarodno trgovino, in Skupnostjo, ki jo je zastopala Komisija, ugotoviti, da bi morala slednja v skladu z načelom dobrega upravljanja hraniti dokumentacijo, ki bi potrdila datum prenehanja navedenih sporazumov. Komisija bi morala torej to dokumentacijo predložiti Sodišču prve stopnje. Komisija je pred Sodiščem prve stopnje navedla, da je preiskala svoje arhive, vendar pa listin, iz katerih bi bil razviden datum prenehanja teh sporazumov, ni uspela predložiti.
- 343 Čeprav tožeča stranka dokaznega bremena s sklicevanjem na okoliščine, ki jih ne more dokazati, praviloma ne more prevaleti na toženo stranko, pa se v obravnavanem primeru glede datuma prenehanja mednarodnih sporazumov, ki jih je sklenila Komisija, koncept o dokaznem bremenu ne more uporabiti v korist Komisije. Neobrazložljiva nezmožnost Komisije, da predloži dokaze o okoliščini, ki jo neposredno zadeva, Sodišču prve stopnje onemogoča, da bilo pri odločanju seznanjeno z vsemi dejstvi, ki se nanašajo na datum prenehanja navedenih sporazumov. Bilo bi v nasprotju z načelom pravičnega sojenja, če bi posledice take nezmožnosti Komisije preneslo na podjetja, ki so naslovniki izpodbijane odločbe, ki v nasprotju s toženo institucijo manjkajočega dokaza niso mogla predložiti.

- 344 V teh okoliščinah je treba izjemoma šteti, da je bila Komisija dolžna predložiti dokaz o tem prenehanju. Ugotoviti je torej treba, da Komisija niti v izpodbijani odločbi niti pred Sodiščem prve stopnje ni predložila dokaza o datumu prenehanja sporazumov o prostovoljnem omejevanju.
- 345 V vsakem primeru so vse japonske tožeče stranke, čeprav niso predložile dokaza, da so sporazumi o prostovoljnem omejevanju na mednarodni ravni obstajali še naprej, predložile zelo upoštevne dokaze, ki se nanašajo na japonsko dojetje statusa sporazumov o prostovoljnem omejevanju med letom 1990. Med temi dokazi je zlasti zahteva, ki jo je 22. decembra 1989 oblikovalo šest japonskih proizvajalk jeklenih cevi, od katerih so si štiri japonske tožeče stranke prizadevale dobiti odobritev podaljšanja internega sporazuma, ki je omejeval njihove izvoze v Evropsko skupnost, do 31. decembra 1990 in končno, odločba MITI o odobritvi z dne 28. decembra 1989, s katero je bilo to podaljšanje odobreno. Na podlagi teh dokumentov je mogoče z gotovostjo ugotoviti, da so japonske tožeče stranke in pristojni japonski organi menili, da je mednarodni sporazum o prostovoljnem omejevanju, sklenjen z Evropskimi skupnostmi, med letom 1990 ostal v veljavi.
- 346 V teh okoliščinah je treba v tem postopku na podlagi dokazov, predloženih pred Sodiščem prve stopnje, in ob upoštevanju dokaznega bremena glede obstoja kršitve, ki je na strani Komisije, šteti, da so sporazumi o prostovoljnem omejevanju, ki so jih sklenili Komisija in japonski organi, leta 1990 še veljali. Z vidika ugotovitve tega dejstva in popuščanja same Komisije v izpodbijani odločbi, je treba trajanje kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe skrajšati za eno leto.
- 347 V zvezi z datumom, ko je kršitev prenehala, se Komisija z namenom, da bi štela, da je kršitev trajala do leta 1995, v uvodnih izjavah 96 in 108 izpodbijane odločbe, opira na izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996, da se je izmenjava končala „pred malo več kot enim letom“. Vendar iz uvodne izjave 166 izpodbijane odločbe v zvezi z

določitvijo višine glob izhaja, da se je kršitev za štiri japonske tožeče stranke štela le za obdobje petih let tako, da je morala prenehati 1. januarja 1995. Komisija je na obravnavi potrdila, da je treba sprejeti to razlago izpodbijane odločbe.

- 348 Japonske tožeče stranke poudarjajo, da le eden izmed dokumentov, na katere se je sklicevala Komisija, vsebuje dokaze, ki se navezuje na trajanje kršitve, in sicer dokument Delitveni ključ, ki se nanaša na obdobje, ki je poteklo marca 1994. Poleg tega navajajo, da ni dokazov glede sestankov Evropsko-japonskega kluba po tem datumu.
- 349 Najprej je treba poudariti, da je stavek, na katerega se opira Komisija z namenom, da bi sklepala, da je kršitev trajala do začetka leta 1995, čeprav so izjave g. Verluce posebej zanesljive, zelo nejasen. V teh okoliščinah je treba šteti, da dokazi, ki v drugih točkah potrjujejo izjave g. Verluce, Komisiji ne omogočajo, da bi se v obravnavanem okviru lahko izključno oprla nanje. Čeprav resničnost navedb g. Verluce glede trajanja kršitve ni dvomljiva, iz nejasnosti njegove navedbe v zvezi z njenim prenehanjem dejansko izhaja, da sama njegova izjava ne zadostuje za to, da se pravno zadostno ugotovi ta datum.
- 350 Poleg tega so sestanki Evropsko-japonskega kluba v skladu z opisom v izjavah g. Verluce potekali „dvakrat letno, enkrat v Evropi, drugič na Japonskem (običajno marca ali aprila v Evropi in oktobra ali novembra na Japonskem)“ (glej izjavo g. Verluce z dne 14. oktobra 1996). Če je kršitev, kot domneva Komisija, trajala do začetka leta 1995, bi moral biti nov sestanek po običajnem poteku dogodkov jeseni 1994. Čeprav so številni dokazi potrdili sestanek v marcu 1994, zlasti dokument

Delitveni ključ, pa v spisu ni nobene sledi glede sestanka jeseni 1994. V teh okoliščinah ni mogoče z zadostno gotovostjo sklepati, da je kršitev trajala še po prvi polovici leta 1994.

- 351 Posledično je treba šteti, da je kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane odločbe, prenehala 1. julija 1994 in je treba zato trajanje kršitve v zvezi s štirimi japonskimi tožečimi strankami skrajšati za šest mesecev, poleg skrajšanja, navedenega v točki 346 zgoraj.
- 352 Iz vsega navedenega sledi, da je Komisija v zvezi z japonskimi tožečimi strankami ugotovila obstoj kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe na podlagi dokazov, na katere se sklicuje v njeni obrazložitvi, v skladu s pravili o izvedbi dokazov, navedenimi v točkah od 173 do 180 zgoraj, vendar le za obdobje treh let in pol, in sicer od 1. januarja 1991 do 1. julija 1994. Tako je treba preostali del drugega dela prvega tožbenega razloga zavrniti, razen v delu, ki se nanaša na skrajšanje trajanja kršitve. Ker je bil obstoj kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, pravno zadostno izkazan, je treba ugotoviti, da so posebne utemeljitve tožečih strank, ki jih Sodišče prve stopnje ni izrecno zavrnilo, neupoštevne.
- 353 Zaradi zavrnitve drugega dela tožbenega razloga iz razloga, ker je ugotovljeno, da so japonske tožeče stranke dejansko sklenile sankcionirani sporazum s protikonkurenčnim namenom, je treba zavrniti tudi njegov prvi del. Niti morebiten obstoj ovir, ki bi preprečevale japonske uvoze, niti morebiten obstoj japonskih prodaj zadevnih proizvodov, ki jih je pokrival navedeni sporazum, na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva ne ovrže ugotovitve, utemeljene na listinskih dokazih, da je zaradi razlogov, navedenih v točkah od 181 do 186 zgoraj, omenjeni sporazum dejansko obstajal.

Tretji del tožbenega razloga: napačno mnenje Komisije o pomenu kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe

- 354 Po mnenju japonskih tožečih strank je mnenje Komisije v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe, da je bil cilj kršitve iz člena 2, da se status „domačega trga“ britanskega trga v smislu Temeljnih pravil ohrani z Nadgrajenimi temeljnimi pravili, povsem neverjetno. Japonske tožeče stranke navajajo zlasti, da naj se družba Corus, le zaradi prenehanja proizvodnje gladkih cevi v Clydesdalu ne bi umaknila iz britanskega trga cevi OCTG standard z navoji in transportnih cevi „projekt“, temveč naj bi nadaljevala proizvodnjo in prodajo teh proizvodov na domačem trgu, čeprav z družbami Vallourec, Dalmine in Mannesmann ni sklenila pogodb o dobavi gladkih cevi.
- 355 V okviru obravnavanega dela prvega tožbenega razloga mora Sodišče prve stopnje le presoditi, ali se je bila Komisija upravičena opirati na obstoj kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe, da bi podkrepila svojo tezo glede obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe.
- 356 Najprej je treba poudariti, da ni treba preučiti vpliva ugotovitve druge kršitve na to vprašanje, ker je bil obstoj kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe ugotovljen na podlagi listinskih dokazov, ki jih je Komisija navedla v izpodbijani odločbi. Vendar je treba v tem primeru to utemeljitev japonskih tožečih strank iz previdnosti preučiti, ker so trditve, ki so jih v zvezi s tem podale, vplivale na njihove druge tožbene razloge, zlasti na razlog glede domnevno neenakega obravnavanja v okviru predlogov za zmanjšanje zneska glob.

357 Iz dokazov, ki jih je navedla Komisija v izpodbijani odločbi, je razvidno, da so se evropske proizvajalke bale, da nadaljnja dejavnost družbe Corus, namreč vrezovanje navojev v cevi, ne bi zadoščala, da bi japonske proizvajalke še naprej spoštovale britanski trg kot domači trg v smislu Temeljnih pravil. Zlasti je treba poudariti, da Delovni dokument za predsednike vsebuje naslednjo presojo, navedeno v uvodni izjavi 90 izpodbijane odločbe:

„Čeprav so se Japonci strinjali, da ne bodo zahtevali sprememb naših sporazumov, če bi se Skupnostni sektor brezšivnih cevi moral prestrukturirati, ni zagotovila, da bi to zavezo izpolnili, če bi se morala [družba Corus] umakniti iz trga proizvodnje oziroma končne obdelave cevi v Združenem kraljestvu.“

(„Although the Japanese have agreed not to request changes in our agreements if the EC seamless industry were to restructure, there is no guarantee that they would follow this precept if [Corus] were to exit tubemaking or finishing in the UK.“)

358 To navedbo potrjujejo zabeležke družbe Vallourec, zlasti zabeležki Sestanek z dne 24. 7. 90 in Razmišljanja o pogodbi VAM BSC, navedeni v uvodnih izjavah 78 in 80 izpodbijane odločbe, ter zabeležka Sestanek z BSC, ki se sklicujejo na tveganje, da bi si japonske proizvajalke prizadevale močno povečati svoj tržni delež, potem ko bi družba Corus zaprla tovarno v Clydesdal, in ugotavljajo, da je treba zaščititi britanski trg. Logika, na kateri temelji analiza Komisije, je takšna, da japonske proizvajalke, če bi družba Corus ustavila proizvodnjo gladkih cevi in kupila gladke cevi za vrezovanje navojev od proizvajalk, ustanovljenih v tretjih državah, britanskega trga ne bi več obravnavale kot domači trg v smislu Temeljnih pravil, na kar izrecno opozarja družba Vallourec v zabeležkah Strateška razmišljanja in Podaljšanje pogodbe VAM BSC. Po drugi strani so bili avtorji zabeležk družbe Vallourec bolj optimistični glede možnosti, da bi japonske proizvajalke spoštovale Temeljna pravila, če bi se družba Corus strinjala, da se ji gladke cevi dobavljajo izključno iz Skupnosti, še zlasti če bi bila med proizvajalkami, podpisnicami pogodb o dobavi, družba Mannesmann, ki je v skladu z zabeležko Sestanek z dne 24. 7. 90 veljala za „edino evropsko proizvajalko, ki Japoncem povzroča skrbi“.

- 359 V tej zvezi je treba poudariti, da Komisiji ni bilo treba dokazati, da je bila teza, navedena v zabeležkah družbe Vallourec in v Delovnem dokumentu za predsednike, pravilna v smislu, da je odsevala razlago Temeljnih pravil, ki so jo sprejele japonske proizvajalke. V obravnavanem kontekstu je zadoščalo, da je dokazala, da so evropske proizvajalke verjele v učinkovitost te strategije za ohranitev Temeljnih pravil tako, da so za doseg tega cilja dobave gladkih cevi družbi Corus dejansko razdelile med družbe Vallourec, Mannesmann in Dalmine. Obstoj take strategije je namreč smiseln le, če je sporazum o razdelitvi trgov med evropskimi in japonskimi proizvajalkami dejansko že obstajal, zato dokaz te prve okoliščine potrjuje tudi obstoj tega sporazuma.
- 360 Trditve japonskih tožečih strank glede preferenčne politike OSO in Direktive 90/531, zlasti pomena sklicevanj na 3-odstotni preferencial, naj ne bi zadoščale, da bi listinskim dokazom zmanjšale dokazno vrednost. Čeprav te trditve omogočajo boljše razumevanje navedenih sklicevanj in presojo obstoja dodatnega razloga, da bi se družbi Corus gladke cevi dobavljale od virov v Skupnosti, namreč dejstva, da naj bi britanski preferencial na tej točki nadomestil Skupnostni preferencial, iz dokumentov, obravnavanih v točkah 357 in 358 zgoraj, jasno izhaja, da so se evropske proizvajalke ne glede na obstoj teh preferencialov bale, da bodo njihove japonske proizvajalke sorodnih proizvodov začele prodajati cevi na britanskem trgu.
- 361 Prav tako je treba zavrnilo trditve japonskih tožečih strank glede razlike pri datumu podpisa na vsaki pogodbi o dobavi. Obrazložitev, navedena v točkah od 356 do 359 zgoraj, dejansko ostaja veljavna, ne glede na točen datum, ko je vsaka izmed evropskih proizvajalk pristopila k sporazumu, ki pomeni kršitev, ugotovljeno v členu 2 izpodbijane odločbe. Pomemben vidik te kršitve je zgoraj navedeno dejstvo, da njen obstoj, bodisi od leta 1991 ali 1993, potrjuje obstoj kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe.

362 Vendar je treba poudariti, da imajo trditve japonskih tožečih strank določeno vrednost, ker iz uvodnih izjav od 110 do 116 same izpodbijane odločbe, zlasti iz uvodne izjave 111, izhaja, da je bil namen in učinek druge kršitve zlasti stroga razdelitev dobav gladkih cevi družbi Corus med družbami Vallourec, Mannesmann in Dalmine. Čeprav iz listinskih dokazov, obravnavanih zlasti v točkah 357 in 358 zgoraj, jasno izhaja, da je bil cilj druge kršitve dejansko zaščita britanskega trga, je treba ugotoviti, da je v skladu s samo izpodbijano odločbo navedeni sporazum imel tudi protikonkurenčni namen in učinke za britanski trg gladkih cevi.

363 Še več, če so bile pogodbe o dobavi gladkih cevi podaljšane po koncu prve polovice leta 1994, datumu, od katerega dalje obstoj Evropsko-japonskega kluba ni bil več dokazan, si jih je težko predstavljati tako podaljšanje kot sredstvo za izvršitev kršitve, ki je že prenehala. Vsaka izmed pogodb je bila sklenjena za prvotno obdobje petih let, vsaka stranka jo je imela po izteku tega obdobja pravico razvezati pod pogojem, da je o tem dvanajst mesecev prej obvestila sopogodbenika. Zlasti ker sta družbi Vallourec in Dalmine pogodbo z dne 4. decembra 1991 ohranili v veljavi (družba Vallourec je prek družbe TISL leta 1994 pridobila pravice družbe Corus, glej uvodno izjavo 92 izpodbijane odločbe) po 4. decembru 1996 in do 30. marca 1999, ni mogoče dokazati povezave med tem poslovnim ravnanjem in kršitvijo, ugotovljeno v členu 1 izpodbijane odločbe. V vsakem primeru bi lahko stranke pogodb o dobavi kadarkoli po prenehanju kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, te pogodbe sporazumno razvezale. Vsekakor je treba domnevati, da bi to storile najpozneje leta 1995, če bi bil edini poslovni interes, ki so ga zastopali ti sporazumi, interes, na katerega je nakazala Komisija v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe.

364 Glede na navedeno je treba poudariti, da je navedba Komisije iz prvega stavka uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe, da so pogodbe o dobavi, ki pomenijo kršitev iz člena 2, le sredstvo za izvršitev kršitve, ugotovljene v členu 1, pretirana, ker je bila ta izvršitev cilj druge kršitve med več povezanimi, vendar ločenimi protikonku-

renčnimi cilji in učinki. Morebitni vpliv te okoliščine na določitev višine glob, naloženih japonskim tožečim strankam, bomo presodili v točkah od 567 do 574 spodaj.

365 Vendar je jasno, da je Komisija upravičeno menila, da je imela druga kršitev poleg preostalih ciljev tudi cilj podkrepiti ali, v skladu z izrazom iz uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe, zagotoviti izvedbo sporazuma o razdelitvi trga, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe, in da se je Komisija pravilno oprla na obstoj te druge kršitve, da bi dokazala obstoj kršitve, ugotovljene v členu 1 (glej točko 359 zgoraj). To dejstvo zadošča, da je treba obravnavani del prvega tožbenega razloga zavrniti.

366 Iz navedenega izhaja, da je treba prvi tožbeni razlog v celoti zavrniti.

2. Drugi tožbeni razlog: kršitev, ugotovljeno v členu 1, bi bilo treba dejansko obravnavati kot dve samostojni kršitvi

a) Trditve strank

367 Družbi JFE-Kawasaki in Sumitomo podredno navajata, da naj Komisija tudi ob domnevi, da so japonske proizvajalke sodelovale pri sporazumu iz izpodbijane odločbe, ki jim je prepovedoval prodajati jeklene cevi na trge Skupnosti, ne bi smela šteti, da so zaradi te okoliščine japonske proizvajalke sodelovale pri kakršnemkoli sporazumu z evropskimi proizvajalkami, v skladu s katerim bi se lahko vsaka izmed teh odpovedala prodaji svojih cevi, ne le na japonskem trgu, temveč tudi na domačem trgu drugih evropskih proizvajalk. Ker Komisija dejansko ni dokazala, da je bilo sodelovanje japonskih proizvajalk nujno za sklenitev sporazuma med

evropskimi proizvajalkami, bi morala Komisija ta vidika Temeljnih pravil preučiti kot dve samostojni kršitvi. V zvezi s tem bi bilo treba opozoriti, da preglednica iz dokumenta Delitveni ključ določa le, da morajo japonske proizvajalke spoštovati evropske trge. Drugi dokazi naj bi nakazovali največ domnevno obveznost japonskih proizvajalk, da ne prodajajo svojih proizvodov v Evropi.

368 Dalje družba JFE-Kawasaki navaja, da bi bilo, če kršitev iz člena 2 izpodbijane odločbe velja le za sredstvo izvršitve kršitve iz člena 1, nesmiselno sklepati, da so japonske proizvajalke sodelovale pri tem samostojnem delu zadnje kršitve.

369 Komisija trdi, da je treba sporazum o razdelitvi trgov obravnavati kot celoto pravil in da bi bila razdelitev na dva sklopa umetna. Po njenem mnenju je učinkovitost omejevalnega sporazuma temeljila na sodelovanju največjega mogočega števila proizvajalk, kot to izpričujejo prizadevanja, da se prepriča proizvajalke iz Latinske Amerike k pristopu k temu sporazumu. Če japonske proizvajalke ne bi pristopile k sporazumu, ne bi bilo mogoče sklepati, da bi ga evropske proizvajalke nujno sklenile med seboj.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

370 Najprej je treba opozoriti, da je, kot pravilno poudarja Komisija, podjetje lahko odgovorno za globalni omejevalni sporazum, četudi je dokazano, da je neposredno sodelovalo le pri enem ali nekaj njegovih delih, če je, prvič, vedelo ali bi moralo vedeti, da je bilo usklajevanje, pri katerem je sodelovalo, zlasti prek rednih sestankov, ki so potekali vrsto let, del celotnega sistema, namenjenega izkrivljanju normalnega delovanja konkurence, in drugič, da je ta sistem pokrival vse pomembne elemente omejevalnega sporazuma (sodba PVC II, točka 61 zgoraj, točka 773). Enako dejstvo,

da so različna podjetja imela različne vloge pri zasledovanju skupnega cilja, ne izključuje narave protikonkurenčnega namena in s tem kršitve, pod pogojem, da je vsako podjetje na svoji ravni prispevalo k zasledovanju skupnega cilja (v tem smislu glej sodbo Cement, točka 66 zgoraj, točka 4123).

371 V tem primeru iz zgoraj preučenih dokazov, zlasti iz izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996, jasno izhaja, da je bilo eno izmed najpomembnejših načel Temeljnih pravil vzajemno spoštovanje domačih trgov članic Evropsko-japonskega kluba. Tako se je sporazum o spoštovanju trgov, ki ga je opisala Komisija, na ravni Skupnosti nanašal le na domače trge štirih evropskih proizvajalk in ne na druge trge v Skupnosti. Čeprav je izključitev evropskih proizvajalk iz japonskega trga pomenila logični vidik tega sklopa Temeljnih pravil, ki je zanimal japonske proizvajalke, so te vedele ali bi morale nujno razumeti, da je to načelo veljalo tako v Skupnosti kot tudi na interkontinentalni ravni.

372 Prav tako je treba opozoriti, da so bile evropske proizvajalke prepričane, da bi prenehanje proizvodnje gladkih cevi družbe Corus v Clydesdalu lahko privedlo do tega, da bi japonske proizvajalke omajale domači status britanskega trga (glej točke od 354 do 365 zgoraj). Iz te okoliščine nujno izhaja, da se je prisotnost domače proizvajalke, članice Evropsko-japonskega kluba, ki je proizvajala in tržila cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“ na domačem trgu države, dojemala kot pogoj za spoštovanje trga s strani drugih članic kluba.

373 Dalje, trditev japonskih tožečih strank, da so se trgi v Skupnosti obravnavali kot enotni trg v okviru Evropsko-japonskega kluba, omaja dejstvo, da je imel britanski eksteritorialni trg v okviru sporazuma o razdelitvi trgov poseben status delne zaščite. Same japonske tožeče stranke namreč priznavajo, da so na ta trg prodajale jeklene brezšivne cevi, čeprav jih na druge trge Skupnosti niso.

374 Iz navedenega sledi, da v tem primeru Komisiji kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, ni bilo treba obravnavati kot dveh samostojnih kršitev, saj se je prva nanašala na razmerja med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, druga pa na razmerja v Skupnosti. Posledično je treba zavrnilo obravnavani tožbeni razlog.

3. *Tretji tožbeni razlog: ni mogoče šteti, da je imel sporazum znaten vpliv na konkurenco*

a) Trditve strank

375 Družbi JFE-Kawasaki in JFE-NKK se sklicujeta na obstoj trgovinskih ovir, navedenih v točkah od 73 do 88 zgoraj, ki japonskim proizvajalkam preprečujejo izvoze jeklenih cevi na evropske trge, zlasti na kopenske trge držav članic Skupnosti, da bi izkazali trditve, da sporazum med japonskimi in evropskimi proizvajalkami, ugotovljen v izpodbijani odločbi, ni nujno znatno omejil ponudbe tovrstnih proizvodov na teh trgih.

376 V tem primeru naj japonske proizvajalke ne bi imele nobenega gospodarskega interesa za prodajo jeklenih cevi na domačih trgih evropskih proizvajalk. Tega naj torej v nobenem primeru ne bi storile, ne glede na to, ali bi sporazum, ki se jim očita, obstajal ali ne. Komisija naj v izpodbijani odločbi torej ne bi dokazala, da je bil izpolnjen pogoj za obstoj znatnega vpliva na konkurenco v zvezi z japonskimi proizvajalkami cevi.

- 377 Družba JFE-Kawasaki se v podporo tej trditvi sklicuje na sodbo Sodišča z dne 25. novembra 1971 v zadevi Béguelin Import (22/71, Recueil, str. 949, točka 16) in navaja, da iz navedene sodbe izhaja, da pravilo *de minimis* velja ne glede na naravo zadevnega sporazuma. V zvezi s tem naj točki 1087 in 1088 sodbe Cement, točka 66 zgoraj, v določenih primerih ne bi privedli do izključitve pravila *de minimis*.
- 378 Družba JFE-NKK meni, da mora Komisija dokazati, da bi japonske tožeče stranke ravnale drugače, če ne bi bilo zatrjevanih sporazumov, česar v tem primeru ni storila, in se v zvezi s tem sklicuje na sodbo Suiker Unie in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 196.
- 379 Družba Sumitomo le poudarja, da Komisija ni dokazala, da bi japonske proizvajalke, če ne bi bilo očitane kršitve, prodajale jeklene cevi na evropskih trgih, vendar tega ni izrecno navedla kot poseben tožbeni razlog.
- 380 Komisija v skladu z Obvestilom o sporazumih manjšega pomena, ki ne spadajo v določbe člena [81](1) Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL 1997, C 372, str. 13), navaja, da uporabe člena 81(1) ES ni mogoče izključiti v primeru horizontalnih sporazumov, ki določajo zlasti razdelitev trgov ali nabavnih virov, tudi če je tržni delež zadevnih podjetij minimalen. Dejansko naj bi bilo prav zniževanje tržnega deleža nekaterih od njih na najnižjo raven namen takega sporazuma.
- 381 Komisija trdi, da obstoj trgovinskih ovir, na katere se sklicujejo japonske tožeče stranke v zvezi s tem, ni upošteven, tudi če bi ga dokazala, kar pa se v tem primeru ni zgodilo.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

382 Opozoriti je treba, da Komisija potem, ko je dokazala obstoj sporazuma ali usklajenega ravnanja, katerega namen je omejevanje konkurence, zato da bi dokazala kršitev člena 81 ES, ni dolžna izkazati tudi obstoja škodljivega učinka za konkurenco (glej sodbi Ferriere Nord proti Komisiji, točka 183 zgoraj, točka 30 in naslednje, in Thyssen Stahl proti Komisiji, točka 74 zgoraj, točka 277; glej tudi točko 181 zgoraj).

383 Vendar pa se je Komisija v izpodbijani odločbi primarno oprla na protikonkurenčni namen sporazuma, sklenjenega v okviru Evropsko-japonskega kluba, in Sodišče prve stopnje je odločilo, da je izpodbijana odločba v zvezi s tem utemeljena (glej točko 189 in naslednje zgoraj). V teh okoliščinah v zvezi z obstojem kršitve ni upoštevno zatrjevano pomanjkanje protikonkurenčnih učinkov nezakonitega sporazuma, na katero se sklicujejo japonske tožeče stranke, tudi če bi bili dokazani.

384 Dodati je treba, da podjetja, ki sklenejo sporazum, katerega namen je omejevanje konkurence, načeloma ne bi mogla biti oproščena s tem, da bi zatrjevala, da namen njihovega sporazuma ni bil znatno vplivati na konkurenco. V tem primeru je bil namen sporazuma, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe, razdelitev trgov med članicami Evropsko-japonskega kluba, zato je očitno, da je bil njegov namen znatno omejevanje konkurence.

385 Posledično je treba obravnavani tožbeni razlog zavriniti.

4. Četrty tožbeni razlog: sporazum naj ne bi vplival na trgovino med državami članicami

a) Trditve strank

386 Družbi JFE-Kawasaki in JFE-NKK trdita, da naj sporazum med japonskimi in evropskimi proizvajalkami, ugotovljen v izpodbijani odločbi, v skladu z zahtevami sodne prakse ne bi veljal za sporazum, ki bi imel vpliv na trgovino med državami članicami, ali vsaj znaten vpliv (sodba Sodišča z dne 20. junija 1978 v zadevi Tepea proti Komisiji, 28/77, Recueil, str. 1391, točka 47). V zvezi s tem družba JFE-NKK ponovno poudarja, da je Komisija dolžna dokazati, da bi japonske tožeče stranke ravnale drugače, če ne bi bilo sporazumov. Glede tega se sklicuje na sodbo Suiker Unie in drugi proti Komisiji (točka 56 zgoraj, točka 196). Po mnenju družb JFE-Kawasaki in JFE-NKK japonske tožeče stranke prodajajo cevi, navedene v izpodbijani odločbi, ki so vse končni proizvodi, izključno končnim potrošnikom, to je naftnim družbam. Ti proizvodi se torej nikoli ne bi preprodajali na trgu Skupnosti. Družba JFE-NKK navaja, da je te prodaje pogosteje opravljal posrednik japonske trgovinske hiše v okviru dolgoročne pogodbe o dobavi ali okvirne pogodbe. Zlasti transportne cevi „projekt“ niso standardizirani proizvodi, ampak se, kot poudarja Komisija v uvodni izjavi 34 izpodbijane odločbe, izdelujejo po naročilu, na podlagi posebnih specifikacij, ki jih določi kupec. Po naravi torej niso namenjene preprodaji. Poleg tega naj zatrjevana kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane odločbe, v času veljavnosti sporazumov o prostovoljnem omejevanju ne bi imela nobenega vpliva na trgovino med državami članicami.

387 Družba JFE-Kawasaki meni, da nemožnost preprodaje obravnavano zadevo loči od zadev, na katere se v izpodbijani odločbi, v opombi št. 35, sklicuje Komisija, da bi utemeljila ugotovitev, da je sporazum iz člena 1 vplival na trgovino med državami članicami, in sicer zadevo, v kateri je bila izrečena sodba Sodišča z dne 15. junija 1976 v zadevi EMI Records (51/75, Recueil, str. 811), in zadeve, v katerih so bile izdane odločbe Komisije 74/634/EGS z dne 29. novembra 1974 v zvezi s postopkom

na podlagi člena [81] Pogodbe ES (IV/27.095 – Francosko-japonski omejevalni sporazum glede krogličnih ležajev) (UL L 343, str. 19), 75/77/EGS z dne 8. januarja 1975 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81] Pogodbe ES (IV/27.039 – Konzervirane gobe) (UL L 29, str. 26), in 75/497/EGS z dne 15. julija 1975 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81] Pogodbe ES (IV/27.000 – Pravila IFTRA za proizvajalce surovega aluminija) (UL L 228, str. 3). V vseh teh zadevah naj bi dejansko obstajala možnost, da se proizvodi, katerih uvoz iz tretjih držav je bil z nezakonitim sporazumom prepovedan, preprodajo v Skupnosti. Odločba Komisije 73/109/EGS z dne 2. januarja 1973 v zvezi s postopkom na podlagi členov [81] in [82] Pogodbe ES (IV/26.918 – Evropska industrija sladkorja) (UL L 140, str. 17), navedena v opombi št. 36 izpodbijane odločbe, se je prej kot na nezakonit sporazum nanašala na usklajeno ravnanje in naj bi bila torej tudi ta v tem primeru neupoštevna.

388 V odgovor na trditev Komisije, da je kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane odločbe, enotni globalni sporazum, ki je prizadel trgovino med državami članicami, se družba JFE-Kawasaki sklicuje na trditev, da to kršitev dejansko sestavljata dva samostojna sporazuma, od katerih prvi ureja razmerja med japonskimi proizvajalkami na eni strani in evropskimi proizvajalkami na drugi strani, drugi pa razmerja med evropskimi proizvajalkami. Ob predpostavki, da je Komisija pravilno štela, da je obstajal enoten sporazum, bi morala pri presoji zakonitosti ravnanja inkriminiranih podjetij v smislu konkurenčnega prava Skupnosti ločeno preučiti dva zgoraj navedena samostojna dela kršitve.

389 Družba JFE-Kawasaki v tej zvezi poudarja, da se je Komisija v uvodni izjavi 103 izpodbijane odločbe izognila dvema sklopoma sporazuma, katerega obstoj je domnevala, in sicer glede razdelitve trgov tretjih držav in usklajene določitve cen za te trge, ker glede teh sklopov sporazuma ni imela zadostnih obremenilnih dokazov, medtem ko se je osredotočila na druge sklope istega sporazuma. Komisija tako ne more trditi, da ni bilo mogoče analizirati vsakega vidika sporazuma posebej.

390 Komisija se najprej sklicuje na trditev, da ni logično, da bi se vpliv sodelovanja japonskih proizvajalk pri kršitvi iz člena 1 izpodbijane odločbe presojal ločeno od vpliva sodelovanja evropskih proizvajalk pri navedeni kršitvi. Vendar če Sodišče prve stopnje meni, da je treba vpliv ravnanja vsakega sankcioniranega podjetja na trgovino med državami članicami presojati ločeno, Komisija kot primer navaja, da se je družba JFE-Kawasaki v okviru večstranskega sporazuma dogovorila zlasti z družbo Vallourec, da nobena izmed njiju ne bo izvažala cevi na nemški trg, kar je nedvomno odpravilo vir trgovanja med državami članicami. Po mnenju Komisije naj bi bilo dejstvo, da se cevi običajno prodajajo neposredno končnim uporabnikom, neupoštevno, saj je sporazum vplival na ravnanje vseh dobaviteljic, ki so bile udeleženke sporazuma, na trgih, ki ni njihov domači trg.

391 Komisija opozarja, da v skladu s sodno prakso zadostuje, da sporazum lahko vpliva, neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno, na tržne tokove v Skupnosti, da bi bil pogoj iz člena 81(1) ES, ki se nanaša na prizadetost trgovine med državami članicami, izpolnjen (sodba Cement, točka 66 zgoraj, točka 1986). V sodbi Sodišča z dne 28. aprila 1998 v zadevi Javico (C-306/96, Recueil, str. I-1983, točka 17) naj bi bilo odločeno, da se sporazum, ki predvideva absolutno teritorialno zaščito, lahko izogne prepovedi iz člena 81(1) ES, če le neznatno prizadene trg. Vendar naj bi bilo očitno, da v tem primeru ni bilo tako. Nazadnje, sodbo Tepea proti Komisiji, točka 386 zgoraj, bi morali razlagati glede na njeno sobesedilo in naj v tem primeru ne bi bila upoštevana.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

392 Po ustaljeni sodni praksi, da bi odločitev, sporazum ali usklajeno ravnanje lahko vplivali na trgovanje med državami članicami, mora biti mogoče na podlagi vrste objektivnih dejanskih ali pravnih dejavnikov z zadostno verjetnostjo predvideti, da

lahko sporazum, neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno, vpliva na tržne tokove med državami članicami (glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 28. februarja 2002 v zadevi Atlantic Container Line in drugi proti Komisiji, T-395/94, Recueil, str. II-875, točki 79 in 90). Zato Komisiji ni bilo treba dokazati dejanskega obstoja takega vpliva na trgovino, ker zadostuje že potencialen vpliv (v tem smislu glej zgoraj navedeno sodbo Atlantic Container Line in drugi proti Komisiji, točka 90). Kot pravilno poudarjajo tožeče stranke, pa je vendarle pomembno, da ta dejanski ali potencialni vpliv ni zanemarljiv (sodba Sodišča z dne 25. oktobra 2001 v zadevi Ambulanz Glöckner, C-475/99, Recueil, str. I-8089, točka 48).

393 V tem primeru je bilo v točki 374 zgoraj že odločeno, da Komisiji v obravnavanem primeru kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, ni bilo treba obravnavati kot dveh samostojnih kršitev. Ker bi se ta kršitev morala obravnavati kot enotna kršitev, je očitno, da je notranji Skupnostni vidik sankcioniranega nezakonitega sporazuma, vsaj potencialno, oviral trgovanje med državami članicami tako, da je pogoj glede vpliva sporazuma na trgovanje med državami članicami v tem primeru izpolnjen.

394 V vsakem primeru zgoraj navedena okoliščina (glej zlasti točke od 357 do 359 in 372), da so bile evropske proizvajalke prepričane, da bodo japonske proizvajalke zaradi prenehanja proizvodnje gladkih cevi družbe Corus omajale domači status britanskega trga, zadostuje, da se ugotovi obstoj morebitne prizadetosti trgovine med državami članicami Skupnosti, ki izhaja iz ravnanja japonskih proizvajalk v okviru Evropsko-japonskega sporazuma. Iz te ugotovitve namreč izhaja, da je bilo vzajemno spoštovanje domačih trgov v Skupnosti, kot je bilo ponazorjeno z zaščito domačega statusa britanskega trga, del Temeljnih pravil in je pomenilo oviro trgovini med državami članicami Skupnosti.

395 Glede na navedeno je treba obravnavani tožbeni razlog zavrniti.

5. *Peti tožbeni razlog: neobrazložitev navedbe Komisije glede pomena kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe*

a) Trditve strank

396 Družbi Sumitomo in JFE-NKK navajata, da Komisija, v nasprotju s členom 253 ES, ni obrazložila ugotovitve iz člena 2 izpodbijane odločbe, da so bile pogodbe, ki pomenijo kršitev, na katero se nanaša ta člen, sklenjene v okviru kršitve, navedene v členu 1 te odločbe, iz razlogov, navedenih v točki 163 in naslednjih zgoraj. V vsakem primeru bi bilo torej treba ta del člena 2 izpodbijane odločbe razglasiti za ničnega.

397 Komisija meni, da je v uvodnih izjavah od 90 do 94 zadostno navedla razloge, zaradi katerih je štela, da kršitev, ugotovljena v členu 2 izpodbijane odločbe, spada v okvir kršitve iz člena 1. Iz tega naj bi sledilo, da je bil cilj sporazumov med proizvajalci Skupnosti, ki je urejal nakupe gladkih cevi družbe Corus, obdržati to kot domačo proizvajalko v Združenem kraljestvu z namenom, da se zagotovi spoštovanje Temeljnih pravil na trgu cevi OCTG in transportnih cevi te države članice.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

398 V skladu z ustaljeno sodno prakso mora obrazložitev odločbe, ki posega v pravne interese, sodišču Skupnosti omogočiti, da opravi nadzor zakonitosti, in zadevni osebi, da se seznanijo z razlogi sprejetega ukrepa, da lahko brani svoje pravice in preveri, ali je odločba utemeljena ali ne (glej sodbo Buchmann proti Komisiji, točka 58 zgoraj, točka 44, in navedeno sodno prakso).

- 399 Torej neobrazložitev ali pomanjkljiva obrazložitev pomeni tožbeni razlog bistvene kršitve postopka, ki se kot tak razlikuje od tožbenega razloga netočnosti obrazložitve odločbe, katerega nadzor spada pod presojo utemeljenosti te odločbe (sodba Buchmann proti Komisiji, točka 58 zgoraj, točka 45).
- 400 V tem primeru je treba spomniti tudi, kot je bilo v točki 364 zgoraj že odločeno, da obrazložitev, navedena v uvodnih izjavah od 90 do 94 izpodbijane odločbe, Komisiji ne omogoča, da bi v uvodni izjavi 164 veljavno presodila, da so bile pogodbe o dobavi dejansko le sredstvo za izvršitev Evropsko-japonskega sporazuma. Sama Komisija je pozneje, v delu obrazložitve, v katerem je pravno presodila pogodbe o dobavi, menila, da bi jih bilo treba glede na njihove značilnosti označiti za kršitev člena 81(1) ES (uvodna izjava 110 izpodbijane odločbe in naslednje).
- 401 Vendar dejstvo, da je ugotovitev Komisije v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe pravno nepravilna, ne pomeni, da obrazložitev ni podana, čeprav naj bi izpodbijana odločba vsebovala vsebinsko napako.
- 402 Uvodne izjave od 90 do 94 izpodbijane odločbe, ki se razlagajo zlasti ob upoštevanju uvodne izjave 110 in prvega stavka uvodne izjave 111, v skladu s katerima je bil „[n] amen teh pogodb [...] dobava gladkih cevi ‚vodilnemu‘ na trgu cevi OCTG na Severnem morju in njihov cilj je bil ohraniti domačega proizvajalca v Združenem kraljestvu, da bi se zagotovilo spoštovanje ‚Fundamentals‘ v okviru Evropsko-japonskega kluba“, omogočajo razumevanje razlogov, zaradi katerih je Komisija prišla do ugotovitve iz uvodne izjave 164. Iz izpodbijane odločbe kot celote namreč izhaja, da je Komisija, ki je za prvenstveni namen pogodb o dobavi štela izvrševanje Evropsko-japonskega sporazuma, ugotovila, da so bile te pogodbe dejansko izključno sredstvo za izvršitev tega sporazuma.

- 403 Tako je v okoliščinah tega primera obrazložitev odločbe omogočila sodišču Skupnosti, da opravi nadzor zakonitosti in da se zadevna oseba seznaní s sprejetim ukrepom, da lahko brani svoje pravice in preveri, ali je odločba utemeljena ali ne.
- 404 Obravnavani tožbeni razlog je treba torej zavrniti.

6. Šesti tožbeni razlog: nezadostna obrazložitev glede statusa eksteritorialnih trgov Skupnosti, zlasti eksteritorialnega trga Združenega kraljestva

a) Trditve strank

- 405 Družba JFE-Kawasaki zatrjuje, da Komisija v izpodbijani odločbi ni obravnavala sistema delne zaščite, ki je po njenem mnenju veljal za eksteritorialni trg Združenega kraljestva za proizvode, na katere se je odločba nanašala. Prav tako naj ne bi obrazložila svoje ugotovitve glede obstoja kršitve na eksteritorialnih trgih Nemčije, Francije in Italije.
- 406 Po mnenju Komisije uvodna izjava 62 izpodbijane odločbe jasno navaja, da je nezakoniti sporazum zajemal britanski eksteritorialni trg, ker je bil delno zaščiten. V odgovoru na tožbo navaja, da je družba Corus ohranila ta delno zaščiteni eksteritorialni britanski trg in da je temeljil na sistemu usmeritve cen, pri tem pa so se evropske proizvajalke bale, da bodo po zaprtju tovarne v Clydesdalú izgubile nadzor nad njim.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

407 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da iz uvodne izjave 62 izpodbijane odločbe izhaja, da je Komisija na podlagi dveh dokazov, izjave g. Verluce z dne 17. septembra 1996 in zabeležke Razgovor z BSC, ugotovila, da je bil eksteritorialni trg Združenega kraljestva zajet v sankcioniranem sporazumu, vendar je užival obliko omejene zaščite, pri čemer se je moral konkurent, ki je želel predstaviti ponudbo na tem trgu, posvetovati z družbo Corus.

408 Te navedbe v obravnavanem primeru omogočajo jasno in enotno pojasnitev obrazložitve Komisije v zvezi s tem trgov. Tako ta obrazložitev v skladu z zahtevami sodne prakse sodišču Skupnosti omogoča, da opravi nadzor, in zainteresiranim strankam, da se seznanijo z razlogi za sprejetje ukrepa (glej zlasti sodbo Sodišča prve stopnje z dne 8. julija 1999 v zadevi Vlaamse Televisie Maatschappij proti Komisiji, T-266/97, Recueil, str. II-2329, točka 143).

409 Glede eksteritorialnega sektorja drugih trgov Skupnosti, ki ga zajema kršitev iz člena 1 izpodbijane odločbe, zadostuje ugotovitev, da Komisija ni nikoli razlikovala med eksteritorialnimi in kopenskimi sektorji teh trgov, niti v izpodbijani odločbi niti pred Sodiščem prve stopnje. V teh okoliščinah pomanjkanje posebne obrazložitve glede tega sektorja navedenih trgov v izpodbijani odločbi nikakor ne pomeni nezadostne obrazložitve.

410 Obravnavani tožbeni razlog je treba torej zavrniti.

7. Sedmi in osmi tožbeni razlog: nezadostna obrazložitev v zvezi z odločitvijo Komisije, da sankcionira japonske proizvajalke in ne proizvajalk iz Latinske Amerike, in s tem povezano neenako obravnavanje

a) Trditve strank

- 411 Po mnenju družbe JFE-Kawasaki bi morala Komisija navesti razloge, zaradi katerih se je odločila, da proizvajalk iz Latinske Amerike, v nasprotju z japonskimi proizvajalkami, ne bo sankcionirala, čeprav so obstajali dokazi, zlasti v dokumentu Delitveni ključ, da so bile prve glede Evrope tudi zavezane spoštovati ureditev delne zaščite. Družba JFE-Kawasaki se v zvezi s tem sklicuje na sodbo Sodišča prve stopnje z dne 17. februarja 2000 v zadevi Stork Amsterdam proti Komisiji (T-241/79, Recueil, str. II-309), v skladu s katero ima Komisija posebno obveznost, da obrazloži odločbe, kadar na podlagi enakih dejstev odloči o sprejetju druge, drugačne odločbe.
- 412 Po mnenju Komisije različno obravnavanje, ki ga zatrjujejo japonske tožeče stranke, med drugim upravičujejo znatne razlike med dokazi, ki jih je imela v zvezi z japonskimi proizvajalkami, in dokazi, ki jih je imela v zvezi s proizvajalkami iz Latinske Amerike. Komisija navaja, da dokumenti, ki jih je pridobila v preiskavi, vsebujejo malo informacij o sodelovanju proizvajalk iz Latinske Amerike pri nezakonitem sporazumu, medtem ko obstajajo številni indici o obstoju nezakonitega sporazuma, ki so ga sklenile japonske proizvajalke.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 413 Najprej je treba poudariti, da je treba odločbo, kot je izpodbijana odločba, kljub temu da je sestavljena in objavljena v obliki ene same odločbe, obravnavati kot vrsto

posameznih odločb, s katerimi se glede vsakega od podjetij naslovnikov ugotavlja kršitev (ali kršitve) proti njim in s katerimi se jim, glede na okoliščine primera, naloži globa. To pravilo izhaja iz razlage sodbe Sodišča prve stopnje z dne 10. julija 1997 v zadevi AssiDomän Kraft Products in drugi proti Komisiji, T-227/95, Recueil, str. II-1185, točka 56, in sodbe, ki jo je Sodišče sprejelo v pritožbenem postopku, 14. septembra 1999 v zadevi Komisija proti AssiDomän Kraft Products in drugi, C-310/97 P, Recueil, str. I-5363, točka 49).

414 Tako zadošča ugotovitev, da Komisija v izpodbijani odločbi ni bila dolžna navesti razlogov, zaradi katerih proizvajalke iz Latinske Amerike niso bile naslovnice odločbe. Obveznost obrazložitve akta namreč ne more vključevati obveznosti institucije, ki je ta akt sprejela, da pojasni, zakaj ni sprejela drugih podobnih aktov, naslovljenih na tretje stranke.

415 Ob predpostavki, da bi šteli, da se trditev, navedena v okviru obravnavanih tožbenih razlogov, nanaša tudi na neenako obravnavanje v škodo japonskih tožečih strank, jo je treba vseeno zavrniti. Če določeni dokazi iz spisa Komisije dejansko kažejo, da bi proizvajalke iz Latinske Amerike lahko sodelovale pri kršitvi, je treba ugotoviti, da ta spis vsebuje veliko doslednejše dokaze glede sodelovanja japonskih proizvajalk pri kršitvi. Zlasti se izpovedbe g. Verluce nanašajo le na poskus, da se doseže sporazum s proizvajalkami iz Latinske Amerike, ki naj po njegovem mnenju ne bi uspel. Še več, kot poudarja Komisija v uvodni izjavi 86 izpodbijane odločbe, iz dokumenta Delitveni ključ izhaja, da so proizvajalke iz Latinske Amerike, čeprav naj bi sprejele določena omejevanja konkurence, oblikovale izrecen pridržek v zvezi s spoštovanjem evropskega trga.

416 V teh okoliščinah je treba zavrniti sedmi in osmi tožbeni razlog.

8. *Deveti tožbeni razlog: zmotna trditev Komisije glede prodaj po višji ceni od variabilnega prihodka*

a) Trditve strank

- 417 Po mnenju družbe JFE-NKK obrazložitev Komisije v uvodni izjavi 137 izpodbijane odločbe, v skladu s katero naj bi bile vse prodaje po višji ceni od variabilnega prihodka upravičene z vidika japonskih proizvajalk, ni pravno zadostno obrazložena. Družba JFE-NKK zlasti poudarja, da Komisija v zvezi s tem ni zbrala ustreznih informacij.
- 418 Komisija ni izrecno odgovorila na ta tožbeni razlog.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 419 Poudariti je treba, da se trditev, podana v okviru obravnavanega tožbenega razloga, ne nanaša na pomanjkanje obrazložitve. Trditev, ki ji družba JFE-NKK nasprotuje, se namreč navezuje na izjavo gospodarske narave, ki je razumljiva sama po sebi. Tudi če bi bila ta pravilna, bodisi na splošno ali v luči okoliščin obravnavanega primera, bi bilo treba ugotoviti, da je Komisija storila napako pri presoji in ne, da je nezadostno obrazložila svojo odločbo.
- 420 V zvezi s tem je treba še poudariti, da trditev, da Komisija ni zbrala ustreznih informacij, ne more pomeniti neobrazložitve, pač pa se nanaša na vsebino (v tem smislu glej sodbo Sodišča z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 72).

421 Glede vsebinske utemeljenosti zadevne trditve je treba navesti, da se to vprašanje nedvomno nanaša na eno od ovir japonskim uvozom, ki jih zatrjujejo japonske tožeče stranke. Vendar je bila trditev glede zatrjevanega obstoja teh ovir za trgovino v točki 353 zgoraj že vsebinsko zavrnjena, ker se nanaša le na protikonkurenčne učinke kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, kar je Komisija podredno upoštevala v izpodbijani odločbi. Obstoj kršitve s protikonkurenčnim namenom, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, je bil dokazan na podlagi listinskih dokazov, navedenih v izpodbijani odločbi, zato domnevni neobstoj protikonkurenčnih učinkov ni pomemben za ugotovitev obstoja kršitve.

422 Iz navedenega izhaja, da je treba obravnavani tožbeni razlog zavrniti.

9. Deseti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe, ki izhaja iz neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede geografskega trga iz člena 1 te odločbe

a) Trditve strank

423 Družbi JFE-NKK in JFE-Kawasaki v repliki trdita, da je Komisija kršila njune pravice obrambe, ker se OUK v nasprotju z izpodbijano odločbo, in v nasprotju z zahtevo, ki je med drugim določena v sodbi Cement, točka 66 zgoraj (točka 504), ne nanaša na evropske eksteritorialne trge oziroma vsaj ne dovolj jasno. Družba JFE-Kawasaki med drugim navaja, da je v odgovoru na OUK, v skladu s svojo razlago tega dokumenta, pojasnila, da je Komisija iz preiskave izključila vse eksteritorialne trge, razen eksteritorialnega trga Združenega kraljestva, in da je Komisija ni nikoli obvestila, da se s to razlago ni strinjala.

- 424 Komisija odgovarja, da se je družba JFE-Kawasaki na obravnavani očitek prvič sklicevala v repliki in da je, ker pomeni nov razlog in ne le trditve, v skladu s členom 48(2) Poslovnika nedopusten glede te tožeče stranke. V vsakem primeru naj bi bila točka 56 OUK v bistvu enaka uvodni izjavi 62 izpodbijane odločbe. Zlasti naj bi obe jasno nakazovali, da se je nezakoniti sporazum dejansko nanašal na britanski eksteritorialni trg.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 425 Glede dopustnosti tega tožbenega razloga v zadevi T-71/00 je treba opozoriti, da kršitev pravic obrambe, ki je subjektivna, ne spada med bistvene kršitve postopka in je zato ni treba obravnavati po uradni dolžnosti (v tem smislu glej sodbo *Musique diffusion française* in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 30; sodbo Sodišča z dne 25. oktobra 1983 v zadevi *AEG* proti Komisiji, 107/82, Recueil, str. 3151, točka 30; sodba Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi *Mo och Domsjö* proti Komisiji, T-352/94, Recueil, str. II-1989, točka 74). Posledično je treba ta tožbeni razlog v skladu s členom 48(2) Poslovnika razglasiti za nedopustnega in se ga ne sme obravnavati v zadevi T-71/00, ker se je družba JFE-Kawasaki prvič sklicevala nanj v repliki.
- 426 V okviru zadeve T-67/00 je treba obravnavani tožbeni razlog zavrniti po vsebini. Kot pravilno opozarja Komisija, je točka 56 OUK glede opredelitve zadevnih trgov, v bistvu identična z uvodno izjavo 62 izpodbijane odločbe in naj zato v zvezi s tem ne bi kršila pravic obrambe. Dejstvo, da ni izrecnih sklicevanj na eksteritorialni sektor trgov Skupnosti, razen trga Združenega kraljestva, je mogoče pojasniti s tem, da Komisija v zvezi s temi trgi ni nikoli razlikovala med kopenskimi in eksteritorialnimi sektorji (glej točko 409 zgoraj).

10. *Enajsti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe, ki izhaja iz neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede zadevnih proizvodov*

a) Trditve strank

427 Družba JFE-NKK navaja, da je trg, ki ga je v OUK navedla Komisija, širši od trga iz člena 1 izpodbijane odločbe, ker se OUK nanaša na vse proizvode OCTG (tudi na transportne cevi „projekt“), medtem ko se izpodbijana odločba nanaša le na cevi OCTG standard z navoji. Družba JFE-NKK meni, da je ta sprememba izkrivila opredelitev trga proizvodov v izpodbijani odločbi in pomeni kršitev njenih pravic obrambe ter tako kršitev člena 2(2) Uredbe Komisije (ES) št. 2842/98 z dne 22. decembra 1998 o zaslišanju pogodbenic v nekaterih postopkih na podlagi člena [81] in [82] Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL L 354, str. 18). Razlike med obema opredelitvama trga zadevnih proizvodov naj bi bile bistvene in naj bi tako spremenjale obseg kršitev, ki naj bi jih storila družba JFE-NKK. Poleg tega ta trdi, da v sodbi Cement, točka 66 zgoraj (točke od 2212 do 2225), okoliščina, da je bila opredelitev stvarnega področja zatrjevanega sporazuma glede proizvodov v OUK širša kot v dokončni odločbi, zadostuje, da se ta zaradi tega razglasi za nično.

428 Komisija poudarja, da točke sodbe Cement, točka 66 zgoraj, na katere se sklicuje družba JFE-NKK, zadevajo vprašanje, ali so se sporazumi, navedeni v tej zadevi, nanašali na določeno geografsko regijo. Vendar naj to vprašanje v okviru obravnavanega tožbenega razloga ne bi bilo pomembno. Po drugi strani naj bi iz točk od 852 do 860 iste sodbe izhajalo, da so pravice obrambe zaradi neskladnosti med OUK in dokončno odločbo kršene le pod pogojem, če očitek iz odločbe ni v zadostni meri naveden v OUK, da bi naslovnikom omogočil obrambo. Družba JFE-NKK v tem smislu ni podala nobene trditve glede opredelitve proizvodov iz

izpodbijane odločbe, zato je treba ta tožbeni razlog zavrnuti. Če je imela Komisija, kot izhaja iz OUK, zadostne dokaze glede širšega trga od trga, na katerega se je na koncu nanašala izpodbijana odločba, naj bi imela *a fortiori* zadostne dokaze glede proizvodov, zajetih v odločbi.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 429 Najprej je treba poudariti, da so pravice obrambe zaradi neskladnosti med obvestilom o ugotovitvah o možnih kršitvah in dokončno odločbo kršene le, če očitke iz odločbe ni zadostno naveden v OUK, da bi naslovníkom omogočil obrambo (v tem smislu glej sodbo Cement, točka 66 zgoraj, točke od 852 do 860).
- 430 Načeloma se Komisiji ne sme očitati, da je zožila obseg dokončne odločbe glede na predhodno obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah, ker mora Komisija zaslišati naslovníke in, če je treba, upoštevati njihova stališča, podana v odgovor na navedene očitke, predvsem z namenom, da spoštuje njihove pravice obrambe.
- 431 Ugotoviti je treba, da je bilo v tem primeru dejanje Komisije, ko je ugotovila, da je bila kršitev ožja od tiste, ki jo je predhodno navedla v OUK, v okoliščinah tega primera logično oziroma nujno, zlasti ob upoštevanju dejstva, da se izjave g. Verluce nanašajo le na cevi OCTG standard in transportne cevi „projekt“. V tem primeru ni nobenega razloga za domnevo, da je okoliščina, da je Komisija zožila obseg izpodbijane odločbe na dva proizvoda, na katera se nanaša OUK, preprečila družbi JFE-NKK, da bi se glede teh dveh proizvodov učinkovito branila že na stopnji upravnega postopka. Poleg tega družba JFE-NKK pred Sodiščem prve stopnje ni navedla, kako bi bila predstavitev njenih trditev, da se razbremenijo odgovornosti, drugačna, če bi bil obseg OUK bolj omejen.

432 V teh okoliščinah je treba obravnavani tožbeni razlog zavrniti.

11. Dvanajsti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe, ker ni bilo ustrezne analize vplivov sporazumov o prostovoljnem omejevanju v OUK ter zaradi neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede obsega teh sporazumov

a) Trditve strank

433 Družba JFE-NKK navaja, da je Komisija v izpodbijani odločbi znatno odstopila od stališča, ki ga je sprejela med upravnim postopkom glede sporazumov o prostovoljnem omejevanju. Komisija bi morala po mnenju družbe JFE-NKK na stopnji OUK predstaviti analizo vpliva navedenih sporazumov na svojo začasno presojo zatrjevane kršitve, česar pa ni storila. Ker tovrstne analize ni bilo, naslovnice OUK pred sprejetjem dokončnega stališča Komisije, objavljenega v točkah 108 in 166 izpodbijane odločbe, niso mogle podati svojega vidika o tej zadevi (sodba Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 14). Posledično družba JFE-NKK ob predložitvi odgovora na OUK ni imela možnosti predložiti dokaza o podaljšanju sporazumov o prostovoljnem omejevanju, in s tem naj bi bile njene pravice obrambe kršene.

434 Komisija ni izrecno odgovorila na ta tožbeni razlog.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 435 Opozoriti je treba, da je Komisija v izpodbijani odločbi upoštevala obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju le, ker je štela, da ni primerno upoštevati, še posebej z namenom določitve zneska globe, obstoja kršitve v obdobju, v katerem so veljali ti sporazumi (uvodni izjavi 108 in 164 izpodbijane odločbe). Tako je razlika med OUK in odločbo, ki jo izpodbija družba JFE-NKK, zanjo ugodna in naj tako načeloma ne bi škodovala njenim interesom.
- 436 Vendar je bilo v točkah od 342 do 346 zgoraj, v skladu s trditvijo štirih japonskih tožečih strank v tem smislu, odločeno, da je Komisija v izpodbijani odločbi napačno uporabila svoj pristop, in sicer, ko je obstoj kršitve štela le od obdobja, ko sporazumi o prostovoljnem omejevanju niso več veljali.
- 437 Iz tega sledi, da bi japonske tožeče stranke, če bi bile pred sprejetjem izpodbijane odločbe obveščene, da je Komisija predvidevala uporabo takega pristopa glede trajanja kršitve, verjetno na stopnji upravnega postopka predložile dokaz, da so sporazumi o prostovoljnem omejevanju veljali še do 31. decembra 1990.
- 438 Vendar je treba ugotoviti, da je imela družba JFE-NKK možnost posredovati pripombe na OUK, ki vključuje podatke glede trajanja kršitve. Še posebej je treba poudariti, da se je v skladu z OUK kršitev začela leta 1977. V teh okoliščinah bi se lahko družba JFE-NKK zavedala pomembnosti sporazumov o prostovoljnem omejevanju in obvestila Komisijo, da se kršitev, ugotovljena v členu 1 izpodbijane

odločbe, ni začela takrat, oziroma da bi se morala upoštevati šele po izteku sporazumov o prostovoljnem omejevanju, najprej konec leta 1990. Družba JFE-NKK se v odgovoru na OUK dejansko ni sklicevala na obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju, niti ni Komisiji posredovala dokazov, ki jih je pozneje predložila pred Sodiščem prve stopnje (glej točko 345 zgoraj).

439 Poleg tega je treba po mnenju Komisije opozoriti, da njen pristop glede tega vprašanja že pomeni popuščanje japonskim proizvajalkam (glej točko 338 in naslednje zgoraj).

440 Tako bi bilo treba v tem primeru v nasprotju z logiko koncepta pravic obrambe šteti, da bi morala Komisija, preden je začela popuščati, kot je sama opisala to dejanje glede omejitve trajanja kršitve v izpodbijani odločbi, od naslovnice OUK zahtevati, naj ponovno podajo stališča glede upoštevnosti in obsega tega popuščanja.

441 Poudariti je treba, da vpliv teh sporazumov o prostovoljnem omejevanju, neodvisno od dejstva, ali je upoštevanje te okoliščine pravilno označeno kot popuščanje ali ne, ne pomeni dodatnega očitka in nikakor ne škodi interesom japonskih tožečih strank, temveč, nasprotno, upravičuje skrajšanje trajanja kršitve.

442 Čeprav napaka Komisije upravičuje skrajšanje trajanja kršitve v okviru obravnavanega postopka, pa ni mogoče sklepati, da je Komisija v zvezi s tem kršila pravice obrambe družbe JFE-NKK.

443 Nazadnje je treba poudariti, da je Sodišče prve stopnje pri znesku glob upoštevalo zgoraj navedeno napako, ki zadeva vprašanje trajanja kršitve, na katero se nanaša obravnavani tožbeni razlog (glej točke 574, 588 in 590 spodaj).

444 Glede na navedeno je obravnavani tožbeni razlog treba zavriniti.

12. Trinajsti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe zaradi neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede obsega, ki se pripisuje kršitvi, ugotovljeni v členu 2 izpodbijane odločbe

a) Trditve strank

445 Ta tožbeni razlog uveljavljata družbi JFE-NKK in Sumitomo. Uvodoma družba JFE-NKK poudarja, da je spoštovanje pravic obrambe temeljna pravica, ki spada v širšo pravico do poštenega sojenja, ki jo določa člen 6 EKČP in je del splošnih pravnih načel, katerih spoštovanje zagotavlja sodišče Skupnosti (sodba Sodišča z dne 17. decembra 1970 v zadevi Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, Recueil, str. 1125).

446 Vendar naj bi se Komisija v točki 63 OUK omejila na trditev, da je bil namen sporazuma med družbami Vallourec, Dalmine in Mannesmann o razdelitvi prodaj gladkih cevi, namenjenih družbi Corus, ohranitev domače proizvajalke v Združenem kraljestvu, da bi se njihovo spoštovanje zagotovilo z ohranitvijo domačega statusa tega trga v smislu teh pravil. Po mnenju družb Sumitomo in JFE-NKK Komisija glede tega ni podala nobene navedbe, na podlagi katere bi lahko predpostavljali, da je sporazum štela le kot sredstvo za izvršitev načela spoštovanja domačih trgov, ki spada v okvir razdelitve japonskih in evropskih trgov cevi OCTG standard in transportnih cevi (uvodna izjava 164 izpodbijane odločbe).

- 447 Družba Sumitomo trdi, da bi, če bi OUK vsebovalo tako navedbo, nanjo izrecno odgovorila in da zato ni imela priložnosti, da učinkovito izrazi stališče o pravilnosti in upoštevnosti zatrjevanih okoliščin, kot to zahtevata člena 2 in 3 Uredbe št. 2842/98 ter temeljno načelo prava Skupnosti, pravica do poštenega sojenja.
- 448 V podporo tej trditvi družbi Sumitomo in JFE-NKK navajata, da mora Komisija v skladu z ustaljeno sodno prakso svojo utemeljitev ustrezno predstaviti, da lahko naslovnik obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah učinkovito izrazi svoje stališče o pravilnosti in upoštevnosti dejstev ter okoliščin, zatrjevanih v upravnem postopku (sodba Sodišča z dne 23. oktobra 1974 v zadevi Transocean Marine Paint proti Komisiji, 17/74, Recueil, str. 1063, točka 15; sklepni predlogi generalnega pravobranilca J.-P. Warnerja k sodbi Sodišča z dne 29. marca 1979 v zadevi NTN Toyo Bearing in drugi proti Svetu, 113/77, Recueil, str. 1185, 1212 in 1261; sodbi Sodišča z dne 20. marca 1985 v zadevi Timex proti Svetu in Komisiji, 264/82, Recueil, str. 849, točke od 24 do 30, in z dne 27. junija 1991 v zadevi Al-Jubail Fertilizer proti Svetu, C-49/88, Recueil, str. I-3187, točke od 15 do 17; sodbi Mo och Domsjö proti Komisiji, točka 425 zgoraj, točka 63, in Cement, točka 66 zgoraj, točki 106 in 476). Prav tako mora v skladu z ustaljeno sodno prakso obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah vsebovati sklepe, ki jih namerava sprejeti Komisija na podlagi dejstev, dokumentov in zadevnih pravnih utemeljitev, kar pa je Komisija v tem primeru opustila (sodba Sodišča z dne 3. julija 1991 v zadevi AKZO proti Komisiji, C-62/86, Recueil, str. I-3359, točka 29, in sodba Mo och Domsjö, točka 425 zgoraj, točka 63; sodba Sodišča prve stopnje z dne 10. marca 1992 v zadevi Hüls proti Komisiji, T-9/89, Recueil, str. II-499, točka 39). Nazadnje naj bi spoštovanje pravic obrambe Komisiji prepovedovalo, da bi se med pripravo odločbe oddaljila od dejstev, navedenih v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah (sodba Sodišča z dne 13. februarja 1979 v zadevi Hoffmann-La Roche proti Komisiji, 85/76, Recueil, str. 461, točka 11).
- 449 Komisija najprej odvrča, da uvodna izjava 164 izpodbijane odločbe navaja razloge, zaradi katerih je odločila, da proizvajalkam iz Skupnosti ne naloži dodatnih glob iz naslova kršitve, ugotovljene v členu 2 te odločbe. Tako Komisija opozarja, da japonske tožeče stranke niso imele nobenega pravnega interesa za izpodbijanje navedene uvodne izjave, ker se je globa, ki jim je bila naložena, nanašala na kršitev člena 81 ES, opisano v členu 1 izpodbijane odločbe.

450 V vsakem primeru naj bi pravna analiza iz OUK jasno pojasnila zvezo med obema kršitvama, namen sporazumov med proizvajalkami iz Skupnosti, ki so urejali nakupe gladkih cevi družbe Corus, je bil namreč ohraniti to kot domačo proizvajalko v Združenem kraljestvu, da se tako zagotovi spoštovanje Temeljnih pravil na trgih končnih proizvodov te države članice (glej zlasti točko 144 OUK). Uvodna izjava 164 odločbe naj bi bila le sinteza očitkov, navedenih v OUK. Nikakor naj ne bi vplivala na pravice obrambe tožečih strank, ker sta imeli družbi Sumitomo in JFE-NKK, ob poznavanju dejstev, možnost oblikovati stališča, ki sta ga želeli podati v zvezi s sporazumi med evropskimi proizvajalkami glede gladkih cevi.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

451 V zvezi z očitkom glede obstoja kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe, je najprej treba zavrnilo trditev Komisije, da japonske tožeče stranke niso imele pravnega interesa za izpodbijanje presoje Komisije iz uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe glede razmerja med kršitvama, ugotovljenima v tej odločbi. Čeprav ugotovitev druge kršitve na te tožeče stranke neposredno ne vpliva, so vseeno upravičene do zatrjevanja, kot so storile v okviru predloga za zmanjšanje zneska globe, da so bile neenako obravnavane v svojo škodo, saj iz naslova druge kršitve evropskim proizvajalkam ni bila naložena globa. Dejstvo, da je Komisija menila, da so bile pogodbe o dobavi, ki pomenijo drugo kršitev, le sredstvo za izvršitev kršitve, ugotovljene zlasti proti japonskim tožečim strankam, pomeni, da so imele te interes izpodbijati ugotovitev te povezave, ker je druga kršitev podlaga prve kršitve, ki se jim očita.

452 Obravnavani tožbeni razlog je vendarle treba zavrnilo.

- 453 Obveznost Komisije na stopnji obvestila o ugotovitvah o možnih kršitvah je omejena na podajanje navedenih očitkov in jasen opis dejstev, na katera se opira, ter njihovo kvalifikacijo, da bi se lahko njegovi naslovniki primerno branili (v tem smislu glej sodbi, ki ju navajajo tožeče stranke, AKZO proti Komisiji, točka 448 zgoraj, točka 29, in Mo och Domsjö proti Komisiji, točka 425 zgoraj, točka 63). Komisija ni dolžna navesti sklepov, ki jih je sprejela glede dejstev, dokumentov in pravnih utemeljitev.
- 454 Poleg tega je treba poudariti, da se sodba Hüls proti Komisiji, točka 448 zgoraj, na katero se še posebej sklicujejo tožeče stranke (zadnji del točke 39), nanaša na vprašanje, v katerih okoliščinah se lahko Komisija v dokončni odločbi opre na dokumente, ki v njej niso bili izrecno omenjeni, čeprav so bili priloženi obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah.
- 455 V tem primeru je edina upoštevna razlika med zadevno točko OUK, in sicer točko 144, ter uvodno izjavo 164 izpodbijane odločbe v dejstvu, da je Komisija v odločbi menila, da so pogodbe, ki pomenijo drugo kršitev, „dejansko pomenile le sredstvo izvršitve“ prve, medtem ko se je OUK omejila na trditev, da je bil „namen“ pogodb o dobavi ohraniti domači status trga Združenega kraljestva v smislu Temeljnih pravil.
- 456 V točki 364 zgoraj je bilo ugotovljeno, da je teza Komisije v izpodbijani odločbi napačna, ker so pogodbe, ki pomenijo drugo kršitev, zasledovale več kot en sam cilj. Vendar tudi če bi bilo mogoče zaznati razliko v zvezi s tem med OUK in izpodbijano odločbo, je očitno, da so imele naslovnice OUK priložnost predstaviti svoja stališča glede koncepta ključa, na katerem je temeljil pristop Komisije, to je ideji, da so evropske proizvajalke sklenile pogodbe, ki pomenijo drugo kršitev, da bi podkrepile uporabo Temeljnih pravil na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva.

- 457 V teh okoliščinah ni prišlo do kršitev pravic obrambe v tem pogledu.
- 458 Nazadnje je treba poudariti, da je Sodišče prve stopnje v okviru tožbenega razloga neenakega obravnavanja glede zneskov glob izpeljalo pravilne sklepe iz napake pri presoji, ki je zadevala obravnavani tožbeni razlog (glej točke 574, 588 in 590 spodaj).

13. Štirinajsti tožbeni razlog: nezakonitost odločbe Komisije z dne 25. novembra 1994 o odobritvi preiskav 1. in 2. decembra 1994

a) Trditve strank

- 459 Po mnenju štirih japonskih tožečih strank je odločba z dne 25. novembra 1994, na podlagi katere je Komisija 1. in 2. decembra 1994 opravila preiskave, nezakonita, ker je uslužbencem Komisije dovolila, da iz naslova člena 81 ES za Evropsko skupnost opravijo preiskavo, hkrati pa je priznala, da je bil za to v skladu s členom 56 Sporazuma EGP (v nadaljevanju: člen 56 EGP) izključno pristojen Nadzorni organ EFTE. Sprejetje odločbe z dne 25. novembra 1994 na tej dvojni pravni podlagi naj bi bilo nezakonito.
- 460 Odločba Komisije z dne 25. novembra 1994 naj bi bila sprejeta na podlagi predloga, ki ga je na to institucijo naslovila članica Nadzornega organa EFTE, zadolžena za zadeve konkurence, da bi se v skladu s členom 8(3) Protokola 23 Sporazuma EGP (v nadaljevanju: Protokol 23) v okviru preiskave, ki jo je opravljal sam Nadzorni organ EFTE, opravile preiskave na ozemlju Evropske skupnosti. Nadzorni organ EFTE naj bi to dejanje odobril z odločbo z dne 17. novembra 1994. V točki 1 OUK naj bi Komisija izrecno priznala, da je pri opravljanju preiskav 1. in 2. decembra 1994

delovala kot zastopnica Nadzornega organa EFTE. To ugotovitev naj bi potrjevalo besedilo člena 8(3) Protokola 23, ki pristojnemu nadzornemu organu, opredeljenem v členu 56 EGP, dopušča, da od drugega nadzornega organa zahteva, naj opravi preiskave na svojem ozemlju. Japonske tožeče stranke, med drugim, navajajo, da sta oba organa, kadar delujeta v imenu drugega organa, v skladu s členom 8(5) istega Protokola dolžna takoj po koncu navedenih preiskav drug drugemu poslati vse informacije, pridobljene na ta način.

461 Tožeče stranke poudarjajo, da člen 56 EGP, na katerega izrecno napotuje člen 8(3) Protokola 23, določa strogo delitev pristojnosti med dvema nadzornima organoma za obravnavo posameznih zadev s področja konkurence. Po njihovem mnenju člen 56 EGP vzpostavlja sistem „vse na enem mestu“, v skladu s katerim je obravnavanje vseh posameznih zadev, ki bi lahko spadale v področje uporabe člena 53 EGP, razdeljeno med Komisijo in Nadzorni organ EFTE, v skladu z natančnimi merili, ki izključujejo vsako možnost deljenih ali vzporednih pristojnosti v eni in isti zadevi. V nasprotju s trditvijo Komisije naj bi bilo iz mnenja Sodišča 1/92 z dne 10. aprila 1992 (Recueil, str. I-2821) razvidno, da ta stroga delitev pristojnosti ne izkrivlja pristojnosti Skupnosti in da je torej združljiva s Pogodbo ES.

462 Iz tega naj bi sledilo, da je Komisija s sprejetjem odločbe z dne 25. novembra 1994, s katero je ugodila zahtevi za upravno pomoč na ozemlju Skupnosti, oblikovano v imenu Nadzornega organa EFTE, nujno priznala, da je bil ta v tem času izključno pristojen za obravnavo te zadeve. Japonske tožeče stranke navajajo, da so kršitve, ki prizadenejo trgovino med državami članicami Evropske skupnosti in tako kršijo člen 81 ES, v skladu s členom 56 EGP v izključni pristojnosti Komisije. Če je Komisija, ko je sprejela odločbo z dne 25. novembra 1994, menila, da je bila iz naslova člena 81 ES pristojna za obravnavo zadeve, bi morala zavrniti zahtevo za pomoč Nadzornega organa EFTE, zahtevati, naj ta zaključi svoj spis, ter uvesti svojo preiskavo. V zvezi s

tem družba Nippon poudarja, da odločba Nadzornega organa EFTE z dne 17. novembra 1994, tako v uvodnih izjavah kot tudi v izreku, potrjuje, da se je nanašala le na norveški eksteritorialni trg. Jasno naj bi bilo torej, da sta na tej stopnji oba, Nadzorni organ EFTE in Komisija, menila, da je bil Nadzorni organ EFTE pristojni organ za preiskovanje zadevnih ravnanj.

463 Komisija naj bi torej, ko je dne 25. novembra 1994 sklenila hkrati začeti svojo preiskavo, da bi ugotovila, ali sta bila člen 81 ES in/ali člen 53 EGP kršena, medtem ko je bil Nadzorni organ EFTE na tej stopnji pristojen za preiskavo obravnavane zadeve, kršila člen 56(1) EGP. Kot je Komisija zapisala v OUK, je Nadzorni organ EFTE šele 6. decembra 1995 Komisiji posredoval svoj spis, ker so ravnanja, ki so se preiskovala, prizadela trgovino med državami članicami Skupnosti; to dejanje ne bi imelo nobenega smisla, če bi bila Komisija že pristojna za opravljanje preiskave. Komisija naj bi po tem posredovanju spisa začela nov postopek preiskave.

464 Trditev Komisije, da člen 56 EGP zadeva le pristojnost za sprejetje odločb, s katerimi se ugotavlja obstoj kršitve, naj bi omajal člen 55 Sporazuma EGP, ki določa, da „[p]ristojni nadzorni organ iz člena 56 razišče primere domnevne kršitve“. Prav tako naj bi člen 109 Sporazuma EGP (v nadaljevanju: člen 109 EGP), ki ga je Sodišče v mnenju 1/92, citiranjem v točki 461 zgoraj, štelo kot upoštevne za presojo skladnosti člena 56 EGP s Pogodbo ES, potrdil, da izključna pristojnost velja tudi na stopnji preiskave. Člen 109(4) EGP namreč določa, da oba, Komisija in Nadzorni organ EFTE, preučita vse pritožbe, ki spadajo v njuno pristojnost, in po potrebi, posredujeta drugemu organu pritožbe, ki spadajo v njegovo pristojnost. V skladu s členom 109(5) EGP naj bi imel vsak organ možnost, da v primeru spora glede ukrepov, ki jih je treba sprejeti v zvezi s pritožbo ali glede izidov preiskave, zadevo predloži Skupnemu odboru EGP. Ne bi bilo smiselno, da bi na stopnji preiskave v zadevah, v katerih je bila vložena pritožba, veljala stroga delitev pristojnosti, medtem ko naj ne bi veljala v preiskavah, ki so bile uvedene po uradni dolžnosti.

- 465 Ob upoštevanju vseh teh dejavnikov bi bilo treba Protokol 23 in zlasti njegov člen 10(3), na katerega se sklicuje Komisija, razlagati glede na člen 109 EGP. Posledično bi lahko Komisija informacije, pridobljene v okviru preiskave, ki jo je opravil Nadzorni organ EFTE ali je bila opravljena zanj, in se nahajajo v spisu, ki ga je ta organ na podlagi člena 10(3) Protokola 23 posredoval Komisiji, uporabila le v okviru uporabe določb Sporazuma EGP. V nasprotju s tem, kar trdi Komisija, naj ta razlaga nikakor ne bi povzročila neučinkovitosti člena 10(3) tega protokola. V vsakem primeru naj bi besedilo in struktura člena 10 Protokola 23 potrjevala, da je v danem trenutku za opravljanje preiskave lahko pristojen en sam organ.
- 466 Ker naj bi bila odločba z dne 25. novembra 1994, na podlagi katere je Komisija 1. in 2. decembra 1994 opravila preiskave na kraju samem, nezakonit, bi bilo treba po mnenju japonskih tožečih strank v skladu s sodno prakso Sodišča in Sodišča prve stopnje iz spisa izločiti vse listinske dokaze, pridobljene v navedenih preiskavah (sklep predsednika Sodišča z dne 26. marca 1987 v zadevi Hoechst proti Komisiji, 46/87 R, Recueil, str. 1549, točka 34, in sodba PVC II, točka 61 zgoraj, točka 395). Komisija bi morala od zadevnih podjetij ponovno zahtevati informacije, kot je to storila v zadevi, v kateri je bila izdana sodba PVC II, točka 61 zgoraj (točke od 474 do 476).
- 467 Dokazi, ki jih je pridobila Komisija za Nadzorni organ EFTE, bi morali biti v tem postopku izločeni iz spisa, ne le zaradi tega, ker je bila odločba Komisije z dne 25. novembra 1994 nezakonita, temveč tudi zaradi tega, ker se je namen tega postopka razlikoval od postopka preiskave Nadzornega organa EFTE.
- 468 Člen 9(1) Protokola 23 določa, da se lahko informacije, pridobljene na podlagi tega protokola, uporabijo le za namene postopkov iz členov 53 in 54 Sporazuma EGP, prav tako tudi člen 20 Uredbe št. 17 uporabo informacij omejuje le na namen, zaradi katerega so bile pridobljene. V zvezi z uporabo te zadnje določbe naj bi bile v skladu z ustaljeno sodno prakso pravice do spoštovanja poklicne tajnosti in pravice

obrambe podjetja kršene, če bi se Komisija ali, glede na okoliščine primera, nacionalni organ v škodo tega podjetja sklicevala na dokaze proti temu podjetju, ki so bili pridobljeni med preiskavo, katere namen se je razlikoval od namena v navedeni zadevi (sodbe Sodišča z dne 17. oktobra 1989 v zadevi Dow Benelux proti Komisiji, 85/87, Recueil, str. 3137, točka 18; z dne 16. julija 1992 v zadevi Asociación Española de Banca Privada in drugi, imenovana. Španske banke, Recueil, str. I-4785, točka 35 in naslednje; z dne 10. novembra 1993 v zadevi Otto, C-60/92, Recueil, str. I-5683, točka 20; sodba PVC II, točka 61 zgoraj, točka 472).

469 Sodišče naj bi v sodbi Španske banke, točka 468 zgoraj, zlasti ugotovilo, da podatkov, ki jih je pridobila Komisija v preiskavi, opravljeni na podlagi člena 81 ES, nacionalni organi, pristojni za konkurenco, ne bi smeli uporabiti niti v primeru, če bi morali uporabiti isto določbo prava Skupnosti (točka 32 sodbe). Prav tako naj bi Sodišče v sodbi Otto, točka 468 zgoraj, menilo, da Komisija za ugotovitev obstoja kršitve konkurenčnih pravil Skupnosti ne bi smela uporabiti informacij, pridobljenih v nacionalnem postopku (točka 20 sodbe). Nazadnje družba JFE-Kawasaki opozarja, da se je Sodišče prve stopnje v sodbi PVC II, točka 61 zgoraj, oprlo na okoliščino, da je Komisija ponovno zahtevala predložitev dokumentov, ki jih je pridobila že v okviru preiskave, ki je imela drugačen namen, in sicer da bi ugotovila, da so se pravice obrambe v tej zadevi spoštovale (glej zadnji del točke 466 zgoraj).

470 Po mnenju japonskih tožečih strank bi morali biti v tem primeru tudi dokumenti, pridobljeni pri pregledih, opravljenih v okviru preiskave Nadzornega organa EFTE, iz istih razlogov izločeni iz spisa. Namen te prvotne preiskave naj bi se znatno razlikoval od namena preiskave, ki jo je pozneje uvedla Komisija. Komisija naj bi namreč izdala OUK glede domnevnega sporazuma, ki ga izrecno ureja člen 81 ES, medtem ko naj bi iz odločbe Nadzornega organa EFTE z dne 17. novembra 1994 izhajalo, da naj bi ta na podlagi člena 53 EGP preiskal le ravnanja, ki se nanašajo na norveški eksteritorialni trg.

471 Preiskavi naj bi torej imeli po mnenju tožečih strank različni pravni podlagi. Tako bi bilo treba po analogiji s sodbama Španske banke in Otto, točka 468 zgoraj, in ob upoštevanju besedila člena 9(1) Protokola 23 šteti, da je dokazna vrednost informacij, pridobljenih v okviru preiskave Nadzornega organa EFTE, urejena izključno s pravom Sporazuma EGP in da se je mogoče na te informacije sklicevati le v okviru postopka, ki ga urejajo interna pravila tega organa, namreč Protokol 4 Sporazuma med državami EFTE o ustanovitvi Nadzornega organa in Sodišča.

472 Z vidika kršitve postopka, navedene zgoraj, bi bilo treba iz spisa izločiti zlasti zabeležko Nekaj informacij, zabeležko družbe Vallourec z naslovom „RB g. Patrieru“, ki je bila dodana dopisu z dne 15. maja 1991, telefaks družbe Mannesmann z dne 16. januarja 1991 z naslovom „Seznam Vancouver“, ki je na strani 4782 spisa Komisije, telefaks družbe Sumitomo z dne 19. februarja 1991 z naslovom „Seznam cen“ („Price List“), ki je na strani 4789 spisa Komisije, Delovni dokument za predsednike, „g) japonsko listino“, zabeležko Sestanek z dne 24. 7. 90, dokument družbe Mannesmann z dne 27. januarja 1986 z naslovom „Trg jeklenih cevi 1970–1985“ („Stahlröhrmarkt 1970-1985“), ki je na strani 2128 spisa Komisije, in dokument Sistem za jeklene cevi.

473 Sodišče prve stopnje ne bi smelo upoštevati izjav, ki so jih podjetja, ki so bila predmet preiskave, podala v odgovor na zahteve po podatkih in na vprašanja Komisije, ki so se nanašala dokumente, ki bi morali biti izločeni iz spisa zaradi razlogov, navedenih zgoraj, oziroma so temeljila na njih. Uporaba teh izjav bi bila, prav tako kot uporaba samih listin, dejansko nezakonita, ker Komisija, če ne bi bilo navedenih listin, ne bi smela postaviti konkretnih vprašanj, ki jih je, in s tem pridobiti dodatnih informacij, ki jih vsebujejo te izjave. V obravnavanem primeru bi bilo treba torej iz spisa izključiti izjavo g. Verluce z dne 17. septembra 1996, izjavo g. Verluce z dne 14. oktobra 1996, odgovor g. Becherja, odgovora družbe Corus, odgovora družbe Nippon z dne 17. novembra in 4. decembra 1997, ki sta na straneh 13544 in 14157 spisa Komisije, odgovora družbe Sumitomo z dne 31. oktobra in

16. decembra 1997, ki sta na straneh 14168 in 14430 spisa Komisije, odgovora družbe JFE-NKK z dne 7. novembra in 15. decembra 1997, ki sta na straneh 14451 in 14491 spisa Komisije, odgovora družbe JFE-Kawasaki z dne 3. novembra in 18. decembra 1997, ki sta na straneh 14519 in 14615 spisa Komisije, in verjetno dokument Preiskava pri družbi Vallourec.

- 474 Po mnenju družbe Nippon bi bilo treba iz spisa izločiti tudi druge dokumente, ker se nanašajo na obdobje pred preiskavama, ki sta potekali 1. in 2. decembra 1994, in sicer telefaks družbe Sumitomo družbi Vallourec z dne 9. oktobra 1987, ki je na strani 4283 spisa Komisije, Zapisnik razgovora z JF, dokument z dne 19. septembra 1991 z naslovom „Tržni deleži, ki jih je ocenila SMI“, ki je na strani 4848 spisa Komisije, dokument z naslovom „Japonski izvozi brezšivnih cevi (jan-sep '95)“ („Japan's Exports of Seamless Pipe (jan-sep 95)“), ki je na strani 8514 spisa Komisije, dokument z naslovom „Poročilo o prodajah brezšivnih cevi OCTG leta 1993 (jan-sept)“ („OCTG Seamless pipe supply record 1993 (jan-sept)“), ki je na strani 8692 spisa Komisije, zabeležko Podaljšanje pogodbe VAM z BSC, zabeležko Razgovor z BSC, zabeležko Strateška razmišljanja, zabeležko Razmišljanja o pogodbi VAM, zabeležko družbe Vallourec z naslovom „Odnosi z družbo JFE-Kawasaki“ z dne 29. avgusta 1991, ki je na strani 15802 spisa Komisije, in zabeležko družbe Vallourec z naslovom „Licenca VAM za družbo Siderca“ z dne 20. junija 1994, ki je na strani 15809 spisa Komisije.

- 475 Iz dejstva, da so bili listinski dokazi in zgoraj navedene izjave pridobljeni nezakonito, naj bi izhajalo, da je sama izpodbijana odločba nezakonita, še posebej, ker so bile kršene pravice obrambe podjetij naslovnikov. Po mnenju družbe JFE-Kawasaki naj bi zgolj ta okoliščina zadoščala za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe. V vsakem primeru so se japonske tožeče stranke strinjale, da je treba vse dokaze, pridobljene na podlagi nezakonite odločbe, izločiti, ker je treba sicer izpodbijano odločbo, kolikor temelji na takih dokazih, razglasiti za nično (sklep Hoechst proti Komisiji, točka 466 zgoraj, točka 34).

- 476 Komisija pojasnjuje, da ni kršila člena 53 EGP s tem, ko je svoje uslužbence in zastopnike zlasti z odločbo z dne 25. novembra 1994 pooblastila, da hkrati izvedejo preiskavo glede morebitne kršitve člena 81 ES in da na podlagi istih dejanskih dokazov v skladu z zahtevo izvedejo preiskavo glede morebitne kršitve člena 53 EGP. Nadzorni organ EFTE naj namreč ob sprejetju tega sklepa ne bi bil izključno pristojen za izvedbo preiskave. Po mnenju Komisije člen 53 EGP ne vsebuje nobene določbe, ki izključevala uporabo člena 81 ES v primeru, ko so kumulativno izpolnjeni pogoji za uporabo člena 81 ES in člena 53 EGP. To razlago člena 53 EGP naj bi potrjevala mnenje Sodišča 1/91 z dne 14. decembra 1991 (Recueil, str. I-6079) in mnenje 1/92, točka 461 zgoraj.
- 477 Tako po mnenju Komisije taka preiskava Nadzornega organa EFTE ne sme posegati v pooblastila, ki jih ima Skupnost na svojem področju pristojnosti. Komisiji naj bi bilo prepuščeno preiskovanje kršitev člena 81 ES. To bi namreč moral v smislu člena 55 Sporazuma EGP opraviti pristojni nadzorni organ.
- 478 Komisija je mnenja, da je v vsakem primeru imela pravico do izvedbe preiskave, vsaj za namen, da ugotovi, ali je bila v tem primeru zaradi obstoja vplivov na trgovino med državami članicami pristojni organ ali ne.
- 479 V odgovor na trditve japonskih tožečih strank glede sodne prakse Komisija poudarja, da obstoj mehanizma, ki omogoča prenos zadeve z enega organa na drugega, v sistemu, ki temelji na Sporazumu EGP, ločuje obravnavano zadevo od zadeve, v kateri je bila izdana sodba Španske banke, navedena v točki 468 zgoraj, ker v sistemu Skupnosti ni podobnega mehanizma za prenose zadev med Komisijo in nacionalnimi organi, pristojnimi za konkurenco. Poleg tega naj sodba PVC II, navedena v točki 61 zgoraj, v tem primeru ne bi bila upoštevana, ker naj bi oba zadevna postopka v tej sodbi, v katerih so bile pridobljene iste informacije, imela različen namen.

480 Dalje naj dokazi, ki jih je pridobila Komisija, ne bi bili zbrani zgolj za namene postopka, ki se razlikuje od tistega, na podlagi katerega je bila sprejeta izpodbijana odločba, temveč so bili zbrani na podlagi sklepov o preiskavi, ki so izrecno navajali morebitne kršitve člena 81 ES in ki so temeljili na dvojni pravni podlagi. Zaradi te dvojne pravne podlage naj bi bila odločba z dne 25. novembra 1994 vsekakor zakonita.

481 Na obravnavi je Nadzorni organ EFTE podal stališča le glede obravnavanega tožbenega razloga. V bistvu se je pridružil trditvam Komisije.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

482 Najprej je treba opozoriti, da je Sodišče v mnenju 1/92, točka 461 zgoraj, ugotovilo, da so bile določbe Sporazuma EGP, ki so mu bile predložene v presojo, zlasti njegov člen 56 o delitvi pristojnosti med Nadzornim organom EFTE in Komisijo na področju konkurence, v skladu s Pogodbo ES.

483 Sodišče je v zvezi navedenim členom v točkah 40 in 41 navedenega mnenja poudarilo, da pristojnost Skupnosti za sklepanje mednarodnih sporazumov na področju konkurence nujno vključuje možnost, da Skupnost sprejema dogovorjena pravila o delitvi pristojnosti med strankami na področju konkurence, če ta pravila ne izkrivljajo pristojnosti Skupnosti in njenih institucij, kot so določene v Pogodbi.

484 Iz mnenja 1/92 torej izhaja, da člen 56 EGP ne izkrivlja pristojnosti Skupnosti, ki jih na področju konkurence določa Pogodba ES.

485 V zvezi s tem tako iz razlage samega člena 56 EGP kot tudi iz natančnega opisa te določbe v uvodnem delu mnenja 1/92, v delu „Povzetek zahteve Komisije“, izhaja, da vse zadeve, ki so pred začetkom veljavnosti Sporazuma EGP spadale v pristojnosti Skupnosti na področju konkurence, tudi po začetku veljavnosti Sporazuma EGP ostanejo v izključni pristojnosti Komisije. Vse zadeve, v katerih je prizadeta trgovina med državami članicami Evropske skupnosti, ostanejo v pristojnosti Komisije, ne glede na to, ali je pri tem prizadeta tudi trgovina med Skupnostjo in državami EFTE in/ali med samimi državami EFTE.

486 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da določb Sporazuma EGP ni mogoče razlagati tako, da bi Komisiji, četudi začasno, odvzele pristojnost, da v primeru protikonkurenčnega sporazuma, ki je prizadel trgovino med državami članicami Skupnost, uporabi člen 81 ES.

487 Vendar pa je treba v tem primeru ugotoviti, da se je Komisija v odločbi z dne 25. novembra 1994, s katerim je začela preiskavo v sektorju jeklenih cevi, oprla zlasti na člen 81 ES in Uredbo št. 17 kot pravno podlago. V okviru te preiskave je izvrševala pooblastila, ki ji jih daje Uredba št. 17, da pridobi dokaze, na katere se sklicuje v izpodbijani odločbi, in nazadnje, izključno na podlagi člena 81 ES, v členih 1 in 2 navedene odločbe sankcionira kršitvene sporazume.

488 Poleg tega je treba izrecno odgovoriti na posebno trditev japonskih tožečih strank glede nezakonitosti dvojne pravne podlage, ki jo je uporabila Komisija v odločbi z

dne 25. novembra 1994, in sicer ne le glede člena 81 ES in Uredbe št. 17, temveč tudi glede člena 53 EGP in odločbo Nadzornega organa EFTE z dne 17. novembra 1994, s katero je ta odobril, da se zahteva za pomoč odstopi Komisiji.

489 V tem primeru je treba ugotoviti, da Komisija, ko je izdala odločbo z dne 25. novembra 1994, ni mogla z razumno gotovostjo vedeti, kakšna je pravilna pravna podlaga, ker je bil odgovor na to vprašanje odvisen od geografske razsežnosti morebitne kršitve in še posebej od vprašanja, ali je ta prizadela trgovino med državami članicami Skupnosti. Japonske tožeče stranke pravilno zatrjujejo, da Sporazum EGP, zlasti člena 56 in 109, vzpostavlja sistem „vse na enem mestu“ za uporabo konkurenčnih pravil, ki se uporabljajo na stopnji preiskave, tako da se mora vsak organ izreči za nepristojnega in svoj spis odstopiti drugemu organu, če ugotovi, da je za to zadevo pristojen slednji.

490 Vendar koncepta „vse na enem mestu“ ni mogoče uporabiti na začetku preiskave, če na tej stopnji ni mogoče določiti, kateri organ je pristojen, saj bi bilo v primeru, da bi zadevo obravnaval Nadzorni organ EFTE, pa bi bila za njo na koncu pristojna Komisija, kršeno zgoraj navedeno načelo, v skladu s katerim naj določbe Sporazuma EGP Komisiji ne bi mogle odvzeti pristojnosti za preiskavo protikonkurenčnih ravnanj, ki prizadenejo trgovino med državami članicami Skupnosti.

491 Poleg tega je treba v zvezi s tem poudariti, da zgolj iz dejstva, da se institucija Skupnosti v aktu opira tako na pravilno pravno podlago kot tudi na več drugih pravnih podlag, za katere se je na koncu izkazalo, da so bile neustrezne, ne bi moglo izhajati, da je navedeni akt vseboval napako (v tem smislu glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 19. marca 2003 v zadevi CMA CGM in drugi proti Komisiji, Recueil, str. II-913, točke od 79 do 103, zlasti točka 94).

492 Iz zgoraj navedenega izhaja, da je bila Komisija veskozi pristojna za preiskavo protikonkurenčnih sporazumov, ki so bili nazadnje sankcionirani v izpodbijani odločbi, čeprav je Nadzorni organ EFTE že začel preiskavo morebitnih podobnih ravnanj na norveškem trgu. Posledično so druge trditve japonskih tožečih strank, zlasti v zvezi s sodno prakso, ki temelji na sodbi Španske banke (glej točki 468 in 469 zgoraj), v tem primeru neupoštevne.

493 V teh okoliščinah je treba obravnavani tožbeni razlog zavrniti.

B – Predlogi za zmanjšanje glob

1. *Prvi in drugi tožbeni razlog: neobrazložitev neuporabe obvestila o ugodni obravnavi za družbo JFE-NKK in napaka v tej zvezi*

a) Trditve strank

494 Po mnenju družbe JFE-NKK Komisija v točki 175 izpodbijane odločbe ni zadostno pojasnila, zakaj ni uporabila obvestila o ugodni obravnavi v njeno korist.

495 Družba JFE-NKK v zvezi s tem trdi, da je podrobno odgovorila na štiri zahteve po podatkih, ki jih je nanjo naslovila Komisija, kar naj bi, v skladu s sodbo Sodišča z dne 14. julija 1972 v zadevi ICI proti Komisiji (48/69, Recueil, str. 619), upravičilo

10-odstotno zmanjšanje zneska globe, ki ji je bila naložena. Dalje navaja, da je edina proizvajalka, ki je Komisiji posredovala točne datume, imena udeležencev in kraje sestankov med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, zaradi česar bi morala v skladu z navedeno sodno prakso imeti pravico do 20-odstotnega zmanjšanja zneska globe.

- 496 Po mnenju Komisije je utemeljitev družbe JFE-NKK glede neobrazložitve povsem neutemeljena, ker je v uvodni izjavi 175 izpodbijane odločbe ugotovljeno, da v njenem primeru ni bilo nobenega učinkovitega sodelovanja. V skladu z obvestilom o ugodni obravnavi bi moralo zadevno podjetje Komisijo obvestiti vsaj, da ne izpodbija dejanskega stanja, ugotovljenega v obvestilu o ugotovitvah o možnih kršitvah, česar pa družba JFE-NKK ni storila.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 497 Zadošča ugotovitev, da uvodna izjava 175 izpodbijane odločbe navaja, da družba JFE-NKK v okviru preiskave, izvedene v tem primeru, ni „učinkovito sodelovala“. Vendar pa je treba, ne glede na to, ali je ta ugotovitev pravilna ali ne, ugotoviti, da pomeni zadosten razlog, zaradi katerega je Komisija zavrnila zmanjšanje globe, naložene družbi JFE-NKK, iz naslova sodelovanja.

- 498 Tudi če bi bilo obravnavane tožbene razloge mogoče razumeti tako, kot da je podana kršitev uporabe obvestila o ugodni obravnavi, jih je treba zavrniti.

- 499 Opozoriti je treba, da mora za utemeljitev zmanjšanja globe iz naslova sodelovanja ravnanje podjetja Komisiji dejansko olajšati nalogo ugotavljanja in kaznovanja kršitev konkurenčnih pravil Skupnosti (glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi *Mayr-Melnhof* proti Komisiji, T-347/94, *Recueil*, str. II-1751, točka 309, in navedeno sodno prakso).
- 500 V tem primeru je treba poudariti, da čeprav je Komisija v določeni meri uporabila odgovore na vprašanja, ki jih je posredovala družba JFE-NKK, zlasti podatke iz odgovora z dne 7. novembra 1997 v zvezi z datumi in kraji več sestankov Evropsko-japonskega kluba, ti odgovori potrjujejo le nekatere informacije, ki jih je posredoval že g. Verluca v izjavah, podanih v imenu družbe Vallourec leta 1996. Ni torej res, da je bila družba JFE-NKK edino podjetje, ki je posredovalo take informacije.
- 501 Če podjetja Komisiji na isti stopnji upravnega postopka in v podobnih okoliščinah posredujejo podobne informacije o dejstvih, ki se jim očitajo, je treba stopnje njihovega sodelovanja šteti za primerljive (glej po analogiji sodbo *Krupp Thyssen Stainless* in *Acciai speciali Terni* proti Komisiji, točka 50 zgoraj, točke od 243 do 245).
- 502 Vendar je v tem primeru družba Vallourec z izjavami g. Verluce izrecno priznala, da so se zadevni sestanki, ki so potekali v okviru sporazuma o razdelitvi trgov, nanašali zlasti na domače trge štirih evropskih proizvajalk. G. Verluca je namreč poudaril, da je bila vsaka članica Evropsko-japonskega kluba dolžna spoštovati domači trg vsake druge članice tega kluba in pojasnil, da je imel eksteritorialni trg Združenega kraljestva poseben status, ker je bil „delno zaščiten“. Prav tako je pojasnil trajanje in način delovanja sporazuma o razdelitvi trgov. Nasprotno je družba JFE-NKK v

odgovoru z dne 7. novembra 1997 zapisala, da čeprav so evropske proizvajalke od nje zahtevale, naj spoštuje njihove domače trge, se na te zahteve nikoli ni odzvala pozitivno.

- 503 Ugotoviti je treba, da se g. Verluca ni omejil le na odgovarjanje na vprašanja, ki jih je postavila Komisija med prvo preiskavo, ki jo je septembra 1996 opravila pri družbi Vallourec. Iz izjav g. Verluce, gledanih kot celota, je razvidna resnična želja po priznanju obstoja kršitve in učinkovitem sodelovanju v preiskavi, ki jo je opravila Komisija. Družba JFE-NKK se je, nasprotno, omejila na posredovanje dejanskih informacij, ki jih je Komisija od nje zahtevala, medtem ko je hkrati zavračala vsakršno njihovo razlago, ki bi lahko privedla do ugotovitve obstoja kršitve, ki naj bi jo storila ta družba.
- 504 Izhajati je treba iz tega, da se koristnost informacij, ki jih je posredovala družba JFE-NKK, opira izključno na dejstvo, da te v določeni meri podpirajo izjave g. Verluce, ki jih je Komisija že imela. Zato posredovanje teh informacij Komisiji ni znatno olajšalo naloge in tako iz naslova sodelovanja ni zadostovalo za utemeljitev zmanjšanja naložene globe.
- 505 V preostalem Komisija pravilno ugotavlja, da je družba JFE-NKK med upravnim postopkom ni nikoli obvestila o tem, da priznava ugotovljeno dejansko stanje. Pred Sodiščem prve stopnje ga je namreč še naprej prerekala.
- 506 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da trditev družbe JFE-NKK z vidika zmanjšanja globe, naložene temu podjetju, ne upravičuje uporabe obvestila o ugodni obravnavi.

2. *Tretji tožbeni razlog: neobrazložitev načina določitve globe*

a) Trditve strank

507 Po mnenju družbe JFE-NKK Komisija v skladu z zahtevami sodne prakse ni dovolj natančno pojasnila načina določitve globe (sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. aprila 1995 v zadevi Tréfilunion proti Komisiji, T-148/89, Recueil, str. II-1063, točka 142). Pri določitvi globe naj zlasti ne bi preučila prometa in dejanskega sodelovanja pri kršitvi vsake izmed naslovnih izpodbijane odločbe. Po mnenju družbe JFE-NKK ta opustitev pomeni napako pri obrazložitvi.

508 Komisija navaja, da je v izpodbijani odločbi, zlasti v uvodni izjavi 162 izpodbijane odločbe, ustrezno pojasnila način določitve glob.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

509 V zvezi s tem zadostuje ugotovitev, da je Komisija v uvodnih izjavah od 156 do 175 izpodbijane odločbe jasno in skladno navedla dejavnike, ki jih je upoštevala pri določitvi globe. Sodba Tréfilunion proti Komisiji, točka 507 zgoraj, družbi JFE-NKK v ničemer ne koristi, ker v zvezi s tem navaja le, da mora Komisija opisati način določitve glob. Ločeno vprašanje, ali je Komisija pri določitvi zneska glob storila napake pri presoji, bo predmet presoje v točki 515 in naslednjih spodaj.

510 Posledično je treba obravnavani tožbeni razlog zavrniti.

3. Četrty tožbeni razlog: napačna presoja trajanja kršitve

a) Trditve strank

- 511 V točki 136 in naslednjih zgoraj so povzete trditve japonskih tožečih strank, s katerimi zatrjujejo, da bi Komisija morala vsaj ugotoviti kršitev krajšega trajanja, kot jo je ugotovila v členu 1 izpodbijane odločbe.
- 512 Ker je Komisija uporabila 10-odstotno letno povečanje zneska globe, določenega glede na težo kršitve, in ker je kršitev trajala največ čela štiri leta (od leta 1991 do leta 1994) in ne pet let, bi bilo treba skupno 50-odstotno povečanje, navedeno v izpodbijani odločbi, za vse japonske tožeče stranke iz naslova trajanja kršitve določiti na največ 40 %. Družba Nippon v repliki poudarja, da se utemeljitev Komisije, da sporazumi o prostovoljnem omejevanju niso ovirali prodaje brezšivnih cevi japonskih proizvajalk v Skupnosti, ne ujema z njenim stališčem iz izpodbijane odločbe glede obdobja med letoma 1977 in 1989. Družba Sumitomo v zvezi s tem trdi, da uslužbenci Komisije ne morejo delovati, kot da bi bili člani Komisije, in zatrjevati, da je bila globa, naložena za leto 1990, utemeljena, tudi če so v tem letu veljali sporazumi o prostovoljnem omejevanju.
- 513 Utemeljitev Komisije glede trajanja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe, so povzete v točki 157 in naslednjih zgoraj. Ker je bilo trajanje kršitve ugotovljeno pravno zadostno, po mnenju Komisije zneska glob ni treba zmanjšati.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 514 Ker so bile utemeljitve strank glede trajanja kršitve obravnavane v točkah od 338 do 352 zgoraj, v okviru tega tožbenega razloga zadošča opozorilo, da je treba to trajanje za vse japonske tožeče stranke skrajšati s petih let na tri leta in šest mesecev, in sicer na obdobje od 1. januarja 1991 do 1. julija 1994. To novo trajanje se bo upoštevalo v spodnjih točkah 588 in 590 kot podlaga za določitev zneska glob, ki se naložijo japonskim tožečim strankam.

4. Peti tožbeni razlog: napačna presoja dokumentov, predloženih v dokaz obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe

a) Trditve strank

- 515 Japonske tožeče stranke opozarjajo na navedbe iz predloga za razglasitev ničnosti člena 1 izpodbijane odločbe, ki temeljijo na nedoslednosti med proizvodi, ki jih navajajo različni listinski dokazi, na katere se sklicuje Komisija v izpodbijani odločbi, in proizvodi, na katere naj bi se nanašala očitana kršitev (glej točko 105 in naslednje zgoraj). Če bi Sodišče prve stopnje zavrnilo nekatere listinske dokaze, na katere se je sklicevala Komisija, a bi ohranilo izpodbijano odločbo, bi morale globo zmanjšati, da bi ustrezala opredelitvi proizvodov in trajanju kršitve, ki izhaja iz dokaznih listin, ki jih ne bi zavrnilo. V tem okviru bi bilo treba upoštevati dejstvo, da se določeni dokazi, zlasti dokument Delitveni ključ, nanašajo na bolj omejeno vrsto proizvodov.

- 516 Družbi JFE-Kawasaki in Sumitomo še navajata, da bi Komisija morala vsaj pri določanju stopnje teže kršitve upoštevati bolj omejen trg in tako naslovniciam izpodbijane odločbe odmeriti nižjo globo. Komisija naj z geografskega vidika ne bi pravno zadostno ugotovila, da je ugotovljena kršitev prizadela britanski eksteritorialni trg.
- 517 Komisija odgovarja, da ker je iz listinskih dokazov razvidna sprememba področja uporabe sporazuma, ti kažejo na to, da bi bilo lahko področje uporabe širše od področja, ugotovljenega v izpodbijani odločbi. Komisija v zvezi z navedbo, da naj bi nepravilno opredelila geografski trg, odgovarja, da je pri presoji resnosti kršitve upoštevala trg, ki je bil na podlagi dokazov, pridobljenih med njeno preiskavo (glej tudi točko 144 in naslednje zgoraj), pravilno opredeljen v točkah 160 in 161 izpodbijane odločbe.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 518 Za zavrnitev obravnavanega tožbenega razloga zadošča opozorilo, da je bila, kot je bilo ugotovljeno v točki 352 zgoraj, kršitev iz člena 1 izpodbijane odločbe, pravno zadostno dokazana v vseh pogledih, razen glede trajanja, katerega vpliv na znesek glob je opisan v točki 514 zgoraj.

5. Peti in šesti tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti in Smernic o načinu določanja glob ter nezadostna obrazložitev

a) Trditve strank

- 519 Po mnenju japonskih tožečih strank bi bilo treba za določitev zneska glob, ki so jim bile naložene, upoštevati neobstoje vplivov kršitve na evropskem trgu (sodba Sodišča

z dne 6. marca 1974 v zadevi Istituto chemioterapico italiano in Commercial Solvents proti Komisiji, 6/73 in 7/73, Recueil, str. 223, točka 51 in naslednje; sodbi Suiker Unie in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 614 in naslednje, in Thyssen Stahl proti Komisiji, točka 74 zgoraj, točka 672). Družbi Nippon in Sumitomo v tej točki napotujeta na svoje argumente glede trgovinskih ovir, obstoj katerih je japonskim proizvajalkam preprečil prodajo proizvodov na trgih Skupnosti, tako da naj praktično v nobenem primeru ne bi bilo vplivov kršitev na trgu Skupnosti. Družba JFE-NKK se v tem okviru sklicuje na točko 3 Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in členom 65(5) Pogodbe ESPJ (UL 1998, C 9, str. 3, v nadaljevanju: Smernice o načinu določanja glob), v skladu s katero dejansko neizvajanje sporazumov ali kršitvenih ravnanj pomeni olajševalno okoliščino. Družba JFE-Kawasaki v zvezi s tem navaja, da naj bi bilo v globi, skupaj z globami, naloženimi japonskim tožečim strankam, upoštevano kršitveno ravnanje, ugotovljeno v členu 2 izpodbijane odločbe, kar naj bi bilo nezakonito, ker ta druga kršitev zadeva zgolj proizvajalke iz Skupnosti.

520 Poleg tega naj bi bili proizvodi, navedeni v členu 1 izpodbijane odločbe, manj številni kot proizvodi, navedeni v OUK. Število zadevnih proizvodov je dejansko omejeno tako, da naj bi bile globe v skupni višini 99 milijonov evrov nesorazmerne glede na povprečni skupni promet vseh naslovnih izpodbijane odločbe za te proizvode, ki naj bi bil 73 milijonov evrov letno (uvodna izjava 162 izpodbijane odločbe). V zvezi s tem se družba Sumitomo sklicuje na sodbi Sodišča prve stopnje z dne 14. julija 1994 v zadevi Parker Pen proti Komisiji (T-77/92, Recueil, str. II-549, točka 580), in z dne 14. maja 1998 v zadevi Fiskeby Board proti Komisiji (T-319/94, Recueil, str. II-1331, točka 40). Komisija naj v prejšnjih odločbah nikoli ne bi naložila globe v višini, ki bi se približala letnemu prometu, ustvarjenem na trgu, na katerega se nanaša odločba, s katero je bila ugotovljena kršitev. Družba JFE-Kawasaki poleg tega poudarja, da naj bi ta znesek 73 milijonov evrov zajemal prodaje na eksteritorialnih trgih Skupnosti, ki jih iz razlogov, povzetih v točki 405 zgoraj, ne bi smela upoštevati.

- 521 Družba Nippon v zvezi s tem poudarja, da mora Komisija pri odmeri sorazmernega zneska globe, v skladu s sodbo PVC II, točka 61 zgoraj, upoštevati vse okoliščine kršitve. Med temi okoliščinami naj bi bile zlasti obseg in vrednost blaga, ki je predmet kršitve (sodba Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 120). Poleg tega bi bilo treba v skladu s Smernicami o načinu določanja glob upoštevati dejanski vpliv kršitve na trg in v nekaterih primerih uporabljati ponderje za znesek globe glede na specifično težo, torej dejanski vpliv in s tem težo kršitvenega ravnanja vsakega podjetja (glej tudi sodbo Sodišča z dne 8. julija 1999 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, C-51/92 P, Recueil, str. I-4235, točka 110, in sodbo Cement, točka 66 zgoraj, točka 4949). Družba JFE-Kawasaki v zvezi s tem dodaja, da je glede na skupni promet najmanjša družba v primerjavi s štirimi japonskimi proizvajalkami, ki so sankcionirane z izpodbijano odločbo. Družba JFE-NKK navaja, da so njene prodaje cevi OCTG in brezšivnih transportnih cevi „projekt“ manjše od prodaj štirih drugih japonskih proizvajalk. Družba JFE-NKK poleg tega trdi, da bi morala Komisija upoštevati dejstvo, da japonske tožeče stranke niso spoštovale nezakonitega sporazuma, saj so še naprej prodajale zadevne proizvode na edinem trgu, ki jih je zanimal, namreč na eksteritorialnem trgu Združenega kraljestva (sodba Buchmann proti Komisiji, točka 58 zgoraj, točka 121). V zvezi s tem je navedba Komisije v uvodni izjavi 161 izpodbijane odločbe, da štiri države, iz katerih izvirajo evropske proizvajalke, na katere se nanaša izpodbijana odločba, predstavljajo razširjeni geografski trg, nezdružljiva zlasti s stališči iz uvodnih izjav 106 in 145 izpodbijane odločbe, v katerih se je Komisija sklicevala na obstoj štirih domačih trgov.
- 522 Utemeljitev Komisije v zvezi s sodno prakso glede obstoja diskrecijske pravice pri določanju zneska globe, naj ne bi bila upoštevna, ker mora Komisija še naprej spoštovati člen 15 Uredbe št. 17. Poleg tega naj njena utemeljitev, da Smernice o načinu določanja glob za zelo resne kršitve načeloma določajo osnovni znesek 20 milijonov evrov, ne more prevladati nad upoštevanjem načela sorazmernosti pri določanju globe.
- 523 Družba Sumitomo meni, da obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju pred letom 1991 pomeni olajševalno okoliščino, ki bi jo Komisija morala upoštevati za

poznejše obdobje, kljub dejstvu, da uporaba člena 81 ES od trenutka prenehanja navedenega sporazuma ni bila več prepovedana. Družba Sumitomo je Sodišče prve stopnje pozvala, naj po analogiji uporabi sodbo Suiker Unie in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj (točki 619 in 620). Ker Komisija v odgovoru na tožbo v zadevi T-78/00 trdi, da je obstoj navedenih sporazumov pred letom 1991 pomenil oteževalno in ne olajševalno okoliščino, ta trditev ne bi bila v skladu s pristopom iz izpodbijane odločbe in bi zato kršila obveznost obrazložitve, ki jo določa člen 253 ES.

524 Komisija zanika, da je znesek globe nesorazmeren in trdi, da stališče japonskih tožečih strank temelji na napačni tezi, da je treba ta znesek določiti glede na velikost trga. Po mnenju Komisije mora biti znesek globe sorazmeren s težo kršitve, ocenjene v celoti, in ne le s prometom naslovnih izpodbijane odločbe. V uvodni izjavi 162 izpodbijane odločbe naj bi Komisija ugotovila, da je sporazum o razdelitvi trgov pomenil zelo resno kršitev člena 81 ES, ker je bil njegov namen razdelitev domačih trgov, ki naj bi pomenili največji del Skupnostne porabe proizvodov, na katere se nanaša izpodbijana odločba. Očitno naj bi bilo torej, da je ta kršitev vplivala tako na delovanje skupnega trga kot tudi na konkurenco na tem trgu.

525 Pristop, zavzet v uvodni izjavi 162 izpodbijane odločbe, naj bi bil v skladu s Smernicami o načinu določanja glob, kjer je določeno, da se zgornja meja zneska glob, 10 % prometa, določi tako, da se za izhodišče uporabi znesek na podlagi teže. V zvezi s tem naj bi bil promet naslovnih odločbe o ugotovitvi obstoja kršitve upošteven le glede na to mejo 10 % (sodba Cement, točka 66 zgoraj, točke od 5005 do 5025). Smernice o načinu določanja glob naj bi za izhodiščni znesek določale 20 milijonov evrov za zelo resne kršitve in ker je Komisija ta znesek zaradi velikosti trga že zmanjšala na deset milijonov evrov (uvodna izjava 163 izpodbijane odločbe),

nadaljnje zmanjšanje ne bi prišlo v poštev. Komisija poleg tega poudarja, da se v skladu s Smernicami o načinu določanja glob vpliv kršitve na trg upošteva kot dejavnik le, kjer se to lahko meri, in da je treba upoštevati promet vsakega podjetja le v primeru, kadar obstaja znatna razlika v velikosti podjetij, ki so storila kršitev iste vrste, kar se v tem primeru ni zgodilo.

- 526 Pristop iz izpodbijane odločbe naj bi bil v skladu s sodno prakso, ki je Komisiji priznala pooblastilo za odločanje po prostem preudarku pri določanju globe (sodba Mo och Domsjö, točka 425 zgoraj, točka 268). V točki 358 te sodbe, ki jo je v pritožbenem postopku potrdilo Sodišče v sodbi z dne 16. novembra 2000 v zadevi Mo och Domsjö proti Komisiji (C-283/98 P, Recueil, str. I-9855, točka 62), naj bi Sodišče prve stopnje odločilo, da je treba pri kršitvah, ki so zelo resne, vpliv na trg predvideti ali ga, v okviru presoje teže kršitve, vsaj ne upoštevati.
- 527 V odgovor na utemeljitev družbe JFE-Kawasaki, da globa, naložena japonskim proizvajalkam, vključuje globo, ki jo je bilo treba naložiti iz naslova kršitve iz člena 2, Komisija zatrjuje, da je ta analiza napačna, ker nobena globa niti njeno povečanje nista bila odrejena iz naslova te kršitve.
- 528 Komisija navaja, da že dejstvo, da se je odločila, da za obdobje, ko so veljali sporazumi o prostovoljnem omejevanju, ne bo naložila globe, pomeni popuščanje japonskim proizvajalkam, zlasti glede na mnenje Komisije o uvozi japonskih proizvodov v Skupnost (UL 1972, C 111, str. 13), iz katerega izhaja, da obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju japonskim proizvajalkam v okviru uporabe konkurenčnega prava nikakor ni koristil. Tako naj, v nasprotju z zadevno trditvijo družbe Sumitomo, obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju pred letom 1990 nikakor ne bi pomenil olajševalne okoliščine pri določanju globe od leta 1990 dalje.

- 529 V odgovor na utemeljitev družbe Sumitomo, da se Komisija pred Sodiščem prve stopnje ne sme prvič opirati na veljavnost sporazumov o prostovoljnem omejevanju pred letom 1990 kot na domnevno oteževalno okoliščino, Komisija pojasnjuje, da družba Sumitomo Sodišču prve stopnje predlaga, naj v okviru svoje neomejene pristojnosti zmanjša znesek globe. V tem okviru Komisija šteje za umestno, da Sodišče prve stopnje opozori na vse dejavnike v zvezi z izvrševanjem njegove diskrecijske pravice.
- 530 V zvezi s tem bi bilo treba poudariti, da družba Sumitomo v okviru predloga za zmanjšanje globe poskuša uveljavljati nov tožbeni razlog s tem, da na stopnji replike izpostavlja vprašanje obrazložitve, medtem ko v tožbi ni navedla nobenega razloga v zvezi z nezadostno obrazložitvijo glede odmere tega zneska. Ta tožbeni razlog naj bi bil v skladu s členom 48(2) Poslovnika nedopusten.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 531 Najprej je treba poudariti, da Komisija v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 lahko naloži globe od tisoč evrov do milijon evrov ali višjo vsoto, ki pa ne presega 10 % prometa v predhodnem poslovnem letu vsakega podjetja, udeleženega pri kršitvi. Pri določanju višine globe v okviru teh mej se v skladu z navedeno določbo upoštevata teža in trajanje kršitve.
- 532 Vendar niti na podlagi Uredbe št. 17, sodne prakse ali Smernic o načinu določanja glob zneska glob ni treba določiti neposredno glede na velikost prizadetega trga, ker je ta le eden izmed upoštevanih dejavnikov. V skladu z Uredbo št. 17, kot jo razlaga sodna praksa, mora biti globa, ki je naložena podjetju zaradi kršitve predpisov s področja konkurence, v sorazmerju s kršitvijo, ki se presodi celostno, zlasti ob

upoštevanju njene teže (v tem smislu glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 6. oktobra 1994 v zadevi Tetra Pak proti Komisiji, T-83/91, Recueil, str. II-755, točka 240, in po analogiji sodbo Sodišča prve stopnje z dne 21. oktobra 1997 v zadevi Deutsche Bahn proti Komisiji, T-229/94, Recueil, str. II-1689, točka 127). Kot je Sodišče potrdilo v točki 120 sodbe Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, je treba pri presoji teže kršitve upoštevati številne dejavnike, katerih značaj in pomen sta odvisna od vrste zadevne kršitve in posebnih okoliščin posameznega primera (glej po analogiji tudi zgoraj navedeno sodbo Deutsche Bahn proti Komisiji, točka 127).

533 Prav tako je treba v zvezi s tem poudariti, da se edino izrecno napatilo na promet zadevnega podjetja, in sicer v členu 15(2) Uredbe št. 17 za odmero globe določena zgornja meja, 10 % prometa, nanaša na celotni promet podjetja, ki ga je zadevno podjetje ustvarilo na svetovni ravni (v tem smislu glej sodbo Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, točka 119) in ne na promet, ki ga je ustvarilo na trgu, ki ga je prizadelo sankcionirano protikonkurenčno ravnanje. Kot izhaja iz iste točke te sodbe, naj bi se s to zgornjo mejo preprečilo, da bi bile globe v nesorazmerju z velikostjo podjetja kot celote.

534 Vendarle je treba poudariti, da se omenjeno napatilo na svetovni promet upošteva izključno za določanje zgornje meje globe, ki jo lahko naloži Komisija (glej točko 1 Smernic o načinu določanja glob), in nikakor ne pomeni, da mora obstajati strogo sorazmerje med velikostjo vsakega podjetja in globo, ki mu je naložena.

535 Ker se v tej zadevi ne zatrjuje, da so globe presegle 10 % celotnega prometa japonskih tožečih strank, teh glob ni mogoče prerekati zgolj zaradi dejstva, ker so, skupaj z globami, naloženimi evropskim proizvajalkam, presegle promet, ustvarjen na zadevnem trgu, in sicer 73 milijonov evrov. Nedvomno je treba opozoriti, da je Sodišče v sodbi z dne 16. novembra 2000 v zadevi KNP BT proti Komisiji (C-248/98

P, Recueil, str. I-9641, točka 61) sicer poudarilo, da „naj bi člen 15(2) Uredbe št. 17 [...] zagotavljal, da je sankcija sorazmerna pomembnosti podjetja na trgu proizvodov, ki so predmet kršitve“. Tako je treba, ne glede na dejstvo, da Sodišče v točki 61 te sodbe kot napotilo izrecno navaja točko 119 sodbe Musique diffusion française in drugi proti Komisiji, točka 56 zgoraj, poudariti, da je zadevno besedilo, ki v poznejši sodni praksi ni bilo povzeto, uvrščeno v poseben kontekst zadeve, v kateri je bila izrečena zgoraj navedena sodba KNP BT proti Komisiji. V tej zadevi je tožeča stranka Komisiji očitala, da je upoštevala vrednost notranjih prodaj v skupini, da bi določila njene tržne deleže, kar je Sodišče kljub vsemu iz zgoraj navedenega razloga presodilo za dovoljeno. Tako ne bi mogli sklepati, da so sankcije, naložene japonskim tožečim strankam v tem primeru, nesorazmerne.

536 Poleg tega je treba poudariti, da čeprav se Komisija v izpodbijani odločbi ni izrecno sklicevala na Smernice o načinu določanja glob, je globe, naložene japonskim tožečim strankam, vendarle določila z uporabo metode za odmero glob, ki jo določajo Smernice.

537 Čeprav Komisija pri določanju zneska globe uživa diskrecijsko pravico (sodba Sodišča prve stopnje z dne 6. aprila 1995 v zadevi Martinelli proti Komisiji, T-150/89, Recueil, str. II-1165 točka 59, in po analogiji sodba Deutsche Bahn proti Komisiji, točka 532 zgoraj, točka 127), pa je treba ugotoviti, da ne sme odstopati od pravil, ki si jih je naložila (glej sodbo Hercules Chemicals proti Komisiji, točka 327 zgoraj, točka 53, ki je bila po vloženi pritožbi potrjena s sodbo z dne 8. julija 1999 v zadevi Hercules Chemicals proti Komisiji, točka 521 zgoraj, in navedeno sodno prakso). Tako mora Komisija dejansko upoštevati določbe Smernic o načinu določanja glob in pri določitvi zneska globe še posebej dejavnike, ki jih te določajo kot obvezne.

538 Vendar pa diskrecijska pravica Komisije in njene omejitve v nobenem primeru ne vplivajo na izvrševanje neomejene pristojnosti sodišč Skupnosti.

- 539 Poudariti je treba, da je treba, kot izhaja iz člena 1A Smernic o načinu določanja glob, „pri ocenjevanju teže kršitve upoštevati njeno naravo, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri, in velikost upoštevnege geografskega trga“. V uvodni izjavi 159 izpodbijane odločbe pa Komisija navaja, da je pri določitvi teže kršitve upoštevala prav ta tri merila.
- 540 Vendar se je Komisija, da bi utemeljila svojo ugotovitev, da je kršitev iz člena 1 izpodbijane odločbe „zelo resna“, v uvodni izjavi 161 izpodbijane odločbe oprla predvsem na naravo kršitvenega ravnanja vseh podjetij. V tej zvezi se je sklicevala na resno protikonkurenčnost in škodljivost sankcioniranega sporazuma o razdelitvi trgov za pravilno delovanje notranjega trga, namerno nezakonitost ter na tajnost in institucionaliziranost sistema, katerega namen je bil omejevanje konkurence. Komisija je v uvodni izjavi 161 upoštevala tudi dejstvo, da „štiri zadevne države članice pomenijo večino porabe [cevi] OCTG in brezšivnih [transportnih cevi] v Skupnosti in gre torej za obširen geografski trg“.
- 541 Nasprotno je Komisija v uvodni izjavi 160 izpodbijane odločbe ugotovila, da je bil „dejanski vpliv kršitve na trg manjši“, ker sta oba posebna proizvoda, ki ju zajema kršitev, to je cevi OCTG standard in transportnih cevi „projekt“, pomenila le 19-odstotni delež Skupnostne porabe cevi OCTG in brezšivnih transportnih cevi, ter da so šivne cevi zaradi tehnološkega napredka lahko odslej pokrivala del povpraševanja po brezšivnih cevih.
- 542 Tako je Komisija v uvodni izjavi 162 izpodbijane odločbe potem, ko je to kršitev uvrstila v kategorijo „zelo resnih“ kršitev na podlagi dejavnikov, ki so naštetih v uvodni izjavi 161, upoštevala sorazmerno nizko stopnjo prodaj zadevnih proizvodov, ki so jo v štirih navedenih državah članicah ustvarile naslovnice izpodbijane odločbe (73 milijonov evrov letno). To napotilo na velikost prizadetega trga se ujema s presojo manjšega vpliva kršitve na trg iz uvodne izjave 160 izpodbijane odločbe.

Komisija se je torej odločila, da bo globo, glede na težo kršitve, določila na deset milijonov evrov. Smernice o načinu določanja glob pa načeloma za kršitev, ki sodi v to kategorijo zelo resnih kršitev, določajo znesek globe „najmanj 20 milijonov [evrov]“.

543 Ugotoviti je treba, da to zmanjšanje zneska, ki je bil določen glede na težo kršitve, na 50 % najnižjega zneska, ki se običajno naloži v primerih „zelo resne“ kršitve, ustrezno upošteva omejenost vpliva kršitve na trg v obravnavanem primeru. V tej zvezi je treba tudi opozoriti, da imajo globe na področju konkurence tudi odvračilno funkcijo (s tem v zvezi glej točko 1 A., četrto odstavek, Smernic o načinu določanja glob). Ob upoštevanju dejstva, da so podjetja, na katera je naslovljena izpodbijana odločba, velike družbe, kar je navedeno v uvodni izjavi 165 izpodbijane odločbe (glej tudi točko 552 in naslednje), bi večje zmanjšanje zneska, ki je bilo določeno glede na težo kršitve, globam lahko odvzelo odvračilni učinek.

544 Glede utemeljitve obstoja ovir za izvoze na kopenske trge Skupnosti, je treba ugotoviti, da Komisija pri določitvi zneska globe v izpodbijani odločbi ni upoštevala teh dejavnikov, ker jih prereka z vidika dejstev. Ker opredelitev kršitve kot „zelo resne“ v tem primeru temelji na naravi te kršitve in njenem namenu, ne na njenih učinkih, te utemeljitve japonskih tožečih strank nimajo nobenega vpliva na to analizo kot tako.

545 Poleg tega je v tej zvezi treba še enkrat opozoriti, da je Komisija, da bi upoštevala omejene gospodarske učinke sporazuma, precej znatno zmanjšala globo glede na znesek, ki se običajno naloži za kršitev take teže.

- 546 Ker je bil obstoj kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe dokazan na podlagi listinskih dokazov, je treba poleg tega ugotoviti, da je sodelovanje japonskih tožečih strank pri tako sankcioniranem sporazumu s protikonkurenčnim namenom eden izmed glavnih razlogov, zaradi katerih Komisiji nikakor ni bilo treba presoditi resničnosti in pomena trgovinskih ovir, na katere se sklicujejo japonske tožeče stranke. Če bi se podjetje v okviru širšega sporazuma strinjalo s tem, da se vzdrži prodaje določenega proizvoda na danem trgu, čeprav takega namena ne bi imelo, bi bilo v vsakem primeru dejansko nemogoče z njegovega vidika ugotoviti, kakšno bi bilo njegovo ravnanje v zvezi s prodajo tega proizvoda na zadevnem trgu, če ne bi bilo navedenega sporazuma.
- 547 Vendar točka 1 Smernic o načinu določanja glob določa, da je treba upoštevati vpliv kršitve na trg, „kjer se to lahko meri“ (glej točko 539 zgoraj). Ugotoviti je treba, da je v okoliščinah tega primera ravno kršitveno ravnanje samih japonskih tožečih strank skoraj onemogočilo izmero pomena zatrjevanih trgovinskih ovir in tako upoštevanje teh ovir pri presoji vpliva kršitve na trg.
- 548 V teh okoliščinah, tudi če bi bile navedbe tožečih strank glede obstoja in obsega trgovinskih ovir utemeljene, Sodišče prve stopnje v okviru svoje neomejene pristojnosti meni, da Komisija pri določitvi zneska globe glede na težo v tem primeru nikakor ni kršila načela sorazmernosti in da zato zmanjšanje tega zneska iz naslova teh okoliščin ne bi bilo upravičeno. Posledično v tem primeru ni treba odločati o morebitni utemeljenosti te trditve.
- 549 Enako je treba zavrniti utemeljitve japonskih tožečih strank o njihovem domnevnem nespoštovanju sankcioniranega sporazuma glede eksteritorialnega trga Združenega kraljestva, na katerem naj bi po zatrjevanju prodale velike količine proizvodov,

navedenih v členu 1 izpodbijane odločbe. Tako kot trditve, ki smo jih obravnavali v predhodnih točkah, služi ta argumentacija, tudi ob domnevi, da je utemeljena, zgolj za zmanjševanje dejanskih učinkov sporazuma, sankcioniranega v členu 1 izpodbijane odločbe. Vendar je Komisija že ugotovila in pravilno upoštevala dejstvo, da je imela kršitev omejen vpliv na zadevne trge (glej točki 542 in 543 zgoraj).

550 V vsakem primeru vpliv tega „nespoštovanja“ sporazuma glede eksteritorialnega trga Združenega kraljestva omejuje dejstvo, da je bil ta trg v skladu z izpodbijano odločbo le „delno zaščiten“, tako da je bila Komisija, ko je določila znesek globe, že seznanjena s tem dejavnikom (glej uvodno izjavo 62 izpodbijane odločbe).

551 Japonske tožeče stranke navajajo, da točka 1 A, šesti odstavek, Smernic o načinu določanja glob določa, da je mogoče „v nekaterih primerih uporabljati ponderje za zneske, določene znotraj vsake izmed treh kategorij [kršitev], da bi upoštevali specifično težo in zato dejanski vpliv kršitev vsakega podjetja na konkurenco“. V skladu s tem odstavkom je ta pristop ustrezen „zlasti, če obstaja znatno neskladje med velikostjo podjetij, ki zagrešijo kršitve iste vrste“.

552 V tem primeru je Komisija v uvodni izjavi 165 izpodbijane odločbe ugotovila, da so bila vsa podjetja, na katera je bila naslovljena izpodbijana odločba, velika podjetja, tako da zaradi tega ni bilo treba diferencirati navedenih zneskov glob. V zvezi s tem nobena izmed japonskih tožečih strank ni prerekala njene opredelitve kot velikega podjetja kot take, njihove utemeljitve v tej zvezi so bile le primerjalne.

- 553 Poleg tega iz uporabe izraza „v nekaterih primerih“ in besede „zlasti“ v Smernicah o načinu določanja glob izhaja, da ponderiranje glede na posamezno velikost podjetja ni sistematična računsko stopnja, ki si jo je določila Komisija, ampak možnost prilagajanja, ki jo lahko izkoristi v zadevah, ko je to potrebno. V tem kontekstu je treba opozoriti, da ima Komisija v skladu s sodno prakso pravico, da pri določanju višine globe, ki jo namerava naložiti, določene dejavnike upošteva ali pa ne, zlasti glede na okoliščine primera (v tem smislu glej sklep Sodišča z dne 25. marca 1996 v zadevi SPO in drugi proti Komisiji, C-137/95 P, Recueil, str. I-1611, točka 54, sodbo Sodišča z dne 17. julija 1997 v zadevi Ferriere Nord proti Komisiji, C-219/95 P, Recueil, str. I-4411, točki 32 in 33, in sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 180 zgoraj, točka 465; v tem smislu glej tudi sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi KNP BT proti Komisiji, T-309/94, Recueil, str. II-1007, točka 68). Glede na besedilo zgoraj navedene točke 1 A, šesti odstavek, Smernic o načinu določanja glob je treba ugotoviti, da si je Komisija pri odločanju za ponderiranje glob glede na velikost vsakega podjetja pridržala določen prostor za prosto presojo.
- 554 Komisija je v izpodbijani odločbi ugotovila, da so bile vse japonske tožeče stranke velika podjetja (glej točko 552 zgoraj), in upoštevala celotni sorazmerno zmanjšani vpliv kršitve na trge (glej točki 542 in 543 zgoraj), zato utemeljitev japonskih tožečih strank ne zadostuje za dokaz, da je Komisija v tem primeru prekorajčila meje pooblastila za odločanje po prostem preudarku, ker ni uporabila točke 1 A, šesti odstavek, Smernic o načinu določanja glob.
- 555 Poleg tega družba Sumitomo navaja, da pomeni obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju pred letom 1991 olajševalno okoliščino, ki bi jo morala Komisija upoštevati v obdobju po izteku teh sporazumov. V zvezi s tem zadošča ugotovitev, da čeprav je bil status sporazumov o prostovoljnem omejevanju v okviru obravnavanega postopka predmet spora med japonskimi tožečimi strankami in Komisijo, ni sporno, da ti sporazumi od 1. januarja 1991, bodisi na nacionalni ali mednarodni ravni, niso več veljali. Ugotoviti je treba, da sporazumi o prostovoljnem omejevanju od trenutka, ko so prenehali veljati, niso več vplivali na poslovno ravnanje japonskih

proizvajalk, zato se v obravnavanem okviru ni mogoče sklicevati nanje kot na olajševalno okoliščino.

556 V zvezi s tem, da sporazumi o prostovoljnem omejevanju v izpodbijani odločbi niso šteli za oteževalno okoliščino, naj glede te presoje ne bi šlo za pomanjkljivo obrazložitev.

557 Nazadnje, glede utemeljitve družbe JFE-Kawasaki v zvezi z upoštevanjem kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe, iz uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe in nesklicvanj na pogodbe o dobavi, ki pomenijo to drugo kršitev v uvodnih izjavah od 159 do 163 in od 165 do 175, izhaja, da se je Komisija odločila, da pri določitvi zneska globe ne bo upoštevala druge kršitve. Ta okoliščina zadošča, da se trditve družbe JFE-Kawasaki v okviru obravnavanega tožbenega razloga ne upošteva.

558 Iz navedenega sledi, da je treba obravnavani tožbeni razlog v celoti zavriniti.

6. Šesti tožbeni razlog: kršitev načela enakega obravnavanja

a) Trditve strank

559 Po mnenju družb Nippon, JFE-Kawasaki in Sumitomo naj bi bila globa, naložena japonskim tožečim strankam, zaradi domnevnega sporazuma o odpovedi prodaje proizvodov, navedenih v členu 1 izpodbijane odločbe, v Evropo v nesorazmerju z globami, naloženimi evropskim proizvajalkam. Slednje naj bi namreč storile dve

kršitvi, ki sta imeli za cilj razdelitev skupnega trga, medtem ko naj tega vidika kršitve znotraj Skupnosti ne bi bilo pri zatrevani kršitvi japonskih proizvajalk. Komisija naj bi tako kršila načelo prepovedi diskriminacije, ki nasprotuje predvsem temu, da se različni položaji obravnavajo enako, kadar to ni objektivno utemeljeno (sodba Sodišča z dne 13. februarja 1996 v zadevi Gillespie in drugi, C-342/93, Recueil, str. I-475, točka 16, in Smernice o načinu določanja glob). Družba Sumitomo poudarja, da ni pravično sprejemati ugotovitev na podlagi okoliščine, da se kršitev, ugotovljena v členu 2 izpodbijane odločbe, domnevno uvršča v okvir kršitve, ugotovljene v členu 1, ker Komisija ne trdi, da je sporazum med evropskimi in japonskimi proizvajalkami zahteval, naj evropske proizvajalke storijo to dodatno kršitev. Poleg tega naj bi iz tega izhajalo, da so imele japonske tožeče stranke nedvomno pravni interes za izpodbijanje obrazložitve, ki jo je Komisija navedla v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe, v skladu s katero evropskim proizvajalkam ne bi bilo treba naložiti dodatne globe.

560 Družba JFE-Kawasaki v tej zvezi ponavlja trditev, da bi bilo treba razmerja med evropskimi in japonskimi proizvajalkami ter razmerja med samimi evropskimi proizvajalkami obravnavati kot dve ločeni kršitvi. Družba Sumitomo trdi, da v vsakem primeru, če je mogoče kršitev, katere cilj je razdelitev trgov Skupnosti med evropskimi proizvajalkami, opredeliti za zelo resno, ker bi lahko razdelila trge držav članic, to ne pomeni, da se morajo proizvajalci iz tretjih držav zavezati, da proizvodov ne bodo prodajali na trgu Skupnosti.

561 Po mnenju družbe Sumitomo je Komisija kršila tudi načelo prepovedi diskriminacije, ker pri določitvi glob, naloženih evropskim proizvajalkam, ni upoštevala daljšega trajanja kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe. Družba Sumitomo poleg tega opozarja, da kršitev iz člena 2 izpodbijane odločbe ne zadeva istih proizvodov kot kršitev iz člena 1, saj se druga kršitev nanaša le na gladke jeklene cevi.

562 Družba Nippon prav tako trdi, da pri določitvi glob, naloženih evropskim proizvajalkam, ne bi bilo treba upoštevati sporazumov o prostovoljnem omejevanju, ker ne vplivajo na ta notranji Skupnostni vidik kršitev. Poleg tega naj bi globa, naložena zaradi kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe, po mnenju družbe JFE-Kawasaki zajemala globo, ki bi morala biti naložena zaradi kršitve iz člena 2, pri kateri japonske proizvajalke nikakor niso sodelovale. Glede na te utemeljitve bi bilo treba globo, naloženo japonskim proizvajalkam, zmanjšati, da bi se ponovno vzpostavilo ravnotežje med njimi in evropskimi proizvajalkami.

563 V zvezi s tem družba JFE-NKK trdi, da je Komisija z odločitvijo, da je bila vsaka proizvajalka odgovorna za izvajanje zatrjevanega omejevalnega sporazuma v celoti, uporabila načelo kolektivne odgovornosti in tako kršila splošno načelo, v skladu s katerim morajo sankcije temeljiti na individualni odgovornosti.

564 Po mnenju Komisije japonske tožeče stranke niso bile obravnavane diskriminatorno, ker je bila vsem evropskim in japonskim proizvajalkam naložena enaka globa, glede na težo kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe.

565 Japonske tožeče stranke naj ne bi imele pravnega interesa za izpodbijanje sklepa iz uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe, ker jim odločitev Komisije, da v zvezi z drugo kršitvijo ne bo naložila dodatne globe, ni škodovala. Okoliščina, da je kršitev iz člena 2 izpodbijane odločbe, trajala dlje kot glavna kršitev, ki je prispevala k izvršitvi prve, in dejstvo, da se je nanašala na trg gladkih cevi, naj ne bi vplivalo na višino glob, naloženih v členu 1 navedene odločbe.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

- 566 Glede trditve, da kršitev, ugotovljeno v členu 1 izpodbijane odločbe, dejansko sestavljata dve kršitvi, in sicer kršitev znotraj Skupnosti ter interkontinentalna kršitev, zadošča opozorilo, da sta iz razlogov, navedenih v točkah od 370 do 374 zgoraj, ti kršitvi enotna kršitev. Tako stališče, da so pri njej sodelovale vse stranke v enaki meri, v tej zvezi nikakor ne krši splošnega načela enakega obravnavanja niti načela sorazmernosti.
- 567 Glede očitka o obstoju kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe, ki naj bi jo storile evropske proizvajalke, je bilo v točki 557 zgoraj ugotovljeno, da Komisija te kršitve pri določitvi glob v izpodbijani odločbi ni upoštevala.
- 568 Vendar je bilo v točki 451 zgoraj prav tako odločeno, da so imele, v nasprotju z navedbo Komisije, japonske tožeče stranke zagotovo pravni interes za izpodbijanje presoje Komisije, podane v uvodni izjavi 164 izpodbijane odločbe glede razmerja med obema kršitvama, ki sta ugotovljeni v tej odločbi.
- 569 Spomniti je treba, da je sama Komisija v uvodni izjavi 111 izpodbijane odločbe, potem ko je preučila njihove značilnosti, menila, da so pogodbe o dobavi same po sebi kršitev člena 81(1) ES in da so njihovi nameni in učinki, ki so omejevali konkurenco, presegli njihov goli prispevek k nadaljevanju Evropsko-japonskega sporazuma (glej točke od 362 do 364 zgoraj). Komisija je zlasti menila, da je imela ta kršitev učinke, ne le na trgu cevi OCTG standard, ampak še bolj neposredne in očitne učinke na trgu gladkih cevi.

- 570 Ugotoviti je treba, da bi Komisija morala te ugotovitve dejstev in pravne kvalifikacije upoštevati pri določitvi glob, česar pa ni storila.
- 571 Kot je bilo ugotovljeno v točki 364 zgoraj, je Komisija v prvem stavku uvodne izjave 164 izpodbijane odločbe s tem, da je menila, da so bile pogodbe, ki pomenijo drugo kršitev, le „sredstvo za izvršitev“ prve kršitve, storila napako pri presoji. Posledično drugi stavek uvodne izjave 164, s katerim je Komisija naznanila namero, da iz naslova druge kršitve ne bo naložila dodatne globe, ni imel logične podlage.
- 572 Komisija ima pri določitvi glob določeno svobodo pri presoji in lahko, če je Smernice o načinu določanja glob ne zavezujejo k upoštevanju dane okoliščine (glej točki 537 in 553 zgoraj, ter navedeno sodno prakso), odloči, katere dejavnike bo upoštevala v ta namen, kar ji omogoča, da presojo prilagodi dejanskemu primeru. Vendar mora presojo izvesti v skladu s pravom Skupnosti, ki ne vključuje le določb Pogodbe, temveč tudi splošna pravna načela (glej po analogiji sodbo Sodišča z dne 25. julija 2002 v zadevi Unión de Pequeños Agricultores proti Svetu, C-50/00 P, Recueil, str. I-6677, točka 38).
- 573 Komisija je tako s tem, da pri določitvi glob, naloženih evropskim proizvajalkam, ni upoštevala kršitve iz člena 2 izpodbijane odločbe, neenake položaje obravnavala enako, pri čemer se ni sklicevala na objektivne razloge, ki bi ta pristop lahko upravičili. Torej je kršila splošno načelo prava Skupnosti, in sicer načelo enakega obravnavanja (v tem smislu glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi BPB de Eendracht proti Komisiji, T-311/94, Recueil, str. II-1129, točka 309, in navedeno sodno prakso).

- 574 Posledično je treba pritrditi temu tožbenemu razlogu kršitve načela enakega obravnavanja. Tako mora Sodišče prve stopnje ob uporabi neomejene pristojnosti, ki izhaja iz člena 229 ES in člena 17 Uredbe št. 17, spremeniti zneske glob, ki jih nalaga člen 4 izpodbijane odločbe.
- 575 V zvezi s tem je Komisija na obravnavi poudarila, da bi moral morebitni obstoj zgoraj navedenega neenakega obravnavanja logično voditi prej do povečanja zneska glob, naloženih evropskim proizvajalkam, kot do zmanjšanja glob, naloženih japonskim proizvajalkam. V zvezi s tem je treba poudariti, da lahko v nasprotju z navedbo družbe JFE-Kawasaki v tem primeru v okviru drugega tožbenega razloga (glej točko 512 zgoraj) zastopniki Komisije, s pridržkom morebitnih izrecnih nasprotnih navodil njihovih nadrejenih, predlagajo, naj sodišče Skupnosti ob izvajanju svoje neomejene pristojnosti, poveča globe, ki so jo določili člani Komisije. Samo dejstvo, da zastopnik Komisije sodišču Skupnosti predlaga, naj izvrši pooblastilo, ki ga ima, in predloži argumente, ki bi glede na okoliščine primera lahko upravičili to dejanje, namreč ne pomeni, da deluje namesto članov Komisije.
- 576 Za ponovno vzpostavitev pravičnega ravnotežja med naslovnici izpodbijane odločbe bi bila v okoliščinah tega primera najustreznejša rešitev povečanje zneska globe, naloženega vsem evropskim proizvajalkam, ki so vložile tožbo, s katero so Sodišču prve stopnje predlagale spremembo njihovih glob in torej ponovno določitev njihovega zneska, in ne zmanjšanje zneska glob, ki so bile naložene japonskim tožečim strankam. Zgoraj navedeno neenako obravnavanje namreč ni povezano s sorazmerno prestrogo sankcijo, naloženo japonskim proizvajalkam, saj je bil sam način izračuna, ki ga je sprejela Komisija za določitev zneska njihovih glob, popolnoma zakonit (glej točke od 531 do 558 zgoraj), temveč, nasprotno, iz dejstva, da je bila teža kršitvenega ravnanja evropskih proizvajalk, ocenjena kot celota, podcenjena glede na težo kršitvenega ravnanja japonskih proizvajalk.

- 577 Poleg tega so vse tožeče stranke v zadevah T-44/00, T-48/00 in T-50/00, in sicer družbe Mannesmann, Corus in Dalmine, v svojih tožbah predlagale, naj Sodišče prve stopnje v zvezi z vsako izmed njih izvrši svojo neomejeno pristojnost in spremeni znesek naloženih glob. Priznati je treba, da kadar tožeča stranka predlaga izvrševanje tega pooblastila s predlogom za zmanjšanje zneska globe, lahko Sodišče prve stopnje ob upoštevanju vseh dejanskih okoliščin z namenom spremembe zneska naložene globe spremeni izpodbijani akt, čeprav ga ne razglasi za ničnega (v tem smislu glej sodbo Limburgse Vinyl Maatschappij in drugi proti Komisiji, točka 180 zgoraj, točka 692). Poleg tega neomejena pristojnost, ki jo sodišču Skupnosti daje člen 17 Uredbe št. 17 v skladu s členom 229 ES, izrecno vključuje pooblastilo za zvišanje naložene globe, če je to potrebno.
- 578 Vendar Komisija v odgovorih na tožbe v zadevah T-44/00, T-48/00 in T-50/00, ki so bile za namen obravnave združene v obravnavane zadeve (glej sodbe, razglašene na ta dan, Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, točka 38, Corus proti Komisiji, točka 38, in Dalmine proti Komisiji, točke 38, od 245 do 247), niti pozneje na obravnavi, čeprav se je sklicevala na to možnost, ni predlagala, naj Sodišče prve stopnje poveča globe, naložene tožečim strankam v teh zadevah. V zvezi s tem Sodišče prve stopnje teh tožečih strank ni pozvalo k predložitvi stališč o tem vprašanju. Tako tožeče stranke v treh zgoraj navedenih zadevah niso imele možnosti izraziti stališča o ustreznosti povečanja njihovih glob niti o dejavnih, ki bi morebiti lahko vplivali na njihovo višino. V teh okoliščinah se globe, naložene tožečim strankam v treh zgoraj navedenih zadevah, niso povečale (glej izrek zgoraj navedenih sodb Mannesmannröhren-Werke proti Komisiji, Corus proti Komisiji in Dalmine proti Komisiji).
- 579 Iz navedenega izhaja, da je najprimernejše sredstvo za odpravo ugotovljenega neenakega obravnavanja v tem primeru zmanjšanje zneska globe, naložene vsaki od japonskih proizvajalk, ki ga je Komisija, glede na težo kršitve, določila v uvodni izjavi 163 izpodbijane odločbe. Sodišče prve stopnje pri izvrševanju svojega neomejenega pooblastila in ob upoštevanju vseh okoliščin primera meni, da je treba navedeni

znesek za vsako izmed japonskih tožečih strank zmanjšati z deset milijonov na devet milijonov evrov.

580 Ta novi znesek je pri določitvi zneska glob, naloženih japonskim tožečim strankam, upoštevan v točkah 588 in 590 spodaj.

581 Nazadnje je treba glede trditve družbe Nippon v zvezi z dejstvom, da pri določitvi glob evropskim proizvajalkam ni bilo treba upoštevati sporazumov o prostovoljnem omejevanju, ker ti niso imeli nobenega vpliva na notranji Skupnostni vidik kršitve, najprej poudariti, da je že bilo ugotovljeno, da v tem primeru kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe ni bilo treba obravnavati kot dveh samostojnih kršitev, in sicer prve, ki se nanaša na razmerja med evropskimi in japonskimi proizvajalkami, in druge, ki se nanaša na razmerja v Skupnosti (glej točko 584 spodaj).

582 Dalje je treba poudariti, da odločitev Komisije, da zaradi obstoja sporazumov o prostovoljnem omejevanju ne bo štela, da je kršitev obstajala pred letom 1990, nujno pomeni popuščanje Komisije, tako do japonskih kot tudi do evropskih proizvajalk iz razlogov tržne politike v jeklarskem sektorju. Po mnenju Komisije glede uvoza japonskih proizvodov v Skupnost naj obstoj sporazumov o prostovoljnem omejevanju japonskim proizvajalcem v okviru uporabe konkurenčnega prava namreč nikakor ne bi koristil.

583 V zvezi s tem iz uvodne izjave 27 izpodbijane odločbe izhaja, da so bili sporazumi o prostovoljnem omejevanju sklenjeni v sedemdesetih letih „v okviru poslovnih ukrepov za reševanje krize“, ki jih je Komisija sprejela za reševanje težkega položaja jeklarske industrije Skupnosti. Japonske tožeče stranke te navedbe v obravnavanem

postopku niso prerekale, in v tej zvezi je treba spomniti, da je Komisija na podlagi olajševalnih okoliščin upoštevala dejstvo, „da je bil sektor jeklenih cevi dolgo časa v kriznem položaju“, in zmanjšala globe, ki jih je naložila vsem naslovnicom izpodbijane odločbe (uvodna izjava 168 izpodbijane odločbe).

584 Ob upoštevanju teh okoliščin je treba ugotoviti, da se razlogi tržne politike, ki so bili v obdobju obstoja sporazumov o prostovoljnem omejevanju osnova za popuščanje, omenjenega v uvodni izjavi 108 izpodbijane odločbe, ne nanašajo zgolj na razmerja med organi Skupnosti in japonskimi organi, temveč tudi na obstoj krize, ki je v tem istem obdobju prizadela tako japonske proizvajalke jeklenih cevi kot tudi proizvajalke sorodnih proizvodov iz Skupnosti.

585 Poleg tega je Komisija v uvodni izjavi 27 izpodbijane odločbe in pred Sodiščem prve stopnje, pri čemer ji japonske tožeče stranke glede tega niso oporekale, poudarila, da so bili sporazumi o prostovoljnem omejevanju le sporazumi o kvotah in so omejevali, in ne prepovedovali, trženje japonskih jeklenih cevi v Evropski skupnosti. Različnost dejanskega stanja, na katero se sklicuje družba Nippon, tako ni absolutna, temveč relativna. Ti sporazumi torej ne morejo pojasniti pasivnosti japonskih tožečih strank na trgih Skupnosti.

586 V teh okoliščinah Sodišče prve stopnje meni, da neenako obravnavanje, ki ga zatrjuje družba Nippon, ne obstaja.

587 Poleg tega ob upoštevanju konteksta, opisanega v točkah od 583 do 585 zgoraj, zlasti politične narave popuščanja Komisije, katerega zakonitost ni bila prerekana, sodišču Skupnosti v nobenem primeru ne bi bilo treba spremeniti zneska glob, naloženih

japonskim tožečim strankam, ker iz izpodbijane odločbe izhaja, da je bilo za Komisijo navedeno popuščanje upravičeno na politični ravni.

7. *Odmera glob*

588 Iz navedenega izhaja, da je treba globo, naloženo vsaki od japonskih tožečih strank, zmanjšati, da se upošteva, prvič, zmanjšanje zneska z deset na devet milijonov evrov glede na težo in, drugič, da je sankcionirana kršitev trajala tri leta in pol, in ne pet let.

589 Ker sama metoda za odmero globe iz Smernic o načinu določanja glob, ki jo je v obravnavanem primeru uporabila Komisija, ni bila prerokana, je moralo Sodišče prve stopnje ob izvrševanju svojega neomejenega pooblastila glede na ugotovitev iz prejšnje točke uporabiti to metodo.

590 Osnovni znesek je tako za vsako japonsko proizvajalko določen na 9 milijonov evrov, ki se poveča za 10 % za vsako leto njenega trajanja, torej za skupno 35 %, kar privede do zneska 12,15 milijona evrov. Ta znesek je treba nato v skladu z uvodnima izjavama 168 in 169 izpodbijane odločbe iz naslova olajševalnih okoliščin zmanjšati za 10 %, tako da znaša dokončni znesek za vsako od japonskih tožečih strank 10,935 milijona namesto 13,5 milijona evrov.

Stroški

- 591 V skladu s členom 87(3) Poslovnika lahko Sodišče prve stopnje odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, kadar vsaka stranka uspe samo z delom predlogov. Ker je v obravnavanem primeru vsaka stranka uspela le z delom predlogov, je treba odločiti, da vsaka izmed japonskih tožečih strank in Komisija nosijo vsaka svoje stroške.
- 592 V skladu s členom 87(4), drugi odstavek, Poslovnika Nadzorni organ EFTE kot intervenient v tem postopku nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (drugi senat)

razsodilo:

- 1. Člen 1(2) Odločbe Komisije 2003/382/ES z dne 8. decembra 1999 v zvezi s postopkom na podlagi člena 81 Pogodbe ES (zadeva IV/E-1/35.860-B – Brezšivne jeklene cevi) se razglasi za ničnega v delu, v katerem je ugotovljeno, da je kršitev, ki se štirim tožečim strankam v zadevah T-67/00, T-68/00, T-71/00 in T-78/00 očita s to določbo, obstajala pred 1. januarjem 1991 in je trajala po 30. juniju 1994.**
- 2. Znesek globe, ki je vsaki tožeči stranki naložena s členom 4 Odločbe 2003/382, se določi na 10.935.000 evrov.**

3. **V preostalem delu se te štiri tožbe zavrnejo.**
4. **Štiri tožeče stranke in Komisija nosijo svoje stroške.**
5. **Nadzorni organ EFTE nosi svoje stroške.**

Forwood

Pirrung

Meij

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourggu, 8. julija 2004.

Sodni tajnik

H. Jung

Predsednik

J. Pirrung

Stvarno kazalo

Dejansko stanje in postopek	II - 2516
A – Upravni postopek	II - 2517
B – Obravnavani proizvodi	II - 2520
C – Kršitve, ki jih je Komisija ugotovila v izpodbijani odločbi	II - 2521
D – Pomembna dejstva, ki jih je Komisija ugotovila v izpodbijani odločbi	II - 2523
E – Izrek izpodbijane odločbe	II - 2526
F – Postopek pred Sodiščem prve stopnje	II - 2528
Predlogi strank	II - 2529
Vpliv koncentracije med družbama Kawasaki Steel Corp. in NKK Corp.	II - 2532
Pravno stanje	II - 2534
A – Predlogi za razglasitev ničnosti izpodbijane odločbe, zlasti člena 1	II - 2534
1. Prvi tožbeni razlog: Komisija naj ne bi pravno zadostno dokazala obstoja kršitve iz člena 1 izpodbijane odločbe	II - 2535
a) Trditve strank	II - 2535
Uvodne ugotovitve	II - 2536
Prvi del tožbenega razloga: domnevna neskladnost med obstojem zatrjevanega sporazuma in obstoječim stanjem na britanskem eksteritorialnem trgu in drugih evropskih trgih	II - 2538
Drugi del prvega tožbenega razloga: dokazi naj ne bi imeli dokazne vrednosti	II - 2555
Tretji del prvega tožbenega razloga: zmotna presoja obsega kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe	II - 2578
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2581
Uvodne ugotovitve	II - 2581

Drugi del tožbenega razloga: pomanjkanje dokazne vrednosti dokazov in, podredno, prvi del, domnevna neskladnost med obstojem zatrjevanega sporazuma in obstoječim stanjem na eksteritorialnem britanskem trgu in drugih trgih	II - 2586
— Izjave g. Verluce	II - 2586
— Zabeležke družbe Vallourec	II - 2596
— Dokumenta v angleščini iz leta 1993	II - 2603
— Dokument Sistem za jeklene cevi	II - 2610
— Dokument Delitveni ključ („sharing key“)	II - 2611
— Odgovori evropskih proizvajalk	II - 2617
— Pričanje g. Biasizza	II - 2623
— Trajanje kršitve	II - 2632
Tretji del tožbenega razloga: napačno mnenje Komisije o pomenu kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe	II - 2637
2. Drugi tožbeni razlog: kršitev, ugotovljeno v členu 1, bi bilo treba dejansko obravnavati kot dve samostojni kršitvi	II - 2641
a) Trditve strank	II - 2641
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2642
3. Tretji tožbeni razlog: ni mogoče šteti, da je imel sporazum znaten vpliv na konkurenco	II - 2644
a) Trditve strank	II - 2644
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2646
4. Četrti tožbeni razlog: sporazum naj ne bi vplival na trgovino med državami članicami	II - 2647
a) Trditve strank	II - 2647
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2649
	II - 2713

5. Peti tožbeni razlog: neobrazložitev navedbe Komisije glede pomena kršitve, ugotovljene v členu 2 izpodbijane odločbe ..... II - 2651
  - a) Trditve strank ..... II - 2651
  - b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2651
6. Šesti tožbeni razlog: nezadostna obrazložitev glede statusa eksteritorialnih trgov Skupnosti, zlasti eksteritorialnega trga Združenega kraljestva ..... II - 2653
  - a) Trditve strank ..... II - 2653
  - b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2654
7. Sedmi in osmi tožbeni razlog: nezadostna obrazložitev v zvezi z odločitvijo Komisije, da sankcionira japonske proizvajalke in ne proizvajalk iz Latinske Amerike, in s tem povezano neenako obravnavanje ..... II - 2655
  - a) Trditve strank ..... II - 2655
  - b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2655
8. Deveti tožbeni razlog: zmotna trditev Komisije glede prodaj po višji ceni od variabilnega prihodka ..... II - 2657
  - a) Trditve strank ..... II - 2657
  - b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2657
9. Deseti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe, ki izhaja iz neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede geografskega trga iz člena 1 te odločbe ..... II - 2658
  - a) Trditve strank ..... II - 2658
  - b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2659
10. Enajsti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe, ki izhaja iz neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede zadevnih proizvodov ..... II - 2660
  - a) Trditve strank ..... II - 2660
  - b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2661

JFE ENGINEERING IN DRUGI PROTI KOMISIJI

11. Dvanajsti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe, ker ni bilo ustrezne analize vplivov sporazumov o prostovoljnem omejevanju v OUK ter zaradi neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede obsega teh sporazumov	II - 2662
a) Trditve strank	II - 2662
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2663
12. Trinajsti tožbeni razlog: domnevna kršitev pravic obrambe zaradi neskladnosti med OUK in izpodbijano odločbo glede obsega, ki se pripisuje kršitvi, ugotovljeni v členu 2 izpodbijane odločbe	II - 2665
a) Trditve strank	II - 2665
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2667
13. Štirinajsti tožbeni razlog: nezakonitost odločbe Komisije z dne 25. novembra 1994 o odobritvi preiskav 1. in 2. decembra 1994	II - 2669
a) Trditve strank	II - 2669
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2677
B – Predlogi za zmanjšanje glob	II - 2680
1. Prvi in drugi tožbeni razlog: neobrazložitev neuporabe obvestila o ugodni obravnavi za družbo JFE-NKK in napaka v tej zvezi	II - 2680
a) Trditve strank	II - 2680
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2681
2. Tretji tožbeni razlog: neobrazložitev načina določitve globe	II - 2684
a) Trditve strank	II - 2684
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2684
3. Četrty tožbeni razlog: napačna presoja trajanja kršitve	II - 2685
a) Trditve strank	II - 2685
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2686
	II - 2715

4. Peti tožbeni razlog: napačna presoja dokumentov, predloženih v dokaz obstoja kršitve, ugotovljene v členu 1 izpodbijane odločbe	II - 2686
a) Trditve strank	II - 2686
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2687
5. Peti in šesti tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti in Smernic o načinu določanja glob ter nezadostna obrazložitev	II - 2687
a) Trditve strank	II - 2687
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2692
6. Šesti tožbeni razlog: kršitev načela enakega obravnavanja	II - 2700
a) Trditve strank	II - 2700
b) Presoja Sodišča prve stopnje	II - 2703
7. Odmera glob	II - 2709
Stroški	II - 2710